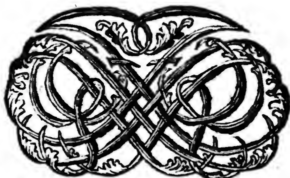
M. GEORGII LIZELII

HISTORIA POETARVM GRÆCORVM GERMANIÆ

A RENATIS LITERIS
AD NOSTRA VSQVE TEMPORA.

VBI

EORVM VITAE, POEMATA
ET IN PRISCOS POETAS GRÆCOS
MERITA RECENSENTVR.

FRANCOFVRTI ET LIPSIÆ
APVD IO. PAVLVM ROTHIVM
BIBLIOPOL. VLMENS.

M DCC XXX.

VIRIS

PERILLVSTRIBVS, GENEROSISSIMIS, PRÆNOBILISSIMO, PRVDENTISSIMIS, AMPLISSIMIS,

DE S. R. IMP. INCLVTA AC LIBERA REPVBLICA VLMENSI MAXIME MERITIS,

DOMINIS

LVDOV. ALBERTO KRAFFT, DE DELMENSINGEN,

CONSILII SECRETIORIS ET SVPERIORIS IVDICII ASSESSORI, NEC NON RERVM TERRITORIALIVM AC EARVM, QVÆ OPIFICIA ATTINGVNT, CVRATORI.

ALBERTO FRID. BALDINGER,

SVPERIORIS IVDICII ASSESSORI, ATQVE ÆRARII PVBLICI QVÆSTORI.

FRANCISCO DANIELI DE NEVBRONNER,

SENATORI, RERVMQVE TVTELARIVM PRÆFECTO.

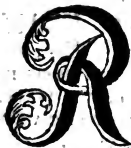
TOBIÆ NEVBRONNER,

ELEEMOSYNARVM PVBLICARVM CVRATORI.

DOMINIS SVIS AC PATRONIS PERQVAM GRATIOSIS

SACRVM.

VIRI PERILLVSTRES ET GENEROSISSIMI, VIRQVE PRÆNOBILISSIME.

Ediit annus trigesimus, & nos redimus in memoriam eorum, quæ duo ante Secula gesta sunt. Ipsi, dum hæc dico, intelligitis animi mei cogitata, VIRI PERILLVSTRES ET GENEROSISSIMI, VIRQVE PRÆNOBILISSIME, & intelligitis, quæ porro sim dicturus: Rediit sanctissima Augustanæ Confessionis memoria, & jam ante fores est rarissima festivitas. Rarissima inquam, qualem nec vidimus ante, nec post videbimus. Quis enim vixit, aut adhuc vivet, centum annos? Igitur quia adest, celebremus eam sanctissime, & cum tempus sit lætandi, lætemur invicem, ac vestigia lætitiæ posteritati relinquamus. Vestram scio in administrandis provinciis prudentiam, in augendis Reipublicæ commodis vigilantiam, in distribuendis unicuique suis justitiam, & quod maximum est,

est, Vestram scio in Deum pietatem. Quare nullus dubito, quin & officia Vestra, quæ Summo Ecclesiæ Conservatori facere debetis, facturi sitis proxime, Deoque daturi omni mentis alacritate munera laudum; quemadmodum illa pie dedistis, cum ante tredecim annos magnum illud Reformationis Jubilaum celebrasset Ecclesia. Ego tum, uti nostis, aliquot mensibus ante meum a Vobis ad Argentoratenses abitum, in beatam hujus Jubilæi memoriam, Orationem Germanico-metricam, de Jubilæo Poëseos Germanicæ, e Cathedra dixi, quam formis postea impressam Vobisque dedicatam gratiose a me accepistis. Recensui in ea Poëseos Germanicæ historiam a suis primordiis ad nostra usque tempora, atque speciatim ostendi, Poësin Sacram per duo jam floruisse Secula; Profanam vero per centum annos adeo fuisse excultam, ut nihil vix ad ulteriorem ipsius splendorem addi posse videatur. Ita tum, in frequenti concione, Reformationis Jubilaum celebravi. Sed quid hoc anno faciam? Eloquar an sileam? Eloquar, & Confessionis Jubilaum itidem solemniter agam. Historiam Poëseos, sed Græcæ, denuo recensendam in animum meum induxi, atque, quid Ger-

mani in eadem arte, ac in universa Græca lingua Poëtæ nostri præstiterint, coram omni populo proponam. Quantam Deus gratiam ope hujus linguæ in Germaniam, imo in universum terrarum orbem, contulerit, neminem latere potest. Hujus ope Lux Evangelica in Germania primum orta, & ad alias postea gentes progressa est, ut tenebrosæ antea hominum mentes ea collustratæ longe lateque jam fulgeant. Hujus ope Majores nostri intrepide, & suæ causæ certi, quid credant, in Comitiis Augustanis confessi sunt, & nos easdem veritates, quia divinæ sunt, constanter credimus, atque ore & corde ubique confitemur. In omnes linguas, quas Europa loquitur, vertebatur Augustana Confessio, etiam in antiquam Græcam, ut ipsa moderna Ecclesia Græcanica, quid prisca crediderit, cognosceret. Hæc Versio non modo Patriarchis Constantinopolitanis diverso tempore tradebatur, verum nostrates etiam in ipsa Græcia Græce concionati sunt, ipsisque Græcis antiquas veritates Evangelicas exposuerunt. Quod multos commovit, ut in Germaniam profecti, Græcæ & orthodoxam fidem addidscerint, imo ingenue confessi sint, Græciam hodiernam nil

nisi barbariem esse, antiquam vero & illam politam cum Helicone in Germaniam emigrasse. Cur igitur felicitate nostra non delectemur? Cur non festiva hac tempestate illos in publicum producamus, qui Musas e Gracia ad nos avocarunt, nutriverunt & hucusque conservarunt? Produxi illos, VIRI PERILLVSTRES ET GENEROSISSIMI, VIRQVE PRÆNOBILISSIME, atque, ut videtis, maxime Poëtas, qui omnem simul operam in excolenda Pelasgorum literatura impenderunt. Comparent ii hac in Historia, quam de Poëtis Graecis Germaniæ inscripsi, quamque a renatis literis ad nostra usque tempora deduxi. Hac ratione aliqualiter me satisfecisse puto cum sacrosancto Confessionis Jubilæo, tum meo iterum lætandi publice desiderio. Adscribo autem Vobis hoc lætitiæ monumentum, & splendidissima Nomina Vestra in ipsius splendorem ei inscripsi. Non Vlma modo, sed omnis Germania, quin & exteri, norunt CRATONES sive KRAFFTIOS, ac venerantur summam eorum canitiem & merita, quæ in Imperatores, communem patriam, & literas contulerunt. De BALDINGERORVM virtute bellica prisci loquuntur Torniamento-

rum Annales. Familia NEVBRONNERIANA SCHADIIS ac WELSERIS, qui & antiquitate & nobilitate nulli in Germania genti cedunt, antiquitus sanguine juncta, meritis suis suaque nobilitate coruscat. Atque gloriam, quam a Majoribus jure hereditario possidetis, virtutibus Vestris quotidie augetis. Omnes quidem & singulas, quarum integer exercitus est, indicare & sine adulatione omnibus laudibus extollere possem; at ipsa virtus, modestia Vestra, silentium mihi imponit. Hoc tamen reticere non possum, & ingratus essem, si reticerem, quod effusis charitatis habenis me semper amaveritis. Amorem sane Vestrum prorsus singularem & maximum reapse expertus sum in Patria olim, & jam per duodecim annos, quibus in Academiis vixi. Consueti estis Musas amare, & earum filios; meam autem Musam excitastis, fovistis & plane formastis. Quæ olim Poëta Venusinus Mecænati suo debuit, eadem Vobis ego & adhuc plura debeo. Ille canebat publice:

Mecænas, mearum
Grande decus, columenque rerum.

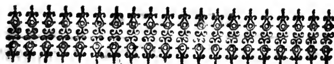
Ego vocem ingemino, Vosque, O MEI MECÆNATES, solemniter cano, atque

favorem, consilia, beneficiaque Vestra, dum spiro, ore & animo grato decentissime cantabo. In veritatis pignus assumite has pagellas, Vestra & Germanorum gloria sacras, & feliciter agite magnum, quod imminet, Jubilai festum. Vos agetis illud Vlmæ, ego vero, si Deus vitam concesserit, Jenæ, utroque in loco, ubi Augustana Confessio sanctissime habetur, ac prudentissime curatur. DEVS conservet Ecclesiam suam, & posteritatem nostram, cui hæc in memoriam scribo, felicem esse jubeat, ut d. XXV Junii post centum annos & per omnia futura mundi Secula, uti nos hoc anno, acclamare invicem possit: Hic est ille dies, quem JEHOVAH fecit; exsultemus, & lætemur in eo! Valete, VIRI PERILLVSTRES ET GENEROSISSIMI, VIRQVE PRÆNOBILISSIME, &, si dignus sum, amore Vestro ac benevolentia me porro gratiose complectimini. Mortem cogito, & morior

PERILLVSTRIVM, GENEROSISSIMORVM ET PRÆNOBILISSIMORVM NOMINVM VESTRORVM

Scrib. Ienæ d. XVIII Cal. Maji,
An. Christi MDCCXXX.

Devotissimus Cultor
GEORG. LIZEL, Vlmensis.

PROLEGOMENA
IN
HISTORIAM POETARVM GRÆCORVM GERMANIÆ.

ΣΥΝΟΨΙΣ.

Historia literaria immensa amplitudo §. I.

Cujus minima ferme particula, Historia poetica, amplissima est §. II.

Speciatim Græca, respectu partim ipsius Græciæ. Græci fabularem tantum tradidere Historiam, quos quidam e recentioribus secuti §. III.

Moderni congesserunt realem, præter Fabricium & alios, Gyraldus, Lotichius, Vossius, Faber §. IV.

Et Crassus: quid de ejus Historia nonnulli sentiant §. V.

Partim respectu circumjacentium Regionum; ætate florentis Græciæ; & aliquot post natum Christum seculis §. VI.

Seculis etiam medii ævi; quæ non tam barbara fuerunt, uti plerique fingunt §. VII.

A tempore παλιγγενεσίας literarum ad nostra usque tempora: Gallia, Anglia, Belgium, &c. Poetas Græcos aluit §. VIII.

Maxime vero Germania, quæ linguæ & poeseos Græcæ sedes est §. IX.

Joan. Clericus contemnit modernorum poesin Græcam & Latinam §. X.

At injuste & inconsiderate §. XI.

Vti etiam quidam Gallus, Callierius; Germanorum præterea, Anglorum, Belgarum, Suedorum, Danorum, laudes & linguas vernaculas obtrectans §. XII.

Cur plerique Gallorum de lingua Germanica & aliis tam insipienter judicent. Quid de Gallicana statuendum sit §. XIII.

Insulsum est ac imprudens Callierii de poesi Latina & Græca effatum §. XIV.

Instituti ratio & œconomia hujus Libri §. XV.

Ad cujus modum omnis Germanorum Historia poetica tradi posset §. XVI.

§. I. Hi-

*** *** ***

§. I.

Historia literaria orbis est amplissimus, objectisque tam varius & abundans, ut, si quis eum sat diu circumspectaverit, nullos viderit terminos, nullosque objectorum fines. *S*ubjice modo menti tuæ nostrum terrarum orbem, eumque penitius considera, & veram rei imaginem, de qua loquor, intueberis. Quam amplus quæso ille est, & quot partes habet extra partes? Europa, Asia, Africa, America, partes sunt primæ & primariæ; sed in quot membra quælibet dividi, iterum iterumque dividi potest? In imperia & regna unaquæque illarum descendit, in imperiorum & regnorum provincias, provinciarum principatus, dominia, civitates, urbes, pagos, villas, domus, imo & casas, quarum abjectissima etiam, æque consideranda est ac pars nobilior. Et licet cogitatione quis hæc omnia percurrisset, nondum tamen vidisset terminos, nec omnia & singula perlustrasset, quæ in orbe existunt, ut non dicam, quæ quotidie fiunt & geruntur. Sic quoque comparatum est cum Historia literaria. Hæc enim, ceu orbis amplissimus, quatenus in fatorum enarrationem excurrit, Theologiam tenet, Jurisprudentiam, Medicinam, Philosophiam, primas & primarias orbis eruditi partes. At harum quælibet in partes iterum abit, iterumque in partium partes & particulas minutissi-

tisſimas ac infinitas, quarum copiam ac terminos mente operaque tua haud aſſequeris, ſingulas tamen momentoſas atque peculiari inſpectione & recenſione dignas. Hæc quidem & illa momenta, præcipua licet, ut in mappis Geographicis fit, delineare poſſumus; imperfecta tamen ſemper manent, ac quotidiana correctione novorumque additione indigent, ſemperque indigebunt.

§. II. Hiſtoria Poëtica, ceu minima fermè Hiſtoriæ literariæ particula, tam fuſa eſt, tam ampla tamque varia, ut eam animi cogitatione nemo dimetiri queat perfecte. Sive enim Poëſeos origines, propagationes, fata, ſive populos priſci & propinquioris ævi, ſive etiam ſingulas gentes, imo & perſonas, innumerasque rerum circumſtantias, reſpexeris, nunquam & nullibi ad exitum pervenies; & ſi proximum te ipſi putaveris, longe remotiſſimum ab eo te eſſe, mox cognoſces. Exitus namque loca inacceſſa ſunt.

§. III. Demigremus pauliſper in Græciam, atque ex tam vaſto poëſeos circuitu illam tantum intueamur, quam arctiſſimos intra hujus Provinciæ limites occluſam fuiſſe novimus. Eadem tamen de hac poſſunt prædicari, quæ de illa generatim diximus. Fuerunt, qui poëticam priſcorum Græcorum hiſtoriam literis conſignarunt; at hæ literæ vix mihi primæ lineæ videntur alicujus figuræ, quæ veram imaginem exprimat. Abſtruſa ſunt & deperdita præcipua illo-

illorum monumenta, & illa, quæ supersunt hodie, pauca & nulla ferme sunt. APOLLODORUS, CONON PTOLOMÆUS, PARTHENIUS & ANTONIUS LIBERALIS istiusmodi historias in literas coëgerunt; at perquam breviter & abscise, utplurimum fabulosæ de Diis historiæ notitiam curantes: conjunctim prodierunt Græce & Latine, hac inscriptione: *Historia Poëticæ Scriptores antiqui, Apollodorus, &c. Parisiis anno* MDCLXXV *in 8.* Cujusmodi quoque lineas duxerunt DIODORUS SICULUS, HELIODORUS, LUCIANUS, alii: ut jam de recentioribus GYRALDO, BOCCACIO, NATALE de COMITIBUS, POMEYO, GAULTROVCHIO & multis aliis nihil referam, quum fabularis historia minimam historiæ poëticæ partem constituat.

§. IV. Ex antiquis nullus mihi obvius est, qui data opera id pertractavit, quod moderni. Hi namque excerpserunt, congesserunt, inque ordinem redegerunt, quæ in residuis illorum monumentis passim latebant. Hinc enata sunt illa de Poëtis Græcis eorumque poëmatibus historica partim, partim etiam critica volumina, quæ inter manus nostras versantur. Præter nonnulla ejuscemodi scripta, inprimis celeberrimi D. Jo. Alberti FABRICII *Bibliothecam Græcam*, in cujus aliquot tomis non Scriptores tantum antiqui orationis solutæ, sed ligatæ etiam magna copia & majore adhuc diligentia recensentur, adsunt Lilii Gregorii GYRALDI *de anti-*

quis

quis Poëtis Græcis Dialogi, Basileæ anno 1545 in 8 excusi, cumque Dialogis de modernis reliquis ejus *Operibus*, Lugduni Batavorum anno 1697 in fol. recusi. Jo. Petr. LOTICHII *Bibliotheca poëtica*, Francofurti in 8 impressa, quam sæpius infra citavimus. Joan. Gerardi VOSSII erudita & valde critica *de Poëtis Græcis Historia*, Amstelodami anno 1654 in 4 publicata. Tanaquilli FABRI vitæ quorundam Poëtarum Græcorum antiquorum, Gallice scriptæ, sub titulo: *Les vies des Poëtes Grecs en abregé par Mr. le Fevre, à Saumur 1665* in 12, recusæ *à Paris 1680* & *à Amsterdam 1700* eadem, posteriore tamen majore forma, quæ editio ob annotationes, quas RELANDVS adjecit, prioribus multum præferenda est, monente insigni Polyhistore & Vniversitatis Jenensis hodie Pro-Rectore Magnifico, Gottlibio STOLLIO (*a*), fautore meo singulari. Idem Vir celebris de hoc FABRI opusculo judicat (*b*): *Dieses abregé ist sehr kurz und unvollkommen, aber wegen der freyen und vernünftigen Urtheile, auch der besondern Anmerckungen halben nicht zu verwerffen.*

§. V. Huc quoque pertinet Doctoris Laurentii CRASSI, Baronis *de Pianura*, Historia Poëtarum Græcorum, sermone Italico concepta, cujus, cum rara inter nos sit, integram epi-

gra-

(*a*) in Histor. Erudit. Tom. I, Cap. V, §. X, pag. 161, edit. Ienæ 1724 in 4.
(*b*) ibidem.

grapheu subjiciamus: *Istoria de Poëti Greci e di que che' n Greca lingua han poetato. Scritta da Lorenzo Crasso, Baron di Pianura. In Napoli, appresso Antonio Bulifon all' Insegna della Sirena, Anno* CIƆ IƆC LXXVIII. *Con licenza de' Superiori, e Privilegio.* Liber hic in *folio* impressus est, constatque tribus Alphabetis. Auctor ipse præfationem, in qua instituti sui rationem afferre potuisset, nullam scripsit; præmisit tamen typographus *Bulifonius* epistolium, quo *Marcello Mastrillo*, Duci de *Mariagliano*, librum obtulit, ubi inter alia his usus est verbis: *Di questa gloria è stato degno il nostro secolo per mezzo dell' erudita penna del più felice ingegno di questa età, così nel verso, come nella prosa eccellente, cioè a dire del* Signor Dottor Lorenzo Crasso, Baron di Pianura, *la cui fama, per tanti libri con universale applauso de' Letterati, usciti alla luce non sarà mai per venir meno &c.* Quibus auctor ejusque ingenium felix prædicatur, & scripta, quæ tum jam publici juris fecit, cum communi eruditorum applausu recepta dicuntur. Id tamen celare non possum, cum omnia ferme sua *Elogi d' huomini letterati* ex Jani Nicii ERYTHRÆI *Pinacotheca imaginum* in vernaculam suam transtulisse (c), ulla neque ERYTHRÆI neque facinoris

(c) Quod etiam observavit Vir Clarissimus, M. Io. Georg. LOTTERUS, amicus meus desideratissimus, in *Bernardini* TELESII *Vita & Philosophia*, Sect. II, §. XI in *not*, pag. 35, edit. Lipf. 1726 in 4.

noris sui facta in libro mentione, quemadmodum etiam in *Istoria de Poëti Greci* GYRALDI *Dialogis* usus est. Illum sane, quem *Bulifonius* de Historia sua impressa speraverat, non expertus est applausum, præsertim apud Gallos. Hi namque juxta illud

Ἀργείων θέλε γράψαι περὶ Κράσσος ἀοιδῶν,
Ἀλλὰ μόλις τούτους οἶδε κατ' οὐνόματα.

tam crassam in eo Græcarum literarum ignorantiam fuisse ajunt, ut neque legere neque intelligere Græca scivetit. Ingenium ergo suum acuerunt Galli, & hoc, quod lepidum ferme est, distichon cuderunt:

Ce gît le Seigneur Laurent Crasse,
Dont l' ignorance fut très-crasse.

Exinde judiciosus ille Adrianus BAILLETUS & impotentem CRASSI curiositatem, & debilem Operis texturam carpens, ait (*d*): *Il a composé en sa langue maternelle un Volume in folio de Poëtes Grecs, où il y a beaucoup de recherches, mais il paroit, que sa curiosité est allée un peu trop loin. Il y a inseré beaucoup de choses, qui approchent de la bagatelle, & dans les endroits, où il entreprend d' expliquer les difficultés, il satisfait assés rarement les Lecteurs. En un mot, il n' a rien de fort exquis au jugement de Critiques les plus éclairés. Un de ses plus grands défauts est d' avoir entrepris les Vies*

des

(*d*) Dans les *Jugemens de Savans sur les principaux ouvrages des Auteurs*, Tome 1 1. pag. 111 edit. *Paris.* 1722 in 4.

des Poëtes Grecs sans savoir le Grec. An hæc omnia & singula cum veritate concordent, valde dubito. Ad minimum inspectio libri nos docet, Italum non tam rudem in lingua Græca fuisse, qualiter a Gallis notatur. Lepidum aliquod caput Gallicum suam ingenii vim experiri cupiens distichon illud effinxit, quod alii postea tanquam oraculum adorarunt, & infallibile crediderunt. Ceterum Historia hæc CRASSI non prorsus contemnenda est, cum plura etiam contineat, quæ apud alios vix invenies. Mihi sane aliquot detexit Germanos, quos alias Poëtas Græcos fuisse, nescivissem. Omnibus tamen illam numeris absolutam esse, minime dixerim. Sed quis Historicus unquam fuit, qui universo Criticorum agmini satisfecit?

§. VI. Si e Græcia ipsa in circumjacentes regiones & imperia excurrere vellemus, bone Deus, quam amplus sese offerret de Poëseos fatis disserendi campus, & nesciremus, quo pedem primo figere deberemus. Florente enim Græcia, sermo Græcus in omnem orbem exiit, & sedem inter populos fixit. Fuerunt inter eos viri, qui tum Græcam linguam & Poësin excoluerunt. Quam ampla igitur & quam varia iterum Historiam Poëseos Græcæ antiquarum gentium indagandi & recensendi esset materies, si pleraque adhuc monumenta superessent? Ex iis, quæ adhuc supersunt, & quorum mentio apud priscos injicitur, aliqualis tamen recensio institui posset. Crucifixo autem Christo, & Ev-

angelio per orbem nunciato, Christiani, Græci & alii populi Salvatorem carminibus laudarunt, resque divinas Græce cantarunt. Licet plerique infaustis persecutionum temporibus eorum hymni & alia scripta poëtica perierint, adsunt tamen nonnulla, quæ de hac consuetudine testantur. Andreas Christianus ESCHENBACHIVS enarravit *Poëtas Christianos sacros, Græcos & Latinos* in peculiari Dissertatione, ipsius Dissertationibus Academicis, Norimbergæ 1719 in 8 editis, inserta. D. Jo. Georgius NEVMANNVS, cum adhuc Facultatis Philosophicæ Adjunctus esset, conscripsit Dissertationem *de Metaphrastis, qui N. T. Græco carmine expresserunt*, quam sub ejus præsidio beatus noster Jo. Franciscus BVDDEVS (in excusa illa Dissertatione *Budæus* tum appellabatur) Witenbergæ anno 1686 defendit. Ex hoc genere quosdam etiam annotavit Georgius Matthias KOENIGIVS, Professor olim Altorfinus, in *Elencho materiarum variarum, quæ a Poëtis Vet. & recentioribus, tam Græcis quam Latinis, pertractatæ sunt*, qui adhuc in MSCto latet apud B. Auctoris nepotem, Virum eruditione & meritis clarum, Georg. Andream WVLFERVM, J. V. Doctorem & Inclutæ Reipublicæ Norimbergensis Advocatum Ordinarium, cui, quod hoc MSCtum benigne mecum communicavit, publicas heic gratias ago.

§. VII. Idem quoque de illis seculis, quæ *Medii Ævi* nomine insigniri solent, observandum

dum est. Nulla gens tam barbara fuit, quæ Græcas Musas e terris suis penitus ejecisset. Fuerunt semper in Germania, Italia, Gallia, Anglia, Hispania & aliis Europæ Provinciis viri, qui Græce docti erant. Vbi autem lingua Græca, ibi quoque est Poësis Græca. Equidem tunc temporis in omni politiorum studiorum genere magnum fuisse defectum, & majorem adhuc in Religione obscuritatem, haud abnuo; at tantam ubique fuisse barbariem, quantam plerique fingunt, nemo mihi persuadere potest. Horridissimam Seculi barbariem, summas studiorum tenebras, altissimum Musarum silentium, maximas artium ruditates, obscurissima hominum ingenia, conqueruntur, accusant, & quid non clamitant? Sed frustra. Evolvamus modo, ut jam de solis Germanis eorumque studiis Græcis dicam, illius ævi Annales, & vestigia in iis reperiemus illorum, qui & linguam, & quandoque etiam Poësin Græcam, excoluerunt. Imo adfuerunt inter Germanos, Arabice, Syriace & Hebraice periti. Hoc tamen in iis culpo, quod linguam Græcam & Arabicam ad melius intelligendum Aristotelem potius, quam ad Sacrum Codicem rite interpretandum Græcam & Hebraicam adhibuerint.

§. VIII. Circa medium autem Seculi XV, cum Turci Constantinopolin expugnassent, quidam e Græcia aufugerunt Viri docti, & asylum in Italia, Gallia & Germania quærentes invenerunt. Quo factum est, ut literæ Græcæ

in his & aliis terris incrementum ceperint majus, quam omnibus antea Seculis. Exinde Poëſis, tanquam inſeparabilis ac perpetuus ipſius linguæ comes, ſedem in iisdem regionibus fixit, & ab eruditis haud ſuperficiarie culta eſt. Plurimos in Diariis meis notavi Gallos, Anglos, Belgas, Italos, Hiſpanos, Danos, Suecos, qui Græca ſua poëmata in publicum emiſerunt; & æque conſcribere poſſem Hiſtorias Poëtarum Græcorum Galliæ, Angliæ, Belgii, Italiæ, Hiſpaniæ, Daniæ, Sueciæ, ac conſcripſi Poëtarum Græcorum Germaniæ Hiſtoriam. Sed hanc operam cuique Nationi inſumendam honoris ergo relinquo.

§. IX. Quemadmodum autem Germania caput eſt & ſplendor totius Europæ, ſive ſupremum dominium ſpectes, ſive virtutes bellicas, ſive artes inventas, ſive denique omnis politioris literaturæ culturam; ita hoc ſibi proprium quaſi habet, quod viros ſemper aluerit, qui Græcæ linguæ & Poëſeos notitiam ad miraculum uſque tenuerint. CRUSIUS, MEISTERUS, LUDOVICUS, SONTAGIUS & ſexcenti alii tam promte & pure Græce loquebantur ac Germanice, ut ipſi Græci hos audientes exclamaverint: Ἰταλία βαρβαρία. An. MDLXXX doctus aliquis Græcus e Conſtantinopoli literas dedit ad noſtratium quendam eruditum, ubi inter alia præclare ſcribit: Διώδευσα μὲν ἀκριβῶς τὰς Ἀθήνας, καὶ ἐζήτησα σπουδαίως τὰς Μούσας ἐν τῷ Ἑλικῶνι καὶ Πιερίᾳ, καὶ τὰς Πηγασί-

γασίδας Νύμφας, καὶ ἄλλα τοιαῦτα, τὰ παρὰ τοῖς Ποιηταῖς εὐδοκιμοῦντα· οὐ δ' εὕρηκα τούτων οὐδέν· ὡς εὗρον οὐδέν, ἔγνων ὁ μάταιος ἐγὼ, ὅτε μὲν ταῦτα ἦσαν τόποι καὶ διατριβαὶ σοφῶν, νῦν δὲ ἀπῄεσαν ἀφ' ἡμῶν, καὶ μετῴκησαν, ὡς ὁρῶ, πρὸς τοὺς σοφοὺς Γερμανοὺς ὑμᾶς, καὶ νῦν οἰκήτορες ὑμεῖς αὐτῶν, οἱ τὴν σοφίαν μετιόντες, καὶ ἔργον ἔχοντες, οὐ πάρεργον, ὡς ἡμεῖς, ταῖς ἐπιστήμαις λαμπρυνόμενοι εἰς τὸν ἀληθῆ Ἑλικῶνα ἀναβαίνοντες ἀόκνως καὶ ἀπονητὶ, καὶ τοῦτον οἰκοῦντες ἐπ' εὐτυχίᾳ, ἡμᾶς ἐξώσατε τῶν λόγων. Hoc est: *Athenas quidem accurate perlustravi in itinere meo, omnique studio quaesivi Musas in Helicone & Pieria, & Pegasides Nymphas, & alia istiusmodi a Poëtis olim laudata; nihil vero eorum inveni. Cum nihil invenirem, cognovi ego vanus, quod haec quidem olim fuerint loca & commorationes sapientum; nunc vero a nobis abierunt, &, ut video, ad vos sapientes Germanos demigrarunt, qui nunc eorum incolae estis, sapientiam colentes, nucleum habentes, non putamina uti nos, scientiis clari, in verum Heliconem ascenditis strenue & absque ulla opera, huncque magna felicitate inhabitantes, nos e sede Musarum & eruditionis expulistis.*

§. X. Sed sunt, qui omnem Poësin exoticam, sive Latinam sive Graecam, derident ac aspernantur, omnem putantes operam, quam ei moderni impendunt, inanem esse & deperditam. Inter quos est celeberrimus Joannes

CLERICUS, vir multæ lectionis & scripturæ, ac plurimarum veritatum cordatus præco, at, si Jacobum PERIZONIUM, virum eruditissimum, audiamus (*e*), talis est, *cujus omnis doctrina vere consistit in describendo sine justo rerum examine, in obtrectando integris hominum Ordinibus, in increpando quosvis Eruditos, & severum agendo Censorem, qui aliorum vitia, sed quibus ipse abundat omnium maxime, postulet corrigere. &c.* Hic autem laudatus CLERICUS de modernorum Poësi Græca & Latina talia sentit, ipse interrogans & respondens (*f*): *Mais vous me demanderez peut-être, si les Modernes, qui font des Vers Grecs ou Latins, ne sont pas de la même utilité? Je reponds que non, parce qu' ils sont inferieurs en toutes manières aux Anciens. Ces belles sentences, que l' on admire dans leurs Ecrits, ne se trouvent guere dans ceux des Modernes; & il s' en faut de beaucoup que le stile des derniers soit aussi bon que le leur. Bien des Modernes, qui ont fait des Vers Latins ou Grecs, ressemblent aux Anciens, comme les singes ressemblent aux hommes. Ils imitent leurs defaut, bien plus que leurs bonnes qualitez; & il y a du danger à imiter les pensées des Modernes, aussi bien que leur stile.* Au

(*e*) in Præfatione ad suas *Origines Ægyptiacas*, Lugduni Batavorum anno M DCC XI in 8 editas.

(*f*) Vide ipsius *Parrhasiana ou Pensées diverses sur des Matiéres de Critique &c.* Tom. 1, pag. 4 seq. edit. Amstel. M DCC I in 8.

Au lieu de sentences graves & élevées, ils ne nous donnent que des pensées plates & rampantes. Au lieu d'un stile pur & serré, on voit dans leurs vers des manières de parler très-suspectes, & des repetitions ennuieuses d'expressions synonymes, empruntées des Anciens, & mises hors de leur place. Il n'y a guere de Poëtes modernes, Latins & Grecs, à qui l'on ne puisse reprocher une bonne partie de ce que je viens de dire. Aussi n'y a-t-il personne, qui conseille de les lire, à ceux qui étudient les belles Lettres. On renvoie la Jeunesse aux Anciens, & on lui en recommende la lecture, sans daigner lui indiquer les Poëtes modernes. En effet il seroit souvent aussi ridicule de lire les Modernes, pour s'instruire de la Poësie ancienne; que de lire les vers Italiens des étrangers, comme ceux de Mr. Menage, *pour apprendre à ecrire en Italien. On sait que les Italiens s'en moquent, & qu'ils y trouvent de très-grandes fautes. Ne doutez pas que, si les Poëtes Anciens ressuscitoient, il ne se moquassent de même de nos vers Grecs & Latins; & ne fussent surpris que l'on trouve des gens, qui perdent tant de temps à y reüssir si mal. Les Modernes sont de vils imitateurs des Anciens, qu'ils n'ont rien d'original, & qu'ils ne sont Poëtes que par routine & par imitation; & nullement parce qu'ils ont pénetré les principes de l'art, dont ils font profession; comme on fait les Philosophes modernes & les autres, dont je viens de parler. Pour se dé-*

faire de cet esprit servile d' imitation, il faut écrire dans sa Langue. Alors on pense moins aux expressions & aux pensées des Anciens; & comme on est plein de mots & idées modernes, que l' on possede parfaitement, on devient soi même un original.

§. XI. Hactenus sat diu audivimus CLERICVM, Poëseos Latinæ & Græcæ contemtorem. In omnes autem & singulas ipsius opiniones prolixe inquirere, & falsas a veris curate secernere, instituti ratio non flagitat. Fecit id jam pridem, anno 1703, in peculiari dissertatione Sebastianus KORTHOLTVS, in qua *Veterem Poëticam Græcam & Romanam a contemtu scriptoris Parrhasianorum vindicavit.* Lubet tamen pauca addere. Consultius quidem esse judico, si quis, qui ad Poësin natus est, potius in sua quam in mortua lingua scribat. Suæ enim linguæ natura propinquior est, deque ejus cultura prius, quam de exoticæ incremento, solicitus esse debet, ex ipsius naturæ & propinquitatis lege. At a scriptione Græcorum & Latinorum carminum prorsus abstinere, res esset viro sapienti indigna & nunquam suadenda. Vt jam de summa in utraque lingua poëtandi utilitate nil dicam, in aprico est, diversa esse hominum ingenia, & hunc ad carmen Græcum, illum ad Latinum, istum ad vernaculum scribendum, aptum esse. Inde exoriuntur quoque diversi effectus. RHODOMANNVS, judicio SCALIGERI, Latina carmina

mina non bene, sed Græca bona scribebat; DOVSÆ poëmata Latina CASAVBONO magis arridebant, quam Græca: & BAILLETVS illis, quæ Menagius in vernacula lingua edebat, majorem præstantiam tribuit, quam iis, quæ Græce & Latine cecinit. Cuicunque ergo vel in Græca, vel in Latina, vel in sua lingua faventior poëtandi genius est, is, meo quidem judicio, in ea, si animum ad scribendum appellere velit, scribat. Exinde vero neque mancipium sit Poëtarum priscorum, neque liber ex omni parte manebit, si imitationem sub servitutis nomine dehonestare velis. Necesse est, in quacunque lingua scribas, ut alios imiteris, non quidem ut simius, qui æque vitia ac virtutes hominum imitatur, sed ut vir prudens & sapiens, qui ceu apis mel a veneno separes, ac optima tantum in usum tuum convertas. Nec impedit, quominus & ipse, si aut Græce aut Latine cogitare velis, tibi simul exemplari esse queas, non minore felicitate, quam si in vernacula quid mediteris; sapientia vero non accedente, æque hoc ac illo modo vel exoticus vel domesticus simius eris. Habemus inter modernos, qui vel Græca vel Latina carmina scripserunt, omnibus numeris absoluta, atque priscorum poëmatibus quandoque superiora, quandoque æqualia. Qui hoc negare vellet, vel ignorantiam suam vel malitiam aperte proderet. Et istiusmodi modernorum carmina majore sæpius utilitate juven-

tus legere poteſt, quam plurium vetuſtorum poëmata. Leguntur etiam non a pueris tantum in ſcholis, verum etiam a viris eruditis magno cum fructu, haud neglecta tamen priſcorum lectione. Equidem haud abnego, anſeres quoque interſtrepere olores, & in Germania, Gallia, Anglia, Belgio aliisque regionibus plures inter Poëtas ſedere Poëtaſtros; at eapropter Poëſin ipſam ſpernere ac diſſuadere idem eſſet ac ipſum linguarum uſum, cum non omnes tam pure loquantur ac ſcribant ut DEMOSTHENES & CICERO, prohibere, ex orbe literato exterminare, ſummamque e contra barbariem introducere. Priſcos Poëtas, ſi e mortuis ad nos redirent, multos e modernis ceu fratres & in antiqua Græcia vel Latio natos agnituros eſſe, valde perſuaſus ſum; quemadmodum etiam credo, eosdem multorum Græcos & Latinos Verſus deriſuros eſſe; At valde vereor, ne bonus ille PHILEMON maxime derideret CLERICVM, quod, cum Φιλημονος Λειψονα ederet, centies *Philemonis* nomen Græce ſcribere neſciverit.

§. XII. Imo hi ipſi Poëtæ inſipientiam iſtorum vehementiſſime irriderent, qui gloriam Poëſeos Græcæ & Latinæ moderno ævo invident. Liber a tali irriſione non eſſet quidam Gallus CALLIERIVS, Germanorum, Anglorum, Belgarum aliorumque politiorum nationum carmina Græca & Latina tanquam nænias & luſus pueriles venditans, quamvis nec his

his inter tres politiores gentes, quas solas putat, Gallos, Italos & Hispanos, locum concedat, & illos cum Polonis, Hungaris, & Moscovitis in unam classem collocet. Ita insanivit in illo scripto, quod absque nomine suo Parisiis edidit, hac epigrapha: *Histoire Poëtique de la guerre nouvellement declarée entre les Anciens & les Modernes.* Recusum est hoc scriptum Amstelodami anno M DC LXXXVIII in 12. In quo magnus hic Appollo, tanquam supremus in Parnasso dictator, illis, qui loco culturæ linguæ suæ carmina Græca & Latina scribunt, infimum in Parnasso locum assignat, omnia eorum Opera ceu merces prohibitas declarat, eodemque modo, quo Anagrammata, Acrostichides & alias, ut ait, nænias lususque pueriles e societate politiorum Nationum exterminat, ac in perpetuum relegat in scholas, adque Germanos & alias Nationes Septentrionales. Inspiciamus recentis istius Apollinis mandatum, Art. XIX, pag. 247 seq. his conceptum verbis: *Il (Apollon) ordonne, que tous les Poëtes modernes seront desormais obligez d'entendre parfaitement les Poëtes Latins, & même les Grecs, s'il se peut, cependant il met au plus bas étage du Parnasse tous ceux, qui au lieu de cultiver leur langue maternelle s'amusent à écrire en Vers Grecs ou Latins, declare tous ces ouvrages de contre-bande, ainsi que toutes Anagrammes, Acrostiches, & autres amusemens de Pedans, les bannit de la societé des*

Nations

Nations polies, & les relegue a perpetuité dans les Colleges & chez les Allemands & autres Nations du Nord. Cum libellus hic ob ineptias ſuas rarus ſit, nec ubique obvius, adponamus, quæ Art. XX ſapienti Apollini placent: *Il* (Apollon) *permet toutefois aux Allemands, Flamands, Anglois, Danois, Suedois, Polonois, Moſcovites, & Hongrois, d' écrire en Vers Latins, pour être entendus des trois Nations polies, jusqu' à ce qu' ils ayent reüßi à cultiver leur langues maternelles, & à en corriger la dureté.*

§. XIII. Dudum quidem J. F. CRAMERVS, Conſiliarius Brandenburgicus famam Anglorum, Belgarum, Suedorum, Danorum, Germanorum imprimis, ab iſtiusmodi Gallicanis calumniis liberavit, cum Berolini anno M DC XCIV per typos publicaret *Vindicias nominis Germanici contra quosdam obtrectatores Gallos*, in quibus præter alia monſtravit, Germanorum linguam ſatis cultam eſſe, & plus majeſtatis ac ſplendoris in ea elucere, quam in Francica. Plerique Gallorum aſperam illam & agreſtem eſſe contendunt, videntur eam ruſticano Helvetiorum, Prætorianorum Regis Franciæ militum, ſermone univerſam metiri; quod ſane æque foret iniquum, ac ſi quis Germanus e plebejo & horrido loquendi genere Vaſconum & Normannorum totam linguam Gallicam vellet æſtimare. Diſcant ante Germanice loqui, & poſt judicent. Quamdiu enim

enim linguam nostram non callebunt, tamdiu judicabunt, uti cœci de coloribus. Visne autem causas scire, cur plerique ita judicent? Ex longinqua cum iis conversatione expertus sum, quod se suasque res ament, laudent & magni semper faciant; res autem aliorum derideant, spernant & nihili æstiment: Soli, ut sibi persuadent, sapiunt, ceteri delirant, sive sint Germani, sive Angli, sive Belgæ, sive alii. Hinc suam linguam gloriose jactant, Germanicam vero & alias audacter traducunt. Adhæc natura sunt delicatuli, & impatientes laborum, nec diu alicui rei inhærere possunt, quod impedit, quominus operam addiscendæ linguæ Teutonicæ impendant & sapienter postea judicent. Præterea confusæ & incomtæ scriptioni & elocutioni, cum voces suas aliter scribant quam eloquantur, assueti sunt; quum autem nostræ voces juxta naturalem literarum sonum & scribantur & legantur, peregrinus illis est & cum ipsa lingua odiosus ipse naturalis ordo. Nauseam porro eis pariunt ipsa, quibus ad loquendum utuntur, vitiosa organa, quæ impediunt, quominus voces Germanicas rite pronunciare possint, dicent enim *sex Hexen-Kæs* pro *sechs Hechten-Kœpf.* Tandem etiam, quod sæpius observavi, nostros scribendi caracteres abhorrent ceu magicos & diabolicos, qui tamen splendidi sunt & proprii, atque cum ipsa lingua, Græcæ, Latinæ & omnium modernarum matrice, exorti; licet Gallorum caracte-

res

res juniores ſint, & mutuata tantum luce fulgeant. Hic autem horridus de ſignis noſtris conceptus efficit, ut horride de ipſa lingua ſentiant & inſane. Loquor autem de inſipientibus Gallis, qui eadem lyra cum moderno Apolline CALLIERIO oberrant, ſemperque delirant. Sapientiores non intelligo, quos longe cum his diſſentire ſcio. Ipſi norunt, Societates ad perpoliendam linguam in Germania enatas eſſe, antequam Cardinalis RICHELIVS de ſua Academia cogitaret. Quid quod ipſæ noſtræ Societates occaſionem ipſi præbuerint ſuam inſtituendi Academiam? Inſtituit eam Cardinalis, ut linguam Gallicam Academici perpolirent; re autem vera, ut ipſe ingenioſiſſimos quosque & perſpicaciſſimos ſuæ ætatis homines, ejusmodi diſtractos occupationibus a cogitatione publicarum rerum & a reprehenſione Miniſterii Cardinalitii abduceret, ceu ipſe profitetur TEMPLEVS, Eques Gallicus, regius quondam in Pacificatione Neomagenſi Orator, vir præter incredibilem rerum civilium cognitionem, diuturno uſu & ſummæ dignitatis ſplendore partam, omnibus ingenii, doctrinæ & ſapientiæ luminibus illuſtris (g). Id conſilium tam feliciter ceſſiſſe Cardinali fatetur TEMPLEVS, ut in præſentia

(g) vid. *Eſſais de la Poeſie dans les Oeuvres meslées du Chevalier Temple*, pag. 420. & I. F. CRAMER, in memoratis *Vindiciis*, Lit. F. 1.

tia ad summam elegantiam sermonis Gallici nihil omnino desit; Idem (*b*) veretur tamen, ne, dum nullum perpoliendæ linguæ modum Academici faciunt, tandem, ut Petronii & Crameri verbis utar, *ludibria excitando efficiant, ut corpus orationis enervetur & cadat.* Nam ut comtior sit hoc tempore sermo Gallicus, quam fuit ætate Michaelis MONTANI, viri totius Galliæ sapientissimi, angustioribus tamen finibus circumscriptus minus roboris ac majestatis habere videtur. Quod si pergunt eam insistere viam Academici, ad extremum lingua Francica ad tantam redigetur simplicitatem, ut grandem TULLII & audacioribus subinde figuris dicendi exsultantem orationem exprimere nulla ratione possit. Sunt enim res pleræque ita natura comparatæ, ut quo diutius & superstitiosius limentur, eo minus ponderis ac solidi corporis retineant, quemadmodum laudatus CRAMERUS optime observavit.

§. XIV. Non opus esset, ut ad insulsam CALLIERII de Poësi Latina & Græca sententiam respondeamus, cum supra §. XI. ad similem CLERICI opinionem jam, quid sentiamus, diximus. Dum autem CALLIERIUS hoc studium ad Germanos & alios Septentrionales homines, Anglos, Belgas aliosque releget,

(*b*) in *Essais du Savoir des Anciens & des Modernes*, pag. 81. *Conf.* CRAMERUS *loc. cit.*

get, videtur mihi pessime sibi & suis consuluisse, ut nos solos Græce & Latine doctos velit, se autem & suos barbaros & idiotas. Equidem pro sua facultate, qua ut summus in Parnasso dictator pollet, omnes Poëtas modernos eo adstringit, ut priscos Græcorum & Latinorum Poëtas (*parfaitement*) exacte intelligant; at valde dubito, an ipse, qui Poëta & Poëtarum Apollo videri vult, priscos intellexerit; potius crediderim, eum Latina aliqualiter tenuisse, Græca vero ne legere quidem scivisse. Et istiusmodi hominum genus plerumque aspernatur illos, qui Græce & Latine sciunt, exactamque scientiam speciminibus suis poëticis comprobant. His sane Parnassi aditum occludere non potest impotens iste Apollo, nec eorum Græca & Latina ora, ut obtumescant, frænis coërcere. Ad musicam non unum instrumentum, nec una vox sufficit; requiruntur plura instrumenta, & plures voces, si musica dulcis sit & composita. Musæ non una & eadem semper lyra oberrant, sed diversa habent instrumenta, & quandoque canunt Græce, quandoque Latine, quandoque alia voce, namque

amant alterna Camœnæ.

Inconsiderate tamen & imprudenter agit sapiens iste CALLIERIUS, dum omnes illos e Societate politiorum gentium exterminat tanquam umbratiles homines, qui Græca & Latina poëmata scribunt & scripserunt, haud memor,

memor, se politissimos & sapientissimos Gallos, qui vel ante vel eodem tempore vixerunt, & carminibus suis Graecis & Latinis immortalem sibi gloriam compararunt, puta Q. Septimum Florentem CHRISTIANVM, Julium Caesarem & Josephum SCALIGEROS, SERRANOS, CASAVBONOS, & quos CRAMERVS nominat, fratres SAMARTHANOS, BORBONIOS, RAPINOS, VAVASSORES, PETITOS, MENAGIOS, HVETIOS, COMMIRIOS, SANTOLIOS, & alios quamplurimos, tanquam umbratiles homines e Societate politiorum gentium simul ejecisse.

§. XV. Restat, ut pauca adhuc de oeconomia hujus libri adjiciamus. *Illa ipsa*, quae ejus fronti inscripta sunt, tractationis rationem reddere possunt. *Historiae* titulo illum notavi ad eum modum, quo Laurentius CRASSVS suam Poëtarum Graecorum recensionem, Polycarpus LEYSERVS suum de Poëtis Medii Ævi scriptum, & alii ejusdem materiae volumina, insigniverunt. *Orsus* sum hanc Historiam a tempore παλιγγενεσίας literarum, quod coepit aliquot ante finem Seculi XV lustris, aetate nimirum Joannis REVCHLINI, primi in Germania Graecae linguae & politioris literaturae restauratoris. Deduxi illam per seriem annorum ad nostra usque tempora, atque indicavi eos, qui vel nativitate vel civitatis donatione Germani sunt, & Graeca poëmata scripserunt. Ad unum vero omnes

 ine

me in scenam produxisse, haud dixerim. Multi, ut facile auguror, ad notitiam meam non pervenerunt, qui tamen sedem in Parnasso optime meruerunt. Sed quis a me hoc exiget, cum neminem ante me habuerim, qui primas saltem ejusmodi recensionis lineas duxisset. Plures etiam data opera omisi, quorum unius aut duorum tantum distichorum copia videndi mihi data est, & de quibus dubitavi, an alia adhuc & plura scripserint. Eo modo evitavi derisiones, quibus ii digni sunt, qui ob unum vel duo disticha quendam inter Poëtas referunt. Ita Laurentius CRASSVS a BAILLETO, BÆLIO & aliis derisus est; quanquam eruditorum Senatus nondum decreverit, quot aliquis cudere debeat versus, ut Poëta appellari possit: Potius juxta versuum qualitatem, quam eorum quantitatem & numerum, Poëtam æstimandum esse censeo. Adeoque non omnes illos, qui pauca, respectu aliorum, effinxerunt carmina, e societate Poëtarum ejeci, haud difficulter conficiens, eorum fingendi facultatem iis versibus, quos vel vidi, vel apud alios notatos inveni, non desiisse. Et qui fieri posset, ut quis ad unum omnia poëmata inspicere queat, aut saltem habere cognita? Interim tamen annotasse juvabit, quæ præsto sunt. Alius omissa quæ novit, facile addet, ceu infra pag. 69. seqq. sub *Joanne Hartungo* exemplum habemus. Plurimos autem inter Poëtas meos reperies, qui

qui integros poëmatum libros exaraverunt. Indicavi impressionis locum, annum formamque librorum. Produxi, si quæ aderant, tam exterorum quam nostratium eruditorum de Poëtis eorumque poëmatibus judicia, mea etiam quandoque addidi. Et si qui hos inter Poëtas fuerunt, qui antiquos Græcos vel interpretatione Latina, vel commentariis donarunt, sedulo eos annotavi, itidem editiones & judicia, eadem methodo, indicans, ut sic eorum merita in antiquam & modernam poësin, imo in omnem literaturam Græcam, patescant. Vt autem simul sciamus, qui homines hi fuerint, præmisi ubique ferme illorum vitæ, Græcæ præsertim, studiorum ac fatorum descriptionem. Et hæc omnia congessi vel ex ipsis nostrorum Poëtarum monumentis, vel ex auctoribus fide dignis, quos quoquo indicavi loco. Hos autem, ubi erravisse deprehendi, modeste correxi, amore veritatis commotus, & ad exterminandos paulatim e Historia literaria errores.

§. XVI. Ceterum, si hæc opera, quam in recensendis hac ratione Græcis Germaniæ Poëtis impendi, tibi placuerit, stimulum mihi addes & calcar, ut eodem modo Latinos Germaniæ Poëtas, quorum integrum exercitum conduxi, in publicum aliquando producam. Idem etiam cum Deo & die fieri poterit cum iis in Germania civibus, qui Poësin Orientalem, Hebraicam scilicet, Arabicam &c. excoluerunt; nec non cum illis maxime, qui in

lin-

lingua noſtra vernacula poëmata ſcripſerunt. Et ſic omnia, quæ ad Hiſtoriam poëticam Germanorum ſpectant, tradere poſſem. Oportet civem prius curare ſua, quam peregrina, & patriæ gloriam exterorum meritis præferre. Turpe eſt ignorare noſtra & exotica noſſe. Sapientiſſimus ille Romanorum Conſul omnisque eruditionis Oraculum, CICERO, abjudicat eruditionis laudem ab iis, qui domeſtica neſciunt; *Mihi quidem*, Lib. I. de Fin. Cap. II. inquit, *nulli ſatis eruditi videntur, quibus noſtra ignota ſunt.* Scribebam Jenæ XV Calend. Maji, anno Χριστογονίας MDCCXXX.

A & Ω.

HISTORIA POETARVM GRÆCORVM GERMANIÆ, A RENATIS LITERIS AD NOSTRA VSQVE TEMPORA.

JOHANNES REVCHLINVS. I

AGmen Poëtarum Græcorum Germaniæ merito ducit Iohannes REVCHLINVS, Germanorum ſtudiorum anteſignanus, primus Grajarum literarum reſtaurator, primusque Poëta. Ex Suevorum gente, quæ nulli unquam populo aut Arte aut Marte inferior fuit, hic oriundus eſt, Phorcæ in Marchionatu Badenſi, anno ſupra milleſimum, quadringenteſimum, quinquageſimo quinto (*a*). Erat tum

(*a*) De anno natali Reuchliniano diſcordant inter ſe annales. Concordiam autem ſuadet ipſe REVCHLINVS, in epiſtola, ad Io. CVSPINIANVM anno MDXII data, ubi ait: *Quando incendiariorum* (furentes monachos intelligit) *contra me famoſa machinatio*

in Germania, quemadmodum in aliis regnis occidentalibus, magnus Græcarum literarum defectus, in scholis præsertim publicis, in quibus illæ omnino silebant (*b*). Audiebat puer REVCHLINVS & discebat ea, quæ pro more seculi tradebantur, in schola patria primum, & post in aula Badensi, ubi, quia Grammaticam melius didicerat, quam alii, adolescenti Marchioni FRIDERICO, postea Episcopo Vltrajectino, adjungebatur (*c*). Expugnata vero, anno MCCCCLIII, a Turcis Constantinopoli, Græcorum eruditi in Italiam & Galliam, & cum his Musæ Græcanicæ in Germaniam emigrarunt. REVCHLINVS quippe anno MCCCCLXXIII cum dicto Marchione Lutetiam Parisiorum profectus, Græca elementa ex discipulis Gregorii TIPHERNATIS, Græci, accepit, eaque biennio post Basileæ, obtentis in philosophia

natio cœpit, scire licet. Anno ætatis meæ quinquagesimo quinto, tunc præsto aderat Climacterici a natali meo, qui fuit Christi MCCCCLV, *in annum* MDX *revolutio ejusmodi, &c.* vid. Clarorum Virorum Epistolæ ad Ioannem Reuchlinum missæ, pag. 64, edit. Tigur. an. 1558. in 8.

(*b*) Magna quidem temporibus Medii Ævi, præsertim Sec. XII & XIII, in Germania barbaries fuit, sed non tanta, quantam plerique clamitant. Nullum certe a nato Christo Seculum literis Græcis prorsus caruit. Imo jam ante natum Christum earum cognitionem Germani ceperunt.

(*c*) Io. Henr. MAIVS in vita Reuchlini, p. 151 ex Phil. MELANCHTHONIS Oratione de eiusdem vita.

ſophia ſupremis honoribus ac privilegiis, per duos iterum annos ſub Andronico CONTOBLACA, natione ac profeſſione Græco, tanta felicitate excoluit, ut inter primos extra ordinem Profeſſores conſtitutus, ipſe Græcam ſcholam aperuerit, hortante CONTOBLACA præceptore, ad eum ſic ſcribente (*d*): *Tuum modo ingenium literarumque Græcarum experti doctrinam, magnopere optamus atque hortamur, ut alios Græcas literas edoceas, quod multum conducet: nam non ſolum tibi id muneris prodeſſe, ſed etiam audientibus honori fore arbitramur. Quare tua doctrina atque noſtra autoritate fretus, literas Græcas audire volentes erudias, ut & ipſi doctiores indies evadant, & tu ipſe in legendis autoribus clarior ac venuſtior ſis. Vale, Baſileæ, anno* MCCCCLXXVII. Rediit noſter non ita multo poſt Lutetiam, atque Græcorum celeberrimum Georgium HERMONYMUM, *Spartiatem*, Homerum atque Iſocratem exponentem, audivit. Cum quo magnam contraxit amicitiam, atque, poſtquam in Academiam Aurelianam veniſſet, commercium epiſtolicum inſtituit. *Tu mi Ioannes*, ſcribit ad eum HERMONYMUS (*e*), *recte facis literis Græcis operam dando, non enim minus ornabunt te quam literæ Latinæ. Noſti*

 enim

(*d*) vid. Epiſt. claror. Viror. ad Reuchl. p. m. 4.

(*e*) ibid. pag. 4. b. Data eſt epiſtola ex urbe Pariſiorum, die VIII Feb. Anno MCCCCLXXVIII.

enim sententiam Flacci poetæ celeberrimi, Vos exemplaria Græca nocturna versate manu, versate diurna. Da igitur operam libris Græcis, tu qui tali ingenio præditus es & ἐξ ἁπαλῶν ὀνύχων, ut ajunt, optimis disciplinis atque artibus institutus es. Didicit Aureliæ Romanorum jura, docuitque Græcorum præcepta. Ibi quoque Græce conscripsit Grammaticam sub Μικροπαιδείας titulo, quam anno M CCCC LXXX Pictionibus Galliæ Aquitanis publice legit, atque illic in Iure Civili cathedram meruit (*f*). Reversus in Germaniam adeptusque Tubingæ Doctoris gradum, cum Principe Würtembergico EBERHARDO, cui a secretis erat, Italiam adiit, ubi in familiaritatem eruditissimorum Virorum, ex quibus Demetrius CHALCONDYLAS, Græcus ille, nominandus est, Florentiæ venit. FRIDERICVS III Imperator, cognita perspectaque ipsius eruditione, prudentia morumque venustate, communicato cum Proceribus Imperii consilio, ipsum S. Lateranensis palatii & Aulæ suæ Tribunalisque Imperialis Comitem ac Nobilem creavit, atque hæc privilegia, dignitates amplissimas & insignia familiæ publico diplomate

(*f*) ita ipse REVCHLINVS in epistola ad fratrem DIONYSIVM, qua Rudimenta & Lexicon Hebraicum ei inscribit. Vid. I. H. MAIVS loc. cit. p. 165. Diploma, quo eum Pictavienses d. XIV Iunii M CCCC LXXXI, Licentiatum Iuris renunciarunt, legitur in Epist. clar. Viror. p. m. 72. b. it. ap. MAIVM loc. cit. pag. 166.

mate confirmavit (*g*). Prolixum foret, omnia ejus recensere munera, dignitates, legationes, itinera, mala etiam & odia, quæ a furentibus monachis, Coloniensibus imprimis Hochstrato & Pfeffercornio, diu perpessus est, ob studium præsertim Ebræum, cujus in Germania conditor quoque erat. Alii fusius de his omnibus egerunt, quorum præcipuus est D. Io. Henr. MAIVS, Vir post fata quoque clarissimus (*h*). Nostri est, ea narrando prosequi,

 quæ

(*g*) Vid. MAIVS l. c. pag. 173. ubi integrum hoc diploma Cæsareum, die XXIV Oct. Anno MCCCC XCII publicatum, exhibetur. Insertum quoque illud est Epist. claror. viror. ad Reuchl. p. m. 74. seq. Atque eodem diplomate Augustissimus Imperator fratrem Io. REVCHLINI germanum, Dionysium REVCHLINVM, literis Græcis tum in Italia incumbentem, *Nobilem* proclamavit, ex quo M. Fridericus Iacobus REVCHLINVS, Argentoratensis, hodie Ecclesiastes, inque Gymnasio ibidem Præceptor, amicus noster, legitimo ordine descendit. Io. REVCHLINVS nullam ex uxore sua suscepit prolem. Ejus tamen causa de divortio eum cogitasse, minime credo. Nec trahi huc possunt verba RAIMVNDI, Cardinalis Gurcensis, ad Germanos Legati, Vlmæ tunc agentis, qui in epistola, ex Vlma die XXVII Iun. Anno MDII data, ad REVCHLINVM scribit: *Optaremus, quod divortium posset celebrari inter te uxoremque tuam, ejus tamen consensu.* Quæ verba, reliquis prelatis, omisit MAIVS l. c. pag. 209. auxit e contra epistolam vitio typographico, pro *Ex Vlma* legere faciens *Ex Vitima.* Integra epistola extat in Epist. clar. viror. ad Reuchl. p. m. 67. b.

(*h*) Edidit namque, cum adhuc in Gymnasio Durla-

quæ vitam REVCHLINI Græcam concernunt. Anno MCCCCIIC, Legatus ab Electore Palatino Romam ad Pontificem missus, auditoribus Io. ARGYROPYLI, Thucydidem publice interpretantis, sese immiscuit. Interroganti Professori Græco, an Græcas literas attigisset, respondit, se Basileæ in Germania audivisse istius linguæ elementa. Vt legat e Thucydide quædam, cupivit ARGYROPYLVS. Paruit REVCHLINVS & legit tam suaviter & commode, simulque lecta expedite reddidit Latine, ut magnam sui admirationem excitaverit, ipseque ARGYROPYLVS ad auditores, in quibus etiam aliqui Cardinales fuerunt, sese convertens, exclamaverit attonitus: *Eheu Græcia nostro exilio transvolavit Alpes* (*i*)! Cujus disciplinæ, licet Græce jam doctissimus, tamdiu se tradidit noster, quamdiu Romæ Legatum agebat. Vltimum Florentiæ & Mediolani præceptorem Græcum Demetrium CHALCONDYLEM se habuisse, affirmat ipse (*k*): cum quo jam ante versatus & absens in epistolis Græcis collocutus est (*l*). Capta, anno MDXIX,

Durlacensi Professor esset, eruditum Commentarium *de vita Io. Reuchlini*, Durlaci & Francof. *anno* 1687 *in* 8.

(*i*) ibid. pag. 213. ex MELANCHTHONIS oratione de vita Reuchlini, & ejusdem præfatione in Procli Metaph. quadrip. Ptolomæi.

(*k*) in Instit. Grammat. pag. 20.

(*l*) extat epistola Græca Demetrii CHALCONDYLAE ad REVCHLINVM ex Florentia d. XVI Iun.

M D XIX, a Würtembergenfium Duce VLRICO Reutlinga, bello, quod Vlmæ antea decreverant, invadunt VLRICVM fœderis Suevici focii, eum vincunt & e Ducatu pellunt. Captus in hoc bello REVCHLINVS, Ingolftadiumque deductus, jubente Bojorum Principe, Hebraica & Græca publice docuit. Magnifice eum laudat atque Vniverfitati commendat Iohannes GVSSVBELIVS, Profeffor Ingolftadienfis, in oratione illa, qua ipfum ordinarium linguarum Profefforem folemniter proclamavit (*m*). Pluribus itaque quam trecentis auditoribus ac difcipulis publice interpretatus eft REVCHLINVS auctores Ebræos & Græcos, ante meridiem Rabbi Mofen Kimchi, poft meridiem Plutum Ariftophanis: privatim vero Grammaticam Græcam, Poëfin & alia. Graffante vero in Bavaria pefte, dimiffionem petiit, eaque obtenta, in patriam reverfus eft, reliquum vitæ quieti daturus. At Tubingenfes haud quieverunt, donec eum Linguarum Profefforem Tubingenfem falutarunt. Inauguralem fuam orationem Græce dixit, orfusque Profeffionem, Grammaticam, Demofthenis & Æfchinis orationes atque Homerum explicuit.

Iun. Anno M CCCC XCI miffa, in *Epiftol. claror. viror.* p. m. 70.

(*m*) Habita eft hæc oratio Ingolftadii, III Non. Martii, Anno M D XX, atque eodem menfe & anno Auguftæ Vindelicorum ex officina Silvani Otmari typis exfcripta prodiit. Recudi eam curavit Hermannus von der HARDT, Helmft. an. 1720. in 8.

Ægrotabundus autem mori voluit Stutgardiæ, quo deportatus, e vita discessit die XXX Iulii, anno MDXXII, ætatis LXVII, inque fano D. Leonhardo sacro sepultus est. Quantus hic vir fuerit, me non indice, patet. Multijuga ejus eruditio, & in Græcis cumprime scientia, admirationi fuit exteris, Anglis, Gallis, Italis, Belgis, imo ipsis Græcis. Testantur tot epistolæ ab harum gentium sanguine, dignitate & eruditione claris ad eum exaratæ, Græcæ & Latinæ (*n*). Ex unica tantum illarum, Georgii HERMONYMI epistola, paucula communicabimus, ubi ille ad nostrum scribit (*o*): *ἐγὼ μὲν καὶ ἄλλοτε ἐθαύμασόν σου τήν τε σπουδὴν καὶ εὐφυΐαν, ἣν περὶ τοὺς τῶν ἑλλήνων λόγους ἔχεις, καὶ νῦν τὰ μάλιστα δεξάμενος τὰ παρὰ σοῦ πρός με πεμφθέντα γράμματα οὐκ ὀλίγης εὐμουσίας καὶ χάριτος μεστά.* hoc est: *Ego quidem & alias admiratus sum tuum & studium & ingenium, quod circa Græcorum libros habes, at nunc maxime, recipiens abs te missas ad me literas non exiguæ elegantiæ atque gratiæ plenas.* Hermolaus BARBARUS *Reuchlini*, tum in Italia versantis, Germanicum

(*n*) Collectæ sunt, quarum copia haberi potuit, atque primum editæ Tubingæ anno 1514. deinde duobus libris Hagenoæ, an. 1519. tandem Tiguri, an. 1558. in 8. quam ultimam editionem sæpius citavimus, cujus titulus est: *Clarorum Virorum Epistolæ Latinæ, Græcæ & Hebraicæ, variis temporibus missæ ad Ioannem Reuchlin, Phorcensem, LL. Doctorem.*

(*o*) ibid. pag. 72. edit. Tigur.

cum nomen in *Capnionis* Græcum mutavit, quo indicare voluit, REVCHLINVM nativitate potius Græcum quam Germanum esse. Bibliothecam Heidelbergensem omnium primus condidit CAPNIO, eamque pretiosissimis codicibus locupletavit. Ipse quoque amplissimam (*p*) pro ea ætate librorum manuscriptorum & impressorum, Ebræorum, Græcorum ac Latinorum, possedit suppellectilem, quam testamento deinceps legavit civibus suis Phorcensibus. Plures ipse scripsit libros. Præter eos, quos linguæ Hebraicæ gratia composuit, notæ sunt ipsius e Græco versiones *Latinæ*, Homeri, Aristophanis, Platonis, Xenophontis, Procli, Æschinis, Luciani, Epiphanii, Athanasii, & *Germanica* Demosthenis. Constantini M. vita de Græco in Latinum ab eo versa & Electori Saxonico consecrata, prodiit

(*p*) Ad codices Græcos in specie quod attinet, tantam REVCHLINVS eorum habuit copiam, ut eam ipsi Græci stupuerint. Auxit præterea illam Petrus IACOBI, Arlunensis, qui ex Papia nostratem literis & libris Græcis donavit. Ipse Italus rem exponit: *Alii interpretes ipsos, quibus præceptoribus utor, qui illam tuam Græcorum librorum copiam mirum in modum stupent. Miratur hanc tuam copiam Græcorum librorum totius Italiæ facile princeps Georgius Merula, qui ex Catalogo tuo judicabat, te libros habere, quibus ægre & ipse & multi præstantissimi Græcarum literarum studiosi carerent. -- Ad te mitto optimos ex trecentum delectos, quos magno ære comparavi, eos ut tibi dono darem, ne suavissimis tuis epistolis carerem.* Epist. claror. Viror. p. m. 17.

Hagenoæ ex ædibus Thomæ Anshelmi, anno M D XVIII. Athanasii vero liber de variis quæstionibus, Latine traductus & cum annotationibus Capnianis Electori Moguntino dicatus, ibid. lucem aspexit anno M D XIX mense Martio (*q*). Ex his itaque, quæ diximus, satis apparet, REVCHLINVM omnium fuisse primum in Germania Græcarum literarum restauratorem ac conditorem. Ipse de se hoc testatur, & testimonium ipsius verum est: *Ego*, inquit (*r*), *primus omnium Græca in Germaniam reduxi.* Talem namque olim venerati sunt & adhuc venerantur omnes Germanorum eruditi. Ioannes GVSSVBELIVS, Professor Ingolstadiensis, *Græcæ linguæ*, ait (*s*), *nunquam sortiti sumus ullum doctorem, quinimo ne in tota quidem ante Germania Ioanne Reuchlin priorem vel fama quidem accepimus. Commune igitur hoc nostrum cum omnibus Germaniæ studiis incommodum fuit, ut nullus in hanc usque ætatem nobis contigerit doctor, qui simul & Græce de pulpito & Hebraice præciperet, hoc solo excepto tempore, quo nuper idem ille Capnion, unus & primus ad nos primo accessit, ut olim Apollonius ad Indos.* Celeberrimus Giessen-

(*q*) vid. Hermanni von der HARDT Ænigmata prisci orbis, pag. 569. edit. Helmst. 1723. fol.

(*r*) Lib. III de Arte Cabalistica, pag. 90.

(*s*) in oratione pro REVCHLINO Ingolstadii habita anno 1520. & ab HARDTIO denuo edita, pag. 10. de quo vide supra.

ſenſium quondam Profeſſor Io. Conrad. DIETERICVS programma aliquod edidit, cujus frons eſt (t): *Reſtauratio Græcarum literarum per Germaniam, auſpiciis Iureconſulti Iohannis Reuchlini, Phorcenſis, Ingolſtadii & Tubingæ cœpta.* At hæc omnia me non moviſſent, ut CAPNIONEM Poëtarum noſtrorum ducem elegiſſem, ni aliæ adhuc rationes in promtu eſſent. Equidem quo ipſo ſtudium Græcum in Germania condidit noſter, eo ipſo quoque poëtandi ſtudium excitavit. Si enim neque hic neque alius Græca diſſeminaſſet, quis quæſo noſtratium Poëta Græcus naſci potuiſſet? Sed REVCHLINVS antiquos etiam Poëtas interpretatus eſt, ſimulque artem poëticam diſcipulos docuit. Ipſe, ut erat vir divini ingenii, Latina & Græca carmina ſtruxit. De illis in epiſtola ad MAXIMILIANVM I. Imperatorem affirmat, ſe puerum adhuc pari imparique menſura carmina tornaſſe, & quotoquoque die ad ducentos verſus fundere potuiſſe (u). Nunquam ante ipſius ætatem Comœdia in Germanorum ſcholis acta fuit: primus REVCHLINVS theatrum aperuit, atque adoleſcentulos Heidelbergæ, anno MCCCC IIC, in ſcenam produxit. Comœdia hæc jambicis tri-

(t) Programma hoc annexuit D. Georgius Henricus GOETZIVS Principi ſuo Græce docto, pag. 61.

(u) extat quoque eximium carmen elegiacum REVCHLINI ad Ioannem LYCAEVM, vulgo ex Lupis de Hermansgrün, in Epiſtol. claror. viror. ſæpius citatis, pag. 23.

trimetris ab eo ſcripta extat Hagenoæ anno MDXVI excuſa, in cujus prologo REUCHLINUS optimo jure ſe *novum* (addo *primum*) Poëtam adpellat, pergitque:

Optans Poëta placere paucis verſibus,
Sat eſſe adeptum gloriæ arbitratus eſt,
Si autore ſe Germaniæ ſchola luſerit
Græcanicis & Rhomuleis luſibus.

Theodorus de PLENINGEN, Doctor & Miles auratus, Poëtam noſtrum alloquitur (*vv*): *Tu inter Germanos noſtros hodie (vera loquor) HOMERUS noſter merito unus cenſendus es.* Henricus BEBELIUS, celebris ille Vates & ætate CAPNIONIS Tubingæ Profeſſor, ſapphicum decantat, hac inter alia voce (*x*):

Si cupis ſanctos latices adire
Caſtali fontis Clariive vatis
Serta daphnea emeruiſſe poſſis
Tempora circum.
Seu lubet ſocco aut Sophoclis cothurno
Optime certas, tenuive plectro
Pindari & Sapphus fidibus canoris
Carmina ſcribis.

Lauren-

(*vv*) in epiſtola ad eum, pridie Non. Febr. Anno MDVIII ſcripta, *loc. cit.* pag. 20. b.

(*x*) ibid. pag. 33. b. Idem BEBELIUS, pag. 34. b. Muſas Poëtæ noſtri canit:

Colligis & condis, flavus quæ dictat Apollo,
Dignus es a ſera poſteritate coli.
Nam tibi grandiloquis major facundia rebus
Ingenioque tuo flumina larga colunt.
Carminibus Geticum vatem potes Orphea doctus
Vincere, & Iliados nobile cedat opus.

Laurentius CRASSUS, nobilis Italus, ait: *Giovanni Reuclino tal volta compor Versi in Lingua Greca, &c.* ac honestum ei inter præcipuos Poëtas Græcos locum assignat (*y*). Eccur non primum eidem, civi nostro, inter nostrates locum assignaremus?

PHILIPPUS MELANCHTHON.

REUCHLINUM justo ordine insequitur filius adoptivus, discipulus, atque communis postea Germaniæ præceptor, PHILIPPUS MELANCHTHON, vir ad miraculum usque doctus, ab exteris quoque, qui Germanorum alias gloriæ invident, magni habitus (z). Joachimus CAMERARIUS, de quo paulo inferius dicemus, vitam ejus & merita fusius ac eleganter descripsit (*a*): nos ea tantum deprome-

(*y*) *in sua* Istoria de Poeti Greci e di que che' n Greca lingua han poëtato, pag. 274, edit. Neapol. 1678. in fol.

(z) Petrus BEMBUS, Cardinalis, qui alias de Germanis abjecte sentiebat, *excellentem Melanchthonis virtutem, atque in omni literarum genere eruditionem* in Epistola prædicavit, quam Romæ VI. Cal. Iun. MDXLI. ad Georgium SABINUM scripsit. Annexa illa est SABINI Poëmatibus, ab Eusebio Menio Lipsiæ editis, in 8. Clariss. BAYLE in suo *Dictionaire Historique & Critique, Tome III. pag. 1962. edit. 3.* ita judicat: *Philippe Melanchton a été l' un des plus sages, & des plus habiles hommes de son Siecle. Il donna si tot des marques d' Esprit, qu' on s' apliqua de trés bonne heure à son instruction, &c.*

(*a*) Liber prodiit Lipsiæ 1566. in 8. & denuo ibid. 1696. eadem forma.

memus, & ex aliis addemus, quæ ſcopum noſtrum attingere videntur. Protulit eum *Bretta*, mediocre in Palatinatu inferiore oppidum, die decimo ſexto Februarii, anno ſupra milleſimum quadringenteſimum nonageſimo ſeptimo. Fundamenta ad Græcam linguam & Poëſin jaciebat in noviter tum condito Gymnaſio, quod Phorcæ Suevorum eſt, ſub directione duorum eruditione inſignium virorum, Georgii SIMLERI & Joannis HILDEBRANDI. REUCHLINUS etiam, qui ſæpius eo venit, omnem movit lapidem ad novam ſtructuram bene collocandam. Cum enim in filio ſuo nativam vim & ſingularem ad hæc ſtudia inclinationem animadvertiſſet, donavit illum, præter alios libellos, Grammatica Græca, magno vix tum temporis pretio comparanda. Spondebat quoque Vocabularium Græcum, hac tamen conditione, ut ad reditum ſuum aliquot verſus, quos ipſe compoſuiſſet, monſtraret. Quapropter in Poëſi & Grammatica ita ſeſe exercuit, ut non ita multo poſt animum ad Comœdiam Latine ſcribendam appulerit, ſcriptamque in honorem REUCHLINI, eo præſente, in ſcenam produxerit (*b*). Agebat tum MELANCHTHON nondum decem

(*b*) Henricus PANTALEON in Proſopographia illuſtrium Germanorum, Part. III. pag. 202. ſq. Ioach. CAMERARIUS loc. cit. pag. 9. Io. Henr. MAIUS in vita Reuchlini, p. 146.

tem & tres annos: dignus itaque, qui a clarissimo BAILLETO inter adolescentulos eruditione sua celebres locatus fuerit (*c*). Eodem ætatis anno Heidelbergam missus, aviditate quadam puerili Poëtas legit, cui lectioni, ut res postulat, historiarum & fabularum cognitionem adjunxit. Scripsit Professoribus Orationes, quæ publice recitatæ sunt, & linguarum studia, ac præcipue scribendi exercitium soluta oratione & versu excitavit (*d*). Cum ibi triennium exegisset, & Elementa Græcæ Linguæ conscripsisset, quæ post evulgavit (*e*), Tubingam concessit, vbi BRASSICANVM & BEBELIVM, Poëtas Laureatos, audivit, Hesiodum diligenter legit, atque ex illo Græcorum poëtandi artem addidicit. Varia hinc eruditionis suæ edidit scripta, a viris doctrina claris cum stupore lecta. *At Deum immortalem*, sic miratur eum Jo. Jacobus Grynæus, *quam non spem de se præbet, admodum etiam adolescens & pene puer, Philippus Melanchthon, utraque literatura pene ex æquo suspiciendus! Quod inventionis acumen? quæ sermonis puritas? quanta reconditarum rerum memoria? quam*

(*c*) vid. BAILLET Traité Historique des Enfans devenus célebres par leurs Etudes, ou par leurs Ecrits, Cap. XL, pag. 131. conf. BAYLE loc. cit.

(*d*) Melchior ADAMVS in Vitis Philosophorum Germanorum, p. m. 186.

(*e*) Io. Petr. LOTICHII Bibliotheca Poët. Part. III. pag. 24.

quam varia lectio? quam verecunda regiaque prorsus indolis festivitas (*f*)? Joachimus CAMERARIUS (*g*), atque Caspar CRUCIGER (*h*) affirmant, *Melanchthonem, adolescentem tum, Henrici Bebelii mortem Graecis versibus celebrasse, cujus rei novitas plerorumque animos admiratione tum commoverit.* Fama hinc de stupenda ipsius eruditione undiquaque delata, anno aetatis suae vigesimo secundo, commendatione Joannis CAPNIONIS, cum quo Tubingae quoque in dies familiariter versabatur, ad publicam Graecae linguae in Academia Witebergensi Professionem honorifice invitatus est, quam etiam suscepit, atque paucorum annorum spatio, docendo, scribendo, artesque & linguas a barbarie vindicando, tantopere non modo sese, sed totam Academiam commendavit, ut isto modo unica postmodum Witeberga, velut Athenae illae Graecanicae, prae omnibus ferme Germaniae Academiis celeberrima passim audiret (i). Confluxerunt eo, ex omni ferme Europae angulis, studi-

(*f*) vid. ejus Epist. select. pag. 302. conf. BAYLE *Dictionaire* l. c.

(*g*) in Vita Melanchthonis pag. 13.

(*h*) In Oratione, anno 1560. habita, de initiis, progressione & incrementis doctrinae eruditae in Academia Lipsiensi & VVitebergensi, Tom. V. Declamat. Melanchthon. pag. 383. Cl. Iac. BVRCKHARD. Comment. de fatis Linguae Latinae in Germania, Part. I. pag. 415. sq.

(*i*) LOTICHII Biblioth. Poët, l. c. p. 25.

ſtudiorum cupidi, non modo Muſarum candidati, verum etiam ii, qui jam in doctorum numerum recepti erant, tanta frequentia, ut plerumque *mille quingentos*, ſæpe *bis mille quingentos* auditores habuerit (*k*). Hinc LVTHERVS ad Spalatinum, *Philippum Græciſſimum*, inquit, *eruditiſſimum*, *humaniſſimum*, *habe commendatiſſimum. Auditorium habet refertum auditoribus; inprimis omnes Theologos ſummos, cum mediis & infimis, ſtudioſos facit Græcitatis* (*l*). Publice ac privatim expoſuit auctores Græcos, tam ſacros, quam profanos, tam Poëtas, quam eos, qui ſermone ſoluto ſcripſerunt, indefeſſo labore. Artem ex illis poëticam auditoribus ſuis monſtravit, atque imprimis Homerum & Heſiodum ad imitationem ipſis propoſuit. Poëtas Græcos Latine vertit, & commentariis ſuis illuſtravit. Proſtat *Homeri Batrachomyomachia* cum notis Melanchthonis, Baſileæ apud Robertum Winter, & Lipſiæ anno 1607 in 8. excuſa: nec non *Heſiodi Theognia* cum Scholiis, Tiguri 1579. ejusdemque *Opera & dies*, Lipſiæ & Witebergæ: leguntur quoque in Oper. Melanchthonis Tomo III, Baſileæ anno 1546. editorum.

B

(*k*) Quemadmodum Georgius SABINVS ad quæſtionem Petri BEMBI, *quam frequens Melanchthonis auditorium ſit?* reſpondit. *vid.* Melch. ADAM. in vitis Theol. German. p. m. 360.

(*l*) Tom. I. Epiſt. pag. 81. *conf.* Melch. ADAM. loc. cit. pag. 330.

torum: *Aratus Graeco-Latinus* cum ejus praefatione lucem aspexit Witebergae, 1521. in 8. (*m*). Struxit liberiorem *Pindari versionem*, quae non adeo verbis sese adstringeret, quae in Henrici STEPHANI manus pervenit: sed quam, etsi laudaret STEPHANVS, non tamen excudit in sua Pindari editione, quam minutiore forma, sed commodissima, nec minus nitida edidit, cum adhuc Vlrici FVGGERI esset typographus, Heidelbergae 1560. in 16. atque anno 1566. repetitam (*n*). *Theognidis Sententiae* latinitate a Philippo donatae, cum textu Graeco, primum Lipsiae, postea Witebergae 1609, 8. tandemque Londini 1639. prodiere. Latine quoque vertit *Euripidem* Melanchthon. In scriniis meis habeo *Troades Euripidis, cum interpretatione* latina *evidenti ac dilucida Philippi Melanchthonis*, quas Argentinae excudebat Wyriot, 1578. in 8. Dudum vero antea, nempe anno 1558 in 8. omnes Tragoedias, (exceptis Hecuba, Iphigenia, Jone, Hercule & Electra, quas etiam quidem Melanchthon latine transtulit, sed tum temporis impeditae, quominus edi possent) Joannes OPORINVS, eruditus Basileae typographus, collegit, emendandas (ex incuria enim illorum, qui ex ore Melanch-

(*m*) videatur Cel. Io. Albert. FABRICIVS in Biblioth. Graec. Lib. III, Cap. XVIII, §. 8, pag. 460.

(*n*) verba sunt MORHOFII in Polyhist. Literar Tom. I, Lib. VII, Cap. II, num. 10, p. m. 1042. *conf.* Io. Albert. FABRIC. loc. cit. Lib. II, Cap. XV, pag. 535.

lanchthonis illas exceperunt, plurima menda irrepserunt) Guilielmo XYLANDRO tradidit, atque cum hujus præfatione excudit (*o*). Quum vero hoc opus nondum erat absolutissimum, novam editionem molitus est XYLANDER. Itaque secundas manus adjecit, nævos denuo correxit, translationes auxit, & ita omnes latinas, excepta unica Electra, quam ex Caspari STIBLINI Euripide addidit, Tragœdiarum Euripidearum translationes MELANCHTHONIS sine textu edidit. Integer hujus editionis titulus est: *Euripidis Tragœdiæ, quæ hodie extant omnes, latine soluta oratione redditæ, ita ut versus versui respondeat: e prælectionibus Philippi Melanchthonis: cum præfatione Guilielmi Xylandri Augustani, qua ostendit, quantum hæc editio priori præstet, Francofurti apud Ludov. Lucium, 1562. in 8.* Hinc falluntur omnes, qui cum MORHOFIO existimant, *nunquam vertisse Euripidem Melanchthonem* (*p*). Ex illis vero, quæ hactenus diximus, error satis patescit, nec in ulteriorem veritatis dilucidationem addere displicet, quæ XYLANDER ad posteriorem hanc editionem præfatus est: *Quadriennium jam fere est elapsum ab eo tempore, quo Philippeam Euripidis* B 2 *Tra-*

(*o*) vid. Præfat. XYLANDRI ad Io. Bapt. HEINZELLIVM, Conf. August. huic editioni præfixa. addatur Index Librorum per Io. Oporinum excusorum, pag. 21, Basil. 1567, in 8.

(*p*) In Polyhist. loc. cit. num. 7. pag. 1037.

Tragœdiarum translationem Basileæ ita adornavi, vt cum aliqua, & quidem meo arbitrio non pœnitenda utilitate studiosorum ederentur. Itaque operam quam potui in hoc dedi, ut non denuo tantum typis describeretur Philippeus Euripides, sed & correctior auctiorque in lucem prodiret. Primum enim interea Hecubam latine ex ore Philippi Melanchthonis exceptam nactus Oporinus noster, mihi (quod in reliquis factum ostendi tragœdiis) præbuit castigandam & concinnandam. Feci hoc non illibenter, & qui ante, opus ne esset ἀκέφαλον, Hecubam de meo præposueram, nunc Philippeam vobis mea sublata exhibeo, ut (quantum ejus fieri potuit, una oratio, unus sit stylus. Nam meam quidem perire facile fero, Iphigeniam quoque Tauricam, Jonem, & Herculem furentem, priori editione incuria eorum, quibus Basileam eas perferendi partes mandaramus, interceptas, ita ut aliunde corrogari tantisper debuerint; Integras nunc damus, optimaque fide a nobis emendatas. Ac ne quod Euripideum, quod quidem ad nos perlatum esset, drama hic desideraretur, Stiblinianam interpretationem Electræ in fine addi curavimus. &c. Invenies insuper aliquot Euripidearum Tragœdiarum versiones ex prælectionibus Philippi MELANCHTHONIS recognitas, in editione *Selectarum Tragœdiarum* Henrici Stephani, anno 1567, in 12. aut, si mavis, in 16. Docuit etiam Poësin Græcam non modo, ut jam monuimus, in cathedra, sed

etiam leges præſcripſit proſodicas per typum ſæpius promulgatas. Inſertæ illæ ſunt cum Grammatica Græca Tomo tertio ejus Operum. Ad illas etiam ſemet ipſe adſtrinxit, & varia poëmata, quæ vario tempore lucem aſpexerunt, cudit. Legimus *Græca* ejus *Epicedia & Epitaphia* apud Melchiorem ADAMVM (*q*) in obitum Petri MOSELLANI, Ioannis HESSI, & aliorum. Præfixit ſua *epigrammata*, ut plurimum *Græca*, libris, quos hinc inde amici edebant, *encomiaſtica*. *Epigrammata* ejus varii argumenti *Græco-Latina* typis excudebantur primum Hagenoæ, 1528. in 8. tertio etiam ejus Operum tomo inſerta. Anno 1558. tres iterum Epigrammatum libri vulgabantur. Ioachimus MAIOR, cum indies illa creſcebant, ſex libris involuta edebat, Witebergæ, 1572. & 1579. in 8. Tandem M. Petrus HEGELVNDVS ex hiſce editionibus & aliunde ſelectiora, paucula quidem Græca, excerpſit, neque integra ſemper adſcripſit; quin etiam hinc inde ex carmine epithalamio, aut epitaphio, aut paraphraſi aliqua ipſius prolixiori, ea ſolummodo decerpſit, quæ ſuo inſtituto, hoc eſt, puerorum inſtitutioni, ſervire poterant (*r*): prodierunt illa cum iconibus argumento convenientibus Sigiſmundi Feyerabend,

(*q*) in Vitis Philoſ. Germ. p. m. 63: item in Vit. Theol. Germ. p. m. 186.

(*r*) vid. HEGELVNDI Epiſt. Dedicat. ad Ottonem ROSENKRANTZIVM.

Francof. ad Mœnum 1583. in 4. Quare Laurentius CRASSUS, sceleratum MELANCHTHONIS nomen memoria haud dignum putans, inter celebres tamen Poëtas Græcos ipsi concessit in Historia sua locum. Sic enim Italo scribere placuit (s): *Condannerei all' obblivione il Nome dello scelerato Filippo Melantone, quantunque per essere stato erudito Poeta di Greci Versi, haver dourrebbe luogo in questa Istoria. &c.* Ἀπροσωπολήπτης ille Olaus BORRICHIUS (t) de eo tale fert judicium: *Philippo Melanchthone vix quisquam illo ævo eruditius, facilius, disertius; non in aliis modo disciplinis, sed & ipsa Poëtice elegantiori. Declarant id tot elegi ejus jam sacri,* (Latini & Græci) *jam ex Græcis fontibus cadentes, jam varii argumenti.* Ipse etiam PHILIPPUS sæpenumero cum animi gratia, tum pietatis erga Deum Opt. Max. testandæ igitur, etiam paulo ante mortem, etiam in ipso mortis agone, carmina meditatus est, docta admodum & pia, quibus se non parum delectari, imo etiam recreari notum fecit (u). Falsum tamen est, eum Davidis Psalterium, Salomonis Ecclesiasten & Sapientiam Siracidæ Græcis versibus edidisse, atque

(s) vid. *Istoria de Poeti Greci e di que che' n Greca lingua han poetato, scritta da* Lorenzo CRASSO, pag. 2:4.

(t) in Dissertatione de Poëtis Latinis, diss. IV. §. 261. pag. 133.

(u) LOTICHIUS loc. cit. pag. 20, sq.

atque Augustanam Confessionem Græce vertisse oratione soluta, ceu infra sub Paulo DOLSCIO fuse indicabimus. Obiit tandem placidissime Witebergæ anno M. D. LX, ætatis suæ LXIII, officii publici XLII. Sepultus est juxta corpus B. LVTHERI, Achates juxta Achatem (w). Petrus de S. ROMVALDO (x) asserit, Catholicos anno 1597, corpus Melanchthonis e sepulcro refodisse, atque Monachii magno cum zelo combussisse. Anilem hanc esse fabulam, quilibet agnoscit, præsertim cum illa epistola quadam a Langueto Bourguignonio, nescio ad quem, scripta nitatur, qui tamen jam anno 1581. mortuus est, certissima nota, quæ hunc Chronologum & Historicum ignorantiæ arguit (y). Obitum magni hujus Viri, MELANCHTHONIS, plurimi eruditissimorum Virorum Orationibus, Epicediis, Epitaphiis aliisque scriptis acerbe deplorarunt: quæ omnia conjunctim edita sunt Witebergæ, anno 1561, in 8. Jo. Petrus LOTICHIVS *Melanchthonem* sic alloquitur (z):

(vv) Idem ibid. pag. 34.

(x) in suo *Abregé Chronol.* Tom. III, pag. 318, à l' ann. 1560.

(y) ita ipse Clarissim. BAYLE loc. cit. p. m. 1966, hanc fabulam recenset, eamque ridet, simulque ignorantiam auctoris detegit, his verbis: *Ce bon Feuillant (Pierre de St. Romuald) ne cite personne, & il marque l' an* 1597: *bonne preuve de son ignorance; car Languet mourut l' an* 1581.

(z) in citata Bibliotheca, pag. 23.

Quis memorare tuæ præconia carmine famæ,
TEUTONIÆ PHOENIX *magne* PHILIPPE, *queat!*
Theologo-sophus es velut immortalis, honore
Non minus eximii carminis usque viges.

BERNHARDUS TEGEDERUS.

SEcundum quidem Bernhardo TEGEDERO in recensione Græcorum Germaniæ Poëtarum assignare debuissemus locum, ni potius merita MELANCHTHONIS, quam ætatem TEGEDERI respicere libuisset. Dudum is jam inclaruit ineunte Seculo XVI, hodie nobis ferme obscurus, ni pauca de ipso ex Hermanno BUSCHIO, & Ioanne MURMELLIO, quos etiam Hermannus HAMELMANNUS citat, cognovissemus. Quantum enim ex his conficere licet, fuit TEGEDERUS in Civitatis Monasteriensis suburbio Magister, atque Scholasticus Mauritianus. Et latinam & græcam Poësin adamavit, ipseque in utraque lingua carmina cudit. MURMELLIUS in peculiari Elegia (*a*) omnes Poëtas præcipuos, qui suo tempore Monasterii clari fuere, recensens, de illo scribit:

Diffuso late Tegederus nomine floret,
Inque suburbano carmina rure facit. &c.

Atque

(*a*) Eleg. I. ad Rudolphum Langium, Libri III. Elegiarum moralium. conf. Herm. HAMELMANNUS de viris VVestphaliæ scriptis & doctrina illustribus, lib. IV. part. III. Lit. c. 5. edit. Lemgov. 1564. in 8.

Atque BVSCHIVS, elegans ille Poëta, & felix ſtudiorum, præſertim purioris dictionis in Germania reſtaurator, hunc in modum canit (*b*):

Quicquid opus vatum fuerit, non deperit unquam,
Pegaſidum neſcit docta caterva mori.
Hinc Thegedere mei capient te candide luſus,
Teque juvant Clarii flava theatra Dei.
Ipſe ſuburbano ſtudiis te rure dicaſti,
Dum paſſim genium cetera turba colit.

Idem ad ipſum ſingulare ſcripſit Epigramma, ubi inter alia ſic eum alloquitur:

Compoſitus Latii vel cantas carmen Homeri,
Immenſum verſas vel Ciceronis opus. &c.

Laudatur quoque a Petro AQVENSI in epiſtola Dialecticæ *Timanni* præfixa. Splendidam habuit Bibliothecam, quam filiis ſuis BERNHARDO & EBERHARDO reliquit (*c*). An poëmata ejus typis excuſa ſint, me latet.

CASPAR VRSINVS VELIVS.

SVidnicium (*d*) haud obſcurum Sileſiæ oppidum protulit Caſparum Vrſinum VELIVM anno 1493 (*e*) aut 1495 (*f*). Qui cum in-

(*b*) Libr. II. Epigrammatum, edit. anno 1500. conf. HAMELMAN. l. c. Lit. c. 4. b.

(*c*) HAMELMANNVS loco modo citato.

(*d*) KÖNIGIVS in Bibliotheca vet. & nova, pag. 835, minus recte Velium *Svvemnicenſem* appellat.

(*e*) Lexicon Erud. p. m. 2371, hunc annum ponit.

(*f*) ita habet M. Io. Sigism. IOHNIVS in *Parnaſſo Sileſiaco*, Centur. I. pag. 186.

ineunte ab ætate Minervam faventem Musasque benignas expertus fuisset, totum sese adjecit ad ea studia, poëtica scilicet, a quibus immortalitatem deinceps etiam post fata sperare posset (*g*). Scripsit poëmata Græca & Latina, nondum anno ætatis suæ decimo quinto egressus, quibus provectior ætas plurima addidit, præcipuorum tum Poëtarum fœtus longe superantia, digna itaque, quæ illorum parentem, offerente Imperatore MAXIMILIANO I, amplissimis Lauri honoribus decorarent. Hinc a GESNERO Poëta Regius (*h*), qui, judicio ERASMI, in carmine felix erat (*i*), appellatur. Studio quoque Juris, cumprimis in Italia, sese dedit, ut non tantum Juris utriusque Doctor, sed etiam Regis *Bohemiæ* Historiographus, & MAXIMILIANI, postea Imperatoris hujus nominis Secundi, Præceptor factus fuerit. Hinc amicitiam sibi contraxit cum clarissimis istius ævi viris, Blosio, Lilio, Scipione, Porcario, Bembo, Jovio, Beroaldo, Capnione, Cuspiniano, Rosino, Erasmo, & aliis, quorum nomina ipse recenset (*k*). Præter multa poëmata Latina, quorum catalogum Gesnerus, Lotichius & Johnius exhibent, scripsit

(*g*) Io. Petrus LOTICHIUS in Biblioth. Poëtic. Part. III, pag. 45.

(*h*) in Bibliotheca a SIMLERO aucta, p. 219.

(*i*) KOENIGII Bibliothec. loc. cit.

(*k*) in Libro Elegiarum, Eleg. 6. conf. LOTICH. l. c. pag. 46.

psit etiam Epigrammata Græca, (erat enim græce doctissimus) quæ in Poëmatum ejus Libris quinque, Basileæ a Frobenio 1512 in 4 impressis, quartum occupant librum. Admodum tristem expertus est vitæ exitum Poëta noster, in Danubio exanimis repertus die 5 Maji, Anno 1539 (*l*). Vtrum casu hoc factum sit, aut an ex tædio vitæ, quod ex mala sua uxore ceperat, in Danubio semet submerserit, auctores inter se non conveniunt. Alii de mortis genere nihil commemorant, sed saltem obiisse eum admodum mature ajunt, jussuque Imperatoris honorifice terræ mandatum esse (*m*). Lubet adhuc encomium, quo Paulus IOVIUS ipsum celebravit, adjicere: *Sed qua demum veteri sodalitio digna pietate, imaginem tuam, ut elogio nostro coronetur, expectaverim, Vrsine Gaspar Vindelice (n), paucis ante annis morte præpropera nobis erepte? nobiles enim poëtas læto carmine, historicos vero styli gravitate, superabas: sed in cumulo honestissimæ laudis, uti integer vitæ, scelerisque purus, tranquilli animi probitate periculosi officii munus feliciter adimplebas, quum Maximilianum summæ indolis adolescen-*

(*l*) M. Gottfr. BOETTNERUS in Differt. *de malis eruditorum uxoribus*, anno 1705 Lipsiæ habita, §. 14, exhibet *annum* 1533: & Lexicon Erudit. loc. cit. *annum* 1538.

(*m*) ita habet Henricus PANTALEON in Prosopograph. Germ. Illustr. Parte III, pag. 201.

(*n*) IOVIUS perperam eum nominat *Vindelicum*, cum patrium ipsi nomen erat *Velius*,

scentem, Ferdinandi Caesaris designati filium, patrui fortuna dignissimum, perfectis moribus ac literis erudires (*o*).

OTTOMARVS LVSCINIVS.

MVsarum Luscinia merito dici potest LVSCINIVS noster, Graece PROGNEVS, nativo alias nomine NACHTIGALLVS (*p*). Summo mane, & antequam beata Reformationis in Ecclesia lux orta est, in noviter condito bonarum literarum horto, blande admodum cecinit Graece pariter & Latine, Graecorumque cantilenas vocibus Latinis expressit. Vix dormivit, ceu in proverbio est, LVSCINIVS, quantum luscinia; quod ejus lucubrationes satis ostendunt. De quibus postea. Pauca quidem sunt, quae de ejus vita reperimus. Argentinae eum in lucem prodiisse, ipse indicat (*q*), quo autem anno, reticet: circa octogesimum tamen supra mille quadringen-

(*o*) IOVIVS in Elogiis doctorum virorum, p. 293. edit. Basil.

(*p*) Germanicum NACHTIGALLI, pro more seculi, in Latinum LVSCINII nomen mutavit, atque modo hoc, modo illo in editis suis scriptis usus est: & quemadmodum linguam Graecam valde adamavit, ita etiam se Graece nominavit PROGNEVM, in Hendecasyllabo Vbertini Pusculi Brixiensis Simonidos libris II praefixo, siue Poëmati Heroico de Simonis, pueri Tridentini a Iudaeis crudeliter necati, martyrio, Auguft. Vindel. anno 1511 in 4 excuso. Vid. Cl. SCHELHORNII Amoenit. Literar. tom. VI, pag. 601.

(*q*) in epistola quadam ad SCHOTTVM, ibid. p. 487. sic etiam in titulo Psalterii Latini *Argentinum* se vocat.

gentos id accidisse, ex ipsius scriptis editis conjicere licet. In patria primum, & dehinc in Universitate Viennensi operam dedit literis & bonis artibus, sed tamen Linguam Græcam felicius addidicit, quam Hebræam. Hinc Augustæ Vindelicorum, ad D. Vdalrici & Afræ, Linguæ Græcæ Lectoris officium gessit: & ad S. Mauritii ædem, in eadem urbe, Concionatoris: Basileæ Ecclesiastes: ac Argentorati ad D. Stephani Canonicus fuit. Quo autem temporis ordine singula hæc facta sint, atque ubi & quando de vita decesserit, difficile pronunciatu est. A partibus primum stetit ERASMI Roterodami, ejusque sententiis plerumque subscripsit; at magno postea fervore ei adversatus, dicere solebat: *Erasmus est nebulo, & omnes, qui legunt ipsius libros, fiunt nebulones* (r). Quare non tantum monachos, & obscuros tum temporis Scholasticos mordaci circumrosit dente, verum etiam meritissimos de Ecclesia & literatura viros, eosque vita defunctos, sive amicos, sive inimicos, læsit, exuens naturam philomelæ, vulturis naturam induit. Hinc Philippus MELANCHTHON eum sic alloquitur:

Quum laceras miseros crudeli carmine manes,
Nomen erit vultur, non philomela tibi.

Quam potens autem LVSCINIVS in Græca lingua & poësi fuerit, sequentes testantur ejus lucubrationes. Nostri jam non est prolixe recense-

(r) SCHELHORN. l. c. p. 461. seqq. & p. 489.

censere *Psalterium Germanicum* Augustæ Vindel. 1524, & *Latinum*, ibid. & eod. anno impressum, utrumque e LXX interpretum versione Græca ab ipso versum (*s*): neque tradere ea, quæ ex Plutarcho & Isocrate Latine transtulit, Basileæ & Argentorati per typos evulgata: Sed instituti ratio requirit, eorum tantum mentionem facere, quæ ad Poësin spectant. Fundamenta vero ad eam exstruendam posuit, *Introductiones elementares hellenismi, atque collectanea sacrosancta Græce discere cupientibus non aspernanda*, Argentorati anno 1515 in lucem edens. Conscripsit quoque *Progymnasmata Græcæ literaturæ*, ibid. 1517 in 4 typis Knoblauchianis, & denuo anno 1523, cum auctario, in quo docetur, qua ratione aliquis citra præceptoris operam Græce discere possit. Porro publicavit librum sub titulo: *Græce & Latine. Moralia quædam instituta ex variis authoribus. Cato noster, Maximo Planude interprete: Aurea carmina Pythagoræ: Phocylidis poëma exhortatorium: Sena-*

(*s*) prolixam ac doctam utriusque Psalterii invenies recensionem in Cl. SCHELHORNII Amœn. Lit. l. c. pag. 455, ubi pag. 476. Cl. Iacobus BRUCKERUS talia de Luscinio ejusque Psalteriis judicat: *Non vulgarem vero ea produnt Græcæ linguæ cognitionem & eruditionem pro istorum temporum conditione minime spernendam, animum præsertim puritate doctrinæ sacræ maturum, quia vero auctor Græcos interpretes duces sibi constituit, mirum non est, eum ab Ebræi textus veritate interdum recedere.*

Senarii morales diversorum Poëtarum: Cebetis tabula: sententiæ morales multorum virorum illustrium, August. Vindelicorum, anno 1523. in 8. Vlterius: *Evangelica Historia ex quatuor Evangelistis perpetuo tenore continuata ex Ammonii Alexandrini fragmentis quibusdam e Græco per Ottomarum Luscinium versa, qua & tædio sacræ lectionis studiosorum succurritur, & ordine pulcherrimo mire juvatur memoria: Gregorii Episcopi Nazianzeni miraculosa secundum Matthæum carmine Græco cum translatione Latina: Parabolæ, ænigmata, miraculosa secundum Ioannem, Lucam, Marcum: Parabolæ quatuor Evangelistarum*, Augustæ Vindel. anno 1523 in 4. (*t*). Adsunt insuper *Epigrammatum Græcorum veterum centuriæ duæ, Latinitate per Luscinium donatæ, cum indice rerum per epigrammata sparsim digestarum, & epitome libelli Plutarchi, docentis, quomodo deprehendas, te certo profecisse circa virtutem*, Argentorati, anno 1529. (*u*). Ipse vero LVSCINIVS egregia struxit poëmata Græca. Vidi aliquod carmen heroicum, quo Græca & lamentabili voce *Ioannis Geileri, vulgo Kaisersbergii, in Summo Argentinensium templo*

(*t*) vid. Hermanni von der HARDT Autograph. Lutheri & coætaneorum, Tom. III, pag. 99, sq.

(*u*) Cel. Io. Alb. FABRICIVS in Biblioth. Græc. Lib. III, Cap. 28, pag. 700, minus recte, hunc librum dicto anno *Basileæ* excusum esse, refert. conf. SIMLERI Biblioth. p. 537, & Israel. SPACHII Nomencl. philos. pag. 130.

plo Pastoris facundissimi, obitum decantavit, Argent. 1510 in 4. Nullum inde est dubium, quin & alia ediderit poëmata, a me hactenus haud visa.

BARTHOLOMÆUS LATOMUS.

CElebris est inter Pontificios gens LATOMORUM. Noster ex Ducatu Luxemburgensi, Aluni anno MCCCCLXXXV (*x*), oriundus, vir fuit Græce & Latine valde doctus. Gallos Lutetiæ Parisiorum & Germanos Friburgi, Coloniæ Augustæque Trevirorum disertos facere studuit ore & calamo. Pertinax Religionis suæ propugnator inexpugnabilem Sionis turrim aliquoties aggressus est, at frustra. Occubuit tandem Confluentiæ Trevirorum, senio & labore confectus, anno post mille quingentos sexagesimo sexto. In orationem Christi passionalem poëma Græco-Latinum composuit, Rostochii anno MDXCIII impressum (*y*).

ANDREAS GRUNDLERUS.

ANdreas GRUNDLERUS, Schwinfurtensis, arti medicæ studuit in Germania & Italia. Ferrariæ diademate doctorali ornatus, ac Heidelbergæ inter patres Academiæ conscriptos assumtus est. Optime calluisse dicitur linguam & poësin Græcam, in qua varia specimina, cum Lati-

(*x*) Paulus FREHERUS in Theatro virorum clarorum, Part. II, Sect. IV, pag. 851.

(*y*) Georg. Matth. KOENIGIO teste, in Elencho materiarum poëticarum MSCto, pag. III.

Latinis, proſtant. Ab Italis pridem amatus, atque a Laurentio CRASSO in numerum poëtarum receptus eſt. Sic enim de eo loquitur (z): Ne tempi, che fiorivan nelle buone Lettere Paolo, e Arrigo Steffano viſſe Andrea Gruntlero, amico di que' dottiſſimi Huomini, e de' loro ſtudi ſequace. Leggonſi di lui deverſi Epigrammi Greci e Latini, e alcune fatiche in materia d' Arte Oratoria. Ioachimus ANNODIVS allocutus eſt noſtrum:

Luſiſſe in Latio tu ſciſti carmine græco,
Græcia cum Latio dives ab ore tuo.

Obiit GRVNDLERVS Heidelbergæ, anno poſt ſesquimilleſimum quinquageſimo quinto. Vxorem habuit celeberrimam illam Ferrarienſem, Olympiam Fulviam MORATAM, Græce & Latine doctiſſimam & Poëtriam eximiam, cujus poëmata Græca cum aliis lucubrationibus Baſileæ anno 1562 excuſa, & ibidem anno 1580 in 8 recuſa ſunt. Sepulta eſt Heidelbergæ eodem anno, quo maritus, anno ætatis nono & vigeſimo (a).

JOANNES LONICERVS.

PRimum hujus cæli ſpiritum hauſit LONICERVS Orthernii (b), in Comitatu Mans-

C fel-

(z) Laurent. CRASSVS in *Iſtoria de Poeti Greci e di que che' n Greca lingua han poetato*, pag. 35, edit. Neapol. 1678 in fol.

(a) FREHERVS ibid. Part. III, pag. 1237.

(b) KOENIG. l. c. p. 480, fruſtra eum vocat *Oſ-ſera*.

feldensi, anno nonagesimo nono Seculi XV. Natura ad studia colenda fruebatur haud novercante, & licet ei vitricus illam invideret, nullosque plane sumtus suppeditaret; attamen Islebiam primum, post Erphordiam, inde Wittebergam, tum Friburgum Brisgoiæ, tandemque Argentinam sese contulit, & pauper ubique, aliis inserviendo, victum & amictum comparavit. Nihilominus tamen in studiis, præsertim Græcis, ita profecit, ut adolescens miratu digna ediderit. Præter plura, quæ partim ipse scripsit, partim e Germanico Latine vertit, Wittebergæ Melanchthoni & Camerario in augendo *Lexico Græco-latino* utilem operam præstitit, illiusque postea hortatu Argentorati Græcos codices nonnullos, imprimis *Græca Biblia cum Novo Testamento*, & *Homerum*, ibid. 1525 in 8 græce impressum, diligenter restituit (c). Hinc ab Hassiæ Landgravio ad Professionem Græcam, ad quam deinceps Hebraica & Theologica accessere, vocatus, anno 1527 cum uxore sua, quam anno vigesimo quarto Argentorati duxit, in Vniversitate Marpurgensi appulit, ubi usque ad annum 1569, quo mortuus est, summa cum laude docuit. Ex his itaque, quæ modo

feranum. Vbi etiam annus 1500, quo Adamus Lonicerus (filius nostri Loniceri) natus dicitur, corrigendus, & 1528 substituendus est. FREHERUS in Theatro pag. 218, dicit eum *Orthemii* natum.

(c) Melchior ADAMUS in Vitis Philos. German. p. m. 249.

do diximus, apparet, fuisse LONICERUM inter illos, qui Græcarum literarum studium in Germania laudabiliter promoverunt. Quod sequentia ulterius testantur. Præterimus Theophylactum, Theodulum, Isocratem, Demosthenem, Dioscoridem, Xenophontem & alios, quos vel ex toto, vel ex parte latine transtulit, vel scholiis ornavit; notamus tantum Poëtas Græcos. Callimachi hymnos, Jovem & Apollinem latinis versibus reddidit (*d*). *Pindarum* latine vertit sermone soluto, quem anno 1528 in 8. Cratander Basileæ excudit. Auctior hic Pindarus cum Commentario Loniceri, utplurimum ex aliorum annotationibus congesto, ibidem prodiit anno 1535, & ob ejus præstantiam denuo, Tiguri 1560 in 8. E septem, quæ adhuc supersunt, Sophoclis tragœdiis *Ajacem flagelliferum* latine struxit, quem Balthasar STOLBERGIUS, Professor Witebergensis, cum eruditis suis observationibus prelo subjecit, Witeb. 1678 in 8. Denique *Nicandri Theriaca & Alexipharmaca* latine fecit, adjectis scholiis, Coloniæ anno 1531 in 4 a Sotere excusa. Nec acquievit LONICERUS in interpretandis tantum Græcorum poëmatibus, verum, ut Græcos quoque Poëtas formaret, omnem adhibuit operam. Quem in finem, quoties publice prælegit, auditoribus suis facilem poëtandi methodum exposuit, illosque amice monuit, ut,

 quan-

(*d*) Idem ibid. pag. 251. SIMLERUS in Bibliotheca Gesneri, pag. 391.

quantum sit virium, ipsi componere carmen tentarent. In compendio hæc exhibuit in Grammatica sua Græca, Basileæ anno 1536, & Francofurti 1540 in 8 publicata. Exemplo quoque suo præivit ipsis, cum datis occasionibus Græcos versus scriberet, hinc inde obvios. Cecinit Epithalamium Græcum CREVCERO: item in Justi STVDÆI gratiam, quod Eobanus HESSVS, insignis ille Poëta latine transtulit, atque Egenolphus anno 1540 Marpurgi typis excudit (e). Epithalamia, Epicedia & Epigrammata moralia innumera scripsit (f).

JACOBVS CEPORINVS.

EVndem cum LONICERO, de quo modo diximus, annum natalem habuit Jacobus CEPORINVS, in agro Tigurinorum *Dinbarti* (g), qui pagus etiam *Visendanger* audit, in lucem editus. Jactis in Schola Winterthurensi primis studiorum fundamentis, in linguis Latina, Græca & Hebræa maxime sese exercuit, atque etiam Coloniæ, Viennæ & Ingolstadii Mathesi operam navavit. In Helvetiam redux Basileæ in Andreæ Cratandri officina typographica libros correxit (h). Cum autem Tiguri Ecclesia

(e) SIMLERVS loco modo citato.

(f) FREHERVS loc. cit. pag. 219.

(g) Sic Io. Henr. HOTTINGERVS in *Schola Tigurinorum Carolina*, pag. 40. hunc pagum appellat; sed Henricus PANTALEON in *Prosopogr. German.* Part. 3, p. 78, eum vocat *Dinhattum*.

(h) PANTALEON loco citato.

ſia & Schola reformanda eſſet, & ZWINGLIVS animadvertiſſet, a morbis paulatim quidem adnatis, totum vero, ſucceſſu temporis, corpus Eccleſiaſticum & Scholaſticum infeſtantibus, nullam ſperandam ſalutem, niſi barbariei, & ignorantiæ Linguarum originalium, tolleretur gangræna, ab eorum vocatione initium illi placuit facere, qui in linguis excellerent, hancque feliciſſime fundi Theologici calamitatem removerent. Scholæ igitur, prævia vocatione, operam ſuam primum conſecrat CEPORINVS, vir quidem juvenis, ſed Linguarum, Græcæ & Hebraicæ callentiſſimus (*i*). Primus igitur Linguæ Græcæ ibidem Profeſſor, conſcripſit *Compendium Grammaticæ Græcæ* in uſum ſtudioſæ juventutis, Tiguri in 8. aliquoties impreſſum. Præter Scholia in Dionyſii deſcriptionem orbis, & in Arati aſtronomicum cum Procli Sphæra, & eisdem authoribus, Baſileæ apud Thomam Wolfium, 1534, & Bebelium 1523, 1547, 1561 in 8, apud H. Petri excuſa (*k*), illuſtravit Heſiodi Georgicon ſcholiis, obiter Græcorum carminum rationem reddens, Tiguri in 8, apud Froſchoverum, & Coloniæ 1533 & iterum Tiguri 1539, ead. forma. Quod opus deinceps Ioannes FRISIVS auxit, atque cum ſua interpretatione edi-

(*i*) HOTTINGERVS loc. cit. pag. 39, ſeq.

(*k*) FABRICIVS in Biblioth. Græc. Lib. III, Cap. XVIII, §. VIII, pag. 460, ubi quidem Ceporinus ex facili errore *Iohannes* appellatur. SIMLER. Biblioth. pag. 313.

edidit, adjecta etiam Philippi MELANCHTHONIS opera, Tiguri 1561 & 1579 in 8. (*l*). Adeoque de Hesiodo Jacobus CEPORINUS & Joannes FRISIUS optime meruerunt (*m*). Nec minus CEPORINUS ob poësin Græcam memorabilis est. Varia enim scripsit Epigrammata, quæ post mortem ejus collecta Froschoverus excudit Tiguri 1530, & Cervicornus Coloniæ 1553, *lepidiora* illa a Gesnero insigniuntur (*n*). Dolendum modo est, Poëtam nostrum in ipso ætatis flore elanguisse, alias plura adhuc de ejus Musis speranda fuissent monumenta. Obiit enim die 20 Decembris, anno 1525, ætatis suæ 26. (*o*).

JOACHIMUS CAMERARIUS.

Joachimus CAMERARIUS, ille magnus Germaniæ, juxta cum MELANCHTHONE, Præceptor, Papenbergæ, quæ hodie Bamberga est, natus anno supra millesimum quingentesimo, inde anno ætatis suæ decimo tertio Lipsiam missus, atque in Georgii Helti VORCHEMII, Richardi CROCI, & cumprimis Petri MOSELLANI disciplinam traditus, ingenio & summa industriæ contentione ad eruditionis fastigium

(*l*) HOTTINGER. loc. cit. append. 1. de Bibliotheca Tigurina, pag. 96 in vita Frisii.

(*m*) Io. Frid. REINHARDUS in Theatro prudentiæ elegantioris, pag. 150, num. 19.

(*n*) in Bibliotheca per SIMLERUM aucta, p. 315.

(*o*) Henr. PANTALEON, l. c. pag. 79.

gium se evexit (*p*). Magna erat isto tempore authorum Græcorum in Germania, qua artes liberales recens efflorescente, annonæ caritas, CAMERARIVM igitur non puduit integra etiam volumina Græca manu sua describere. Vnde dici vix potest, quantum is super prima Herodoti editione Aldina gavisus fuerit, ut amore Græcarum literarum, præter unicum Herodotum aut Homerum, nihil habuerit prius, antiquius & carius nihil (*q*). Imo, cum aliquando cives Lipsienses contra studiosos tumultuarentur, relictis omnibus, suum tantum Herodotum arripuit, aufugitque, sat se habere ratus, si modo hunc salvet. Poësin jam tum temporis magni æstimabat, atque Latina pariter & Græca faciebat carmina. Exacto Lipsiæ quinquennio, Erphordiam profectus est, & postea Witebergam, ubi præprimis Collegia frequentabat Melanchthonis, omnibus artibus studiorum liberalium, Græcæ literaturæ imprimis, excultus. Hinc Principes ac Civitates mutua æmulatione certabant, cui liceat esse tam felici, qui CAMERARIVM in schola docentem habeat. Contigit id fortunæ primum Noribergensium Reipublicæ, postea Duci Wirtembergico, qui eum Vniversitati suæ Tubin-

 gensi

(*p*) Conrad. Samuel SCHVRZFLEISCH in *Epistolis arcanis*, epist. CCLXXXIX ad Dav. Peuckerum, pag. 477, sq.

(*q*) Io. Petr. LOTICHIVS in Bibliothecæ Poëticæ Parte III, pag. 36.

gensi admovit, & tandem Electori Saxonico, cujus Lipsiam doctrina sua celeberrimam faciebat CAMERARIUS, singulis in locis Græcæ linguæ Professor. In tantum, apud exteros quoque, ejus accrevit fama, ut *non tantum Germaniæ, sed etiam totius Europæ decus & ornamentum* doctissimo TURNEBO audiret (r). *Profecto*, inquit VOSSIUS, *vir hic nunquam satis laudatus, si alius quisquam, vere Germaniæ suæ Phœnix fuit; non gentis suæ judicio solum, sed etiam exterarum. Quantis enim præconiis eum extollunt Jovius, Turnebus, Lipsius, ac optimus & doctissimus quisque: usque adeo, ut qui eum non maximi faciat, is certissimo indicio, vel inter indoctos, vel improbos, referri mereatur* (s). Plurimos edidit libros, ex quibus illos tantum recensebimus, qui ad forum nostrum pertinent. *Librum primum & secundum Iliados Homeri* in Latinos versus convertit, doctisque annotationibus illustravit, quorum primus Argentorati anno 1538, & secundus *ibid.* 1540, utraque vice in 4, conjunctim vero Francofurti 1584 in 8, prodierunt. De quo labore ipse in Epistola dedicatoria prolixam reddit rationem, inter alia sic: *Carmina con-*

(r) TURNEBUS in Adverf. Lib. IV. Cap. I. notante BLOUNTIO.

(s) VOSSIUS de Mathem. p. 377. Evolve, si placet, Thomam-Pope BLOUNT in *Censura Celebriorum Authorum*, pag. 590, & multa elogia, quibus clarissimi viri Camerarium ornarunt, invenies.

convertimus Græca in Latina, quam bene non curo, quam fideliter & studiose facile apparebit utriusque linguæ non imperitis. Alligavi autem me ad legem quandam traductionis talem, ut, si possem, verba verbis annumerarem, qua nusquam nisi numeris cogentibus, solutum me esse volui. Et de Commentario ait: *Accessi huc non de subito proposito, sed post multorum annorum assiduam hujus autoris lectionem, & sedulam annotationem illorum, quæ ad illius scripta intelligenda facere viderentur, &c.* Extat quoque *Homeri Ilias & Odyssea* cum Scholiis græcis & annotationibus Jacobi MICYLLI & Joachimi CAMERARII, Basileæ 1541. ex officina Hervagiana in fol. & ex recognitione utriusque, *ibid.* per Jo. Oporinum 1551. in fol. & 1557. in 4. *Sententias Theognidis* a CAMERARIO integritati suæ restitutas, & doctissimo Græco commentario illustratas, Oporinus excudit Basileæ anno 1551. in 8, quas priori anno, Latino carmine conversas a Jacobo SCHEGKIO idem Basileæ imprimi fecerat (*t*). Eædem jam anno 1538. in 8. ibid. cum aliis carminibus selectioribus veterum Poëtarum Græcorum lucem aspexerunt; nec non postea cum Pythagoræ & Phocylidæ poëmatibus, ibid. 1555. in 8. accesserunt etiam Theognidi, per Severum Lipsiæ 1603. in 8. edito, in eundem CAMERARII *hy-*

 po-

(*t*) Io. Frid. REINHARD. Theatr. Prudent. elegantioris, loc. cit. num. 35, pag. 167.

pomnemata Graeca (u). In *Sophoclis fabulas* argumenti Thebaici primo commentationes scripsit, editas Hagenoae apud Secerium, anno 1534, 8. & Basileae apud Oporinum 1556, 8. quas etiam Romae in admiratione fuisse, e Sabini literis, scribit ad Camerarium MELANCHTHON, pag. 237. (x). Inseruit eruditas has commentationes Henricus STEPHANVS suae editioni, Genevae, 1568, in 4. quam ipsius filius Paulus STEPHANVS anno 1603. in eadem forma recudit (y), in qua & CAMERARII Ajacis & Electrae Sophocleae versio prosaica conspicitur (z). *Philetis* versus jambici de animalium proprietate, Graece & Latine, cum auctario CAMERARII Lipsiae 1575. in 4. & Heidelbergae apud Commelinum, 1596. in 8. leguntur quoque in Michaelis NEANDRI Opere Aureo & Scholastico, Lipsiae, 1577, in 4. *Tyrtaei* Carmina graeca paraenetica ad pugnam latinis versibus reddidit CAMERARIVS, edita cum sua Oratione de bello Turcico, Lipsiae, in 8. (a). Idyllion quoddam *Theocriti*, versibus Grae-

(u) Biblioth. Carpzov. Part. II, pag. 237, num. 98. & pag. 240. num. 148.

(x) MORHOF. Polyhist. Literar. Tom. I. Lib. VII, Cap. II. num. 6. p. m. 1036.

(y) MORHOF. loc. cit. *conf.* BIBLIOTH. CARPZOV. l. c. p. 219. num. 19. & 22.

(z) FABRIC. Biblioth. Graec. Lib. II. Cap. XVII, §. II. pag. 593.

(a) Adolph. CLARMVND. in Vitis, Part. VI, pag. 37.

Græcis ab eo perfectum, quod in editione Hagenoviensi reperitur (*b*), Scholia in Theocritum, cum CALLIERGI commentario, Francof. 1545, in 8. (*c*). *Theognidis*, *Pythagoræ*, *Phocylidæ*, *Solonis*, *Tyrtæi*, *Simonidis & Callimachi* Carmina Græca per CAMERARIVM, Basileæ, 1551, in 8. (*d*). Sunt tandem nonnulli, ex quibus Gallum & Germanium, QVESNELLIVM (*e*) puta, & MORHOFIVM (*f*) nominasse sufficiat, qui Camerario *Commentariolum seu Annotationes illas in Dionysium Afrum de Situ Orbis* adscribunt, quæ cum Latina interpretatione PRISCIANI aut Fannii RHENII, Viennæ, 1512, in 4, prodierant. Sed si dicendum, quod res est, fallunt & falluntur omnes, qui hoc tradunt. Nunquam enim dilucidavit CAMERARIVS huncce Poëtam. Et qui dilucidare illum potuisset, cum eo tempore, quo hic liber prodierat, Camerarius puer adhuc esset duodecim annorum? Verus autem hujus Commentarioli (*justi sane* Commentarii nomen meretur,) auctor est Joannes CAMERS, Ordinis Minorum, & Sacræ Theologiæ Professor, vel ex prolixo, & valde

(*b*) Idem, ibid. pag. 43.

(*c*) Biblioth. Carpzov. p. 237, num. 97.

(*d*) ibidem, pag. ead. num. 113.

(*e*) vid. Catalogus Bibliothecæ Thuanæ, a Iosepho QVESNEL, Parisiis, 1679, in 8. editus, Tom. II. pag. 93.

(*f*) vid. ejus Polyhistor. loc. cit. num. 21, pag. 1054.

de erudito in Lucium Annæum Florum Commentario notisſimus. Quum autem liber admodum rarus, mihique ad manus ſit, communicabo integrum illius titulum: *Dionyſii Afri de Situ Orbis: ſive Geographia, Priſciano aut Fannio Rhenio interprete, liber unicus. Joannis Camertis Commentariolum. Viennæ*, 1512, in 4. carmine Latino heroico, ſine textu Græco. Errorem vero hunc & ex abbreviatione, & ex aliquali nominum iſtorum convenientia, prognatum eſſe, quis non videt? Non vero tantum Græcorum Poëtarum carmina illuſtravit & edidit CAMERARIUS, ſed & ipſe inſignis fuit Poëta Græcus; & varii generis, optimæque notæ poëmata ſtruxit. Aſſumtus eſt inde a Laurentio CRASSO in numerum Poëtarum Græcorum (*g*). Carmine Grajo deploravit obitum Præceptoris ſui, Petri MOSELLANI (*h*), Simonis GRINÆI, quod Theophraſti Operibus, Baſileæ, per Oporinum 1541. excuſis, inſertum eſt: Eobani HESSI, quod Melchior ADAMUS exhibet (*i*): Petri LOTICHII Secundi (*k*): infantis filiæ Georgii

(*g*) vid. Laurentii CRASSI Iſtoria de Poëti Greci, pag. 258. ubi CRASSUS talia refert & judicat: *Fù Poeta Greco e Latino, Huomo faticoſo, e ambizioſo di gloria. Sciſſe diſtichi Greci, &c.*

(*h*) Melchior ADAM. in vitis Philoſ. Germ. p. m. 63, in Vita *Moſellani.*

(*i*) ibid. pag. 118, in vita *Eobani.*

(*k*) Io. Petr. LOTICHIUS in Biblioth. Poët. Part. III. pag. 81.

giis SABINI, neptis MELANCHTHONIS, quod extat in libro adoptivo Poëmatum G. SABINI, ab Eusebio MENIO denuo editorum Lipsiæ, 1563, in 8: & aliorum. Condecoravit Elegiis Græcis editos amicorum libros, e. g. tractatum de Cæsaribus elegiaco carmine a Georgio SABINO descriptis, insertisque dicto loco SABINI poëmatibus: Petri LOTICHII Secundi Opera, sive poëmata, quæ vnacum CAMERARII præfatione, Lipsiæ 1563, in 8. & ibid. 1609. eadem forma cum vita LOTICHII per Joannem HAGIVM descripta, prodierunt. Farraginem Epigrammatum Græcorum Camerarii invenies Tomo III, Oper. Phil. MELANCHTHONIS: nec non in selectioribus Epigrammatibus Veterum Poëtarum, quæ ipse edidit, suaque propria illis adjecit, Basileæ, 1538, in 8, uti quoque in Plutarcho de Virtute morali, quem Camerarius interpretatus est, atque cum suis poëmatibus Græcis edidit, Lipsiæ 1566, & 1570, in 8. Adsunt versus Jambici de animalium proprietate, quibus *Philetem* auxit, Lipsiæ, 1575, in 4. quos deinceps Gregorius BERSMANNUS eodem versuum Latinorum metro exposuit, Lipsiæ 1579, in 4. Aliquot ejus Carmina Græca annexa sunt *Septem Psalmis pœnitentialibus* innominati cujusdam Auctoris, quos Camerarius, precante HERMANNO Comite de NVENAR, edidit cum suis poëmatibus Latinis & Græcis, Lipsiæ 1573, in 8. Psalmos aliquot Davidis Græcis versibus expressit, teste celeberrimo

rimo FABRICIO, non vero memorante, ubi & quando illi typis exscripti sint (*l*): in citata modo editione non extant. Græcam scripsit metaphrasin epicam in Orationem Dominicam (*m*): Odas quoque & Cantica Græca, quæ prodierunt Hamburgi: prostant ejus *Capita pietatis & religionis Christianæ* versibus græcis comprehensa, item Υποθῆκαι *Salomonis*, de Teutonicis versibus translatæ in Græcos & Latinos, Lipsiæ 1545, & 1569, in 8. Joannes CASELIUS denuo hunc librum edidit, atque præfatione sua ornavit, in qua illum appellat *libellum aureolum totque gemmis pretiosis, quot ipse verbis constet, exornatum*, Rostochii, 1576, in 4. (*n*). Eadem quoque *pietatis Christianæ capita* Andreas GRAVENHORSTIUS Libro quarto, qui est Poëticus, Collectionum Litteraturæ Græcæ, pag. 496. seqq. inseruit, Berleburgi, 1726, in 8. Eruditam insuper concinnavit Camerarius *Diatribam de Comicis versibus*, sermone quidem Latino atque soluto, quæ cum ipsius recognitis & auctis in Plauti Comoedias annotationibus prodiit Basileæ, 1568, & denuo ob ejus præstantiam in GRONOVII Thesauro Græ-

(*l*) in Biblioth. Græc. Lib. v. Cap. 16, §. 5, p. 675.

(*m*) M. Christophorus KIRCHNER, in Prosodia Græca, pag. 4.

(*n*) Conrad. RITTERSHUS. Comment. in Salvianum, pag. 82. aut juxta edit. Bremensem, pag. 25. *conf.* M. Reinh. Henr. ROLLIUS in Memoriis Philos. Dec. 1. pag. 181.

Græcarum Antiquitatum, Volum. VIII, pag. 1578. seqq. Lugdun. Batav. 1699, in fol. Fatis concessit CAMERARIVS, admodum senex, Lipsiæ, die 17. Aprilis, anno Christi 1574. Joannes Petrus LOTICHIVS sic de eo canit (o):

Romanam vindex Joachimus *&* *Hellada linguam*
Eloquio potuit restituisse suo.
Ergo barbarie victa dum perficit artes,
Vatidica magnum fert & ab ore decus.

JACOBVS MICYLLVS.

Clarissimus BAELIUS (p), *Micyllus*, inquit, *tient un rang bien honorable parmi les Savans de son Siecle. Il a été un des meilleurs Poëtes, qui fussent de son tems en Allemagne. Ses Ouvrages sont des plusieurs Vers Grecs & Latins. &c.* Fuit hic unus de numero hominum illorum nostratium doctissimorum ac clarissimorum Philosophorum, qui tum studia Græca in Germania nostra cum omni politiori doctrina, ac literis humanioribus, barbarie pulsa, certatim excitavere, *pronunciante* Joanne HAGIO, viro eruditissimo (q). Natus est Argentinæ, anno millesimo, quingentesimo, tertio, die sexto Aprilis. Literis incubuit Heidelber-

(o) in Biblioth. Poët. Part. 3. pag. 35.

(p) vid. ejus *Dictionaire Historique & Critique*, *Tome* III. pag. 1980, edit. 3.

(q) in Vita Petri LOTICHII Secundi per IO. HAGIVM descripta, pag. 20.

bergæ, Erphordiæ, Witebergæ & alibi. Ad Græcas potiſſimum Muſas inclinavit, quod vel ex alieno accito nomine *Mycilli*, (antea enim *Molzerus* (*r*) vocabatur,) æſtimare valde licet. Natum eſt illi hoc nomen ex actione quadam ſcenica Luciani Galli cum eximia dexteritate quadam & elegantia Francofurti adminiſtrata, in qua ille, Micylli, heri ſomno occupati, ſomniantis ſuaviſſimum ſomnium, at galli obſtrepentis domeſtici multo moleſto cantu ſolito expergefacti, iraque perciti, perſonam tam decenter, venuſte, docteque geſſerat cum multo auditorum applauſu, ut illi id cognominis poſt manſerit toto tempore vitæ, & filii ipſius tanquam nomen gentilitium libenter retinuerint. Qua de re ipſe canit (*s*):

Fortuito quondam Micylli nomina caſu
Repperi, & in mores tranſiit ille meos.

Bis præfuit Scholæ Francofordienſi ad Mœnum, bisque Heidelbergæ Græcas profeſſus eſt literas. In præſtantioribus Germanorum Poëtis jure æſtimatur (*t*), ob latinas elegias, ſententia

(*r*) MORERI vocat eum *Moltzel*: TEISSIER in Addit. ad Elogia Thuana *Melcher*: KOENIG in Bibliotheca *Motzlerum*. Sed ab omnibus erratum eſt. vid. BAYLE loc. cit. *conf.* Melch. ADAMVS in Vitis Philoſ. Germ. p. m. 180.

(*s*) Libro I. Sylvarum. *conf.* Io. HAGIVS loc. cit. & Melch. ADAMVS dicto loco.

(*t*) Olaus BORRICHIVS de Poëtis Latinis, Diſſert. IV. §. 162. pag. 133.

tia SCALIGERI (*u*), Ovidio, aut, judicio LOTICHII (*x*), Propertio similior. Scripsit de re metrica libros tres, quos MELANCHTHON *eruditissimos & consummatissimos* vocat, *quo nemo latine scripsit prosodiam eruditius aut diligentius* (*y*)& Cl. BÆLIUS hunc tractatum appellat *un chef-d' œuvre* (*z*): mihi est editio Francof. 1561, in 8. primum autem ab autore ipso ibid. 1539. ead. forma publici juris facta est. De cetero variam ac novercantem, dum viveret, expertus est MICYLLUS fortunam: quæ sors illi cum majorum gentium veteribus Poëtis fuit communis. Interim cordatus, & gravis animum non abjecit. Decessit die duodetrigesimo Januarii, anno supra millesimum quingentesimum quinquagesimo octavo (*a*). Princeps Poëtarum Germanorum, Petrus LOTICHIUS Secundus, prolixum in funere MICYLLI epicedium cecinit, vbi inter alia sic (*b*):

D *Ergo*

(*u*) Iul. Cæs. SCALIGER de re Poëtica, Lib. VI, Cap. IV, p. m. 788.

(*x*) Io. Petr. LOTICHIUS in Censura super Poësis nov-antiquis, Cap. XIV, pag. 73.

(*y*) Melch. ADAM. loc. cit. p. m. 181.

(*z*) Loco supra allegato.

(*a*) LOTICH. l. c. Non obiit die 23. Ianuarii, vti MORERI vult: nec *eodem ipso anno, quo Melanchthon & Petrus Lotichius Secundus, mortui sunt*, ceu errat HAGIUS loc. cit. pag. 69. hi enim duumviri discesserunt 1560. *conf.* BAYLE dicto loco.

(*b*) vid. Opera ejus Poëtica, Lib. IV. Elegiarum, p. m. 95.

Ergo jaces, patriæ decus, o clarissime vates,
Et Grajæ & Latiæ gloria summa lyræ?

Itali quoque MICYLLVM venerati sunt: Poëtis Græcis eum adscripsit Laurentius CRASSVS, ejusque cum laude meminit Lilius Greg. GYRALDVS in Dialogo de Poëtis Græcis & Latinis, ubi ait: *Jacobus Micyllus, Vir Græce & Latine doctus, plurima ex Græco transtulit, quæ passim per totam Germaniam leguntur. Multa & carmine scripsit, inter quæ Epigrammata, Epicedia, &c.* (c). Prostat *Euripidis vita* ex diversis autoribus ab illo collecta: nec non perspicuus *de Tragœdia & ejus partibus* tractatus cum Euripide Casparis STIBLINI, Basileæ ab Oporino impressus anno 1562. in fol. *Luciani opera* aliquot latinitate donavit, adjectis etiam scholiis, quæ cum omnibus Luciani scriptis per varios interpretes traductis, impressa sunt (*d*). Optime meruit MICYLLVS de *Homero*, cum illum poëtam doctis suis annotationibus illustravit, quæ cum ipso Homero & Joachimi CAMERARII notis in eundem, Basileæ apud Hervagium anno 1541, in fol. denuo apud Oporinum, anno 1551, in fol. & ibid. 1554, in 4. prodierunt. *Transpositiones* quasdam metricas ex

(c) vid. Laurentii CRASSI *Istoria de Poeti Greci e di que che' n Greca lingua han poetato*, pag. 254.

(*d*) Melchior ADAM. loco modo citato. KOENIG. in Bibliotheca vetere & nova, p. 539. *conf.* RHEINHARDI Theatrum Prudentiæ elegantioris, pag. 158 num. 23.

ex Homero invenies in ejus Libro quarto Sylvarum, ac in *Deliciarum Poëtarum Germanorum*, per *Ranutium Gherum*, sive, qui idem est, *Janum Grutherum* editarum Parte IV, pag. 830. Poëtarum veterum genio haud absimilia composuit *Epigrammata Græca*, quæ, quamprimum Joachimus CAMERARIVS vidit, impressione dignissima putavit: edidit ergo illa cum suis & Veterum Poëtarum carminibus, Basileæ, anno 1538, in 8. Illa vero de die in diem accreta, in peculiari opere cum Latinis, prodierunt Wittebergæ, 1542, in 8. vidisse etiam me Sylvarum libros quinque Basileæ anno 1564 in 8. excusos, in schedis meis itinerariis notatum invenio. Nec dubium est, quin & alia cecinerit egregius Vates, quorum copia mihi nondum data est.

SEBASTIANVS CASTELLIO, sive CASTALIO.

QVod si Sebastiani CASTALIONIS originem in jus vocaremus, difficulter ipsi esset in nostratium Poëtarum conventu comparere; at cum inter illos, qui vernacula nostra utuntur, ore & calamo docuerit, civitatis eum jure donamus. Anno MDXV, ex asperis & salebrosis Allobrogum montibus humili ortus fortuna, sed ingenio bonis literis excultissimo (e), cum Lugduni ageret adolescens, acci-

(e) Thomas-Pope BLOVNT in Censura celeb. Author. p. m. 700. ex *Scævola Samarthano*.

accidit, ut quidam errore nominis pro *Castellione*, (ita enim nomen illi erat,) *Castalionem* vocaret, quod audiens a Musarum fonte, qui *Castalius* dicitur, derivatum, adamavit & amplexus est, seque, omisso deinceps Castellionis nomine patrio, Castalionem appellavit. *Quin etiam hoc idem nomen* (ita ipse Castalio loquitur,) *primis mei prodromi literis primorum versuum consignavi, videlicet, ut esset insignior etiam ad posteros mea superbia. Eram enim, si Musis placet, Poëta, & Graecae plane levitatis Musopatagus. Haec ego confiteor, & exsecror, nec solum nunc confitens erubesco, verum etiam antea saepe solus cogitans, cum me majorem veri cognitionem adeptum conscientia pro mille testibus accusaret, pudore suffusus sum. Itaque deinceps omissa illa gloriola Graeca, nactus, quam saepe optavi, occasionem mutandi, patrio me nomine Castellionem appellari cupio* (*f*). Hinc etiam in versione sua Bibliorum Gallica se nominat *Sebastian Chatcillon* (*g*). Magna nominis fama in Vniversitate Basileensi Graecas literas docuit, & multos egregios scripsit libros. *Ses ouvrages*, ait Celeb. BAELIVS, *seroient bien considerables par leur qualité & par leur nombre, quand même on ne sauroit pas, qu' il n'*

(*f*) Id dicit ipse in defensione quadam adversus libellum Ioannis Calvini. *Scaligerana* I. pag. 42. BLOVNT loc. cit. p. 701. BAYLE Dictionaire Historique & Critique, Tome I. pag. 797.

(*g*) BAYLE loco modo allegato.

il n'a vécu que quarante-huit ans. Il fit voir, qu'il étoit habile en Latin, en Grec, en Hebreu (*h*). Diverſe tamen de utraque ejus verſione Biblica, Latina & Gallica, judicant auctores (*i*). In hoc tamen omnes conveniunt, quod de Sibyllinis Oraculis, & præſertim de Homero optime meruerit. Edidit namque *Homerum* cum latina verſione Baſileæ apud Oporinum, anno 1561, in fol. (*k*), ac *Sibyllina Oracula* reddidit carmine Latino heroico, adjecitque annotationes ſuas, ibid. 1546, in 8. ubi in præfixa Epiſtola ad Marcum MVSÆVM, FRANCISCI Galliæ Regis Legatum, data menſe Majo ejusdem anni, pro veritate harum Sibyllarum, earumque vaticiniorum, tanquam pro aris & focis dimicat, vti etiam, & adhuc longe prolixius & fervidius, Xyſtus BETV-

(*h*) ibidem, pag. 792. edit. 3.

(*i*) Iac. Aug. THVANVS Hiſtor. Libr. xxxv, ad annum 1563, in fine ſcribit: *Impuras manus multorum judicio ad ſacra tractanda attulit, cum a rebus ad tantum opus neceſſariis homo imparatiſſimus novam Bibliorum interpretationem inſolenti temeritate molitus eſt.* E contra Mart. RVARVS Cent. 1. Epiſt. p. 197. ait: *Caſtellio magis Paraphraſtæ docti, quam interpretis religioſi munus præſtitiſſe videtur: nec propterea tamen, ut nonnulli faciunt, conviciis exagitandus, cum etiamſi verba non adnumeret, ſenſum tamen ut plurimum fideliſſime reddat, ut ab iis, qui latine tantum ſciunt, intelligi poſſit.* Plura vide apud BAELIVM, loc. cit. pag. 793, & BLOVNTIVM, pag. 701. ſeq.

(*k*) vid. Index Librorum per Io. Oporinum excuſorum, pag. 28. edit. Baſil. 1567, 8.

LEPVS in Epistola ad vtrumque BLAVRERVM, data Augustæ Vindelicorum, IV. Cal. Nov. An. 1544, dictæ quoque editioni præfixa, eandem sententiam tenet. Hac etiam CASTELLIONIS versione metrica suam deinceps editionem eorundem Oraculorum vestivit Joannes OPSOPOEVS, Parisiis, anno 1607, in 8. In Carminibus græcis, maxime Epicis, felicissimus fuit CASTALIO, cujus rei specimen est *Prophetia & historia Jonæ*, quam anno 1545. metrice expressam edidit (*l*), & *Vita Joannis Baptistæ*, quam elegante carmine heroico græco, libris tribus, descripsit, quamque Oporinus Basileæ anno 1548, in 8. nitidis formis excudit. Annumerat eum Laurentius CRASSVS Poëtis suis, atque dicit (*m*): *Fiori nel secolo superiore in lingua Greca e Latina Sebastiano Castellione da cui fur composti in Verso Eroico i fatti di San Giovan Battista, e di Giona Profeta.* Vitam cum morte commutavit Poëta noster Basileæ, anno MDLXIII, atque cura trium nobilium Polonorum, Castalionis discipulorum, in Summo Templo terræ mandatus est, qui ei monumentum in Templi peristylio in pavimento locarunt. Memorabile quid hac de re in Scaligeranis reperitur: Castalio

(*l*) KORNIGIO teste, in Elencho materiarum poëticarum MSCto, pag. 108.

(*m*) *in* Istoria de Poeti Greci e di que che' n Greca lingua han poetato, pag. 453.

ftalio fepeliebatur in tumulo familiæ Grinæorum proprio; fed Simon Grinæus, Profeffor Bafileenfis, eum ex illo refodi juffit. Hinc forfitan factum eft, ut tres illi Poloni pofterioris fepulturæ curam in fe reciperent. SCALIGER judicat: *Si non cum affectu vel ignominia Simon Grinæus jusfit Caftalionem ex fuo fepulchro educi & alibi fepeliri, nihil mali. Sunt, qui nolunt alios in fuo fepulcro fepeliri; fed in noftra religione non deberet fieri* (*n*).

JACOBVS CRELLIVS.

DE Jacobo CRELLIO omnes, quos evolvi, nihil commemorant annales, quod ad ejus notionem faciat. Scripfiffe illum Græco carmine argumenta in omnes Veteris & Novi Teftamenti Libros, a Jofia SIMLERO edoctus fum (*o*).

GEORGIVS FABRICIVS.

INter fummos Germanorum Philologos & Poëtas facile princeps eft Georgius FABRICIVS, quem Petrus LOTICHIVS *Secundus*, qui *Poëta Germaniæ* κατ' ἐξοχὴν mihi audit, fic alloquitur (*p*):

(*n*) BAYLE loc. cit. pag. 794. *Scaligerana*, fub voce Grynæus, pag. 101.

(*o*) in Bibliotheca, pag. 314: ex qua etiam KOENIGIVS in Biblioth. p. 221. idem mutuavit.

(*p*) Libr. I. Carminum, pag. 138. edit. Lipf. 609, 8.

Argutæ fidicen lyræ GEORGI,
Multis nec lyricis minor per orbem
Junctus vatibus ibis, & legeris.
Salvete o lepidissimi libelli,
Dulces in quibus abluere Musæ,
Et blandas Charites manus, & Horæ,
Quam vos terque quaterque suaviabor!

Lucem aspexit *Chemnicii* in Misnia, die vigesimo quarto Aprilis, anno post natum Christum decimo sexto supra millesimum & quingentesimum. A pueritia studiis humanioribus, literaturæ imprimis Latinæ & Græcæ, totum se dedit, atque cum utilitate confectis per Germaniam & Italiam itineribus, ad aperiendam Scholam, quæ Misenæ est, vocatus, cui magna cum fidelitatis laude multos annos præfuit. Plurimos, quorum prolixum GESNERUS in Bibliotheca sua tradit catalogum, edidit libros, qui ad unum omnes virum doctrina & scientia abundantem loquuntur. *Georgii Fabricii ingenium*, ait Musarum Oraculum Joannes STURMIUS, (q) *cujusmodi sit, & quæ versibus conscripsit, & quæ oratione soluta tradidit, clare ostendunt. Magnum acumen, summa industria, excellens facultas, quibus accedit virtus atque religio: usque adeo hæc magna, ut nos qui vivimus, eum amemus, posteritas vero sit admiratura.* Brevi ante obitum, qui incidit in diem decimum tertium mensis Julii, & an-

(q) in Epistola quadam ad Albertum Eblebium. vid. FABRICII Poëmata sacra, pag. 11. seq.

annum millesimum, quingentesimum, septuagesimum primum, Imperator MAXIMILIANUS II. Laurea poëtica & nobilitatis insignibus eum donavit. Vitam ejus descripsit ADAMUS (r), ac judicia de eo a civibus & exteris edita collegit BLOUNTIUS (s). Præter artem Græcorum poëticam, qua juventutem imbuit, multos contexuit versus Græcos, quorum haud pauci a M. Christophoro KIRCHNERO in elegante sua *Prosodia Græca*, ad monstrandam syllabarum quantitatem, allegantur. Ubi vero typis illi expressi sint, incompertum habeo: ad minimum in ipsius *Poëmatibus sacris*, quorum pars prior XXV, & posterior XI Libros complectitur, Basileæ per Io. Oporinum 1567 in 8. excusis, haud præsto sunt. Ceterum pia animi sui cogitata hoc disticho luculenter expressit, idque in ore habuit quotidie:

Σοὶ χάριν οἶδα Θεῷ ἐυσπλάγχνῳ, ὅς μ' ἐδίδαξας,
Ἐν βιοτῇ τε θανεῖν, ἐν θανάτῳ δὲ βιῶν.

IOANNES HAVINCKHORSTIUS.

JOannes HAVINCKHORSTIUS vitales in auras editus vagiit Monasterii, celebri illa Westphalorum urbe. Medio Seculi decimi sexti in Schola vel Bursa Montis Coloniæ Professor

 artium

(r) in Vitis Philosophorum Germanorum, p. 153, edit. Francof. 1615. 8.

(s) in Censura celebriorum authorum, p. m. 725, edit. Genev. 1710, 4.

artium fuit. Scripsit tum Græca, tum Latina epigrammata: Hermannus HAMELMANNUS, qui horum omnium fidem nobis facit, vidit ex istis, quæ in Syntaxin VARENII Græcam, atque in aliorum quorundam libros, composuit. Idem scripsit argumenta quædam in dialogos Luciani, atque simul in eosdem annotationes, & alia (t).

IOANNES RHELLICANUS.

JOannes RHELLICANUS ita a patria, Tigurinæ ditionis pago, appellatur; gentilitium alias ipsi nomen est *Joannes Müllerus*. Collegii Abbatissani pædagogus fuit, Poëta & Græcorum authorum interpres. Claruit anno Domini trigesimo octavo supra millesimum & quingentesimum. Homeri vitam ex Plutarcho latinitate donavit, notisque marginalibus illustravit: in fine addidit carmen *Stockhornias*, quo describit iter animi gratia factum per montem ejus nominis in agro Bernensi, Basileæ apud Robertum Winter, 1537 (u). Præter alia Græca poëmata, quæ cudit, legitur elegia apud Nicolaum REUSNERUM (x), qua Joannis OECOLAMPADII discessum deploravit.

IACO-

(t) HAMELMANNUS de Viris VVestphal. Illustr. Libr. IV. Part. I. fol. 9. edit. Lemgov. 1564, in 8.

(u) Io. Henr. HOTTINGER. Schola Tigurin. Carol. pag. 166. GESNERI Bibliotheca per Ios. SIMLERUM aucta, pag. 409.

(x) in Imaginibus virorum literis illustrium Lit. C. 3.

IACOBVS SCHEGKIVS.

ANno supra sesquimillesimum undecimo initium in his terris vivendi fecit Jacobus SCHEGKIVS, patrio nomine *Degenius*, Schorndorffii in Ducatu Würtembergico, ubi sub Joanne THOMA, CAPNIONIS quondam discipulo, Græcæ linguæ & artium cognitionem accepit. Tubingam cum perrexisset, in philosophicis ita profecit, ut ferme puer Laureæ primæ & secundæ honorem meruerit, annoque vix ætatis vigesimo, volente ita senatu academico, Poëtas publice exposuerit. E Latinis Virgilium, atque e Græcis Theognidem auditoribus suis interpretatus est, quem eleganti etiam carmine Latino expressit, quemque postea Jo. Oporinus cum versione hac metrica, & Eliæ Vineti soluta, Basileæ 1550 excudit. Philosophiam deinde & Medicinam professus, plurimos exaravit libros, ac cæcus etiam in calamum illos dictavit, typis exvulgatos. Quare vero inter Poëtas Græcos locum ipsi assignaverimus, Georgius LIEBLERVS, celebris eo tempore apud Tubingenses Professor, in caussa est, de SCHEGKIO nostro asserens: *Poëtas omnes Græcos & Latinos cognovit adolescens, & carmen scripsit bonum in utraque lingua; e quibus pauca quædam, quæ exstant, & doctis probantur, indicant, quid in hoc genere studiorum præstare potuisset, si non natura ad sublimiora fuisset raptus:* & M. Erhardus CELLIVS, ibidem Professor, qui eundem canit:

Prob

Proh quantus Logicus? quantus Metaphysicus? Idem
Historicus, Vates Graecus & Ausonius?

Vivos deseruit admodum senex, anno supra millesimum, quingentesimum, octuagesimo septimo, die nono mensis Maji (*y*).

HIERONYMVS WOLFIVS.

Ex antiquo & nobili stemmate de WOLSTHAL ortus est Hieronymus WOLFIVS, Oetingae in Suevia, anno post sesquimillenarium decimo sexto. Res ipsi erat angusta domi & foris, ut Tubingae famulando victum quaerere coactus fuerit, quod tamen ipsum a studiis indefessis non retardavit. Discipulorum quorundam nobilium comes, ac prope famulus Patavium venit. Nomen ipsius Albo Germanorum Academico anno MDXL inscriptum ibi est; anno sequenti addito titulo Consiliarii primi I. N. G. Adeo in humanioribus literis, Graecis juxta & Latinis profecit Patavii sub Lazaro BONAMICO, ut redux ad suos, princeps eruditorum virorum in Germania, ex hac nobilium linguarum notitia & cultiore dicendi scribendique felicitate, sit habitus (*z*). Witebergam

(*y*) Plura vide in Georgii LIEBLERI Oratione de vita & morte Iacobi SCHEGKII Tubing. 1587 in 4. atque ex hac Melch. ADAMVM in Vitis Medicorum Germanorum, p. m. 290. seq. & Paul. FREHERVM in Theatro virorum clarorum, Part. III, pag. 1287.

(*z*) depromta haec sunt ex Nicolai Comneni PAPADO-

bergam enim profectus, ex Græco quædam Latine vertit, atque commendatione MELANCHTHONIS gubernandæ scholæ Mühlhusanæ admotus est: biennio post Noribergam venit, & a Senatu stipendio honesto conductus selectos duodecim adolescentes erudivit. Mox Argentinam, Lutetiam Parisiorum, Basileam concessit, mox in patriam rediit: a FVGGERO tum Bibliothecæ suæ, & tandem a Magistratu Augustano Gymnasio Annæo & Bibliothecæ publicæ præfectus est, ubi annos vigenti tres Græcas literas, aliasque artes, docuit (*a*). Complures auctores Latinos & Græcos, quos SIMLERVS (*b*) recenset, imprimis Demosthenem & Isocratem Latine interpretatus est. Erat enim, sententia THVANI, exacta linguæ Grææ cognitione clarus (*c*), ut in ejus epitaphio, quod Augustæ Vindelicorum adhuc cernitur, Socrates Suevicus, Græce Latineque doctissimus, christianæ philosophiæ & eloquentiæ prin-

PADOPOLI Historia Gymnasii Patavini, Tom. II. Cap. 29, num. 129, pag. 236. edit. Venet. 1726. in fol.

(*a*) Melchior ADAMVS in Vitis Philosoph. Germ. p. m. 304. seq. & ex hoc Adolphus CLARMVNDVS Vitarum Clarissimor. virorum Decade II, num. XII. pag. 31. seq. vitam ejus & scripta prolixe descripserunt.

(*b*) in Bibliotheca GESNERI, pag. 290. conf. Nic. Comneni PAPADOPOLI Historia Gymn. Patav. *loc. cit.*

(*c*) THVANVS in Hist. ad annum 1580. Alia judicia reperies in Thomæ Pope BLOVNTII Censura celebr, auth. p. m. 766.

princeps, vir ad scribendum, dicendum, docendum natus, antiquæ virtutis & fidei Germanicæ exemplar, appellatus sit. *Pereruditus fuit*, verba sunt Nicolai REVSNERI, *in omni scientiæ genere, ac Græcis præcipue deditus literis, acutus Philosophus, elegans Poëta, præstans Mathematicus, Philologus denique incomparabilis* (*d*). Vbi Græca ejus poëmata extent, non reperio; celeberrimus tamen Petrus BÆLIVS affirmat, eum versus Græcos fecisse: *Wolfius fit des Vers Grecs*, atque ex carmine quodam Wolfiano sequentes producit (*e*):

Ἀντὶ μὲν ὦ πάντων αἰρῦμαι βιβλιοθήκων
Φυκκαρίνη, εὐχῆς κρείττονα τήνδε φιλῶ.

O Fuggere tuam præ cunctis Bibliothecam
Hanc amo, nam votis major & illa meis.

Obiit cælebs doloribus calculi enectus, anno millesimo, quingentesimo, octuagesimo, ætatis suæ sexagesimo quarto, atque multiplicium divini ingenii monumentorum, Europam atque Asiam hæredes reliquit (*f*).

GEOR-

(*d*) vid. REVSNERI Imagines Virorum literis illustrium, Lit. Z. 3. ex quo BOISSARDVS in Iconib. eadem verba descripsit.

(*e*) vid. illius *Dictionaire Historique & Critique*, Tome II. p. m. 1223. ex LOMAIERO de Biblioth. pag. 398, & Script. Public. Academ. VVitteb. Tom. III. pag. 121.

(*f*) ita Epitaphium ejus habet. Erratum est a KOENIGIO in Biblioth. pag. 874, qui VVOLFIVM anno 1590 obiisse scribit.

GEORGIVS THYMVS.

GEorgius THYMVS alias KLEE, Zwiccaviensis, discipulus MELANCHTHONIS, primum scholæ Magdeburgensis collega, inde anno MDXLIIX Zwiccaviæ, tum biennio post Goslariæ, & tandem Wernigerodæ scholarum Rector. De vita discessit Witenbergæ (*g*). Inter alia scripsit *Catechismum Græcis carminibus*, qui Lipsiæ impressus est (*h*).

ANTONIVS NIGER *sive* NIGRINVS.

PLures omnino seculo XVI Germania coluit Medicos, qui poëtica arte ita excelluerunt, ut perennem ea consecuti sint famam: quorum numero Antonius NIGER, qui etiam quandoque & NIGRINVS & MELAS sibi audit, Vratislaviensis, vir eruditissimus, plurimi ab Eobano HESSO, Joachimo CAMERARIO, summisque aliis ætatis ejus viris, ob singularem, quo literas, Poësin inprimis, prosequebatur, amorem æstimatus (*i*). Literas Græcas & artem medendi in Academiis Germaniæ & Italiæ addidicit. Docuit postea illas in Vniversitate Marpurgensi, inde Brunsuigam accersitus, hanc exercuit cum laude sua & salute civium, ejus urbis

(*g*) vid. Lexicon Eruditorum, p. m. 2284.

(*h*) Iof. SIMLERVS in Bibliotheca, pag. 233.

(*i*) hæc verba sunt Cl. Iacobi BVRCKHARDI in Medico gravissimo Humanitatis studiorum vindice, pag. 59.

bis Medicus Physicus stipendio liberali conductus (*k*). Præter Grammaticam Græcam Joannis MEZLERI, quam additionibus suis auxit, scripsit aliquot Davidis Psalmos carmine Græco heroico, qui Lipsiæ anno 1552 in 8 excusi sunt. Hinc insignis ille Poëta, Caspar CVNRADVS, sub ejus persona canit:

Phœbus uterque mihi curæ fuit, Attica per me
Isaidæ Vatis Psalmata Lector habet.

Hæc terrena reliquit Poëta noster ad cœlestia migrans anno MDLV.

CONRADVS GESNERVS.

Accedimus ad *Plinium Germanum* (*l*), Medicum, Philologum & Polyhistorem eximium, Conradum GESNERVM, Tiguri, urbe Helvetiæ primaria, anno post mille quingentos decimo sexto natum. Post patriæ Scholam, Argentinæ primo, dein Biturigibus Avaricum, & Lutetiæ Parisiorum optimis eruditus est disciplinis. In patria primum Grammaticam docuit, Lausannæ post Græcas literas professus est per triennium: Basileæ demum in Medicina laureolam adeptus: tandem constituto Tiguri perpetuo domicilio, & Medicinam fecit & Philosophiam

(*k*) Melchior ADAMVS in Vitis German. Medicorum, p. m. 76. Paulus FREHERVS in Theatro Eruditorum, pag. 1237.

(*l*) sic in ejus Epitaphio Tiguri posito appellatur. Laudes, quibus eum viri sapientes prædicarunt, congessit Thomas-Pope BLOVNT in Censur. celebr. auth. pag. 661. seqq.

ſophiam publico docuit ſtipendio annis vigenti & quatuor (*m*), usque ad annum ſesquimilleſimum, ſexageſimum quintum, quo peſte mortuus die decimo tertio Decembris, ætatis anno quadrageſimo nono. Mirandum magis in illo eſt, quam imitandum, quod inter ſcriptores ſuæ ætatis πολυγραφώτατος fuerit, etſi vix mediocrem attigerit ætatis terminum (*n*). Ipſe librorum ſuorum conſcripſit catalogum, quem SIMLERVS (*o*), ADAMVS (*p*), & HOTTINGERVS (*q*) exhibent. Speciatim quod ad Poëſin ſpectat, quamplurimos Græcos Poëtas partim emendavit, partim ſcholiis illuſtravit, Nicandrum, Orpheum, Aratum, Sophoclem, Euripidem, Heſiodum, Muſæum, Dionyſium, Q. Calabrum, Coluthum, Tryphiodorum, Sibyllina Oracula. Græca quoque carmina, epigrammata & idyllia ſe conſcripſiſſe, ipſe in dicto catalogo profitetur.

HIOBVS MAGDEBVRGVS.

FElici ſidere natus eſt Hiobus MAGDEBVRGVS, alias etiam dictus Jobus MADEBVRGVS

E

(*m*) Nicolaus REVSNERVS in Iconibus, lit. R. 6. Io. Henr. HOTTINGERVS in Schola Tigur. Carol. pag. 99. annotat, Gesnerum ab anno 1558 ad 1565, quo deceſſit, Profeſſorem Collegii Carolini Phyſicum fuiſſe.

(*n*) HOTTINGERVS loc. cit. pag. 100.

(*o*) in Bibliotheca Gesneri aucta, pag. 136. ſq.

(*p*) in Vitis Germanor. Medicorum, p. m. 165. ſeq.

(*q*) loco modo citato, pag. 102 ſeq. Adde FREHERVM in Theatro Erudit. pag. 1256, & alios.

GVS (*r*), Annæbergæ (*s*) anno post sesquimillenarium decimo octavo. Assiduus Philippi MELANCHTHONIS discipulus Wittebergæ, & Basileæ Græcas literas addidicit. Misenæ primum, inde Lubecæ docuit, post IOANNIS ALBERTI, Principis Megapolitani, studia formavit, tandemque Scholam Annæbergensem instituit. Vnus est ex illis, qui literaturam Græcam & Latinam in Misnia instaurarunt. Obiit Freybergæ valde senex anno post natum Christum millesimo, quingentesimo, nonagesimo quinto (*t*). Inter alia scripsit elegias Græcas *ἐυαγγελικὰς* Angelorum de nativitate Christi, mulierum ad Apostolos de ejusdem resurrectione, Angelorum ad adstantes de ascensione, Basileæ apud Henricum Petri excusas (*u*).

JOANNES HARTVNGVS.

ET Arte & Marte strenuus Joannes HARTVNGVS Miltenburgi in Franconia ortum suum

(*r*) KOENIGIVS in Bibliotheca vet. & nova, p. 493, minus recte eum vocat *Johannem Magdeburgum.*

(*s*) a cognomine ad patriam alicujus concludere, periculosum est & veritati plerumque adversarium. Non Kaisersberga Io. KAISERSBERGII sive GEILERI patria stricte sic dicta fuit, quidquid celeberrimus REIMMANNVS in *Introductione* sua *ad Historiam Litterariam Germ.* Tom. 3. p. 6. dicat: Nec MAGDEBVRGI nostri patria ex ipsius cognomine intelligi potest, licet clarissimus FREYERVS in *fasciculo Poematum Latinorum pag.* 699. ita concludat.

(*t*) videatur Lexicon Erudit. p. m. 1234.

(*u*) SPACHIVS in Nomencl. Phil. pag. 158.

ſuum habuit anno quinto ſeculi decimi ſexti. Fundamenta Græcæ linguæ in ſchola patria jecit, quibus feliciter deinde inædificavit, quam Academia Heidelbergenſis ei ſuppeditabat materiam. Abſoluto quoque philoſophiæ ſtudio, & obtentis in ea ſummis honoribus, tentavit, quid ſub Marte valeret. In Hungaria igitur contra Turcos militiæ ſe dedit, ea ſolertiæ gloria, ut præcipuis copiarum magnatibus innotuerit. Ad Muſas rediens, Heidelbergæ Profeſſor Græcæ linguæ ſalutatus, Poëtas & alios auctores Græcos per tria luſtra fideliter expoſuit. Mutatione ibidem in Religione facta, anno MDXLVI Friburgum Briſgoiæ vocatus, eidem Profeſſioni pari dexteritate præfuit uſque ad diem, quo ſenex vivere deſiit, anno ejusdem ſeculi ſeptuageſimo nono (x). Poſteritati reliquit *Annotationes in tres priores Odyſſeæ rhapſodias Homeri*, Francofurti 1539, atque *Locorum Homericorum chiliades*, Baſileæ 1568 in 8 excuſas. Laudatur hoc ejus in Homerum officium, eumque REVSNERVS ſic eloqui facit (y):

Euſtathio quantum, tantum mihi debet Homerus.

EVSTATHIVM autem, Epiſcopum Theſſaloni-

E 2 nicen-

(x) Henric. PANTALEON Proſopogr. Parte III, pag. 318. Lexicon Erud. Lipſ. p. m. 930. errore typographico dicit, eum anno 1576 mortuum eſſe.

(y) Nicol. REVSNER. in Icon. Virorum literis illuſtrium, Lit. T. b, ſub effigie *Hartungi*.

nicensem, principem Homeri interpretem fuisse, novimus. Latine quoque vertit HARTVNGVS *Apollonii Rhodii Argonauticorum libros quatuor*, quos Jo. Oporinus Basileæ 1549 in 4, teste MORHOFIO (z), aut 1550 in 8, notantibus aliis (a), typis expressit. Janus RVTGERSIVS parvi hanc versionem æstimat (b), *miratus sum*, inquit, *hominem eruditum*, & *in Græca præsertim lingua cum laude versatum ita transtulisse* Apollonium, *ut non paulo facilius sit Apollonium sua, hoc est, Græca lingua assequi, quam ea, qua eum Hartungus loquentem fecit, Latina.* Aliquot tunc notat ex hac versione errores, & complures alios se proferre posse, asserit: *infinitum esset ea persequi, in quibus longissime a sententia Apollonii aberravit* (c). Eadem conqueritur optimæ, quæ hodie extat, editionis Apollonianæ parens, Jeremias HOELZLINVS, in Academia Leidensi olim Professor, *supervenit*, inquiens, *Scholiastes Joannes Hartungus, qui se ratus linguam Græcam poëticam intelligere probe, immani quidem sed infelici ausu, Apollonium Latino sermone reddendum sumsit*, & *illa tamen versio Græcis Apollonii versibus est apposita in noviore Poëtarum*

(z) Polyhist. Tom. I. Lib. VII, Cap. II. num. 18, pag. 1052.

(a) Iosf. SIMLER. Biblioth. p. 381. *item* Bibliotheca CARPZOV. Part. 2. pag. 236, num. 90.

(b) Variarum Lectionum Lib. V, Cap. VI, p. 562.

(c) idem ibid. pag. 566. vid. BAYLE Dictionaire Historique & Critique, Tome II, p. m. 1401.

tarum omnium Epicorum editione: ne barbaries occulatur magis quam alatur (*d*). Benignius sentiunt alii de poëmatibus Græcis, quæ HARTVNGVS composuit. Pantaleon THEVENINVS, haud obscuri nominis Philosophus & Poëta Lotharingus, inter alia edidisse eum canit:

Multaque præterea venæ monumenta beatæ,
Latina, Græca, & utraque.

Specimen aliquod si desideras, evolve in REVSNERI iconibus Græcum epigramma, quod in Erasmum Oswaldum SCHRECCEFVCHSIVM struxit. Petrus BÆLIVS sibi persuasus est, quod si Laurentius CRASSVS, Italus, hæc scivisset, posuisset HARTVNGVM in catalogo suo Poëtarum Græcorum: *Je suis sûr, que Lorenzo Crasso l' eût mis dans sa Liste des Poëtes Grecs, s' il eût sçu ce qu' on vient de raporter* (*e*). Scilicet dixit BÆLIVS de binis Epitaphiis Græcis, quæ HARTVNGVS vivus sibi posuit (*f*):

Πολλὰ παθὼν, καὶ πολλὰ μαθὼν ἐν παιδοδιδάσκειν,
Ἔνθα δὲ νῦν κεῖμαι σὺν Θεῷ ἡσήχιος.

alterum.

(*d*) HOELZLINVS in Prolegom. ad Apollonium, pag. 40, edit. Lugd. Bat. 1641. in 8.

(*e*) BAYLE loco modo citato.

(*f*) extant apud REVSNERVM in iconibus, *loc. cit.* & Melch. ADAMVM in Vitis Germ. Philos. p. m. 301, cum latina interpretatione metrica, quarum prior quidem mentem HARTVNGI non rite exprimit:

Multa tuli, didici, docui, dum fata sinebant;
Mortuus in summo nunc requiesco DEO.

Γηραῒ ἐ νόσῳ βίον ἔλλιπον, ἔνθα δὲ κεῖμαι,
Ἄθλιος ἐν καμάτῳ, ὄβλιος ἐν θανάτῳ.

Quamvis autem CRASSVM, qui, ob duos aut quatuor etiam versus, Poëtis suis adnumeravit quandoque aliquos, hisce potius deriserit BÆLIVS, quam ex animi sententia locum HARTVNGO inter Poëtas concesserit; attamen HARTVNGVS noster loco movendus non est, haud quidem propter memorata duo illa epitaphia, sed ob integram *Orationem*, quam in cathedra Heidelbergensi carmine Græco Heroico dixit. Prolixa illa est, & agit *de Confusione linguarum Babylonica*, Francof. anno 1535 in 8 excusa, cui varii argumenti epigrammata Latina & Græca affixa sunt. Dedicavit eam HARTVNGVS Christophoro BREYNINGIO, Consiliario Electorali.

HENRICVS MYLIVS.

ANtiquum & celebre in Germania nomen MYLIORVM est, quod vel Poëtas tulit, vel Poëtarum memoriam coluit. Poëta Græcus ex hac familia prodiit Henricus MYLIVS, nescio, ubi lucem viderit, & quonam inter mortales munere functus sit. Circa tamen medium seculi decimi sexti eum vixisse, certum est. Josias SIMLERVS (g) meminit, eum *Historiam passionis Jesu Christi Græco heroico carmine* reddidisse, Lipsiæ typis impressam: quam ob ejus præstantiam Zacharias MOSERVS Latine

(g) in aucta Gesneri Bibliotheca, pag. 279.

tine vertit, atque denuo Magdeburgi anno 1628 in 8. publici juris fecit (*h*).

MATTHIAS FLACIVS ILLYRICVS.

ALias FRANCOWITZIVS dictus, vir eruditus, industrius, ac ex multis scriptis & actionibus maxime notus, seculi sui Origenes, qui non mediocres turbas in republica Christiana dedit absurdissimo suo effato: *peccatum Originis esse ipsam hominis substantiam*: quod dogma cum præcipuis fidei nostræ articulis pugnat (*i*). Non quidem nativitate Germanus est; civitate tamen Germanica donatus. Albonæ, Istriæ oppido (*k*), lucem aspexit anno post mille quingentos vicesimo. Ad literas Græcas incubuit Venetiis, Basileæ, Tubingæ & Witenbergæ, ubi postea linguæ Ebrææ Professor creatus est. Docuit etiam Marpurgi, Jenæ & aliis in locis, tandemque Francofurti ad Mœnum obiit anno

(*h*) Biblioth. Carpzov. Part. 2. p. 345, num. *68*.

(*i*) Io. Andr. QVENSTED. Dialog. de Patriis illustrium doctrina & scriptis Virorum, pag. 261. Varia de FLACIO eruditorum judicia exhibet BLOVNTIVS in censura celebr. author. p. m. 714. sq.

(*k*) Melchior ADAMVS in Vitis Germ. Theol. p. m. 472, *Albonam* dicit *Istriæ conterminam*: & QVENSTED. loc. cit. *Albonam* ait *oppidum Illyrici in littore & confiniis Istriæ*. Vterque Geographiæ errorem committit, cum Albona oppidum sit ipsius Istriæ, & Istria pars sit Illyrici. FLACIVS in Clave S. Scripturæ, Part. II, Tractat. VI, p. 580, num. 30, Istriam *dulcissimam suam patriam* appellat.

ejusdem seculi septuagesimo quinto (*l*). Ceterum in Melchioris ADAMI sententiam minime descendo, qui FLACIUM mediocri Græcæ linguæ cognitione instructum fuisse ait (*m*), cum ipse Græcas epistolas & elegias scripserit adeo tersas & genio linguæ accommodas, ut ab eo, qui Græcissimus merito audit, vix exspectari queant. Cui copia est epithalamii Græco-elegiaci, quod in nuptiis Georgii SABINI & ANNÆ filiæ MELANCHTHONIS cecinit, inque trutina illud suspendat & juxta omnem rigorem examinet, is mihi assentietur. Carmen hoc prolixum, octuaginta duobus distichis constans, insertum est libro adoptivo *Poëmatum* SABINI, anno 1563 in 8 Witebergæ ab *Eusebio Menio* editorum, ubi quoque epitaphium, itidem elegiacum, a FLACIO Joanni CARIONI positum reperies. Varia quoque ipsius carmina Tubingæ impressa esse, fidem nobis facit Israel SPACHIUS (*n*). Adeoque FLACIUS non modo Græce luculenter scivit, sed etiam excellens Poëta Græcus fuit. Talis ab Italis quoque habitus est. Locum ipsi inter Poëtas suos tribuens Laurentius CRASSUS, hæc enunciat (*o*): *Visse Mattia Illyrico* con

(*l*) Vitam ejus & scripta prolixe delineat ADAMUS loc. cit.

(*m*) loc. cit. pag. 473. edit. Francof. 1653. in 8.

(*n*) in Nomenclatore philos. pag. 127.

(*o*) in Istoria de Poëti Greci, e di que che'n Greca lingua han poetato, pag. 329.

con fama di buon Poëta Greco, e dal Giraldi è citato di lui un' Epitalamio in Verso Greco: Matthias Illyricus scripsit Epithalamium Georgii Sabini Græce, carmine Elegiaco.

CASPAR STIBLINUS.

Seleſtadium, munitiſſimum jam Alſatiæ inferioris oppidum, protulit Caſparum STIBLINUM circa annum Chriſti MDXXX. Joannes HARTUNGUS, de quo ante locuti ſumus, duxit illum Friburgi in ſacraria philoſophiæ, primusque eum Græcis Muſis initiavit. Et cum hic Profeſſor magna laude & auditorum plauſu Phœniſſas, non poſtremæ inter Euripidis fabulas notæ, interpretaretur, primus STIBLINO ad hunc auctorem interpretandum viam aperuit (*p*). Itaque convertit in Latinum ſermonem *Euripidem*, Poëtam Tragicorum principem, eumque, adjecto e regione textu Græco, cum annotationibus & præfationibus ſuis in omnes tragœdias, edidit, Baſileæ per Joannem Oporinum, annis 1558 & 1562 in fol. acceſſerunt huic Operi Jacobi MICYLLI commentatio de Euripidis vita, ex diverſis autoribus collecta: item de tragœdia & ejus partibus προλεγόμενα quædam: nec non Joannis BRODÆI, Turonenſis, annotationes in Euripidem doctiſſimæ, nunquam antea in lucem

 editæ

(*p*) ita ipſe STIBLINUS in præfatione ad Euripidem.

editæ (*q*). Præfixit præterea huic Operi STIBLINVS epistolam dedicatoriam ad Imperatorem FERDINANDVM. Vt vero MORHOFIVS fallitur, qui nunquam vertisse Euripidem MELANCHTHONEM existimat (*r*); ita falluntur, eodem referente, qui MELANCHTHONIS versionem in hac editione excusam ajunt. STIBLINVS enim in Præfatione ne verbulo quidem MELANCHTHONIS meminit, sed aperte sese hujus versionis auctorem pronunciat, ubi inter alia: *Totam versionem novam facere constitui: qua in sententia Oporini me confirmavit autoritas. Feci igitur novam, non ut vel mihi aliquid peculiare arrogarem inde, vel* (*s*) *Dorotheo Camillo (hoc enim nomine vulgaris*

(*q*) Sic idem in Operis titulo, ex cujus verbis ultimis apparet, catalogum Bibliothecæ Thuanæ, Tom. II. pag. 268, edit. Paris. fallere, qui *Brodæi & Stiblini aliquot in Euripidis tragœdias annotationes jam Parisiis anno 1545 in lucem editas esse*, commemorat. Error hic quoque ex epistola Baptistæ SAPINI, Galliarum Regis Consiliarii, ad Franciscum MAVNIVM, Burdegalensium Archiepiscopum & Aquitaniæ Primatem, data Lutetiæ Paris. Calend. Decembris, An. 1561. patescit, ubi inter cetera scribit, *se nuper ex Brodæo has annotationes excudendas extorsisse*: & ex STIBLINI præfatione clarum est, suas nullo antea tempore, nisi supra memoratis annis, prodiisse annotationes.

(*r*) Polyhist. Liter. Tom. I, Lib. VII, Cap. II, num. 7, pag. 1037. Vide supra sub *Melanchthone*, pag. 19.

(*s*) sub hoc nomine latet Rudolphus COLLINVS, Gundalinga Lucernensis, qui etiam annotationes scripsit in Homerum, Aristophanem, Hesiodum, Xenophontem,

garis interpretatio circumfertur,) aliquid detraherem, ejusve operam elevarem: quem & doctum virum, & utilem studiosis operam navasse hoc quidem in negotio, non nego, imo cujus interpretatione me multum usum esse in conficiendo isto opere fateor; sed ut augustior, luculentior, & *honesto & Romano habitu commendatior in manus studiosorum veniret, quorum utilitati & commodis inservire inprimis pium esse duco.* Hic vero error, ut auguror, exinde enatus est, partim quod Guilielmus XYLANDER versiones MELANCHTHONIS iisdem annis, quibus STIBLINVS suas edidit, typis exprimi curavit, partim quod Stibliniana interpretatio illi Tragœdiæ Euripideæ, cui Electræ nomen est, in fine posterioris editionis Melanchthonianæ comparet. Ceterum hanc STIBLINI versionem Conradus DINNE-

tem, Plutarchum, Isocratem, Demosthenem, & Nonnum. Vitæ cursum ipse conscripsit, quem Io. Henr. HOTTINGERVS habebat ἀνέκδοτον. Summam autem comprehendit hoc tetrasticho:

1. *Gundelii natus*, 2. *Studiosus*, 3. *Restio*, 4. *Miles*,
5. *Mox Tiguri Civis*, 6. *deinde Professor eram:*
7. *Nunc quoque in extremis, qualis me cunque manet sors,*
Sors hæc in manibus stat, Deus alme, tuis.

Obiit anno 1578, ætatis suæ 80, publici muneris 52, quo ad tertium diem obitus sine intermissione fuit functus, *teste* HOTTINGERO in Schola Tigur. Catol. pag. 91.

NERVS æquis celebrat laudibus (*t*); sed Josua BARNESIVS nimium sinistre de ea judicat (*u*): *Sane*, inquiens, *in toto illius opere, quo in Euripidem functus est, nihil omnino docto homine dignum reperio, excepto, quod Argumenta in omnes Actus scripserit. Et morales gnomas & Philologicum nonnihil interseriti sed sensus Poëtæ minime vidit, cum etiam Jambici versus leges ignorarit.* Græca STIBLINI epigrammata cum ejus Coropædia aliisque opusculis Basileæ Oporinus impressit, anno 1555 in 8. testibus GESNERO (*x*) & SPACHIO (*y*). *Scrisse Gasparo Stiblino*, ait Lautentius CRASSVS (*z*), *un Libro della Republica Eudemonese, e alcuni Epigrammi Greci e Latini. Fù Huomo erudito.*

ABDIAS PRÆTORIVS.

ABdias PRÆTORIVS Soltwellæ, veteris Marchiæ oppido, natus est anno Christi millesimo, quingentesimo, vigesimo quarto (*a*). In

(*t*) in Præfatione ad Epitheta sua Græca.

(*u*) Tomo II. Euripidis sui, pag. 425. *vid.* Io. Alb. FABRICII Biblioth. Græc. Lib. II, Cap. 18, §. 5. pag. 625.

(*x*) in Bibliotheca per SIMLERVM aucta, pag. 219.

(*y*) in Nomenclatore Scriptorum Philos. p. 105.

(*z*) in *Istoria de Poeti Greci e di que che' n Greca lingua han poetato*, pag. 250.

(*a*) Hunc annum natalem plerique ponunt; sed Henricus PANTALEON in Prosopographia illustrium Ger-

In Scholis Magdeburgensi, ad Oderam Francofurtensi & Witebergensi docuit, vbi quoque fatis concessit anno ætatis suæ quadragesimo nono. D. Jo. Andreæ QVENSTEDIO Academiæ Francofordiensis ornamentum audit, quem quatuordecim linguas tenuisse ferunt (*b*). Quidam ei in Theologia errores tribuebantur, quos Theologi ægre ferebant, eumque scriptis & probris lacerabant. D. Conrado DIETERICO futilissimus nugamentorum fabricator est (*c*). Nomen ipsi e sacro Baptismate erat *Godeschalcus*, quo ad conviciandum utebantur plurimi, eumque *einen gottlosen Schalck* sive, ut cum Cicerone loquar, *nequam & improbum hominem* vocabant. Quapropter mutavit nomen Germanicum in ejusdem significationis Ebræum, seque *Abdiam* appellavit. Maxime in eo laudandum est, quod Græcam Poësin in Germania promoverit, & ipse versus Græcos lectu jucundos pepigerit. Edidit namque *de Poësi Græcorum libros quatuor, quibus accessit alius de generalissimis Poëseos considerationibus*, anno 1561 in 8. Basileæ per Jo. Oporinum (*d*) impressos, non autem Witebergæ, ceu SPA-

Germanorum, Part. III. pag. 491, PRAETORIVM natum dicit anno millesimo, quingentesimo, decimo sexto.

(*b*) QVENSTED. Dialog. de Patriis Illustr. p. 197.

(*c*) DIETERIC. Analys. Evang. Domin. tom. III, p. m. 26.

(*d*) hæc editio Basileensis ad manus mihi est. Memi-

SPACHIVS refert (e): an ex pari & duplici errore SIMLERVS illos Witebergæ, 1571 in 8. excusos memoret (f), an vero ibid. hoc anno recusi sint, nescio. Certior autem sum de iis, quæ nunc referam. Joachimus a BEVST, celebris ille JCtus & Professor Witebergensis, scripserat disticha Latina in omnia Evangelia, quæ diebus Dominicis festisque præcipuis in Ecclesia proponuntur: item precationem ad Filium Dei: agonem Christi: metaphrasin Psalmorum VI. & XC: atque ad AVGVSTVM, Saxoniæ Electorem, epigramma. Quæ omnia bis prodierunt Witebergæ sub titulo: *Christiados libellus.* Abdias vero PRÆTORIVS monitis consiliisque eruditorum permotus, eadem hæc disticha, ceteraque Latina poëmata carmine Græco reddidit (g), quæ, cum libellus tertium recuderetur, cum accessione Græcæ versionis metricæ PRÆTORII prodiit Witebergæ anno 1572 in 8. In his autem Græcis distichis ceterisque illud potissimum curæ fuit, ut ista Latinis non sententia saltem, sed & verbis quam proxime responderent: idque ideo maxime, ut & Latinorum versuum dignitas, &

Meminit quoque ejus Celeb. FABRICIVS in Biblioth. Græc. Lib. V, Cap. 40, §. 13, pag. 99.

(e) SPACH. Nomenclat. Scriptorum Philosoph. pag. 85.

(f) SIMLER. Bibliothec. pag. 1.

(g) vid. Præfationem BEVSTII ad editionem tertiam, pag. 9.

& Græcæ linguæ flexibilitas, & mirifica utriusque linguæ in Poësi suavitas palam conspiceretur (*b*). Specimen habe BEVSTII distichon in festo nativitatis Christi:

Quis Puer? IMMANVEL. *Quid fert? Promissa salutis.*
Ducit ad hunc Puerum quæ via? Sola FIDES.

Quod PRÆTORIVS ita transposuit:

Τίς κόρος; ἰμμανὺήλ. τί φέρει; δωρήματα θεῖα.
Τίς πάτος ὡς αὐτόν; πίστις ἀναμφίβολος.

Et quemadmodum idem PRÆTORIVS integrum hunc libellum metro quoque Hebraico, & quandoque etiam Chaldaico, Syriaco, & Arabico vertit; ita eundem Ambrosius LOBWASSERVS rhythmis Germanicis inclusit, atque superius distichon ita reddidit:

Wer ist das Kind? Emanuel.
Was bringt es? trost und heil der Seel.
Wer führt uns zu dem Kindelein?
Was ist der Weg? der glaub allein.

Idem BEVSTII Christiados libellus ob præstantiam suam cum PRÆTORII & LOBWASSERI versionibus sæpius postea recusus est Witebergæ, anno 1585, in 8. ibid. recognitus, anno 1603, in 8. &c.

MAT-

(*b*) ibidem pag. 10

MATTHIAS FVRERVS.

EX Poëtarum cohorte Mimographi seu Mimologi quidam dicuntur. Sunt illi, qui Mimos sive sententias morales scribunt, & quamcunque illarum acutam & ingeniosam versu aut etiam disticho includunt. Cave vero cum his confundas malæ notæ Mimographos, qui ludicras & fatuas nænias quisquiliasque loco regularum ad honestam & prudentem vitæ gubernationem ducentium venditant, seque risui homuncionum exponunt, Non ex hac, sed ex illa classe fuit PVBLIVS SYRVS, Mimologorum princeps, & IVLIO CÆSARI charissimus. Scripsit is Mimos Latinos, quos, qui supersunt hodie, Scholæ quondam Northusanæ Hypodidascalus, Matthias FVRERVS, Græce vertit. Prostat hæc versio, cujus frons est: *Mimi Publii Mimographi Græcis metris heroicis expositi a Matthia Furero, Northusano. Lipsiæ Joannes Rhamba excudebat, 1573, in 8.* Jurassem, horum mimorum parentem ex antiquissimis Græciæ Poëtis quendam fuisse, ni ex fronte libelli auctorem Germanum cognovissem. Joannes MYLIVS, Gerendorensis, Rector quondam Scholæ, quæ est in veteri collegio Walckenrieth, literas ad nostrum dedit, ubi inter alia, *Recte facis*, inquit (*i*), *optime Mat-*

(*i*) præfixa est hæc Epistola ipsis Publii mimis a FVRERO Græce versis. Scripta autem est Idibus Septembris, anno 1573.

Matthia, quod Publii Mimos Græco carmine donas & Græco quasi habitu venuste ac docte monentes ac docentes inducis, & non dubito, quin ille tuus labor non discentibus tantum & Græcæ linguæ studiosis fit utilis futurus; sed eruditis quoque gratus. &c. Dedicavit Auctor hos mimos Consulibus ac Senatoribus Northusanis, carmine elegiaco Latino. Ad calcem autem mimorum adjecit elegiam Græcam haud inelegantem, qua obitum Abdiæ PRÆTORII, de quo modo diximus, eodem anno deploravit. Quæ porro ad Poëtæ nostri vitam & scripta pertinent, aliis investiganda relinquimus.

PAVLVS DOLSCIVS.

SVrgit jam stella, in Germanico Poëtarum Græcorum firmamento, primæ magnitudinis, Canopi instar omnes fixas, quas hactenus conspeximus, magnitudine & præstantia longe superans, Paulus DOLSCIVS. Obscurus quidem hic, & recens detectus esse videtur, cum eruditorum nemo, quod miror, ejus vitæ curriculum olim descripserit, quod tamen omnium primus meruisset. Adeoque pauca illa, quæ de eo refero, maximam partem ex ipsius scriptis multo studio congessi. Ortum suum Poëta noster habuit Plaviæ, Variscorum metropoli, anno post millequingentos vigesimo sexto. Literis humanioribus in Schola patria initiatus, in Academiam Witebergensem, præ omnibus Germaniæ tum Academiis

celebrem, profectus est, ubi philosophia primum, linguisque Hebraica & Græca feliciter imbutus, benevolentiam Professorum, MELANCHTHONIS inprimis, qui eum ceu filium amabat, sibi contraxit, atque summos, quos vocant, in Philosophia honores ac privilegia obtinuit. Quo facto, cum Græca præsertim haud vulgariter nosset, studium medicum aggressus, in quo ita profecit, ut Doctoris etiam in arte medica meruerit titulum. De publicis ejus officiis sequentia animadverti. Hallensis in Saxonia Senatus a MELANCHTHONE virum petebat aptum, qui ipsorum Gymnasio præficeretur. Neminem aptiorem novit MELANCHTHON, nisi DOLSCIUM. DOLSCIUS itaque annos viginti quinque agens, scholæ Hallensis Rector factus est. Rectoratu se postea abdicantem, in Medicinæ Doctorem promotum, eadem Respublica Physicum & Archiatrum constituit, eumque in Senatum legit, in quo tandem ad summum honoris & auctoritatis culmen evectus, Consul extitit. Et quemadmodum antea juventutem magna cura & fidelitate in literis instituit; ita pari postea dexteritate ægrotantes adjuvit, & maxima prudentia supremus Ecclesiæ, scholæ & fontium salinorum inspector omnem rexit civitatem, usque ad finem vitæ, qui accidit die nono Martii, Anno millesimo, quingentesimo, octuagesimo nono. Epitaphium ipsi positum

ſitum eſt Hallæ, in quo ſub ejus effigie ſequentes verſus Latini & Græci leguntur (*k*):

DOLSCIVS hac PAVLVS poſt fata quieſcit in urna,
Qui Doctor medica clarus in arte fuit.
Præfuit ille ſcholæ, templis & fontibus Urbi
Vixit, & ætheroæ vivit in æde poli.
Οὐ θάνον ἀλλὰ βίον προλιπὼν κακὸν ἔυρον ἀμείνω
Ζῶ τε ἀμαρτοσυνῶν ἀντὶ Θεοῦ καθαρός.

Græca ejus ſcripta quod concernit, ſunt illa, quæ novi, & ad manus mihi ſunt, ſequentia, quæ ſingula profecto de mira DOLSCII in lingua & Poëſi Græca potentia ſat ſuperque loquuntur. Primum eſt *Auguſtana Confeſſio* Græce verſa ſermone ſoluto. Bis illa typis exſcripta eſt. Prior editio hac inſcriptione ſignatur: Ἐξομολόγησις τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, τουτέστι διδαχῆς χριστιανικῆς, προσενεχθεῖσα Καρόλῳ τῷ τῶν Ῥωμαίων αὐτοκράτορι ἀνικητοτάτῳ, ἐν τῇ τοῦ σεβαστοῦ παρωνύμῳ τῆς Γερμανίας πόλει, ἔτει ἀπὸ τῆς χριστογονίας α φ λ, μεταφρασθεῖσα ὑπὸ Παύλου τοῦ Δολσκίου πλαυέως: *Confeſſio Fidei exhibita invictiſſ. Imperatori Carolo V. Cæſari Aug. in Comitiis*

(*k*) Godofr. OLEARIVS in Halygraphia Topo-Chronologica, Part. II, pag. 318 *conf.* Epiſtola Polycarpi LEYSERI ad Thomam CRENIVM, annexa *ejuſdem* Animadverſionum Philologicarum & Hiſtoricarum Parti III, pag. 235.

Augustæ, *anno* M D XXX, *Græce*, *reddita a Paulo Dolscio Plavensi*, *Basileæ*, *ex officina Joannis Oporini*, *Anno Salutis humanæ* M D LIX. *Mense Majo*. Posterior, omissa inscriptione Græca, Latino tantum legitur titulo: *Confessio Augustana exhibita Carolo V. Imperatori invictissimo*, *Cæsari Aug. Anno* M D XXX, *Græce reddita a Paulo Dolscio Plavensi*, *Witebergæ excusa per Zachariam Lehmannum*; M D LXXXVII. utraque editio est in 8. Præfixit DOLSCIVS Epistolam Dedicatoriam ad Melchiorem KLING, V. J. D. in qua de utilitate linguarum, præsertim Græcæ, differens pergit: *Cum tu*, *Vir clarissime*, *sæpe me hortatus fueris*, *ut Confessionem fidei nostræ*, *congruentis cum doctrina Christi*, *Prophetarum*, *&* *Apostolorum*, *Græcis literis redderem*, *quod eam operam nonnullis utilem & gratam fore arbitrareris*; *equidem obsecutus tibi*, *verbis quam potui usitatissimis*, *nec*, *ut spero*, *a consuetudine & proprietate Græci sermonis alienis* (*ut interpres solet*, *nihil de suo addens his*, *quæ in alienam linguam traducenda susceperit*) *simplicissime eam reddidi*. *Hanc lucubratiunculam tibi offero*, *ut qui ad scribendum mihi hoc opusculum hortator fuisti*, *idem tuo patrocinio*, *scriptum illud*, *&* *tibi nuncupatum*, *tuearis*. *Bene vale*, *&* *quam felicissime*. *E Salinis ad ripam Salæ*, *Idibus Martii*, *Anno salutiferi partus* M D LVIII. Nemo forte, ut opinor, inutilis in hac recensione prolixitatis me accu-

fabit

ſabit, ſi cum his ea, quæ mox dicturus ſum contulerit. Modo notemus antea metrica DOLSCII ſcripta. Extat ipſius Μετάφρασις ψαλμοῦ πεντηκοστοῦ πρώτου ἔμμετρος, ſive *Pſalmus quinquageſimus primus* Græcis elegiacis verſibus redditus, Witebergæ anno 1552 in 8 impreſſus: Satis pulchram præmiſit Vates noſter elegiam, qua metaphraſin hanc Joanni KLING *Melchioris* filio obtulit. Eundem Pſalmum inſeruit poſtea Pſalterio ſuo, pag. 114. ſeq. novamque inſuper & aliam verſionem addidit. Ejus porro eſt poëma Græcum elegiacum, εἰς τὰ σταυρωτήρια Ἰησοῦ, τοῦ λυτρωτοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν inſcriptum, quod Lipſiæ ex officina typographica Georgii Hantzſch prodiit, anno 1554 in 8. præfixit huic poëmati Joachimus CAMERARIUS tetraſtichon Græcum; DOLSCIUS autem elegiam Græcam dedicatoriam ad Franciſcum BURKARDUM. Auro præterea, ſi materiam & artem poëticam ſpectes, pretioſius opus eſt, integrum ab eo *Pſalterium Prophetæ & Regis Davidis*, verſibus Græcis elegiacis redditum, Baſileæ per Jo. Oporinum, anno MDLV in 8 excuſum. Nullam, licet non nemo id aſſeveret, præfationem huic Pſalterio addidit Philippus MELANCHTHON; verum ipſe DOLSCIUS præmiſit epiſtolam ſermone Latino ſolutam ad Senatores Hallenſes, & elegiam Græcam ad Lectores. Ceterum ſingulis Pſalmis ſingula affixit tetraſticha Græca, argumentum complectentia. Nec veneratione indignus eſt

ipsius *Ecclesiastes Salomonis* Græcis versibus elegiacis redditus, una cum tribus elegiis ab eodem autore de *Nativitate*, *Passione* & *Resurrectione Christi* scriptis, Lipsiæ per Johannem Rhamba, anno MDLIX in 8: præfixit Poëta noster epistolam nuncupatoriam Latine exaratam ad Illustr. Principem SIGISMVNDVM, Archiepiscopum Magdeburgensem, in qua etiam instituti sui rationem reddit. Magni denique æstimatur *Sapientia Jesu Siracidæ*, omnium virtutum doctrinam continens, *Græco*, *itidem* elegiaco Carmine olim reddita, & nunc primum edita, Lipsiæ Johannes Rhamba excudebat anno MDLXXI in 8: dicavit hunc librum D. AVGVSTO ab ASCHENBVRG. Laurentius CRASSVS hæc tantum de Poëta nostro habet (*l*): *Poetò Paolo Dolscio in lingua Greca e Latina, e di lui leggonsi alcune Elegie, la Version del Salterio in Verso Greco, e altre Opere*. Hisce præmissis, operæ pretium erit, errores quosdam haud leves, quos virorum quidam maxima eruditione celebres errarunt, indicare & corrigere. Putant nimirum, Paulum DOLSCIVM nunquam in rerum natura fuisse: Philippum MELANCHTHONEM Augustanæ Confessionis Græcæ, & ceterorum, quæ modo recensui, scriptorum esse auctorem, eaque sub ficto tantum *Pauli Dolscii* nomine edidisse: Sapientiam Jesu Siracidæ

(*l*) *in* Istoria de Poëti Greci, e di que che' n Greca lingua han poetato, pag. 402.

cidæ five Ecclefiafticum Græcis verfibus non exftare, fed confudiffe eum viros doctos cum Ecclefiafte Salomonis. Legiffe non pigebit, quæ Thomas CRENIUS habet (m): *Vir Cl. Anton. Teiffier, Confiliarius & Hiftoriographus Electoralis Brandenburgicus Part. I. & II. Elog. p. 192, edit. Vltraject. 1696, 12. poft recenfita Philippi Melanchthonis fcripta, Syracidem quoque Græco Elegiaco carmine, Pfalterium item ab illo Græcis verfibus redditum, porro & Auguftanam Confeffionem hanc in linguam tranflatam, quæ fub Pauli Dolfcii nomine prodierint, item & chronicon, quod nomen Carionis præ fe fert, eundem Melanchthonem auctorem agnofcere, e Placcii docet Scriptis Anonymis* (melius Pfeudonymis) *p. 174. & 185. At ut de reliquis omnibus in præfentia nihil dicam, ingenue fateor me, etfi in Melanchthonis fcriptis hactenus fatis fedulum & mediocriter verfatum, Syracidem Græco elegiaco carmine a Philippo redditum vidiffe nunquam, & non ab re dubitare, an exftet. Forte confundunt viri docti Ecclefiaften cum Ecclefiaftico, five Syracide; illum, fcilicet Ecclefiaften Salomonis, Græco carmine Elegiaco reddidit Paulus Dolfcius Plavenfis, vel, fi ita vis, Philippus Melanchthon, habeo illum ex editione Lipfienfi anno 1559 in 8. cui adjectæ funt in fine tres elegiæ ab eodem auctore, de Nativi-*

F 4 *tate,*

(m) Animadv. Philol. & Hift. Part. II. §. VIII. pag. 23. & 24.

tate, Passione & Resurrectione Christi scripta; at de hoc, nempe Ecclesiastico, nihil novi. Et quia illius, Ecclesiastæ videlicet, versibus redditi viri clarissimi non meminerunt in hac enumeratione scriptorum Philippi vel Dolscii, confirmor in mea opinione, quod Ecclesiasticum aut Syracidem sumserint pro Ecclesiaste Salomonis. Dico versibus redditi. Nam Philippi Enarrationis libri Salomonis, cui titulus Ecclesiastes, meminit Teissier in p. 190. Hactenus Thomas CRENIUS. Cui addere lubet, ad quem TEISSIER provocat, Vincentium PLACCIUM, in Catalogo Pseudonymorum pag. 185 & 186. ita differentem: *Pauli* DOLSCII *nomine prodiere I. Syracides Græco Elegiaco Carmine redditus, Lips. 1571. 8. II. Psalterium Græcis versibus redditum, Bas. 1555. III. Confessio item Augustana Græce reddita, quam Joh. Hoornbeck in summa Controvers. lib. II. pag. 979. edit. secundæ, Philippi* MELANCHTHONIS *esse scribit, a quo proinde & priora illa profecta esse nullus dubito.* Verum enim vero quam futilia & erronea hæc omnia sint, ex iis, quæ supra notavi, per se patet. DOLSCIUS sane fuit in rerum natura, celebris Medicus & Consul, cujus Epitaphium Hallæ Saxonum est, quem etiam viri docti, qui ea ætate vixerunt, in publicis suis scriptis laudarunt, ceu duos illorum præcipuos ad calcem hujus articuli indicabimus. Itaque non fuisset opus, ut PLACCIUS eum inter Pseudonymos collocasset, ejusque nomen ceu a

ME-

MELANCHTHONE fictum putasset. Quo etiam fundamento Joannes HOORNBECK Augustanam Confessionem Græce versam MELANCHTHONI tribuat, non video. Forte quia MELANCHTHON illam anno 1559 ad IOASAPHUM, Patriarcham Constantinopolitanum, misit? Cur non etiam eandem DOLSCII versionem Martino CRUSIO tribuit, qui illam quoque anno 1574 ad IEREMIAM, Patriarcham Constantinopolitanum, dedit? Equidem MELANCHTHON scripsit epistolam Græcam, dicto anno 1559 datam, eamque cum Augustana Confessione per Demetrium Mysum, ecclesiæ Constantinopolitanæ Diaconum, qui tum Witebergæ ad explorandam Ecclesiæ nostræ doctrinam erat, IOASAPHO misit. Copiam hujus epistolæ habeo, cujus summa hæc est: dolet MELANCHTHON Ecclesiæ afflictionem: gratias agit, quod Deus adhuc hodie Ecclesiam in Thracia, Asia & Græcia conservet: in nostris Ecclesiis ait doctrinam Propheticam & Apostolicam, quam Ecclesiæ Græcanicæ patres tenuerunt & sacra Concilia confirmarunt, sonare: nos abominari hæreses veteres, & superstitiones monachorum Latinorum: orat denique Patriarcham, ne calumniis, quibus Ecclesia nostra afficitur, fidem habeat. Non quidem meminit in hac epistola, DOLSCIUM esse auctorem Augustanæ Confessionis; sed nec se auctorem esse affirmat, imo plane nil meminit de hac versione Græca in hac epistola. Ex alia tamen epistola,

quam ad BORDINGVM scripsit, palam est, MELANCHTHONEM non esse illius Confessionis auctorem. Ita enim MELANCHTHON ad BORDINGVM: *Mitto tibi interpretationem Græcam Confessionis, sine meo consilio editam. Probo tamen phrasin, ac misi Constantinopolin per virum doctum, qui ibi Diaconi officio fungitur, & tota æstate noster hospes fuit; ac narravit, multas adhuc Ecclesias in Asia & in Thracia & vicinis regionibus esse; sed paulatim propter servitutis ærumnas diminui frequentiam.* Et sic destructo fundamento, per se ruunt, quæ ipsi superstructa sunt. *Psalterium* esse DOLSCII, *Ecclesiasten* quoque & *Siracidem*, ex inspectione libris præmissarum a DOLSCIO epistolarum ne minimum quidem dubium residuum est. Ac Ecclesiastes & Siracides, mortuo jam MELANCHTHONE, in lucem prodiere, quorum omnes tum eruditi parentem agnoverunt DOLSIVM. Opinio, quam Thomas CRENIVS de Ecclesiastico sive Siracide, ac si non exstet, eumque viri docti pro Ecclesiaste Salomonis sumserint, supra concepit, nulla est, quippe uterque liber, & Ecclesiastes & Ecclesiasticus, ad manus mihi est. Erraverunt ergo, ceu hactenus ostendimus, TEISSIER & CRENIVS, aliique, inepto PLACCII ratiocinio nixi. Lepida sane hæc est conclusio: *Juxta Hoornbeckium Melanchthon auctor est Augustanæ Confessionis Græcæ, E. Melanchthon quoque auctor est Psalterii & Siraci-*

racidis. In ulteriorem veritatis confirmationem lubet duos adhuc testes fide dignissimos proferre, qui DOLSCIVM nominatorum scriptorum auctorem esse, publice profitentur. Vnus est Antonius PROBVS, DOLSCIO tum vicinus, &, teste LYSERO (*n*), Ecclesiæ Islebianæ ad S. Nicolaum Pastorem, qui in epistola Senatui Hallensi inscripta, & Orationi de S. Athanasio an. 1583 in schola Islebiana habitæ præmissa ita loquitur: *Invitat me praterea clarissimorum ornamentorum & luminum in Ecclesia ac Republ. vestra contemplatio & amor, Consulatum apud Vos gerente Viro amplissimo & clarissimo D. Paulo Dolscio, artis medica doctore excellentissimo, celebri olim Gymnasii vestri Rectore, cujus eximiæ eruditionis publica aliquot extant monumenta Græce edita, inprimis Psalterium Davidis carmine Elegiaco, & Augustana Confessio oratione soluta.* Alter est Pastor & Superintendens Chemnicensis, Zachæus FABER, qui in Præfatione Dedicatoria Danielis Prophetæ a se Græco carmine redditi talia effatur: *Paulus Dolscius D. quem (viva voce Præceptoris destitutus propter posteritati tradita monumenta, quibus plurimum me adjutum non diffiteor) præceptoris loco habeo, totum Psalterium Davidicum, Syracidem & Ecclesiasten feliciter Græco carmine reddidit.*

MAT-

(*n*) qui hæc scribit in Epistola ad Thomam CREIVM *loco citato*, pag. 234, seqq.

MATTHÆVS ROSLERVS.

EXſtare Matthæi ROSLERI Pſalmum centeſimum vigeſimum ſeptimum Græcis verſibus redditum, atque Witenbergæ cum epithalamio CHYTRÆI typis exſcriptum, fidem nobis facit SPACHIVS (o): Idem teſtatur Laurentius CRASSVS, ea propter locum ipſi inter Poëtas Græcos concedens: *Poëtò*, inquit (p), *Matteo Roslero in lingua Greca, e trovaſi da lui compoſto in Verſi Greci il Salmo 127.* forte & alia Græca poëmata edidit mihi incognita. Carmine eum celebraſſe Vraniam, anno 1549, KOENIGIVS refert; quo autem idiomate, reticet (q). De vita ejus nil compertum habeo.

MICHAEL NEANDER.

FIliorum uberrimus, Græcorum in Parnaſſo Teutonico Poëtarum, parens ac formator Michael NEANDER natalem ſuum habuit Soraviæ Sileſiorum annum milleſimum, quingenteſimum, vigeſimum quintum. Vſus eſt ibi eruditiſſimo præceptore M. Henrico THEODORO, a quo ad Græcas literas & poëſin, quum capax illius ad ejusmodi ſtudia ingenium perſentiret, manu quaſi ductus eſt. Omnis generis Poëtas Græcos ſedulus legebat, præprimis ſenten-

(o) in Nomenclat. Philoſ. pag. 161.

(p) in Iſtoria de Poëti Greci e di que che' n Greca lingua han poetato, pag. 319.

(q) in Bibliotheca vet. & nova, pag. 702.

sententiæ Pythagoreæ, Phocylideæ & Theognideæ ipsi valde arridebant, ut illas fermo omnes e memoria recitare posset. Tantum autem exinde cepit emolumentum, ut artem Græce poëtandi apprime sciret, & nitida ipse, juxta priscorum exempla, poëmata formaret. Præstitit id, cum adhuc patrios lares colebat; & quid postea, cum Athenas Witebergenses inviseret, præstiterit, non est, ut in prolixam concionem excurramus, sat est dixisse, illum audivisse MELANCHTHONEM. Quo factum, ut eum, XXIV ætatis annos agentem, Senatus Northusanus, qui nuper scholam instituit, ex Academia ad se vocaret, eique locum in ea docendi assignaret. Provinciam suam fideliter administravit usque ad illud tempus, quo Abbas Cœnobii Ilfeldensis papismum exuebat, & consilio LVTHERI & MELANCHTHONIS suum cœnobium in Gymnasium (ad imaginem priscorum cœnobiorum, quæ nil nisi virtutum, literarum & artium scholæ erant,) commutabat. Primus itaque hujus Gymnasii Rector constitutus est NEANDER. Non possum non illa verba, quæ Laurentius RHODOMANNUS (r) de hac schola, suoque præceptore Neandro publice fecit, heic apponere: *Alter est* (scilicet præter Davidem CHYTRÆUM, de quo hactenus dixi, præceptor meus) *Michael* NEANDER, *ille Soraviensis, Cœnobii Ilfeld. ad Hercy-*

(r) in Oratione de lingua Græca, pag. 30. seq. edit. Argent. anno 1604. in 12.

Hercyniam Cheruscorum sylvam Abbas quondam, Gymnasiique Antistes. In hoc vero studium ponebat maximum, ut præclarum trium linguarum cognitionem assequerentur. Nec paucos industria sua eo promovit, ut Græce etiam scribendi facultate veteres, eosque principes, non infeliciter imitarentur. Tantumque præstitit unus ille vir, qui nullum in administratione scholæ, usque ad ultimum fere senii limen, collegam haberet. Ideo quidam non e trivio sed Academia viri, magno judicio præditi, de illius Gymnasio pronunciare jam pridem non sunt veriti; plures ex eo Græce doctos prodiisse, quam proceres olim ex equo Trojano. Chytræus ille sapiens in Epistola quadam ad Illustres Stolbergæ Comites his illud verbis graphice commendat: Etsi plurimis Poëtarum carminibus fons ille Musarum in Helicone celebratus est; tamen non minori laude ac celebratione dignum esse arbitror fontem Musarum in monte Hercynio vestro, Ilfeldæ superioribus annis de Clariss. virorum, D. Lutheri & Philippi consilio apertum, in quo limpidissimos veræ de Christo doctrinæ, & trium linguarum, & plerarumque artium, Ecclesiæ & Reipublicæ necessariarum latices, tenera ætas imbibit: & unde in universam reliquam Germaniam, uberrimi doctrinæ & virtutis rivi, in Ecclesias, Rempublicam & scholas, multorumque familias diffusi manant. Multis certe Academiis illustriores ingenii & doctrinæ fœtus a e libellos, aliis etiam scholis utiliter servientes,

singu-

ſingulari cum bonorum & eruditorum approbatione & laude, Ilfelda veſtra edit. Ideoque toti Patriæ veſtræ non uſui ſolum & præſidio eſt, verum etiam toti Germaniæ præſidio atque emolumento. Hactenus ille. Quidquid in me eſt eruditionis, (quod ſane exiguum eſt) duobus his Philippi diſcipulis (Chytræo & Neandro) *maxima ex parte debeo. Neandro autem præcipue, quantulamcunque Græci ſermonis facultatem.* Poſtquam igitur quadraginta & quinque annos juventutem fideliſſime inſtruxerat, mortuus eſt in cælibatu, anno poſt mille quingentos nonageſimo quinto, ætatis ſuæ ſeptuageſimo. Tempore quidem, quominus multa poëmata Græca strueret, & in uno faſciculo ederet, utplurimum excludebatur, quippe ſine collega in inſtruenda juventute dies noctesque occupatus erat; attamen quæ diſcipuli, juxta præſcriptum ab eo exemplar, compoſuerunt, vidit atque correxit, imo quandoque amicis, honoris cauſſa, Epithalamia, Epicedia & Epitaphia Græco-metrica ſtruxit, ſubinde obvia. Elegans de Pædagogorum miſeria carmen invenies in ipſius Inſtitutionibus Græcæ linguæ. Poëſin autem Græcam in Germania maxime ſtabiliendam ſtuduit (*s*) libris ſuis editis huc faci-

(*s*) Io. Conrad. DIETERICVS, Profeſſor Gieſſenſis, anno 1661 programma edidit, cujus frons eſt: *Propagatio Græcarum literarum & Poeſeos per Germaniam, a Triumviris literariis, Michaele Neandro, Martino*

facientibus. Proſtant ejus *Regulæ generales & ſpeciales de ſyllabarum quantitate, & carminum apud Græcos ratione*, in Erotematibus Græcæ Linguæ, Baſileæ 1565 in 8. Lipſiæ 1589 in 8 & alibi impreſſis. Porro *de re poëtica libri quatuor*, Lipſiæ in 8. anno 1582, 1592 & 1613, de quibus plura dicemus infra ſub Joanne VOLLANDO. *Anthologicum Græco-Latinum* ſive inſigniores ſententiæ ex variis Poëtis antiquis decerptæ & in ordinem redactæ, Baſileæ 1556 in 8. *Gnomologicum Græco-Latinum*, ſive libri duo ſententiarum ex variis ſcriptoribus collecti, ex Oraculis Sibyllinis præſertim illa loca, quæ de Chriſto & rebus Chriſtianis agunt, Baſileæ 1564 in 8. Magni quoque æſtimatur *Opus aureum & ſcholaſticum*, in quo continentur Pythagoræ, Phocylidis, Theognidis carmina, Gnomologicon libri duo, Apophthegmatum libri totidem, Nili paræneſes, Rhodomanni & aliorum poëmata, cum interpretatione latina & notis, Lipſiæ 1577 in 4. *Argonautica, Thebaica, Troica, Ilias parva, poëmata Græca Auctoris anonymi* (i. e. Laurentii RHODOMANNI) acceſſerunt etiam ſinguli poëmatii argumenta & marginalia, Lipſiæ 1588 in 8. *Lycophron* cum inter-

---

tino Cruſio & Laurentio Rhodomanno inſtituta, in quo NEANDRVM *Æſchylum Luſatiæ* appellat, cui multum debeant, ob literarum Græcarum ſtudia, ſive ligato velis ſive ſoluto ſermone, orbis literati Academiæ & Scholæ. Quid THVANVS de NEANDRO judicaverit, videas apud eum in Hiſtor. ad annum 1595.

interpretatione & Commentario, Græce & Latine. *Theocriti Idyllia & Pindari Argonautica*, cum expositione grammatica, Lipsiæ 1596 in 8. Inter Pindari editores atque illustratores (verba sunt Anonymi (*t*) ad Polyhistorem Morhofianum) mentionem etiam honestam meretur Michaël NEANDER, toties, aliis in locis, a MORHOFIO, ob merita in Literas, inprimis Græcas, eximia, haud immerito celebratus, cujus extat, & Basileæ A. 1556 in 8 prodiit *Aristologia Pindarica Græco-Latina, quidquid in Pindaro, Vate, ut vetustissimo, ita quoque castissimo & sapientissimo, memorabile, notatu dignum & rarum, nec alibi similiter obvium*, cum Prolegomenis de Vita ejus, & IV Ludis Græcorum Solennibus, notisque marginalibus, ac IX Lyricorum sententiis, hinc inde collectis, eodemque pacto illustratis exhibens, nimirum Simonidis p. 395, Anacreontis p. 410, Bachylidæ p. 416, Stesichori p. 421, Alcæi p. 424, Sapphus p. 427, & Alcmanis p. 430, quibus denique p. 431 vitam Ibyci subjungit, nullas ejus sententias reperire se potuisse testatus, annotante celeberrimo D. Joanne Alberto FABRICIO (*u*). Dudum sane meruisset NEANDER, cujus vita & merita in peculiari libro describerentur. G *JOAN-*

(*t*) MORHOF. Polyhist. Literat. Tom. I, Lib. VII, Cap. II, §. 10, in notis, p. m. 1042, seq.

(*u*) in Bibliothecæ Græcæ Libro II, Cap. XV, §. IX, Lit. a. pag. 542. NEANDRI quoque scripta recenset & maxime laudat Io. Conradus DIETERICVS l. c.

JOANNES GASMANNVS.

JOannes GASMANNVS, junior, Eldricensis fuit. Quamvis de ejus vitæ cursu nil habeam, quod referam; attamen inter Græcos Germaniæ nostræ Poëtas locum meretur. Scripsit enim admodum elegantem & prolixam Elegiam Græcam ad Joannem MYLIVM, Rectorem Eldricensem & Poëtam quoque Græcum, quæ annexa est Phraseologiæ Isocratis Græco-Latinæ Michaelis NEANDRI, Basileæ apud Jo. Oporinum, anno 1558 in 8 typis exscriptæ.

GEORGIVS CRACOVIVS DE SCHOENFELD.

NOtior est Georg. CRACOVIVS a SCHOENFELD, Stetini in Pomerania anno post sesquimillenarium vigesimo quinto in lucem editus. Absolutis in academia Witebergensi & ad Oderam Francofurtensi studiis, Gryphiswaldiæ Græcam linguam & mathesin, Witebergæ eloquentiam & jura publice docuit. Inde ab AVGVSTO, Electore Saxonico, in aulam adscitus, ubi primum aulicus, inde intimus Consiliarius atque Cancellarius proclamatus est. Quod splendidum officium, crebris colloquiis de Religione institutis & legationibus clarissimus, per duo fere lustra gessit, usque dum Crypto-Calvinianis adscriptus atque Lipsiæ in arce Pleissenburgensi vinculis publicis traditus est. Quod accidit anno MDLXXIV: ubi dario

rioribus tormentis quæsitus, Caspari PEVCERI aliorumque molimina confitebatur. Misere tandem in carcere exhalavit animam in stramine cubans, die XVI Martii, MDLXXV. (*x*). Scripsit Græcas Elegias & Epigrammata, Witebergæ excusa anno 1559, in 8. (*y*). Duo quoque, eleganti metro inclusa, cum plausu legi Epitaphia Græca, quæ erexit in funere Petri LOTICHII Secundi. Evolvi illa possunt in dicti LOTICHII *Operibus poëticis*, pag. 317. Nullus dubito, quin & alia ex felici ejus vena profluxerint carmina Graja.

ZACHARIAS VRSINVS.

PRotulit Zachariam VRSINVM Vratislavia, Silesiæ metropolis, anno millesimo, quingentesimo, trigesimo quarto. Celebre in orbe erudito nomen adeptus, docuit in patria, Heidelbergæ & Neustadii, ubi etiam vita defunctus est anno millesimo, quingentesimo, octuagesimo tertio. Multus est Melchior ADAMVS in eo laudando; parcus contra Jo. Andreas QVENSTEDIVS, imo contrarius, sic eum depingens: *Vrsinus, Archi-Calvinista, homo pertinacissimus, de quo recte dici potuit illud Salustii de Catilina: Loquentiæ multum, sapientiæ*

G 2 *parum*

(*x*) juxta Lexicon Histor. Lipſ. Tom. I. pag. 941. it. Lexic. Histor. Basil. p. 1075.

(*y*) SPACHII Nomenclator Phil. pag. 106. & Amand. Carol. VANSELOVV *Gelehrtes Pommern*, pag. 139, in Append.

parum (z). Magni tamen eum facimus ob poësin, qua haud mediocriter excelluit. Anno jam ætatis decimo quinto, elegantis carminis scriptionis, patriæ scholæ præsidibus, diligentiam probavit: sequenti vero Witebergam accessit, ubi eximiam poëseos scientiam sibi comparavit. Itaque & MELANCHTHONI familiaris ac dilectus, æqualibus carus & jucundus, doctissimisque quibusdam viris notus acceptusque fuit (a). Imo MELANCHTHON, cum anno MDLVII Wormatiam ad colloquium Pontificios inter & Protestantes institutum proficisceretur, itineris comitem habuit VRSINVM & dehinc in Galliam aliasque regiones perrecturo literas commendatitias dedit, ubi inter alia MELANCHTHON: „Cum hic Zacharias „VRSINVS a Deo facultate scribendi carmen „ornatus sit, & mores ejus sint honesti & placidi, dignus est & benevolentia bonorum virorum, & laude. Vixit in Academia nostra „circiter septennium, & omnibus honestis viris propter eruditionem, venam, bonos mores, & veram invocationem Dei, carus „est. &c.„ Hinc etiam Petrus BÆLIVS: *Il* (Vrsinus) *s'apliqua si fortement à l'etude, qu'il aquit à Wittemberg une grande connoissance tant*

(z) QVENSTEDIVS de Patriis illustr. virorum, pag. 189.

(a) Melch. ADAMVS in Vitis Germ. Theol. p. m. 530. Paulus FREHERVS in Theatro virorum clarorum, Part. I. Sect. III, pag. 253, sq.

tant de la Poësie & de Langues, que de la Philosophie & de la Theologie. Melanchthon, qui étoit l'ornement de cette Université, conçut une estime & une amitié particuliere pour lui. Et quibusdam interjectis pergit: *Il faut qu' Ursin dans ses jeunes ans se soit distingué de ce côté-là* (poëseos scilicet); *car je remarque que Melanchthon le fait valoir principalement par ce talent dans l' un & l' autre de ses temoignages: & il prend même à temoin ou à caution des loüanges qu' il lui distribue dans le prémier, les Vers Grecs & Latins qu' on voioit de lui* (*b*). BÆLIUS his verbis respicit testimonium, quo MELANCHTHON URSINUM, ob pestis contagium anno 1552 Witeberga in patriam fugientem, munivit. Exhibet illud Melchior ADAMUS, cujus initium est: „Sua cuique virtus præ„cipua & vera commendatio est. Cum igitur „extent Latina & Græca carmina Zachariæ UR„SINI Vratislaviensis erudite scripta, pruden„tes & docti viri, lectis illis, suo judicio pro„babunt ingenium, studia & voluntatem ejus. „Nam & genus versuum splendidum est, & „res ex fontibus doctrinarum sumtæ sunt, & „sonant ejus Musæ veram de Deo doctrinam, „& virtutum laudes. &c.„ Agebat tum Poëta noster URSINUS, cum MELANCHTHON hæc scriberet, octodecim annos. Præter hæc poëmata Græca & Latina, quæ sine dubio Wite-

(*b*) vide ejus *Dictionaire Historique & Critique*, Tome IV. pag. 2850. edit. 3.

bergæ edidit, publicavit etiam in itinere suo Epigrammata, Tiguri anno 1560, eaque dicavit Joanni FRISIO, apud quem ibidem habitabat (c).

MARTINUS CRUSIUS.

VIm nullam veritati infero, si dico, in ipsa olim Græcia paucos, extra vero illam fuisse plane nullos, qui stilo Græco tot exaraverunt codices, quot Martinus CRUSIUS posteritati reliquit monumenta Græca. Nihil jam dicam de literis, in quibus cum JEREMIA, Patriarcha Constantinopolitano, amicum de quibusdam fidei articulis bellum gessit: nihil de HEERBRANDI *Compendio Theologiæ*, quod in Græcam linguam convertit, Witeb. 1582 in 8. excuso: nihil de *Turco-Græcia*: nihil de *Germano-Græcia*, voluminibus Græce & Latine editis, ceu infra percipiemus; sed tantum de *Concionibus*, quas ex ore Germanice prædicantium Tubingæ, Eslingæ & Calwæ (d) Græco calamo excepit. Sunt scilicet illarum sexies mille, cen-

(c) BAELIUS *loco modo citato.*

(d) notamus ὡς ἐν παρόδῳ, Antonium ARNALDUM Tom. III. Perpetuit. fidei, pag. 595, erravisse, ubi *Cursium*, quem inepte vocat, aut potius *Crusium* Calvinistis Germanis annumerat, id quod & doctiss. HEINECCIUS *in der Abbildung der alten und neuen Griechischen Kirche* Part. I. Cap. III. §. 42, pag. 190 observavit, teste celeberr. Christ. Matth. PFAFFIO, in Comment. de Actis Scriptisque publicis Ecclesiæ Wirtembergicæ, Cap. II. §. I. not. *n.* pag. 53.

centum, & ſeptuaginta quatuor, eæ tantum, quas a die VII Sept. MDLXIII usque ad principium anni MDCI in Templis ſuper genibus ſuis, Græce ſtatim ſcripſit. Equidem illæ omnes typis haud impreſſæ ſunt, quippe duodecim ſpiſſa volumina non fuiſſent ſufficientia, quæ omnes comprehendiſſent; ſelegit tamen ex iis ſeptingentas & ſedecim, quas domi Latine transtulit, & edendas paravit. Primum publici juris fecit anno MDLXXIIX viginti quatuor Concionibus *Catechismum Minorem*, præcipua chriſtianæ inſtitutionis capita continentem, quem appellavit *Politeuma Vranium ſive Civitatem Cœleſtem*: hic liber octo annis poſt, juſſu Senatus Academici Tubingenſis, in Pædagogium receptus, atque una cum Orationibus Demoſthenis, alternis temporibus explicatus eſt, qui poſtea etiam, anno MDLXXXIIX, duabus & viginti de tribus ſummis anni feſtis, atque aliis quinque Græco-Latinis Concionibus auctus, denuo prodiit. Deinde ſtruxit *Catechismum Majorem*, qui centum, quadraginta & ſex Conciones, easque Latine verſas, continebat: hunc librum Facultas Theologica Tubingenſis ornavit Præfatione, & D. Balth. BIDENBACHIVS, Eccleſiæ Stutgardianæ Præpoſitus, atque D. Lucas OSIANDER, in Aula Concionator, ad publicandum approbaverunt; ſed typographum nanciſci non potuit, & adhuc in MSCto latet. Felicior fuit, quamvis etiam typographum anxie & ſatis diu quæſivit, *Corona Anni*, ſive

explicatio Evangeliorum & Epiſtolarum, quæ diebus Dominicis & feſtis in Eccleſia proponuntur, quatuor tomis diſtincta, atque Witebergæ, impenſis Samuelis Selfiſch, a Laurentio Seuberlich, anno 1603 in fol. excuſa. Nexa eſt hæc *Corona* ex quingentis & octodecim Concionibus Græcis, totidemque e regione Latinis: plures nimirum ſunt de uno Evangelio Conciones. Vtraque Facultas Theologica, Witenbergenſis & Tubingenſis, egregium hoc Opus teſtimonio ſuo munivit. Sed tranſimus a proſaicis ad poëtica ſcripta; pro more tamen noſtro antea præmittentes, quæ ad vitam ejus ſpectant. Natus eſt itaque Græciſſimus noſter Martinus CRVSIVS Grebernæ (*e*) in Epiſcopatu Bambergenſi, die decimo nono Septembris, anno Seculi decimi ſexti vigeſimo & ſexto. Sumtus ſtudiorum ipſi præbuerunt VLMENSES, apud quos etiam magna induſtria ſub Gregorio LEONHARDO (*f*) literas addidicit. Acce-

(*e*) Ioſias SIMLERVS in Biblioth. pag. 482, vocat CRVSIVM noſtrum *Botenſteinianum*, & confundit illum cum patre ipſius, Botenſteini anno 1494 nati. Vid. CRVSIVS in Poëmatum Græcorum Libro II, pag. 95, ubi etiam mentio fit, patrem die 7 Martii, 1554, Schlychtæ eſſe mortuum: quod notandum eſt contra Melchiorem ADAMVM in Vitis Philoſ. Germ. p. m. 482, qui anno 1553 id factum eſſe refert. Pater CRVSIVS erat Verbi divini miniſter, per aliquod etiam tempus, Eccleſiæ Vlmenſis.

(*f*) vide CRVSII Epiſtolam metrico-Græcam ad Theodoricum SCHYRNAGELIVM, civem Vlmenſem, olim condiſcipulum, Libr. II. Poëmat. pag. 172.

Accidit, ut quodam die a Præceptore examen syntacticum institueretur, ubi CRVSIVS, condiscipulis, qui biennio amplius Græca illa audiverant, obtumescentibus, interrogatus προφθὰς ad singula ita respondit, ut Magister ad adstantes conversus dixerit: *quanam in parte dolium hoc aperiemus, ut vinum non profluat* (*g*)? Anno ætatis suæ decimo nono, jubente & subsidia subministrante Senatu Vlmensi Argentinam adiit, ubi in Græcis se adeo exercuit, ut post biennium Orationem Græcam publice diceret (*h*). Anno 1551 Tubingam, & non ita multo post Vlmam profectus, Scholarchis Wolffgango STAMLERO, D. J. & Henrico NEIDHARDO, obtulit suam operam, modo ab illo *Interim* (*i*) liber esset; responsum tulit: *iniquis temporibus eum venire, & bonæ*

G 5 *frugis*

(*g*) Melch. ADAMVS in Vitis Phil. p. 483.

(*h*) die 16 Apr. 1547, eo scilicet anno, quo ejus Parens, mense Ianuario, cum sua uxore Vlmam venit, &, in via ad hanc Vrbem, in pago *Scharenstetten* apud Pastorem Georgium HERNITVM, cœnavit; a militibus autem Cæsareis turbatus, in cœmeterii ossuario cum conjuge sub duobus feretris se condidit. Milites ensibus suis vagantes per ossa, eos non invenere; in via autem illos iis, quæ secum gestabant, spoliarunt. Mater proxima erat morti, ni canis quidam, providente Deo, illam liberasset. Quæ omnia CRVSIVS in Poëmate Græco, l. c p. 148 enarrat.

(*i*) Parens ipsius monoculus, Martinus CRVSIVS, hoc *Interim* anno 1548 recusavit, & ab Vlmensibus dimissus est. Quidam, ut isti se subjiceret, unumque oculum clauderet, illi persuadere voluit; at Parens respondit,

frugis alioquin adolescentes non retineri. Liber itaque ab Vlmensibus pronunciatus, testimonium dimissionis accepit (*k*). Hinc a Ludovico RABO Memmingam vocatus, ubi fideliter scholæ præfuit. Tandem anno 1559 Tubingæ Græcæ linguæ Professor factus est. Quanta laude ibi ultra annos quadraginta vices suas gesserit, pluribus enarrat Melchior ADAMVS. Non tantum in vicinas regiones, sed etiam in omnem ferme Græciam, imo in Ægyptum, fama de eo delata est. Hinc ipsi quoque Græci discendi causa ex Græcia ad eum volitarunt, ejusque discipulos, Stephanum GERLACHIVM, & Salomonem SCHWEIKERVM, Germanos, ex Academia Tubingensi ad se accersere, qui etiam, consilio CRVSII, abierunt, & in media Constantinopoli Græcis Græce concionati sunt (*l*). Obiit

spondit, *si unum oculum claudo, prorsus cæcus sum.* Quod Filius in Græco poëmate descripsit, ubi inter alia, ex versione Latina, ita canit:

INTERIM *ens postquam sed venit relligionis,*
Dixit & ad patrem vir bonus ista meum:
Ne pugna, Martine, oculum sed claude parumper
Vnum. Respondit talia dicta pater:
At persuasus adhuc oculum si clausero, (namque
Vno oculo fuerat) postea cæcus ero.

(*k*) Quod legitur apud Melchiorem ADAMVM loco citato in *Vitis Philosophorum Germanorum.*

(*l*) vid. CRVSII literas ad Mich. NEANDRVM, Islebii in officina Gebusii excusas. *Conf.* Nicod. FRISCHLINI Dialog. I. pro sua Grammatica & Strigili adversus CRVSIVM, pag. 139, seq.

Obiit tandem Tubingæ die vigesimo quinto Februarii, anno seculi superioris septimo, septuaginta quatuor volumina Græce & Latine scripta relinquens. In poësi Græca maxime excelluit, atque juventutem in ea optime instruxit (*m*). Contexuit *Prosodiam Græcam* seu de carminibus Græcis componendis librum, in quo sufficientissimas de quantitate syllabarum, itemque de omnibus carminum generibus regulas tradit: in mea editione Basileensi, apud Jo. Oporinum 1562 in 8 excusa, ille incipit parte II. Grammaticæ Græcæ, pag. 1031. Prolixos quoque in totum *Homerum* Commentarios scripsit (*n*), sed typis nondum impressos. *Batrachomyomachiam Homericam*, a Demetrio ZENO Græcobarbaris *versibus expressam*, *Latine transposuit*, & libro VI Turco-Græciæ suæ, Basileæ an. 1584 in fol. excusæ, inseruit. Quas lucubrationes etiam repetiit Jo. Michael LANGIUS in Philologiæ Barbarogræcæ parte II, Altorph. 1707 in 4 edita. Interpretatus etiam est *Theocriti Idyllium primum*, quod cum scholiis Stur-

(*m*) afferente Ioann Cunrad. DIETERICO, inter Triumviros illos CRUSIUS est, qui Poesin Græcam per Germaniam propagarunt. *vide supra sub Michaele Neandro*, pag. 95. Idem DIETERICUS in Programmate ibidem allegato, CRUSIUM vocat *Euripidem Sueviæ*, additque: *Qui* CRUSIUM *nescit, quam bene de literis Græcis meritus sit, is Tubingensem Academiam, cujus ille fuit ornamentum per quadraginta octo annos, nescit.*

(*n*) vid. ejus Præfat. ad Tom. IV. *Coronæ anni.*

Sturmianis Argent. apud Fabric. 1556 in 16 prodiit. Quæ vero ipse pepigit *poëmata Græca*, accipe sequentia. Inclusit jam, dum adhuc Argentinæ Musis litaret, versibus heroicis *Historiam de Susanna*, eamque absolvit anno 1551, typis excusam Argent. 1555 in 8, dicavit Jacobo FABRICIO, Chemnicensi. In scriniis meis porro existunt ejusdem *Poëmatum Græcorum libri duo, addita e regione partim ipsius conversione, partim Leonhardi Engelharti, partim Erhardi Cellii, carmine Latino; Ejusdem Martini Crusii Orationum liber unus. Basileæ per Jo. Oporinum, anno 1567 in 4.* Dicavit hoc Opus CRVSIVS Illustr. Principi Nicolao Christophoro RADZIWILO, Duci Olivæ (*o*), qui tum temporis studiorum causa Tubingæ agebat. Liber primus continet *Evangelia*, quæ dominicis diebus in Templis explicari solent, numero sexaginta carmine Græco Elegiaco; e regione eadem eodem carminis genere ab Erhardo CELLIO conversa reperiuntur. *Evangelia Crusii Dominicalia Græcolatina*, ait ad mortem vsque CRVSIO inimicissimus Nicodemus FRISCHLINVS, *Opus laudabile, sed cui ego Possellium longissime præferendum censeo*

(*o*) celebris est hic Princeps ex Peregrinatione sua Hierosolymitana, quam sermone Polonico descripsit, quamque Thomas TRETERVS Latine transtulit, Antvverp. 1614 in fol. *Conf.* Simon STAROVOLSCIVS *in Sarmatiæ Bellatoribus*, pag. 175, edit. Colon. Agrip. an. 1631 in 4.

ſeo (*p*). Jo. Conradus DIETERICVS judicat (*q*): *Ejus Poëmata poëticam venam produnt facilem cum aliquo orationis genere gravi; ſuntque diligenter admodum & erudite deſcripta Evangelia Dominicalia, Pſalmi, ut & Suſannæ Hiſtoria, notisque ab eodem illuſtrata. Nec minori gratia & reliqua leguntur, ſive Epicedia, ſive Epigrammata.* Libro ſecundo comparent Hiſtoria Suſannæ, aliquot Davidis Pſalmi, alia ſacra aut cum ipſis conjuncta, Epiſtolæ, hoſpitalia Epigrammata, in libros amicorum Epigrammata, Epitaphia & his affinia, iterum Epiſtolæ & ſimilia Epigrammata, omnia vario tempore varioque carminis genere Græce ſcripta, translata autem in idem metrum Latinum ab iis, quos in recenſione tituli nominavimus. Liber tertius eſt proſaicus, complectens Orationes Græcas, (inter quas & illa eſt, quam Argentinæ, ut ſupra diximus, habuit,) & Latinas, Epiſtolasque Græcas, CRVSII ad Alexium RHARTVRVM, & MELANCHTHONIS ad IOASAPHVM, Patriarcham Conſtantinopolitanum. Et egregium hoc Volumen trium Alphabetorum viliſſimo pretio (pro unico crucigero, qui ſexageſima pars eſt floreni) in publico

(*p*) Nicodem. FRISCHLINVS Dialog. I. pro ſua Grammatica & Strigili adverſus Martinum Cruſium, pag. 151.

(*q*) in Progr. de propagatione Græcarum literarum & Poëſeos per Germaniam, pag. 71. edit. a GORAIO in Principe Græce docto.

blico Argentinensium ferutario emi: antiquarius, qui plures ibi venales habebat libros, dicebat, se Volumen hoc per biennium fere ad vendendum exposuisse, eruditos quidem illud aperuisse, at emere noluisse, exinde judicans, nullius id esse pretii: Hinc offerebat mihi pro crucigero, & emi. Hem quam vilescunt Græca! Singulare quid ex hoc Volumine, quod auro mihi carius est, proferam: scilicet quædam ex Epigrammate, in quo Poëta noster verbis plaustralibus, phaleretis & sesquipedalibus, id est, rei convenientibus, naturam eorum, qui contra Christi membra pugnant, depingit (*r*). Istiusmodi CRUSIO sunt

Εἱματολευκοφόροι, Φαινοσκυθρωποπρόσωποι,
Ζητοδεργόβιοι, χρηματομισσοπράται.
Χριςοκαθημάτιοςαυροὶ, εἰδωλοσεβαςαὶ,
Λεκτροδικαιόφυγοι, πορνολαθραιοτρόφοι.
Ἐξαπατησιάδαι, κοσμυπαντηπεροπευταὶ,
Καλλιτριχιπποβάται, κερματοθηρασίδαι.
Φαιναγιόφθαλμοι, ὁλοοφρενιλαθραφυτευταὶ,
Αἱματοδιψαλέοι, κερδαλεοφρόνιμοι.
Βομβαρδοξιφεσισχοινεγχεσιπυρδιαλέκται,
Βιβλοθεσφυγάδες, κοσμοματαιόσοφοι.
Διαβολοσπερέες, παχυοσκοτιεργοδιῶκται,
Ὀρθοφρενιπλανέες, ταρταρεριννύμοροι.

Quam

(*r*) Libro II. Poëmatum, pag. 62.

Quam descriptionem ipse CRVSIVS eodem genere interpretatus est:

Candidavestigeri, faciesimulanteseveri,
Pulchroperotumidi, missapecunifices.
Quottidie Christocrucifigi, idolicolentes.
Connubisanctifugæ, clammeretricitegæ.
Versidolopelles, totorbiperambulitechnæ,
Alticaballequites, fraudepecunilegi.
Fictoculosancti, mentexitiosiserentes,
Sanguinicrudibibæ, pectorecelidoli.
Bombardagladiofunhastaflammiloquentes,
Bibliasacrisugæ, desipidiscioli.
Nigrideonati, crassatenebristudiosi,
Mentebonaprivi, tartarerinnypetæ.

Ejusmodi carminis genus, si modo, ut CRVSIVS fecit, parcius & naturæ rei conveniens usurpetur, non plane spernendum esse puto, quod instar aromatum sit, quibus cibi sapo-rati fiunt. Talia verba plaustralia, quæ justum plaustri onus videri possunt, reperiuntur quoque apud veteres (*s*). Nec omnia, quæ

CRV-

(*s*) sic Aristophanes in *Vespis*:
Ὀρθοφοιτοσυκοφαντοδικοταλαιπώρων τρόπων.
Apud Plautum in *Curcul.* militis nomen est, *Therapontigonoplatagidorus.* Extat jocus in Hermetem, hujusmodi sesquipedalium verborum affectatorem:

Gaudet honorificabilitudin itatibus Herms,
Consuetudinibus, sollicitudinibus.

Felix hodie est, in componendis vocibus, amicus meus, M. Q.

CRVSIVS pepigit, in hoc Volumine amplo existunt carmina Græca; reperies etiam quædam in *Turco-Græciæ* libro sexto, pag. 400 seqq. ubi etiam CRVSIVS, pag. 185, *se πρῶτον introductorem Barbarogrææ linguæ in Germaniam nostram* haud immerito appellat: invenies quoque poëmatum cumulum in ejus *Germano-Græciæ libris sex*, in quorum prioribus tribus Orationes, in reliquis carmina Græca & Latina continentur, ob Græcæ linguæ studium, quod jam pridem Alpes in Germaniam transvolavit, diligenter retinendum, Basileæ, anno 1584 in fol. Epigrammata aliquot Græca, de Hedione, Sturmio, Beurlino, Grynæo, PANTALEON inseruit Operi suo prosopographico (*t*). Tandem memorandæ veniunt Cantiones in Ecclesia Augustanæ Confessionis solitæ, quas Græco metro inclusit Poëta noster. In has quoque Commentarium (*u*) scripsit, qui hoc demum seculo e MScto editus est a Cl. M. Jo. Christophoro OLEARIO, sub inscriptione: *Homiliæ Hymnodicæ, quadraginta quatuor Cantica Ecclesiæ Lutheranæ bene disposita, verbo Dei puro illustrantes*, *Arnstadii*, 1705

M. G. I. K. qui ex sua in Album meum inscriptione, Lipsiæ facta, sibi audit: Ἀνατολικογλωσσερμηνευτικεξηγητικογραμματορητοροπραγματικοδιδακτικόσοφος.

(*t*) pag. 475, 427, 362, 209. Videatur Ioann. Conradus DIETERICVS *loco citato*.

(*u*) CRVSIVS ipse, in Præf. ad Tom. IV. *Coronæ anni*, meminit hujus Commentarii.

1705 in 8. Metrica autem harum cantionum versio Græca adhuc in MSCto latet apud venerandum D. Valentinum Ernestum LOESCHERVM, ceu alibi jam indicavi (*x*). Sed sufficiant hæc de CRVSIO, Poëta Græco sine pari. Laurentius CRASSVS adscribit eum Poëtis suis, justumque fert de poësi ipsius judicium (*y*); *Compose*, inquiens, *Martino Crusio Orationi, e Poësi Greche con molta felicita di stile, e con varia Erudizione.* Petrus LINDEBERGIVS, Rostochiensis, eum sic alloquitur (*z*):

Si tibi non proavi obstarent, doctissime Crusi,
Te Graji assererem stemmatis esse hominem.
Si tibi non patria obstaret, doctissime Crusi,
Te Latii assererem sanguinis esse hominem.
Quin tua te Grajum & Latium scripta esse recensent,
Te Latium & Grajum patria, avique negant.

GEORGIVS COCVS.

PRimus, qui, teste EVSTATHIO in Dionysium, Historiam Susannæ poëtice, & Græco quidem sermone, tractavit, sine dubio est Nicolaus DAMASCENVS, qui tempore AV-

(*x*) in Præfatione ad *Studiosum modulantem*, Argent. 1717. in 12. editum.

(*y*) *in* Istoria de Poëti Greci, e di que che' n Greca lingua han poetato, pag. 317.

(*z*) Rantzius OHERVS in Delitiis Poëtarum Germanorum, Tom. III. pag. 1129.

GVSTI OCTAVIANI vixit. Ab hoc vsque ad Martinum CRVSIVM, de quo modo diximus, neminem ſcio, qui idem tentaſſet. Hunc autem non ita multo poſt inſecutus eſt Georgius COCVS, Heringenſis, qui Hiſtoriam Suſannæ Græco heroico carmine transtulit, anno MDLXVIII in 4, indice KOENIGIO in Elencho materiarum poëticarum MSCto.

GEORGIVS MOLTERVS.

Locum inter Poëtas Græcos Georgio MOLTERO, Bethuſano, aſſignandum eſſe, æquitas omnino ſuadet. Quamvis enim fuſam de ingenio ejus poëtico, deque pluribus, quæ vatem ornant, corporis ac fortunæ dotibus, cognitionem non habeamus; ſcimus tamen ex modo memorato KOENIGII Elencho, MOLTERVM, favente genio, de Incarnatione Verbi Divini Poëma Græcum ſtruxiſſe, idque Jenæ, anno MDLXVIII in publicum emiſiſſe.

HENRICVS NEVMEISTER.

Divinam iſtiusmodi ex divina IESV CHRISTI, Salvatoris Optimi, hiſtoria poëtice tractandam ſibi elegit materiam Henricus NEVMEISTERVS, Salfeldæ in Thuringia natus. Triumphum namque CHRISTI e ſepulcro resurgentis læto ac ſonoro carmine Græco cecinit, anno M D LXVI typis exſcriptum.

JOANNES MYLIVS.

Vitam ingreſſus eſt Joannes MYLIVS Liben-

benrodæ in Thuringia. Studio Juris & Græcæ linguæ in adolescentia maxime incubuit, in quo etiam tales profectus fecit, ut utriusque Juris Doctor, & in Vniversitate Jenensi publicus Græcæ linguæ Professor factus sit. Catechismum Megalandri nostri LVTHERI Minorem Græce transtulit, quem postea etiam M. Joannes CLAIVS, Hertzbergensis, ejusdem Catechismi Latinæ & Ebraicæ versioni suæ inseruit, an. 1572 & 1575 Witebergæ excusæ in 8, ubi in Epistola dedicatoria, pag. 5. ita scribit: *Addidi Græcam versionem doctissimi viri, & amici mei, Dn. Johannis Mylii, Latinæ quidem Catecheseos versioni respondentem antea editam, nunc vero ad Germanici textus a Luthero confecti similitudinem ac imitationem a me recognitam & accommodatam.* Præterea, quod poësin Græcam spectat, habemus a MYLIO *Catonem Græco-Latinum, & alia ejus carmina,* quæ excudit Lipsiæ Joannes Rhamba, anno 1568 in 8. Vitam cum morte commutavit Poëta noster anno post mille quingentos septuagesimo quinto (*a*).

(*a*) Duo fuerunt *Ioannes Mylii*, ætate prior Liebenrodensis ac Professor Ienensis, posterior Iglaviensis ac Rector Elbingensis. Vterque Græce doctus fuit. Iuxta Clarissimum Hieronymum FREYERVM *in fasciculo poematum Græcorum, pag.* 233, Liebenrodensis sæculo XVI clarus & Gymnasii Elbingensis Rector fuit. Cujus (*Liebenrodensis*, quem Professorem Ienensem scio) poëma-

JVSTVS VVLTEIVS.

PRotulit Justum VVLTEIVM Wettera, Hassiæ oppidum, anno post sesquimillenarium vigesimo nono. Literarum elementa in schola patria capiens, a parentibus in Gymnasium Dillenbergense missus est. Exinde, ad altiora tendens, Musas salutavit academicas Marpurgi, Argentinæ, Lipsiæ & Witebergæ. Studium Græcæ linguæ præprimis ipsi erat curæ cordique. Ob Martis autem in Germania furores in Helvetiam aufugit, Tiguri & maxime Basileæ clarum nomen adeptus est, ubi scilicet Ælianum, Heraclidem & Polyænum ex Græco in Latinum vertit ac edidit (b). Perrexit inde Francofurtum, atque per Brabantiam iter suscepit in Galliam. In patriam redux Wetteræ scholam aperuit, in qua magna nominis fama docuit. Confluxerunt ad eum, etiam ex Academia Marpurgensi, discipuli, viri ferme & barbati, ut schola ejus Athenæ audiret, & discipuli ex ea progredientes Græculi salutarentur. Quum hac ratione gloria Vniversitatis Marpurgensis, & Studiosorum numerus, valde minueretur, in eo fuerunt Marpurgenses, ut ad se illum allicerent. Vocavit itaque eum *Illustrissimus Hassiæ Princeps*, cujus

poëmata quædam dicto suo *fasciculo* laudatus FRETERVS inseruit. Confundimus forte ipsos auctores eorumque scripta.

(b) vid. Iof. SIMLERI Bibliothec. pag. 442.

jus VVLTEIVS erat subditus, Marpurgum, atque Pædagogiarcham, mortuoque HAPPELIO, Professorem linguæ sanctæ ipsum constituit, quo munere etiam fideliter ad mortem usque functus est. Ex infelici in domo sua lapsu præmature periit, anno ætatis suæ quadragesimo sexto, Christi autem, ut supra, septuagesimo quinto (c). In Poësi Græca VVLTEIVM fuisse versatum, docet illud Epigramma Græcum, quod in obitum Andreæ Gerhardi HYPERII, Professoris Marpurgensis, struxit (d): Nec non poëmata ejus in quinque libros distributa, Latine & Græce conscripta, in quorum primo Sacra continentur, & monosticha in Veteris & Novi Testamenti capita: secundo sententiæ: tertio varia: quarto Epithalamia: quinto Epicedia & Epitaphia (e). Prodierunt hi quinque Poëmatum libri, Marpurgi, anno 1612 in 8.

JOANNES POSSELIVS.

DVo fuerunt Joannes POSSELII, Pater & filius, uterque in Vniversitate Rostochiensi Græcæ linguæ Professor. De priore nobis

 hic

(c) Melch. ADAM. in Vitis Germ. Phil. p. 266, Paulus FREHERVS in Theatro Erud. pag. 1470 & Io. Petr. LOTICHIVS in Biblioth. Poëtic. Part. III. pag. 66 vitam ejus fusius descripserunt.

(d) extat in Nicol. REVSNERI Iconibus virorum illustrium, lit. Q. 8.

(e) FREHERVS loco citato.

hic sermo est. Nascebatur is *Parchemi* in Ducatu Megalopolitano, anno post sesquimillenarium trigesimo secundo (*f*). Res angusta cum ipsi domi esset, amplum in campis Musarum invenit thesaurum, ex quo mente & opibus mox ditescebat. Aurifodinæ ipsi erant Wismaria, Parchemum, & cumprimis Rostochium, ubi Græcæ linguæ venas scrutatus, liberum ad eas detectas discipulis aditum fecit. Merita ipsius in Græcam literaturam ab eruditis magni æstimantur, etiamsi nihil præter *Calligraphiam*, quæ ad orationes prosaicas & pedestres conficiendas valde conducit, Francofurti an. 1590 in 8 edidisset; incumberet tamen nobis POSSELIUM quavis ratione venerari. Tanti fecit hunc ejus librum Nicodemus FRISCHLINUS, ut discipulos eum sibi, vel veste nummis permutata, comparare jusserit (*g*). Sed æquum insuper de vena ejus poëtica judicium tulerunt artis Græce poëtandi censores. Quis frontis erit tam perfrictæ, & Martini CRUSII, viri sane Græcissimi, laude sua defraudabit poëmata, cum etiam celebris REIMMANNUS (*h*) CRUSIUM & POSSELIUM inter prin-

(*f*) non imitandus est KOENIGIUS in *Bibliothecæ*, qui pag. 659 natalem ipsi annum 1528 tribuit.

(*g*) teste Petro BAMBAMIO in *Possel*i*o redivivo*. Vid. Celeb. MOLLERI annotat. ad MORHOFII Polyhist. Tom. I. Lib. IV. Cap. VI. §. 11. p. m. 782.

(*h*) In Introductione in Histor. Literariam Germanorum, Libr. 2. sect. 3. quæst. 268, pag. 403.

principes Germaniæ poëtas, qui omnes omnino extraneos in poëſi Græca ſuperant, optimo jure collocet; & tamen modo dictus FRISCHLINUS Poſſeliana poëmata Cruſianis longisſime præferenda eſſe cenſet (*i*). Sed cur ad hos & alios quamplurimos provocemus judices, cum ipſa experientia centum fide probatis major ſit viris? In omnes enim ferme Germaniæ ſcholas recipiebantur ejus poëmata ſacra, & juſſu publico tradebantur. Non miraberis inde, toties illa cuſa eſſe & recuſa. Loquor autem de POSSELII *Evangeliis & Epiſtolis*, quarum ſequentes editiones, non tamen omnes recenſebo, in manus mihi inciderunt. Dicavit illas FRIDERICO II, Regi Daniæ. Prima editio hanc præ ſe fert inſcriptionem: *Joannis Poſſelii Evangelia & Epiſtolæ, quæ Dominicis diebus & feſtis ſanctorum in Eccleſia proponi ſolent, Græcis verſibus* (Heroicis) *redditæ, Witebergæ anno 1568 in 8.* Hanc ſequebantur ſecunda & tertia annis 1572 & 1578 Roſtochii eadem forma impreſſæ: accedebant *Regulæ vitæ Græcis* itidem, ſed elegiacis, *verſibus illuſtratæ*, quas recognovit, & cum Evangeliis & Epiſtolis denuo edidit: in fine addita eſt brevis, pia & nervoſa *Orationis Dominicæ* explicatio metrico-Græca & Latina, Witeb. 1584 & Francof. 1591 in 8. Quæ duo opera,

H 4 cum

(*i*) ceu ſupra iam annotavimus ſub Martino CRUSIO ex FRISCHLINI *Dialog. 1. pro ſua Grammatica & Strigili adverſus Cruſium, pag. 151.*

cum ob facilitatem & elegantiam, atque puriorem linguam & dialectorum varietatem cum pietate addiſcendam, ut jam monuimus, juventuti ſcholaſticæ proponebantur; CANGISERUS Latinitate donavit, atque ſub hoc titulo publicavit: *Evangelia & Epiſtolæ, quæ diebus Dominicis & feſtis Sanctorum pro more proponi ſolent, cum interpretatione Latina, & difficiliorum vocum expoſitione M. Theophili Cangiſeri, Halenſis: Ejusdem centum & triginta ſeptem Regulæ vitæ, Græcis Elegiacis verſibus comprehenſæ, eodem interprete: ad finem additi ſunt de M. Theophili Cangiſeri Græcis poëmatis hymni aliquot ſacri in natalem & reſurrectionem Jeſu Chriſti Salvatoris, Lipſiæ, 1599 in 8.* Hæc exemplaria, cum vix ex prelo ſicceſcebant, jam diſtrahebantur omnia. Hinc eodem anno de novo incipiebant hunc librum imprimere, eumque abſolvebant ſequente 1600: & quamvis ditiſſima hac vice prodiret libri copia, tamen repetendus erat annis 1611, 1617, 1659, 1683, & 1685 in 8. Operam haud inanem ſibi ſumſit Chriſtianus REIMANNUS, *Indicem vocabulorum* in Evangeliis ac Epiſtolis, nec non regulis vitæ extantium conficiens, quem ſuis *Tabulis Declinationum* annexuit, Lipſiæ, ut ſupra, anno 1659 in 8. impreſſis. Modo notavi etiam editionem anni 1685, cui Daniel CUNITIUS *indicem & analyſin* Grammaticam adjecit. Cum anno 1568, referente Melchiore

ADA-

ADAMO (*k*), POSSELIUS Legatis Megalburgicis comes additus esset, Imperatori MAXIMILIANO II coram obtulit exemplum dictorum Evangeliorum: Cæsar ipse Latine ei respondit, *lecturum se per otium, & sicubi usus foret, nulla re commodis ejus defuturum.* Sedem inter Græcos Laurentii CRASSI Poëtas habet: laudatur ibi Joannis BUSCHII epigrammate, cujus initium est (*l*):

Græcia Possellio vivit, Germania gaudet,
Hæc gratulatur, illam linguam subjicit:&c.

Joannes BOCERUS, celebris ille Poëta Cæsareus, de divina ipsius Poësi ita canit (*m*):

Misit in humanas summo Deus æthere mentes
Vires, quæ vatum pectora docta movent.
Felices igitur, clari qui carminis usum
Illicitis nunquam prostituere modis.
Sed primum votis, casto de pectore fusis,
Scripserunt vero carmina grata Deo.
Hinc qui laudatos Regumque Ducumque labores
Egregie numeris concinuere suis.
Carminis hæc virtus, hic solus terminus esto,
Quod restat, rebus serviat omne bonis.

H 5 *Sed*

(*k*) in Vitis Philosophorum Germanorum, p. m. 370.

(*l*) vid. Laurentii CRASSI *Istoria de Poeti Greci, e di que ch' n Greca lingua han poetato*, pag. 273.

(*m*) inseruit etiam elegans hoc Epigramma celeberrimus Georg. Conr. PREGIZERUS, Professor Tubingensis, fautor noster æstumatissimus, *Historia suæ Poeseos sacræ*, quam *Præfatio* in suam *fortgesetzte Gottgeheiligte Poesie auf das Jahr* 1724, tenet.

Sed sacra sunt veluti rebus potiora prophanis
Et plus æternæ commoditatis habent.
Major Posselium sequitur sic gloria Vatem,
Qui Christi sacris versibus acta canit.
At quicunque leges hæc suavia carmina, dices,
Illud Callimachi lima revidit opus.
Pondus inest rebus, nec distant pondere verba,
Et quicquid debent convenienter habent.

Postquam itaque POSSELIVS triginta septem annos Græcam Linguam & Poësin, magna nominis sui fama, Rostochii docuit, & cum cygno (brevi enim ante morbum lethalem, in quem incidit, hymnum construxit de arto beate moriendi) cantator fuit funeris ipse sui, animam Goëli suo tradidit die decimo quinto Augusti, Anno millesimo, quingentesimo, nonagesimo primo.

JOANNES MELAS.

MOrtuo beate Philippo MELANCHTHONE, communi Germaniæ præceptore, in honorem ejus, adque memoriam tanti viri in omne ævum conservandam, certatim eruditi calamum sumserunt, atque vitam ejus & merita literis consignarunt. Nemo vero omnium id magis præstitit, quam Joachimus CAMERARIVS, *Vitam Melanchthonis*, ex professo, ut ajunt, & fusissime, stilo insuper aperto ac terso, describens, atque Lipsiæ anno 1566 in 8 evulgans. Vixit eo tempore Joannes MELAS, sive, ut aliis audit, MELANES, Lesnicensis, qui

qui itidem manibus beati præceptoris libare constituit. Vt autem MELANCHTHON, dum in vivis erat, lingua & poësi Græca maxime delectabatur; ita nihil suavius acceptiusque fore existimavit MELANES, quam si eundem CAMERARII librum versibus Græcis involveret atque offerret. Id quod etiam felici effectui dedit. Textum enim Latinum, non quidem omnem, tam splendide in numeros coëgit, ut vix dici possit, an CAMERARIVS, an MELAS majorem gloriam mereatur. Prodiit liber sub titulo: *Vita Melanchthonis ex descriptione Camerarii Græco carmine heroico expressa per Joannem Melanem*, Witebergæ, anno 1571 in 8.

WOLFGANGVS EINCKELTHAVSIVS.

CVjus hic aëris homo fuerit, nescire me fateor; Germanum tamen illum fuisse, constat. Laurentius FINCKELTHAVSIVS, Lipsiensis, Poëta Latinus & Syndicus Lubecensis, notior est, forte cum nostro sanguine junctus. Vterque vixit eodem tempore. Indice KOENIGIO (*n*) WOLFGANGVS noster memoratur in Martini CRVSII *Germano-Græcia*, p. 159: cui hujus libri copia est, evolvat hunc locum, & forte apertiora reperiet. Mihi jam non licet esse tam felici. Merito tamen inter Poëtas nostros locum habet, siquidem *Jeremiæ Prophetæ Threnos Græco heroico carmine* exposuit, Tubingæ anno 1571 in 4. typis impressos, teste SIMLERO

(*n*) in Bibliotheca, pag. 305.

LERO (*o*). Ea propter a CRASSO quoque Poëtis Græcis adnumeratur (*p*): *Volfango Finckeltao di nazione Germano se Professfion di più lingue, e in verso Eroico greco portò le Cose di Geremia.*

MICHAEL RETELLIVS.

GEdanensium schola magis mihi Academia, quam Gymnasium semper visa est. Namque continua serie, ut annales perhibent, tales alebat viros, qui in orbe literato summum eruditionis ac gloriæ fastigium occuparunt. Inter hos fuisse censeo Michaelem RETELLIVM, Zittaviensem, qui in literatura, præsertim Græca, Musas faventes habebat. Illustre igitur Gedanum in sinu suo eum fovebat, quem in Græcis antea & poësi Professorem, præmeditato consilio, constituebat. Major hinc de die in diem accrevit gloria Gymnasio, cum RETELLII institutio non intra cancellos occluderetur, sed in publicum etiam sociorum prodiret. Illæ enim Orationes Græcæ, quas in cathedra recitabat, typis communicabantur, & Epistola prior Divi Pauli ad Timotheum, quam carmine heroico Græco vertebat, omnibus, qui Græca norunt, scripta tradebatur. Et qui plura ab eo literis commendata legere cupit, evolvat ejus

(*o*) in aucta GESNERI Biblioth. pag. 685.

(*p*) vid. Laurentii CRASSI *Istoria de Poeti Greci e di que che' n Greca lingua han poetato*, pag. 531. edit. Neap. an. 1678 in fol.

ejus Poëmatum Græcorum libros duos, Dantifci anno 1571 in 8 excufos, & largam ac jucundam materiem nancifcetur. Circa annum 1576 ad æterna iviffe Poëtam noftrum, fidem habemus PRÆTORIO (q).

MATTHIAS BERGIVS.

MAtthias BERGIVS in hanc lucem editus eft Brunfuigæ, anno poft mille quingentos trigefimo fexto. Eruditionis viam pedetentim ingreffus, eo tandem pervenit, ut in honoris templum introduceretur, ubi duplici tiara ornabatur, una quidem philofophica, altera rectorali, in fchola patria. Equidem hanc non diu confervabat. Cum enim *Formulæ Concordiæ* fubfcribere nollet, quasdam e Calvini hypothefibus foveret, mox illas flexis ante altare genibus, concionem interibi facram D. CHEMNITIO habente, revocaret, mox iterum affumeret, acriterque defenderet, honore fuo excidit, patriaque ejectus, Altorphii apud Conradum RITTERSHVSIVM anno 1582 afylum quæfivit, quem etiam invenit, & mente prorfus mutata meliorem fortem exfpectavit. Priores enim hypothefes, quibus antea dubius inhærebat, verbo Dei contrarias effe, feque de omnibus ac fingulis fidei articulis, quas *Formula Concordiæ* doceat, in confcientia convictum effe, tunc & ufque ad finem vitæ profiteba-

(q) vide *Lexicon Eruditorum*, p. m. 1853.

tebatur. Hinc Philoſophiæ moralis Profeſſio publica, in hac ipſa Academia, ipſi concredebatur, quam etiam ſumma dexteritate adminiſtravit. Ad beatos manes tranſiit anno ejusdem ſeculi nonageſimo ſecundo. Celebris in Vrbe Norica olim Profeſſor APINVS vocat eum *Virum in literatura Orientali exercitatiſſimum, qui in variis Academiis exactam Theologiæ & linguarum Hebraicæ, Græcæ & Latinæ notitiam ſibi comparavit, ita, ut Græce & Latine loqui, ſcribere & elegantiſſimos verſus componere optime calleret.* Et Nicolao RITTERSHVSIO audit *Vir linguæ Hebrææ, Græcæ & Latinæ peritiſſimus, Theologus & Poëta non vulgaris* (*r*). Diſtichis Græcis Evangeliorum argumenta, quæ diebus Dominicis explicari ſolent, incluſit, quæ, cum meditationes ejus Dominicales altera vice prodirent, libello adjiciebantur, unde titulus enatus eſt: *Meditationes ex Evangeliis Dominicalibus conceptæ: acceſſerunt Periochæ Evangeliorum Dominicalium, diſticho incluſæ Græce & Latine*, Altorphii typis Jo. Gœbelii, anno 1662 in 8.

LAVRENTIVS LVDOVICVS.

E caſa quadam in agro Sibelonio prope Leobergam Sileſiorum prodiit Laurentius LVDOVI-

(*r*) vid. Vitam RITTERSHVSII in VVITTEN. Memor. Iuriſconſult. Dec. 1. pag. 15. Matth. BERGIVS fuit avunculus & præceptor Conradi RITTERSHVSII. confer Vitas Philoſophiæ Profeſſorum Altorph. a laudato APINO deſcriptas, pag. 64.

DOVICVS, anno millesimo, quingentesimo, trigesimo sexto, durioris quidem ingenii puer, morumque agrestium adolescentulus, sed vir urbanus ac eruditione valde insignis. In literis enim & moribus sub TROCEDORFFIO, TABVRNO, MELANCHTHONE & aliis studiorum moderatoribus ita profecit, ut nemo dignior fuerit habitus, qui in Gymnasio Gœrlicensi noviter aperto juventutem prudentius regeret, quam ipse LVDOVICVS. Vniversitas, eo vivente, non Gymnasium videbatur, tantus erat discentium confluxus. Collegas habebat Joachimum MEISTERVM & Martinum MYLIVM, viros doctrina claros, quorum ille Poëtas Latinos, hic Philosophiam, noster vero articulos fidei & utriusque linguæ auctores profanos, Poëtas imprimis Græcos Hesiodum & Homerum, exposuerunt. Præter unicum quidem Epithalamium, sed satis prolixum & elegans, quod in nuptias Friderici MÜLLERI composuit, atque Gœrlicii anno 1573 in 4 excudi fecit, nil amplius vidi, quod ex felici ejus vena Græca profluxit. Est autem illud numeris Heroicis involutum, & tale, quod nec ipse Homerus alicujus maculæ arguere potest. Ipsi Græci, qui tum ex Constantinopoli aderant, audita Joachimi MEISTERI in sermone Græco promptitudine, & LVDOVICI nostri in eodem puritate, exclamare, in perpetuam non dico urbis Gœrlicensis, sed Germaniæ universæ gloriam, non dubitarunt: ἰταλία βαρβαρία.

Italia

Italia nil nisi barbaries est, ad Germanorum in lingua Græca diligentiam comparata (*s*). Discipulos etiam suos eo deduxit LVDOVICVS, ut Poëtas Græcos non tantum legerent ac intelligerent, sed etiam imitarentur. Quapropter exercitia poëtica præscripsit, carmina discipulorum correxit, quid erratum sit, quidve bene constructum ostendit, fidelemque in omni doctrina præceptorem se gessit, donec ad altiorem scholam vocatus ex hoc vitæ gymnasio discessit anno nonagesimo quarto supra sesquimillesimum, die decimo quinto Aprilis; qui vero non idem dies fuit, quo ejus præceptor, Philippus MELANCHTHON, uti *Lexicon Eruditorum* tradit (*t*), mortuus est.

MATTHÆVS GOTHVS.

DE Matthæi GOTHI vita nihil habeo in promptu, quod tecum communicem. Doleo autem, majores nostros nihil de eo scriptum reliquisse. *Cheruscum* illum fuisse, TAVBMANNVS indicat, qui in *Primitias* ejus *poëticas* hoc struxit epigramma (*u*):

HÆC adolescentis sunt prima PERICVLA *Musæ.*
Notitiam auctoris tolle, putabo senem.

LAVRVM,

(*s*) Melchior ADAMVS in Vitis Philos. Germanorum pag. m. 378.
(*t*) p. m. 1213 sub *Laurent. Ludovico*.
(*u*) TAVBMANNVS in *Schediasm. poetic.* Lib. III Epigr, p. m. 804.

LAVRVM, *qua multos ornasti hucusque Poëtas,*
Hic GOTHVS *ornabit, dive* RVDOLPHE, *tuam.*

Elrichensem eum vocat in MSeto Elencho materiarum poëticarum, KOENIGIVS. Supersunt mellea ipsius & plane Christiano dignissima carmina Græca, quorum singula auctorem ab oblivione vindicant, ejusque laudem perennem faciunt. Descripsit nimirum, in duobus voluminibus, *Historiam vitæ & doctrinæ Jesu Christi, Apostolorum & discipulorum*, ex quatuor Evangelistis & actis Apostolicis collectam, & elegantissimo carmine Græco Heroico inclusam, Basileæ anno 1573 in 8 evulgatam. Hoc opus plus quam sex millia versuum complectitur. Exposuit etiam eodem carminis genere Græco universam *Doctrinam Catechisticam, una cum antithesi cujuscunque fidei articuli*, Francofurti 1574 in 8. Recusus est hic Catechismus anno 1586.

MATTHÆVS DRESSERVS.

MAtthæus DRESSERVS natus est in Thuringorum metropoli Erphordia pauperibus quidem, at honestis parentibus, anno supra sesquimillenarium trigesimo sexto. Islebiæ primum, positis in schola patria studiorum fundamentis, post Witebergæ sub LVTHERO & MELANCHTHONE ad literas incubuit, sed mox institutioni Mauritii SIDEMANNI se com-

misit, a quo Erphordiæ linguam Græcam accepit, ibidemque in philosophia summos honores adeptus, docendi facultatem obtinuit, qua usus, donec publica linguæ Græcæ Professio ei committebatur. Inde Justo LIPSIO in Academia Jenensi successit, mox vero Gymnasii Misenensis Rector constitutus est. Mortuo autem Gregorio BERSMANNO, anno 1581 Lipsiam accersitus, sedulum utriusque linguæ Professorem egit, usque dum valde senex vitam cum morte commutavit, anno seculi superioris septimo. Præcipuam itaque in literis humanioribus collocavit operam; fuisse tamen illum studio quoque medico deditum, Petrus BÆLIVS indicat (x). Quidquid sit, literatura Græca maximæ ipsi curæ erat, Poësinque Græcam in Germania propagare, præcipuum ejus tentamen. Testes sunt ipsius *Gymnasmatum Literaturæ Græcæ libri tres*, quorum ultimus elegan-

(x) dans son Dictionaire Historique & Critique. Tom. [I]. p. m. 1021. ubi de DRESSERO ita: *Melchior Adam dit rien même qui nous puisse insinuer, que Dresserus se mêlât de Medecine, & d' aucune autre Profession, que de celle d' enseigner les Langues, l' Histoire, & belles Lettres. Que sai-je, s' il n' y a point eu un Medecin, qui s' appellat Matthieu Dresserus, dont les Ouvrages aient été attribuez a l' Humaniste? Melchior Adam parle point des Livres de Medecine, que d' autres lui attribuent: de Partibus humani corporis & animæ, ejusque potentiis libri duo, adjecta sunt ad finem Morborum & Medicamentorum communissimorum appellationes.* Et Paulus FREHERVS in Theatro virorum clarorum pag. 1505, *Medicum* eum vocat.

elegantissima varii generis variæque materiæ ex aliis quoque collecta poëmata continet, adjecta ubique Latina interpretatione. Inter singula vero mihi quam maxime arridet Epicedium, quod in obitum Joachimi CAMERARII uxoris pepigit, atque sensibilem vidui dolorem solando levavit: prodiit hoc *Gymnasmatum* Opus Lipsiæ 1574 in 8, & quoniam orbi literato apprime commodum erat, recusum est ibid. anno 1592 eadem forma. Ante aliquot etiam annos Pastor primarius in urbe *Esens* Frisiæ orientalis, Andreas GRAVENHORSTIUS, *Collectionum* suarum *literaturæ Græcæ* in quinque libros distinctarum, quarto, qui poëticus est, hæc DRESSERI monumenta inseruit, Berleburgi 1726 in 8, ad quas etiam clarissimus Collector nonnihil de Græcæ linguæ in scholis publicis necessitate eleganter præfatus est. Hoc unicum de DRESSERO addere lubet, quod eum Michael NEANDER, oraculum illud Græcum, inter excellentes in Poësi Græca viros, & doctrinæ eruditæ & literatæ amœnitatis lumina præclarissima referat (y).

PAULUS JUNGIUS.

Virilem suam operam commonstravit Paulus JUNGIUS, Freistadiensis, Philosophiæ Magister, hoc scripto poëtico, eodemque devoto,

 cujus

(y) vid. Mich. NEANDRI Epist. & Præfat. ad Laurentii RHODOMANNI *Poësin Christianam*, p 3 & 7.

cujus epigraphe est: *Historia Passionis & Resurrectionis Domini nostri Jesu Christi* versibus Græcis, anno 1574 in 8 Witebergæ typis excripta (z).

SADRACHUS TOMANNUS.

SAdrachus TOMANNUS Tigurinus fuit. Caspari TOMANNI Tigurinorum Consulis ex fratre nepos, Græcarum literarum callentissimus. Vicariam in lectionibus publicis aliquandiu præstitit operam. Extant Epitaphia ejus in obitum BULLINGERI 1575, SIMLERI, GUALTHERI F. Epigrammata in antiquitates conviviales STUCKII, Græco-Latina. Præterea ex omnibus Græcis authoribus classicis, veteribus & recentioribus, ingens opus collegit Lexico-Philologicum, ex quibus, quicquid vel phraseos habent, vel sententiæ ad certos redegit locos communes. Ultimam expoliendi operis limam expectabamus a D. Petro TOMANNO, in cujus Bibliotheca se MSCta illa vidisse HOTTINGERUS meminit, seque, ut opinatur, phraseologiam ejus Homericam habuisse, vix tamen ejus propria manu scriptam, absolutam libris VII. (a).

NICODEMUS FRISCHLINUS.

QUum Nicodemus FRISCHLINUS expositus fuerit fatis haud communibus, nec ulti-

(z) Io. CLESSII Seculum, ejusque Virorum Literatorum monumentis florentissimum, pag. 381.

(a) hic articulus desumtus est ex Io. Henr. HOTTINGE-

ultimum inter Græcos Germaniæ Poëtas locum teneat, non supervacaneum nobis videtur, si in vitæ ejus & meritorum descriptionem paulo prolixius excurramus. Præivit jam nobis aliquo modo frater ipsius germanus, M. Iacobus FRISCHLINVS, Poëta itidem & Historicus Reutlingæ florens, in *Nicodemo Frischlino redivivo*, Argent. 1599 in 8 in publicum prodeunte (*b*). At cum hæc magis tumultuaria & litigosa, quam accurata & ordinaria vitæ descriptio sit, (famam enim fratris sui adversus Martinum CRVSIVM in illa tuitus est,) ea tantum depromemus, quæ nobis convenire videntur. Quæ infra igitur non notata sunt, ea ex dicto libro, cujus paginæ numeris haud signatæ sunt, plerumque mutuata esse scias: cetera vero, quæ aliunde collegimus, quolibet loco indicabimus. Natus est igitur Nicodemus FRISCHLINVS in Wirtembergiæ oppido Balinga, anno supra mille quingentos quadragesimo septimo (*c*), parentibus IACOBO, Evangelico ibi concionatore, & AGNETE, Balingensis civis filia. Adhibitus in pueritia ad studia liberalium artium & linguarum, præceptores habuit in patria Con-

TINGERI Schola Tigurinorum Carolina, Append. I. sive Bibliotheca Tigurina, pag. 173.

(*b*) Quo etiam usus est clarissimus M. Carol. Henr. LANGIVS in Commentario *de Vita Nicod. Frischlini*, Brunsv. & Lips. anno 1727 in. 4 publicato.

(*c*) non anno 1546, ceu Io. Petr. LOTICHIVS in Biblioth. Poëtic. Part. III. pag. 153. memorat.

radum EDELMANNVM, Tubingæ in ſchola Anatolica ſeu Oeſterbergica M. Jo. CRAPNERVM: adoleſcens deinde in cœnobiis Kœnigsbrunnenſi anno 1560 & 1562 in Bebenhuſano educatus eſt. Regiofontium ſ. Kœnigsbrunnenſem præceptorem Jodocum STIGERVM, Belgam, trium linguarum Phœnicem, mire dilaudat in ſcriptis ſuis anti-Cruſianis, ſe plus ei debere, quam Tubingenſibus Philoſophis omnibus, dicens. Quæ ab hoc præceptore didicerit, indicat ipſe in Elegia d. 20 Aug. An. 1580 in obitum ejus formata, ubi inter alia hoc præconium immiſcet:

Te duce Jeſſai, Davidica carmina, plectri
Edidici, Hebræos edidicique libros.
Te duce Romanos didici componere verſus,
Atticaque in certos cogere verba pedes.
Quidquid ineſt igitur Graji ſermonis & oris
Auſonii: (in noſtro pectore ſi quid ineſt)
Hujus debetur tibi maxima portio ſoli,
Stigere: o animi gloria ſola mei.

Ex quibus ſatis pateſcit, jam tum ſcripſiſſe FRISCHLINVM poëmata Græca, quorum inſuper ſpecimen exhibet in Dialogo ſuo (*d*), ubi famulum ſuum HENRICVM, & Martinum CRVSIVM ita alloquitur: *Lege tu Henrice Pſalmum 23 ex hoc libello, in quo vides tyroci-*

(*d*) Dialog. 1. pro ſua Grammatica & Strigili adverſus Martinum CRVSIVM, pag. 136 ſeq. edit. an. 1587 in 8. Extat quoque hic Pſalmus XXIII in ipſius Epigrammatibus Græcis, quæ Callimachi hymnis adjecta ſunt, pag. 401, edit. Baſil. 1589 in 8.

rocinia poëtica Frischlini: cum Psalmum scripsi anno ætatis decimo tertio. Tu Martine, si non credis hoc esse verum, quære ex Michaele Oeningensi Pastore (e). *Nam libellum istum nunc olim ante multos annos amissum, ab eo recepi hoc anno, præsentibus Baronibus Eccensibus, qui adhuc Tubingæ sunt:*

ποιμαίνει με Θεὸς τὸν ὑπέρτατον αἰθέρα ναίων·
χ' ἀδροσύνην ἔξω, πάντα δέγ' ἔσται ἐμοί.
εἰς χόρτου με κατεσκήνωσε τόπον τε χλόην τε.
ἤ γε δὲ τὴν ψυχὴν ἡσυχίας ἐς ὕδωρ·
ἤ γε μ' ἐπὶ τε δικαιοσύνην, μεγάλοιο ἕκητι
τ' ὀνόματος κυρίου, ὅς τὸν ὄλυμπον ἔχει.
εἰ μὲν γὰρ τοῦ γ' ἐν θανάτῳ μέσος εἶμι, παθῶ τι
ἐν χαράδρης βάθει τοῦ σκιεροῖο τόπου·
οὐ δείσω, ἵνα μή τις σείῃ κίνδυνος· ὄντος
σοῦ μετ' ἐμοῦ· ῥάβδος σοῦ με παρεκκάλεσεν.
ἡδέος ἡτοίμασσας ἐμοὶ δειπνοῖο τράπεζαν,
πρόσθεγε τῶν ἐχθρῶν· οἵγε θλίβουσιν ἐμέ.
τὴν κεφαλήν μου χρίσματ' ἀλήφιλας, ἡδέος οἴνου
πλῆρες ἔδως, χ' ἡμᾶς κεῖν' ἐμέθυσκε δέπας.
πάντι χρόνῳ ζωῆς μ' ἐλεός σου καταδιώξει,
ἐν θ' ἱερῷ γ' ἔσομαι πάντοτε τοῦ κυρίου.

(e) hujus pastoris Eningensis, prope Reutlingam, nomen est *M. Mich. Mueslinus.* vid. M. Io. FERBERI *Ministerium Ecclesiasticum VVirtembergense*, pag. 817. edit. Tubingæ anno 1721 in 8.

Anno 1563 Tubingæ in Stipendium Illuſtre recipiebatur Poëta noſter, quo tempore Martinum CRVSIVM in Philoctete Sophoclis docentem audiebat. Sequente anno primam Lauream conſecutus. Audiebat tum etiam CRVSIVM in Homerica Iliade, atque exhibebat declamationes Latinas & Græcas, item carmina quædam Græca omnibus numeris abſoluta, ut Profeſſor nihil in iis corrigere & addere ſciverit, quam id, quod tantum ad calcem poſuerit: *vidit Martinus Cruſius*. Hinc anno 1565 Magiſter artium & philoſophiæ creatus, inter XIII competitores primum locum occupavit (*f*). Ab eo tempore ſe totum in literas abdidit, & Græcos auctores diurna nocturnaque manu verſando, præclaram Græcæ linguæ copiam ſibi comparavit, adeo ut CRVSIVS jam tum FRISCHLINO multum deferret. Admodum enim juvenis FRISCHLINVS conciones ſacras in templo, conſuetudine Cruſiana, Græcè excipiebat calamo (*g*). Præter Theologiam, Medicinam (*h*) & alias eruditionis partes, maxime

(*f*) in *Friſchlino redivivo* XI tantum Competitores notantur; at CRVSIVS, qui tum Promotor fuit, XIII eorumque nomina indicat. Vide CRVSII Orationes, pag. 97, ipſius Poëmatibus Græcis annexas.

(*g*) FRISCHLINI Dialog. I. pag. 152.

(*h*) nunquam autem Medicinam profeſſus eſt, multo minus in ea Practicus, nec Balingæ nec alibi, extitit: adeoque non video, qua ratione a Io. Frid. REINHARDO in Theatro Prudentiæ Elegant. pag. 135, *Medicus Balingenſis* appellari potuerit.

mæ excolebat Poëfin, ad quam naturæ impetu ferebatur, carmina non fcribere, fed fundere vifus eft. Quapropter anno 1567 lectio poëtica ei committebatur, quam Horatii Epiftolis Virgiliique Æneide ordiebatur. Scripfit hoc anno carmen Græco-latinum ad nuptias Martini CRVSII (*i*). Anno 1568 in numerum Profefforum receptus eft (*k*). Propofuit etiam C. Julium Cæfarem, Saluftium & Sleidanum de IV Monarchiis. Primo etiam ftatim anno doctrinam fphæricam, & fequentibus proximis in Pædagogio Ciceronem explicuit. Præterea difputationum publicis Magifterii exercitiis, per annos feptem, fingulis diebus Dominicis ita præfuit, ut quotannis totam pene Cyclopædiam, hoc eft, Phyfiologiam, & naturalem difciplinam, moralem, aftronomicam, logicam & rhetoricam, admiffo opponente, de re in contrarias partes difputando, explicuerit & enodaverit (*l*). His vero difputationibus præfuit primum loco Philippi APIANI, tum Decani, qui ei præmii loco in fingulos dies Dominicos, pro tribus horis, tres bacos pollicitus eft. Poftea vero hoc negotium totos octo annos præftitit. Ad hoc ufque tempus fixum falarium octoginta florenos non fuperabat.

I 5 Anno

(*i*) vid. FRISCHLINI Dialog. I. pag. 141.

(*k*) ibidem.

(*l*) verba funt teftimonii, quod Rector & Senatus Acad. Tubing. FRISCHLINO dedit anno 1579, inferti Dialog. cit. pag. 147.

Anno demum 1575, cum Illustriss. Princeps Wirtembergicus LUDOVICUS celebraret primas nuptias, cœpit ipsi sol effulgere ex aula. Nam pro *descriptione nuptiarum* Princeps annuum illi dari jussit frumentum & vinum: pro *Rebecca*, quam Tubingæ in scenam produxit, & Francofurti anno 1576 in 4 typis evulgavit, Cæsar RUDOLPHUS in Comitiis Ratisbonensibus Lauream contulit poëticam, cum armis & cingulo aureo militari: pro Panegyricis tribus de *Cæsaribus decem Austriacis* Tubingæ 1577 in 4 emissis, privilegia dedit Comitis Palatini (*m*). Anno 1576 Styriæ Proceres illum ad regimen scholæ suæ provincialis vocabant, & cum certus esset illo ire, victus academici Senatus precibus neglexit conditionem, & patriæ amorem prætulit exterorum amori (*n*). Anno 1579 vocatus in Academiam Friburgensem Brisgoiæ, cum dato a Senatu acad. Tubing. insigni laudum testimonio eo venit, spartamque assumsit. Domum autem reversus cum uxori non potuisset persuadere, ut illum sequeretur in locum Papisticum, neque Illustrissimus Princeps illum dimittere vellet, coactus est mutare consilium (*o*). Non possum non illa Senatus academici Tubingensis verba, quibus ipsius, etiamnum juvenis, in lingua & Poësi Græca potentiam publice collaudavit, excerpta communi-

(*m*) citato Dialogo 1. pag. 142.
(*n*) ibid. pag. 143.
(*o*) Frischlin. Rediviv. Lit. E. 2.

municare: *Adeoque eruditione, & scientia, & linguarum cognitione pollet: & in tantum quidem, ut sive mentis sensa & consilia soluta oratione exprimere, sive numeris adstricta ad harmoniam cantare velit, praeclare & felicissime sua sponte, & αὐτοσχεδίως id praestare possit: & hoc quidem non solum Latino pereleganti, omnis generis, verum etiam docto & erudito Graeco carmine* (*p*). Interim non negandum, Professores quosdam, ex quibus præsertim CRVSIVM nominat, & Senatum oppidanum, ingens in eum concepisse odium, quia sibi parem aut superiorem in eruditione videbant. Anno jam 1573, cum ad valvas publicas carmen aliquod pium affixisset, in quo inter alia erat versiculus:

Exulat hac pietas, exulat urbe fides.

famosum illud Consul urbis aliique accusarunt, Poëtamque lubentes exulem novissent. Sed perperam (*q*). Anno autem 1580 edidit Orationem *de laudibus vitae rusticae*, in qua vitia quorundam Nobilium degenerum recensuit ac vituperavit. Hanc malevoli titulo famosi libelli insigniverunt, effeceruntque, ut non ita multo post exemplaria ab Academico Senatu col-

(*p*) vid. Dialog. cit. pag. 146.

(*q*) hujus litis acta fusius leges in FRISCHLINI Dialogo II. Celeberrimi Grammatici, pag. 114. & in Frischlino Redivivo, Lit. D. 8.

collecta atque abstrusa sint (r). In Germanicam quoque linguam, sed perquam vitiose, translata est a quopiam, atque hinc inde inter Germaniæ Nobiles distracta. Hinc omnis Germaniæ Ordo Equestris arma quasi arripere, & Tubingam oppugnare videbatur, summam injuriam ulturus. Hic huic, alter alteri præsertim in Suevia Nobilis de FRISCHLINI libello famoso conquerebatur, omnes autem simul Duci Wirtembergico. Hunc enim petebant, ut auctorem Orationis ceu calumniatorem ac turbatorem publicum justis afficeret pœnis. Causam suam & ore & scriptis defendebat FRISCHLINUS, & ipse Illustrissimus Dux, re penitus examinata, pro FRISCHLINO d. 5 Jan. 1581 prolixas ad Illustr. Ordinem Equestrem Suevicum dedit literas, quod etiam Carniolani Proceres, Comites, Barones, Aurati Equites & nobiles reliqui pro illo in eadem sententia fecerunt ad dictam Nobilitatem Suevicam, Francicam & Rhenanam d. 16. Jan. An. 1583, quas deinceps d. 20 Apr. ejusdem anni Illustrissimus Wirtembergiæ Dux in peculiari epistola ad Proceres Carniolanos approbavit (s). Interea & ipse FRISCHLINVS Ora-

(r) Hæc tamen Oratio recusa est Argentinæ, anno 1598, opera & studio M. Georgii PFLVGERI, Vlmensis, qui etiam FRISCHLINI vitam descripsit, & notas in ipsius *Opera scenica* edidit.

(s) tres hæ epistolæ legi possunt in FRISCHLINI Dialogo I. pro sua Grammatica, pag. 157 - - 170.

Oratione tanquam apologetica, quæ Tubingæ anno 1585 impressa est, Ordinis Equestris laudes persecutus, atque innocentiam suam commonstravit. Nihilominus tamen odio, imo vitæ periculo expositus, adepta opportuna in Carniolam ad scholæ gubernationem vocatione, Tubinga de necessitate relicta, veniaque, instanti Procerum petitione, ab Illustr. Principe impetrata, Labacum cum tota sua familia concessit, anno 1582, die S. Joannis Baptistæ. Biennium ibi scholæ cum laude præfuit; sed aëre, quem uxor & liberi ferre non poterant, coactus, dimissionem humaniter petiit, quam Carniolani, ægre quidem, dederunt, inque testimonio publico d. 9 Aug. 1584 dato eruditionem, diligentiam operamque ejus hactenus Labaci præstitam miro modo deprædicarunt (*t*). Tubingam exinde regressus, cum jus civitatis in eadem Academia expeteret, repulsam passus est. Sed potius scintilla, quæ aliquot annos intra cineres latuit, magnum jam excitavit incendium. Namque adhuc Tubingæ cum doceret, adulterium commisit, non quidem cum ancilla sua, uti vulgo traditur, sed cum communi scorto, quod se ultro FRISCHLINO inebriato obtulit, non secus, quam Lothi filiæ patri suo sese prostituerunt. Hinc cum factum non negaret, denunciatum ei est nomine Principis, alterutrum

(*t*) Testimonium hoc lectu dignum occurrit in ejus 1. Dialog. pag. 123. seqq.

trum eligeret: aut criminalem a Principe contra ipsum actionem, aut cum omni familia sua e toto Ducatu discessum? Prius quidem a se moliri voluit, quod nulla criminalis actio institui possit, cum adulterium commissum aboleatur quinquennio, lege Julia. Quod vero surdis auribus cecinit, posteriusque elegit. Num etiam adulterium suum ex licentia quadam poëtica commissum excusare studuerit, non judico. Inde cum suis Francofurtum profectus est, typographum ibi operibus suis, quæ publici juris facere gestiebat, quæsiturus. Inde in Saxoniam progressus Witebergæ orationem *de exercitationibus oratoriis & poëticis ad veterum imitationem utiliter instituendis* habuit doctissimam. Tunc Brunsvigam invitatus istius loci Scholæ gubernationi per sesquiannum præfuit, magna dexteritate cum Latinos, tum Græcos auctores, eosque probatissimos, juventuti prælegendo. Testimonium illi datum inter cetera ita habet: *Vtriusque namque linguæ præcepta & præceptorum usum cum imitatione tam Ciceroniana, quam Homerica, ita scilici artificio conjunxit, ut quæcunque discipulis ipsius, sive soluta, sive numeris adstricta oratione, proponerentur, facile & αὐτοσχεδίως præstare didicerint.* Dehinc Marpurgum abiit, ubi præter opinionem, cum locum non inveniret, Spiram Nemetum, atque isthinc porro Moguntiam appulit, libris denuo typographum, liberis vero ac conjugi hospitium inven-

inventurus. Quo denique in loco cum necessariis ad rem typographicam, imprimis vero domesticam familiam alendam, sumtibus destitueretur, emisso in patriam libello supplici, ut uxoris patrimonium sibi tradatur, ab Illustr. Principe expetiit: sed malevolorum suasu non impetravit. Secunda igitur vice instantem, & verbis durioribus contra aulicos utentem, Princeps datis literis ad Episcopum Moguntinum, & emissis equitibus, captivum in Castellum *Wirtembergam*, & dehinc d. 17 Apr. 1590 noctu, oculis obligatis, *Auracum* abduxerunt. Plura scripsit egregia in carcere, inter quæ & Hebræis, liber aureus, ad modum Virgilii numeratur. Sed quum solitudo ipsi admodum esset exosa, literis ad Cæsarem & quosdam Imperii Status emissis, sed interceptis & Stuccardiam translatis, libertatem quæsivit, at non invenit. Ideoque de alio liberationis modo cogitavit. Siquidem nocte illa, quæ diem S. Andreæ præcedit, eodem 1590 anno, quia hypocaustum undique clausum erat, per fornacem ac præfurnium erepsit, funem ex conscissis linteamentis, lodicibus ac mantilibus paratum, ligno transverso in fenestra muri alligavit; sed fune ponderosa corporis mole rupto, de alto muro in petram, de hac in aliam petram, de hac in arbusta præcipitavit: singula intervalla, singulis altis domibus altiora. Hinc miseranda brachiorum, manuum, costarum, capitis, pedum confractio secuta, ejusque extinctio acerbissima.

ma. Postridie mane non reperto, campana & bombardis convocati homines ad illum requirendum. Repertus tandem in vepribus est, deportatus in nosodochium, & in cœmeterio Auracensi loco honesto sepultus, anno ætatis suæ quadragesimo tertio. Mortem hanc doctissimi quique viri deplorarunt in epicediis & aliis scriptis, & etiamnum hodie deplorant. Erat vir ingeniosissimus, multiplici eruditione, facundia, doctrina & linguarum cognitione illustris. Enumerabimus illa tantum ipsius scripta, quæ ad forum Græcum spectant. In usum studiosæ juventutis collegit *Nomenclatorem Græco-Latino-Germanicum*, Francof. 1586 in 8. qui postea cum illustribus sententiis ab alio quodam auctus, ibid. 1594 & 1616 in 8 prodiit. Scripsit præterea *Grammaticam Græcam cum Latina congruentem*, Helmst. 1589 in 8. Scilicet acerrimum jam pridem CRUSIUM inter & FRISCHLINUM obortum ac scriptis gestum est bellum, *Grammaticale* vulgo dictum, ubi uterque tam in Latinæ quam Græcæ Grammatices doctrina diversas fovebat sententias. Edebat FRISCHLINUS *Quæstionum Grammaticarum libros* IIX, Venet. 1584 in 8, & mox *Strigilim Grammaticam*, *qua Grammatistarum* quorundam sordes, arti liberalissimæ aspersæ, deteguntur, Argent. 1585 in 8. CRUSIUS contra edebat *Antistrigilim ad Frischlini Strigilim*, *cum refutatione demonstrationis* *Abla-*

Ablativi Græcorum &c. Argentor. 1586 in 8. FRISCHLINVS iterum agebat contra CRVSIVM in diversis libris, præsertim *in Dialogis* suis, ubi etiam Prosodiam Græcam ad Grammaticam pertinere negabat, & Dialogo III an. 1587 Græcum suum Ablativum acerrime defendebat. Sed si dicendum quod res est, uterque de lana caprina disceptavit (*u*). Melius ergo uterque fecisset, si utiliori labori istud tempus consecrassent; FRISCHLINVS tamen omnem fere culpam in CRVSIVM devolvit, quominus hoc factum sit. Ita enim CRVSIVM inter cetera alloquitur: *Quod studiosi juvenes meum Aristophanem non accipiunt integrum, & alia quam plurima opera, bujus rei tu maximam sustines culpam* (*x*). Antequam enim CRVSIVS cruentum ipsi bellum Grammaticale indixit, absolvit jam *versionem metricam quinque comœdiarum priorum Aristopha-*

(*u*) Adolph. CLARMVNDVS Vitar. clariss. viror. Part. I. p. m. 51, *in vita Frischlini* docet, FRISCHLINVM edidisse *Strigelii* (quasi auctoris cujusdam) *Grammaticam*, & inde CRVSIVM *Antistrigelium*. Ridiculum! Memini hac occasione, nuperrime *in Vita Theodori Gazæ*, Græci notissimi, quam idem CLARMVNDVS Part. IV. pag. 55 seqq. describit, me pag. 56 legisse: *Sowohl der Patriarch zu Constantinopel Bessarions als auch der Cardinal Nicenus waren seine bekanten und guten Freunde.* Vbi disjungit CLARMVNDVS conjungenda. Nam BESSARIO erat Patriarcha Constantinopolitanus, simulque Cardinalis Nicænus.

(*x*) Dialog. cit. pag. 175.

phanis (*y*), quæ demum lucem aspexerunt Francofurti apud Joan. Spies, an. 1586 in 8, & *ibid.* recusæ anno 1597, eadem forma. Repurgavit Poëtam a mendis, adhibuit phrases Plauti, Ennii & Terentii, & versionem ita adornavit, ut fere carmen carmini, numerus numero, pes pedi, modus modo, Latinismus Græcismo responderet. Primus fuit omnium, qui auctorem hunc tam eleganter Latine vertit, & in utraque lingua edidit. Hinc Fridericus SYLBVRGIVS ita cecinit (z):

Græcus Aristophanes longo jam tempore dignum
Facetiis interpretem quærens suis;
Nullum tot seclis potuit reperire, venustos
Qui posset Atticæ elegantiæ sales
Cecropicosque pedes Latio vestire cothurno,
Et metra metris, sensa sensis reddere.
Tandem Germanis unus se ostendit ab oris,
Qui scenicam subiret hanc provinciam.
Frischlino *tandem fidens interprete Græcus,*
Scenas serena fronte scandit Romulas:
Et

(*y*) vide FRISCHLINI epistolam ad Viros clarissimos & amicos suavissimos, passim in Germania, Italia, Gallia, Dania, Polonia atque Hungaria degentes, Argent. Calend. Decembr. An. 1584 datam, in Operibus ejus Scenic. pag. 457 seq. edit. Argent. 1595 in 8, extantem.

(z) carmen integrum præfixum est editioni Frischlinianæ. Aderant quidem ante FRISCHLINVM editiones, sed non tam elegantes.

Et Græcis Latiisque simul salibusque jocisque
Plautos lacessit, Ennios, Pacuvios.

Comœdiæ autem hæ sunt Plutus, Equites, Nubes, Ranæ & Acharnenses, quarum singulas peculiari dedicatione munivit, ex quibus tamen, & aliis comœdiis, nihil aut parum lucri cepit. *Liberalitas*, ita ipse conqueritur an. 1589 (*a*), *hodie penitus exaruit. Nam longe majores feci sumtus in hisce Comœdiis edendis, quam omnes illi, quibus fuerant dedicatæ, mihi uni rependerint. Atque utinam tabellariis hinc inde emissis, & librorum compaginatoribus potuissem satisfacere, sine mea jactura, & sine damno.* Interim hæc translatio metrica magna cum voluptate & admiratione ab eruditis suscepta est, eaque meliorem fieri potuisse negat REINESIVS, Polyhistor excellentissimus (*b*). Quare separatim etiam postea prodierunt *Plutus*, Hamb. 1613 in 8, & *Nubes*, Helmst. 1606 in 8. Nec minorem gratiam jam antea meruit *duplex* ejus *versio Latina*, *prosaica una*, *altera metrica*, *Hymnorum & Epigrammatum Callimachi*, *atque in eum* absolutissimus *Commentarius*, quem librum cum quibusdam etiam suis adnotationibus excudebat Henricus STEPHANVS, anno 1577 in 8, locum tamen impressionis, pro more suo, non exprimens: alii *Parisiis*, alii *Genevæ* hoc factum esse referunt. Probabile tamen mihi

K 2 vide-

(*a*) *Vide* ejus Præfat. ad Opera scenica.

(*b*) Variar. Lect. pag. 416. *conf.* Io. Alb. FABRICII Biblioth. Græc. Lib. II, Cap. XXI, §. XI, pag. 673.

videtur *Parisiis*, partim quod ipse FRISCHLINVS suam *Callimachi versionem in Gallia* (inepte autem Genevam sub Gallia comprehendes) *editam esse* adfirmat, partim quod tum temporis STEPHANVS ibidem quietus adhuc vivebat, ac multos, quos scimus, libros excudebat. Vnde vero habeat Vener. D. Jo. Alb. FABRICIVS, non indicat, quod scribat: *falluntur qui hanc editionem An. 1577 non Genevæ, sed Parisiis prodiisse affirmant* (c). Hoc certum est, falli insignem Polyhistorem MORHOFIVM, qui FRISCHLINVM Callimachum suum Tubing. an. 1571 edidisse, commemorat (d), seductus, ut auguror, ab epistola illa dedicatoria, quam FRISCHLINVS Cal. Julii Anno 1571 ad Illustr. Comitem Hanoicum, PHILIPPVM LVDOVICVM, scripsit. Hoc enim anno, Tubingæ adhuc vitæ tranquillitate fruitus (e), dedit Henrico STEPHANO in Galliam suum ad excudendum cum hac epistola dedicatoria Callimachum MSCtum, quem vero STEPHANVS, nescio quas ob causas, demum post sexennium prelo subjecit. Multi eruditorum hanc editionem carminibus ornarunt, inter quæ & CRVSII Epigramma Græcum est. Multi etiam postea auctorem instigarunt,

(c) *ibid.* Lib. II, Cap. XIX, §. V, pag. 491.

(d) MORHOF. Polyh. litter. Tom. I. Lib. VII, Cap. II, §. 17, p. m. 1051.

(e) Vide ejus Præfat. ad *Opera Scenica*, & supra citatam epistolam ad amicos, pag. 458.

garunt, ut has denuo, & alias ſuas lucubrationes poëticas, ederet. Ita enim ipſe An. 1584 ad amicos ſcribit (*f*): *Non pauci e vobis ſunt, qui ſuis me calamis tanquam ſtimulis & calcaribus quibusdam, eo conantur impellere, ut ad Hymnorum Callimachi verſionem, quam olim in Gallia editam, & nuper a quodam plagiario* (*g*) *mihi furtim ablatam, tum etiam ad quinque Comœdias Ariſtophanis priores, quas ante quinquennium verti, ſex reliquas adjiciam.* Hæc amicorum admonitio erat quoque proficua. *Quare duplex interpretatio*, ait anno 1587 ad CRVSIVM (*h*), *& Epigrammatum Callimachi cum integris commentariis mox prodibit caſtigatius e mea officina, quam prodivit olim e Gallia.* Quod tandem evenit Baſileæ anno 1589. In hac editione deſcripſit etiam vitam Callimachi Græce & Latine, A. Licinii Epigrammata Græca cum ſua interpretatione Latina adornavit, adjecitque varii argumenti ſuamet propria carmina Græca: en ipſam libri epigraphen: *Callimachi Cyrenæi Hymni & Epigrammata, quæ extant: cum duplici interpretatione ligata & commentariis: Præterea A. Licinii Archiæ Epigrammata quædam Græca cum Latina interpretatione metrica. Omnia Nicodemi Friſchlini opera & ſtudio. Acceſſerunt ejusdem*

K 3 *Friſch-*

(*f*) vid. Ejus *Opera Scenica*, loc. cit.

(*g*) intelligit Bonaventuram VVLCANIVM, qui Callimachum Antverp. an. 1584 in 16 edidit.

(*h*) Dialogo 1, pag. 149.

Frischlini aliquot Græca Epigrammata, cum nonnullis aliis, & Hymnus Græcus in Christum proditurum. Basileæ, excudebat Leonhardus Ostenius, impensis Wendelini Hommii, 1589 in 8. Postea Jacobus LECTIUS hunc FRISCHLINI laborem inseruit *Corpori Poëtarum Græcorum,* Genev. 1606 in fol. & Theodorus GRÆVIUS FRISCHLINI *Commentarium* cum sua nitidissima & optima, quam nunc habemus, editione separatim evulgavit, Ultraj. 1697 in 8. *Versionem* quoque paravit *Oppiani* FRISCHLINUS noster (*i*), quam vero cum auctore interiisse, nec lucem unquam visuram esse, valde doleo. Ceterum de Poësi ejus Græca quædam jam monuimus; insuper ad CRUSIUM, *Græca,* inquit (*k*), *scripsi carmina & Epigrammata atque Odas, quæ tuis non multum cedunt.* Scripsit enim *Terentium sacrum,* seu *Eunuchum, Adelphos & Heautontimorumenon,* tres comœdias, in quibus omnis historia Josephi continetur, & hic, maxime in Adelphis, Græco loquens introducitur, servo ipsius Serapione, loco Simonis, interprete (*l*). Epigrammata ipsius Græca, præter ea, quæ perierunt, adjecta sunt Callimachi editioni Basileensi, quam modo recensuimus, atque leguntur pag. 381 usque ad pag. 408. Dedicavit illa Joanni Theodori-

(*i*) evolvatur ipsius *Callimachus* p. 186. & Dialog. 11, pag. 37.

(*k*) Dialogo 1, pag. 149.

(*l*) vide ejus Præfat. ad *opera Scenica.*

dorico RICHIO, Bartholdi RICHII, J. V. D. & Decani cathedralis Ecclesiæ apud Brunsvicenses, filio, quem sic affatur: *Pauca hæc tibi dono epigrammata mea Græca, tanquam tabulas laceræ navis, reliquas e naufragio meo, quod feci post meum e Carniola in patriam reditum: ubi non minor tempestas me, cum familia reducem, turbatim obruit, quanquam præter omne nostrum meritum, quam olim Græcos, e bello Trojano redeuntes, ad Capharium promontorium, vorticibus undarum, mare importuosum depressit: - - ante meum e patria voluntarium discessum, cum ego inimicorum meorum furori, non aliter ac Cicero olim factioni Clodianæ, cederem, multa adhuc habebam reliqua, tam Græca quam Latina poëmata: quorum non pauca aliquando in Academia patria publice, maxima hominum doctissimorum frequentia, recitaveram. Verum ex omni illorum numero fere nihil mibi restat, præter hæc pauca: quæ ne & ipsa mibi per infortunium aliquod pereant, hac editione cavendum esse duxi. Non quod ea tanti existimem, ut digna sint, quæ ab interitu vindicentur: sed quod argumenta illorum judico esse talia, unde animi mei voluntas erga eos, quos semper dilexi, etiam in aliorum oculis elucere posfit. Nam in bis epigrammatis præcipuos fere videbis homines, qui de me & de meis, toto propemodum vitæ tempore, præclarissime sunt meriti. Quibus cum pares referre gratias non possim, malui hac ratione im-*

pares referre, quam omnino nullas. &c. Brunsvigæ, Cal. August. 1588. Elegantissimum etiam, carmine heroico Græco, formavit *Hymnum* in Jesum Christum humani generis servatorem, a Juda Iscariote proditum, & a Judæis captum: Extat hic *Hymnus* ibidem, a pag. 435 usque ad pag. 460. Sed satis de hoc, reliquos ordiamur.

CHRISTOPHORUS FREIUS.

CHristophorus FREIUS, Sacræ Theologiæ Doctor, scripsit de celebrioribus Germaniæ Poëtis ævo suo viventibus Elegiam Græcam, ex qua sex disticha, quæ Laurentii RHODOMANNI laudes canunt, ejusdem *Palæstinæ* præfixa sunt.

FRIDERICUS WIDEBRAMUS.

FRidericus WIDEBRAMUS, Doctor Theologus, vitam ingressus est Pesnecii, Voitlandiæ oppido, anno post mille quingentos trigesimo secundo (*m*). Rector erat scholarum primum Servestanæ, post Isenacensis, tum Latinæ linguæ & Dialectices in Academia Jenensi Professor, indeque Pastor Witenbergensis,

(*m*) non vero anno 1531, ceu Io. Petr. LOTICHIUS in Biblioth. Poëtic. Part. III, pag. 91, & Georg. Matth. KOENIGIUS in Biblioth. vet. & nova, pag. 868 referunt, quorum posterior in anno ejus emortuali 1584 quoque errat.

gensis, in Articulo de S. Cœna Reformatis subscribens, exul

post varios casus, post tot discrimina rerum

in Palatinatum tetendit, ab Illustr. IOANNE CASIMIRO Heidelbergam vocatus, ut deliberationibus de ecclesiis & scholis recte regendis & interesset & praeesset. Vbi tandem e vita discessit anno millesimo, quingentesimo, octogesimo quinto, aetatis quinquagesimo tertio (*n*). Cum autem a puero Minervam atque Musas habuisset faventiores, animum praecipue ad rem poëticam, & carminis conscribendi industriam sedulo adjecit. Vnde successu temporis suaque dexteritate tantum progressus est, ut eo scribendi genere facile cum optimis suae aetatis Poëtis contendere posse videretur (*o*). Pertinet huc Psalterium Davidis, in exilio Naumburgico Latinis versibus ab ipso decantatum, de quo alia occasione dicendi materies erit. KOENIGIUS (*p*) & MOLLERUS (*q*) commemorant, Poëtam nostrum *Ecclesiasticum* quoque sive *Siracidem Graecis & Latinis versibus expressisse*, locum vero impressionis reticent. Forte hic labor in *Poëmatibus sacris*, quae diu post au-

K 5 ctoris

(*n*) plura vide in Melch. ADAMI Vitis Theolog. Germ. p. m. 561 seqq. & in Pauli FREHERI Theatro viror. claror. pag. 260.

(*o*) ita merito censet LOTICHIUS, *loco citato*.

(*p*) in Bibliotheca modo citata.

(*q*) Dan. Guil. MOLLERUS in Praefat. ad Libellum Sapientiae versibus hexametris redditum a Jacobo CALFHILLO, Anglo, pag. 16. edit. Altorf. 1699 in 8.

ctoris obitum Heidelbergæ anno 1601 prodierunt, comparet, aut inter plura ista carmina, quæ nondum impressa sunt, locum habet. FREHERUS vocat ipsius poëmata *venusta & pia ingenii monumenta* (r).

LAURENTIUS RHODOMANNUS.

QVod si Pythagoras RHODOMANNUM ejusque Græca poëmata vidisset, in hac profecto sententia tenax perstitisset, animam cujusdam optimi Græcorum Poëtæ in ipsum transmigrasse, omnesque in eo virtutes repofuisse. Quamvis imaginariam hanc μετεμψυχώσεως doctrinam haud faciamus nostram, in eo tamen audacter perseveramus, RHODOMANNUM omnibus ac singulis Græcorum Poëtis si non superiorem, parem tamen fuisse. Et ne nimis dixisse videamur, audiamus præter illa, quæ paulo inferius proferemus, clarissimorum in hac lingua virorum effata. Michael NEANDER, quem ceu oraculum Græcum merito veneramur, *cum jam pridem fuerint*, inquit (s), *& sint etiamnum viri eximii neque in judicando præcipites, futiles aut leves, qui de Poëmatibus aliquot Rhodomanni superioribus annis editis pronunciare non sunt veriti; tanta ubertate tamque erudita & expedita suavita-*

(r) loco allegato, pag. 261: nihil autem de Siracide meminit.

(s) Vide Præfat. NEANDRI ad RHODOMANNI *Palæstinam*, pag. 7.

vitate, dictione adeo splendida, ac ad veterum sapientum Graecorum imitationem expressa & efficta oratione esse composita, ut committi recte possint & suo jure meritoque debeant, cum illis etiam sapientissimis & eloquentissimis viris, qui & olim in Graecia florente ac libera ac ipsis Athenis, & nunc in barbara tributaria, Turcica ac serva lingua Graeca excelluisse dicuntur: cum inter veteres illos sapientissimos Graecos non modo natus & educatus, sed etiam illis potius Graecas literas dedisse, quam ab illis accepisse videri debeat. David CHYTRÆUS, insignis ille Græcus, vocat eum *Homerum Biblicum*, & ipsius carmen *magis etiam quam Orphei Lyra decantatum* (*t*). Cum quo etiam faciunt Bernhardus PRÆTORIUS, Matth. ZIMMERMANNUS, & M. Balthas. COPPIUS, quorum primus (*u*) illum appellat *Germanæ gentis Homerum*: medio est (*x*)

- - - - - Vir Vates, alter Homerus,
Cui par in Grajo carmine nemo fuit.

Si Rhodomannum, ait ultimus (*y*), *Christianum Homerum vel Catecheticum Hesiodum nominem, videtur mihi, te a mea sententia non multum discessurum, sed potius cum veritate ipsa suffraganea*

(*t*) Præfat. cit. pag. 5.

(*u*) in Epigramm. ad effigiem RHODOMANNI.

(*x*) in Epitaphio RHODOMANNI apud Henning. WITTEN. in Memor. Philos. Dec. 1. pag. 26.

(*y*) in Præfat. ad RHODOMANNI Catechismum geminum, pag. 5 & 9.

ganea manibus pedibusque, quod dicitur, in eandem iturum. Audiamus & Jo. Conr. DIETERICVM, virum in Græca literatura versatissimum: *Tertius*, ait (z), *Laur.* RHODOMANNVS *Minervam Græcam valde propitiam habuit, homo quidem Germanus, sed quem Græci suum civem esse certare possint. Non sine gratia, non sine gravitate scribit, in prima commendatione habendus illis, qui Poëticarum materiarum tractationem suscipiunt. Nam vires ejus in Poësi admirabiles fuere, afflatusque in eo vere extitit poëticus, ut videatur non factus sed natus Poëta.* Ne vero testimonia hæc domestica tantum censeantur & suspecta, percipiamus, quid Galli, Germanorum alias gloriæ invidi, de Poëta nostro confiteantur. Josephus SCALIGER confundens Laurentium *Rhodomannum* cum Laurentio *Codomanno*, auctore IV librorum Chronologicorum, cum Annalibus S. Scripturæ Witeb. 1581 editorum, RHODOMANNO hoc scriptum tribuit, eumque acriter perstringit: *Il a fait*, inquit SCALIGER de Rhodomanno, *une Chronologie, ou il s'est proposé de contredire tout le monde, & moy aussi.*

(z) Hucusque DIETERICVS de Martino CRVSIO & Michaële NEANDRO locutus est, in Programmate quodam, quo agit *de Propagatione Græcarum literarum & Poeseos per Germaniam a Triumviris literariis, Martino Crusio, Michaele Neandro & Laurentio Rhodomanno, instituta*, p. 78, annexa G. H. GOETZII *Principi Græce docto.*

aussi. Il y a en son livre les plus grandes fadaises du monde. Les Chronologistes ont bien fait des fautes; Rhodomanus resve sur son vieux temps: il se met à pronuncer comme Vulcanius. His tamen statim addit: *Rhodomannus carmina Latina non bene scribit, sed Græca bona; bonus est Græcus in Poëtis.* His vero interjectis ante dicebat: *Rhodomannus doctissimus est in Poësi Græca*, & iterum: *Il est Poëte & bon Grec* (*a*). Idem SCALIGER, cum majorem postea de RHODOMANNO scientiam haberet, *continere se non potuit, quin ejus carmina cum præstantissimis Græcorum certare, multis etiam longe præstare diceret* (*b*). Franciscus VAVASSOR, Jesuita, RHODOMANNI Græca poëmata Julii Cæsaris & Josephi SCALIGERORVM carminibus præfert, & ipsis antiquis dubiam reddere posse palmam, censet (*c*). Quibus adjungo ex Belgis LIPSIVM, cujus judicio Poëta noster *vel ad veterem Græciam elegans est* (*d*). Hinc BÆLIVS concludit: *Sur tout il devint habile dans la Langue Greque. Il faisoit des Vers*

(*a*) vid. Scaligerana, voce *Rhodomannus*, p. 204, *confer* Petri BAELII *Dictionaire Histor. & Critique*, Tom. III. p. m. 2448.

(*b*) Lib. IV, Epist. 401, p. m. 685. Locum integrum paulo inferius communicabo pag. 165.

(*c*) Cap. XVII, de Epigrammate, *teste* MORHOF. Polyhist. Liter. Tom. I, Lib. I V, Cap. VI, §. 8, p. m. 780 sq. ubi etiam MORHOFIVS de Poëta nostro præclare sentit.

(*d*) LIPSII Epistol. pag. 298.

Vers Grecs, que les meilleurs connoiſſeurs ont admirez (*e*). Sed hæc ſufficiant judicia. De nativitate, educatione, & inferioris ætatis ſtudiis ipſe RHODOMANNUS ad Comites de STOLBERG, qui cura ac diligentia illum maxima complectebantur, ita ſcribit (*f*): „In frequentiſſimo „territorii veſtri Honſteinici pago Saſſowerfia „(anno 1546) in lucem editus, & per infantiæ „& pueritiæ annos educatus ſum, Catechetica etiam doctrinæ initia hauſi. In oppidis „Veſtræ ditionis Stolberga & Heringia literarum & Romani ſermonis tirocinia poſui. In „Gymnaſio denique veſtro Ilfeld. per ſexennium adoleſcens tam liberaliter habitus fui, „ut nihil quod ad neceſſarios vitæ uſus & egregium in ſtudiis profectum conduceret, mihi „tum deeſſet, &c. „ Factum hoc eſt ſub Præceptore Michaële NEANDRO, ex cujus ſchola plures Græce eruditos, quam olim ex equo Trojano milites prodiiſſe, novimus (*g*). Affectum NEAN-

(*e*) *in* Dictionaire Hiſtorique *loco citato.*

(*f*) in Epiſt. Dedic. ad Quinti Calabri Paralipomena, ex qua ipſiſſimis RHODOMANNI verbis uti placuit, ut pateat, illum non *Stolbergæ* natum eſſe, uti Adolphus CLARMUNDUS in Vitis clariſſ. Virorum Tom. II, p. m. 197 arbitratur, a Programmate forſan funebri seductus, in quo Daniel SENNERTUS *Stolbergam* Rhodomanni *patriam* vocat. Legitur hoc Programma in WITTEN. Memor. Phil. pag. 13. ſq. Ubi vero SENNERTUS non *ſpecialem*, ſed *communem* patriam intelligit, uti etiam ipſe RHODOMANNUS ſeſe *Stolbergicum* nominat in *Hymno Scholaſtico* mox **allegando.**

NEANDRI erga discipulum suum, discipulique indolem, indefessamque discendi cupidinem, ex ipso Præceptoris ore percipiemus: *Semper amavi Rhodomannum*, inquit NEANDER (*h*), *tum aliorum excellentium virorum judicio, tum etiam meo quodam singulari; eaque de causa præcipue, quod summo atque divino ingenio præditum etiamnum puerum animadverterim, & facili felicique celeritate literas eruditas ac linguas discere viderem, idque sua sponte: ut frenis potius quam calcaribus indigeret.* Postquam igitur in hac schola RHODOMANNVS sex annos nutritus ad pedes Gamalielis sui, atque institutus esset accurate in lingua Græca bonisque literis, contulit sese Rostochium, ubi Davidis CHYTRÆI fideli etiam in Græcis institutione usus est. *Quidquid in me est eruditionis (quod sane perexiguum est)* ait RHODOMANNVS (*i*), *duobus his*, Neandro scilicet & Chytræo, *maxima ex parte debeo, Neandro autem præcipue, quantulamcunque Græci sermonis facultatem.* Munera ejus publica quod attinet, scimus, eum docuisse Walcerodi, Stralesundi, Luneburgi bonas literas, Jenæ Græcam linguam, & denique Witenbergæ Historiam, ubi quoque eo tempore, quo fasces Vniversitatis

(*g*) vid. RHODOMANNI Orat. *de lingua Græca*, pag. 30, edit. Argent. 1604 in 12.

(*h*) ab initio Præfat. *Palæstinæ* RHODOMANNI præmissæ, pag. 4.

(*i*) in memorata Orat. de *ling*. *Gr*. pag. 31 sq.

tatis tenebat, animam deposuit anno millesimo, sexcentesimo & sexto, ætatis sexagesimo. Poëmata ejus Græca, quæ non solum a Germanis, sed exteris quoque plurimi semper æstimata sunt, jam recensebimus. In juventute adhuc sua pepigit admodum elegans & prolixum carmen Græcum genere Heroico, quod legitur in NEANDRI *Physicæ* Parte II, p. 1-55, Lipsiæ anno 1585 in 8 editæ. Ex ipsa carminis fronte perspicietur, quid in eo situm sit: *Hymnus Scholasticus, quo liberalis doctrinæ studia, & scholæ studiorum officina, & eximii Scholarum patroni per omnem memoriam, prædicantur, studiosæ juventuti consecratus: cum Apostrophia encomiastica ad Illustres & Generosos Comites a Stolberg & Wernigeroda, &c. D. Wolfgangum Ernestum, & D. Joannem, & D. Heinricum, fratres, Gymnasii Ilfeldens. nutricios benigniss. qua Schola Ilfeldensis, item & physica Cl. Viri & præclare de studiis meriti D. Michaëlis Neandri, Præceptoris venerandi, commendantur a Laurentio Rhodomanno Stolbergico.* In NEANDRI *Opere Aureo & Scholastico*, Lipsiæ 1577 in 4 impresso, reperiuntur tria, quæ RHODOMANNVS partim Græce composuit, partim Latine interpretatus, I. Vaticinium Nerei Marini de Troiæ excidio, Græcis & Latinis Hexametris: II. Μιθριδάτης πόντου βασιλεύς, i. e. Poëma historicum de Mithridate, Ponti Rege, Græcis heroïcis versibus, & Latine πεζῇ λέξει: III. Ἀρίων, i. e. Historia Poëtica de Arione

Arione citharœdo seu Lyrico suæ ætatis celeberrimo, exposita Dorice versibus Heroicis, & in linguam Latinam conversa. Nota porro est RHODOMANNI *Descriptio Historiæ Ecclesiæ sive populi Dei, Politiæ ejusdem & rerum præcipuarum, quæ in illo populo acciderunt: patribus primum in œconomia, schola & politia gubernantibus omnia, deinde Assyriis & Chaldæis, Persis, Alexandro magno, Græcis sive Macedonibus & tandem Romanis, in prima, secunda, tertia & quarta Monarchia imperantibus, a conditis rebus humanis, usque ad novissimum urbis Hierusalem & gentis Judaicæ horribile excidium. Exposita carmine Græco* (heroico). *Adjecta est versio Latina e regione textus Græci.* Francofurti *apud Andream Wechelum, anno* MDLXXXI in 8. hic integer libri titulus est, qui indicat satis aperte ac distincte, quæ auctor tractaverit in Opere ipso. Adest insuper elegans Poëma epicum, cujus frons est: *Ilfelda Hercynica sita ad eam partem veteribus Græcis ac Latinis scriptoribus celebratæ sylvæ Hercyniæ, quæ sola hactenus vetus ac celebre suum nomen in illis tantum locis retinet, descripta carmine Græco & Latino a M. Laurentio Rhodomanno,* ibid. *apud Andream Wechelum, anno* MDLXXXI, in 8. Adjecta sunt ad calcem hujus Poëmatis quædam Virorum clarorum, CHYTRÆI imprimis, de hoc vel illo RHODOMANNI carmine Græco faventia, sed justa, judicia, quæ, quoniam nimis prolixa sunt, non producemus.

L Ad

Ad manus porro est ejusdem RHODOMANNI, Scholæ tum Lunæburgicæ ad D. Michaëlem Rectoris, Liber poëticus, quem Senatui Lunæburgico dicavit, hac inscriptione: LVTHERVS, *seu expositio simplex vitæ, doctrinæ Catechetica & certaminum Lutheri, carmine Græco Heroico exposita, & interpretatione Latina, quam ad verbum vocant, in gratiam piæ juventutis reddita, libris duobus. Vrsellis* (*k*) excusa *per Nicolaum Henricum, anno* MDLXXIX in 8. liber prior satis prolixus complectitur LVTHERI curriculum vitæ, posterior ejusdem Catechismum Minorem. Præterea *Theologiæ Christianæ tirocinia, carmine Heroico Græco-Latino in V. libros digesta, Lipsiæ 1596 in 8,* non autem, ceu WITTENIVS, BÆLIVS & alii commemorant, anno 1595. Concinnavit hoc opus RHODOMANNVS, dum adhuc Jenæ versabatur (*l*), constatque illud quinque libris, epilogo de criteriis doctrinæ Christianæ, & epilogo dedicatorio ad III Duces Saxoniæ, versibus Græcis & e regione Latinis: Liber I. agit de Decalogo, II. de Symbolo Apostolico, &c. Hæc posteriora duo Opera, excepto tamen LVTHERI curriculo vitæ, M. Balthas. COPPIVS in uno postea volumine edidit, atque versus Græcos ad verbum Latine transtulit, (retenta quidem tirociniorum auctoris versione

(*k*) plerique hunc librum *Luneburgi* excusum esse memorant, sed falso.

(*l*) vid. Epilog. dedicat. ad tres Duces Saxoniæ.

sione ligata, sed ad calcem libri pag. 371, seqq. posita,) & notationes ad analysin difficiliorum vocum una cum dialectis, ad Lexici instar, adjecit, unde sequens titulus enatus: *Laurentii* RHODOMANNI *Catechismus geminus, Græco-Latino carmine concinnatus, quorum unus exhibet Theologiæ Christianæ tyrocinia, alter Catechismum Lutheri Minorem, versione prosa donatus, & etymologice evolutus a M. Balthasare* COPPIO, *Lauchensi, Gymnasii Islebiensis Conrectore, Lipsiæ 1626 in 8.* Præfixit editor præfationem, in qua de hoc RHODOMANNI opere inter cetera sic loquitur (*m*): *Nihil in hoc summo Poëta, quod vel in vocum & epithetorum elegantia; vel verborum copia & varietate; aut sententiarum multitudine & venustate juventus desiderare possit; adeo ut Musa hujus Poëtæ videatur ad speculum quasi optimorum Poëtarum Græcorum & Latinorum effigiata, & præstantissimis, ex omnibus particulis delibuta & concinnata.* Ceterum non prætereundum est, Catechismum Minorem usui venire tyronibus, Tyrocinia vero in Græca lingua & Poësi provectioribus. Nec ultimo ponenda loco, judice Jo. Conr. DIETERICO (*n*), Θαλύσια λευκώρεια, sine ejus nomine edita, quibus lectis Josephus SCALIGER, rei litera-

(*m*) vide Præfationem ipsam pag. 6.

(*n*) In Programm. *de propagatione Græcarum literarum & poeseos per Germaniam*, pag. 79, editionis Gœtzianæ.

riæ Dictator perillustris, gratiam ejus poëseos collaudans valde Poëtam admiratur, scribens (*o*): *Amœnissimum & elegantissimum epos tuum Græcum* θαλύσια λευκώρεια *accepi, quod ita me affecit, uti semel legere satis mihi non fuerit. Ignorato nomine quis aliter judicaret, quam vetustum Poëma esse? Certe tua Græca ejusmodi sunt omnia; & plus satis sudaverit, qui meliora aut magis Græca fieri posse speret.* RHODOMANNVS illius libri auctor est, qui *Argonautica, Thebaica, Troica, Ilias parva* inscribitur, suppresso ipsius nomine Lipsiæ, an. 1588 in 8 editus, compendiumque est, historiam specialissimam complectens, quam RHODOMANNVS ex istis Poëtis, qui illam fusius pertractant, excerpsit, contraxit, atque carmine Græco concinnavit. Sic e. g. Iliadem parvam depromsit ex Homero & Cointo, præcipuasque illius historiæ circumstantias breviter ac nervose pertexuit, non quidem, ac si ipsissimos veterum Poëtarum versus retinuisset, & modo ex hoc unum, modo ex illo alterum elegisset, ac istos in concinniorem modo ordinem historicum redegisset; sed eliquavit eos, & plane novos fudit. Qui labor NEANDRI animum ita affecit, ut palam professus (*p*): *Non difficulter existimabunt illi, qui in veterum Græcorum Poëtarum lectione non negligenter sunt versati,*

(*o*) Iosephus SCALIGER Epistolarum libro IV, epist. 403, pag. 688.

(*p*) in Præfatione ad *Palæstinam*, pag. 6.

ſati, quod poëmata hæc Rhodomanni veterum Poëtarum majeſtate ac elegantia non ſint indigna. Quin & exteri hunc laborem obſtupuere, nec conticuere omnes: *Equidem memini*, ſcribit ad RHODOMANNUM Joſephus SCALIGER (*q*), *quum illa tua inuſitatæ venuſtatis Lesbiaca, Iliaca, & reliqua, tacito nomine tuo prodiiſſent, non potuiſſe me continere apud amicos, præſertim apud Germanos, quin ea dicerem cum præſtantiſſimis Græcorum certare, multis etiam longe præſtare: quod qui negare vellet, aut imperitum aut malignum eſſe. Mihi vero tunc nihil tam dolebat, quam eo rem rediiſſe, ut cum cogerer amare, cujus nomen ignorarem, & ſi hoc patienter audis, iraſcebar tibi, qui nomen tuum amatoribus ingenii tui invideres. Nunc felicius nobiſcum agitur, qui in illis poëmatiis & ſummum Poëtam Rhodomannum agnoſcimus, quem unum Poëtam antea admiraremur, nomen autem deſideraremus.* Duo poſteriora, nempe *Ilias parva & Troica* inſerta quoque ſunt *Paralipomenis Quinti Calabri*, a RHODOMANNO cum Latina interpretatione editis, typisque Wechelianis excuſis, Hanoviæ 1604 in 8, & in officina Aubriana an. 1614 recuſis (*r*), quibus annexa

(*q*) SCALIGER Epiſtolarum Lib. IV, Epiſt. 401, pag. 685, edit. Francof. 1628 in 8.

(*r*) BAELIUS in *Dictionaire Hiſt. & Critique*, Tom. II, p. m 2415, hanc RHODOMANNI editionem omnium optimam eſſe judicat; *La meilleure edition du Poeme de Quintus Calaber eſt celle de Rhodoman.*

nexa quoque est *Dionis Chrysostomi* Oratio *de Ilio non Capto*, una cum Latina versione, & præfatione metrica Græco-Latina RHODOMANNI. Jenensis Academiæ cum esset Professor, carmine Græco-Latino gratulatus est Henrico MEIBOMIO de lauru poëtica a RVDOLPHO Imperatore accepta, Helmstadii anno 1591: Academiæ Wittebergensis Professor cecinit χαριστήριον pro salute Academiæ, extans in Actis Jubilæi Wittebergensis, Lib. 2 & 3, 1603: Carmen lugubre consecravit Græcum, versuum 219, FRIDERICO WILHELMO, Electori Saxoniæ, quod una cum aliis prodiit in Threnologiis, Jenæ 1603 editis. Vitam etiam suam Græco descripsit versu, quæ Βιογραφία extat sub finem Germano-Græciæ Crusianæ, pag. 348 seq. CRVSIO Turco-Græciam evulganti gratulatus est anno 1579, egregio carmine, quod in frontispicio comparet. Idyllio eleganti obitum D. Ægidii HVNNII profecutus est, quod in Threnologia de vita & morte HVNNII extat, edit. Witteb. 1604, pag. 43, 44 & 45. Idyllio itidem Græco Schediasmata Friderici TAVBMANNI exornavit, quæ prodierunt Wittebergæ anno 1613 (*s*). Devolvimur nunc ad opus aliquod, quod principatum inter cetera tenet, quodque „NEANDRO (*t*) non utile modo audit, sed „etiam varium atque hinc jucundum, ingenio-„sum,

(*s*) Io. Conrad. DIETERICVS *l. c.* p. 79 & 80.
(*t*) in Præfatione huic Operi præmissa, pag. 6.

„ ſum, ſed laborioſum & tantum non ſtupen-„dum, cujus nihil ſimile hactenus quidem in „illo genere potuit prodire, ex quacunque et-„iam officina quantumvis erudita, atque adeo „ab eo uſque tempore, quo ante annos plus „centum (verba ſunt NEANDRI) literarum „ac linguarum eruditarum ſtudia excitari ite-„rum cœperunt in Italia, Gallia, Germania, ac „cæteris pleriſque Europæ terris ac regioni-„bus; neque forte etiam deinceps prodibit ta-„le aliquid, aut iſti admirando poëmati ſimi-„le.„ Eſt illud, uti titulus habet: *Poëſis Chri-ſtiana, Palæſtinæ ſeu Hiſtoriæ ſacræ libri IX, ubi ex S. Bibliis, Joſepho, Hiſtoria Eccleſiaſtica, & aliunde, continua ſerie recitantur præcipua, quæ in Palæſtina ſeu terra ſancta ab ultima inde memoria, ad hanc ferme ætatem uſque, Deus, S. Patres, Judices, Reges, Prophetæ, Etnarchæ, Pontifices, Macedones, Aſmonæi, Herodes, Chriſtus, Apoſtoli, Romani, Agareni, Turcæ & Argonautæ noſtri, aliique interim geſſerunt. Ad uſum Scholaſticæ juventutis Græco-Latina* (Heroica) *poëſi ita concinnati, ut ab omnibus ubique Chriſtianis, bonarum artium ſtudioſis, cum fructu & voluptate legi poſſint. Francofurti* (*u*) *apud Andreæ Wecheli heredes, 1589 in 4 maj.* Præfa-

L 4 tionem

(*u*) falluntur SPACHIVS, CLESSIVS, VVITTENIVS, CLARMVNDVS & omnes illi, qui hoc Opus *Marpurgi* 1589 typis expreſſum eſſe tradunt. Quidam affirmant, idem Opus Francofurti 1630 recuſum eſſe; at nondum iſtud vidi.

tionem ad hunc librum satis prolixam, lectuque dignam, scripsit Michael NEANDER, in qua auctoris operam debitis extollit laudibus, ejusque cetera scripta poëtica recenset, historiolam insuper addit, quando, quomodo & per quos lingua Græca initium, renascentibus literis, in Germania ceperit. Præfationem ejusdem NEANDRI ad RHODOMANNUM præcedit epistola, in qua de dicto Opere sequens etiam judicium fert: *Est insigne, elegans, eruditum & varium poëma, quale hactenus nemo dedit a renovata doctrina & literis eruditis. Ac scio sic existimaturos, neque aliter, omnes excellentes viros, & claros doctrinæ excellentis nomine, D. Chytræum, Casciium, Crusium, Frischlinum, & ante alios omnes Henricum Stephanum & Plantinum: nostrum etiam Leonclavium & Dresserùm: ac cæteros, qui in utraque sapientia & eloquentia, Græca & Latina, non modo apud nostrates, sed etiam exteras nationes clarissimi sunt.* Ac ne animus ejus videatur partibus infectus, pergit: *Ac tametsi hæc scribebam festìnanter, inter solito majores occupationes: tamen nihilominus debes tibi certo persuasum habere, nihil me hic dare amicitiæ nostræ, nihil tuis auribus: sed vere, quod scribo & profiteor, sic & non aliter animo quoque sentire.* Josephus SCALIGER ad RHODOMANNUM literas dedit, in quibus hanc ejus *Palæstinam* magnifice laudat (x). Auctor ipse præmisit epistolam

(x) legitur hæc epistola in SCALIG. Epistolarum libr. IV, epist. 402. p.m. 687.

ſtolam prolixam ac eruditam ad Mich. NEANDRVM, Marcum GERSTENBERGIVM, Nicodemum FRISCHLINVM, Jacobum MONAVIVM & Martinum CRVSIVM, in qua & rationes dedicationis reddit, & linguam ac poëſin Græcam adverſus illarum hoſtes defendit, eorumque objectiones validis argumentis deſtruit. Hanc autem Palæſtinam [verba fere ſunt ipſius RHODOMANNI (y)] auctor ſibi concinnandam libero arbitrio (z) deſumſit, ut hujus exemplo ſcholæ pueriles obſervarent, quomodo Homerus, Cointus, Heſiodus & ſimiles Græcorum Poëtæ ad res ſacras & alias familiares nobis ſint applicandi: atque ita cum Græca poëſi hiſtorias Biblicas, pietatem, & ſi quid aliud eſt utilium doctrinarum, ſui uſus facerent. Et ſic ſcriptionem iſtam temperavit, ut primi tres libri, de Patriarchis, Judici-

 bus

(y) in epiſtola dedicatoria, pag. 21.

(z) alias enim plerumque materiam tractandam propoſuit NEANDER. Sic enim hic, *aliquando*, inquit, *tametſi Rhodomannus ſua ſponte ſine aliorum hortatione proſpiceret, quid facto opus eſſet, tamen argumenta nihilominus a me ſibi monſtrata & indicata, in quibus tractandis & explicandis erudito carmine occuparetur; neque repudiavit, neque conſilium improbavit, ſed morem geſſit ei, quem in honore ſemper habere, amore etiam & ſermone, nunquam deſiit, necdum deſinit hactenus.* vid. Præfat. ad hoc Opus, pag. 5. Quemadmodum vitam LVTHERI Grajo carmine deſcripſit juſſu NEANDRI, ceu ipſe RHODOMANNVS indicat in epiſtola nuncupatoria ad Senatum Luneburgenſem, iſti libello præfixa.

bus & Regibus; & septimus, de Christo & primitiva Ecclesia, tyronibus: reliqui vero provectioribus prælegi possint. Vt autem alia brevitatis studio transiliamus, unum atque alterum applicationis specimen ostendemus. In libro IIX, de eversione Hierosolymorum, insigni exemplo Cointum Smyrnæum & Tryphiodorum de excidio Trojæ, imitandum proponit: libro IX indignum FRIDERICI BARBAROSSÆ casum, Hylæ apud Apollonium Rhodium submersi imagine repræsentat. Ceteroquin multum temporis Heroicæ versioni Latinæ impendit, tantoque majore negotium hoc labore ipsi constitit, quod versus versui respondet. *Hæc de Palæstina.* Contexuit etiam RHODOMANNVS *Idyllium Græcum* in natalem Joannis CASELII, in qua de vita ejus ac moribus quædam tradit, Witebergæ 1602 in 4 promulgatum (*a*). Huc quoque pertinet Poëtæ nostri *Germanis.* Quid in hoc opere præstiterit, ex ore NEANDRI percipiemus (*b*). *Germanidem*, inquit, *nunc in manibus habet Rhodomannus. In opere vero illo oratione splendida, copiosa, & conveniente ei argumento, exponit & describit res egregias & fortia facta veterum Germanorum, regiones etiam Germaniæ,*

(*a*) vid. Iacobi BVRCKHARDI Epist. de CASELII præclaris erga bonas literas meritis, apud KOLLIVM in *Memor. Philos.* Dec. I. pag. 223. sq.

(*b*) in Præfatione ad RHODOMANNI *Palæstinam*, pag. 6.

niæ, & huic alicubi conterminas. Historiam autem illam altius exorsus, deducit ab initio conditæ gentis, ad hanc usque nostram ætatem, eoque artificio illam scriptionem temperat, ut etiam ceteras gentes, vel cognatas Germanicæ genti, vel vicinas, vel quomodocunque ad eam pertinentes, una describat, & quæ sunt ubique illustria, & ad docendum monendumque aliquid composita, Carmine Græco-Latino erudito, accurato, & elegante persequatur & exponat. Et Daniel SENNERTUS ait (*c*): *Inprimis opus illud auro contra æstimandum est, quod Rhodomannus de origine, moribus, ac rebus gestis veterum Germanorum Græce scripsit, & Germanidem inscripsit. Quod opus unicum tale est, ut animum atque ingenium hominis excellentem, charitateque patriæ insigniter flagrantem, abunde ostendat.* Valde autem dubito, an unquam hoc opus typis impressum sit. Extare *Palæstinam* & *Germanida*, QUENSTEDIUS (*d*) quidem & FREHERUS (*e*) fidem nobis faciunt, ac WITTENIUS (*f*) & CLARMUNDUS (*g*) *Germanidem* Witenbergæ (annum & formam impressionis reticent) prodiisse commemorant: at magis forsitan imaginatio-

(*c*) in Programmate funebri, apud WITTENIUM, Decad. 1. *Memoriarum Philos.* pag. 24.

(*d*) de Patriis illustrium virorum, pag 219.

(*e*) in Theatro virorum clarorum, pag. 1501.

(*f*) in Memoriis Philosophorum, pag. 27.

(*g*) in Vitis clariss. virorum, Dec. 11. p. m. 203.

natione sua nituntur, quam ipsiusmet libri inspectione. Percursavi, ingenue fateor, plures Bibliothecas, & quo pes ire non potuit, litteræ officium præstitere:evolvi etiam sedulos rei literariæ annotatores, quotquot illorum copia mihi concessa fuit; verum nihil reperi, & si quid reperi, istiusmodi erat, quod magis aures, quam oculos meos satiavit. Interibi hoc certum est, *Germanidem* illam nondum fuisse impressam, cum auctor adhuc in vivis erat: SENNERTVS enim, illam in scriniis adhuc latere, in Programmate funebri refert. Tandem etiam Poëta noster *Proverbia Germanica Græcis versibus* expressit, quæ vero eo tempore, quo terræ mandabatur, etiam adhuc in MSCto erant, augurorque, ea adhuc sicut Germanidem latere. Quod si vero vir ille probus, cui & *Germanis* & *Proverbia* in custodiam data sunt, ea ex illa liberaret, eaque prelo subjiceret, gratissimam sane rem faceret & poëseos, & RHODOMANNI, patriæque cultoribus. Ipsi namque hoc flagitarunt exteri, inter quos celeberrimus GRÆVIUS, monente SCHVRTZFLEISCHIO, Germanos hortatus, ut Germanorum opuscula ne perire sinant, inprimisque videant, ut RHODOMANNI scripta ab oblivione & tenebris vindicentur (*b*). Concludimus hanc relationem cum Epitaphio, quod Matth. ZIMMER-

(*b*) C. S. SCHVRTZFLEISCH. *Epist. Arcan.* II. pag. 4.

MERMANNVS Poëtæ nostro posuit, eo lubentius, quia ejus scripta in compendio exhibet (*i*);

Hic jacet, o Lector, vir vates, alter Homerus:
Cui par in Grajo carmine nemo fuit.
Volve Catechesin Vatis: vitamque Lutheri:
Divinum sapient, singula verba melos.
Ilfeldam vatis Græco percurre Latinam:
Aonium sapiet dictio quæque virum.
Historiam Jovæ populi cognosce: stupendi
Hunc Vatem vere dixeris ingenii.
Volve Palæstinæ Rhodomanni metra: secundus
Hic est, mox dices, pectine Mæonides.
Volve opus extremum Germanida: dixeris ultro,
Cygnæum guttur hic Rhodomannus habet.
Qui teris, o Hospes, monumenta hæc Vatis: honora
Vatem: sparge croco carminis artificem.
In terris gessit Rhodoman TRIA *serta* (*k*): *brabeum*
In cœlis QVARTVM, *fronde virente, gerit.*

JOANNES CASELIVS.

RHODOMANNVM merito excipit CASELIVS, nec huic, nec pluribus antiquis in re

(*i*) apud VVITTEN. *loc. cit.* pag. 26. Paucissima sunt, quæ Laurentius CRASSVS in sua *Istoria de Poeti Greci* de nostro habet: *Scrisse*, inquit pag. 316, *Lorenzo Rodomanno in Versi Greci materie Storiche.*

(*k*) ZIMMERMANNVS, ni fallor, hoc intendit,

re poëtica impar. Natus est Göttingæ, anno post mille quingentos trigesimo tertio, ex nobili *Chesseliorum* familia, quæ olim in Geldria floruit, & arx adhuc est prope ripam Mosæ fluvii, in colle sita, nomen familiæ retinens, *Chesselium* dicta, teste Melchiore ADAMO (*l*). Hinc si quid de *Joanne Chesselio* scriptum reperies, memento, ut CASELIVM nostrum intelligas, ita enim, cumprimis in juventute sua, seipsum nominavit, & ab aliis quoque ita nominatus est, ceu ex sequentibus capiemus. Ex eo autem, quod Michaelis NEANDRI Northusæ, Philippi MELANCHTHONIS Witenbergæ, & Joachimi CAMERARII (heu quanta nomina!) Lipsiæ sedulus fuerit discipulus (*m*), non inepte conficitur, eum linguæ & poëseos Græcæ felicissimum fuisse postea magistrum. Joannes BOCERVS, celebris ille Poëta, canit (*n*):

Ches-

dit, quia RHODOMANNVS & *Magister Philosophiæ*, & *Poeta Laureatus*, & *Rector Vniversitatis* fuit.

(*l*) in Vitis Philos. German. pag. 514. *Conf.* Vita Io. CASELII, præfixa Orationi, qua Rostochio Helmstadium migrans Auditoribus valedixit, Hamburgi anno 1665 in 8 excusæ.

(*m*) Huic Præceptorum trigæ addit CASELIVS Vitum VINSEMIVM; Georgium CRACOVIVM VVitebergæ, & Lipsiæ Georgium BERSMANNVM, asseritque, hos omnes magna ingenii ubertate suo tempore Poëtas Græcos interpretatos esse. Vide plura in aureo ipsius libello Νέῳ καὶ διδασκάλῳ, Helmst. 1597 in 4.

(*n*) in Epithalamio, quod Ioanni SCHOSSERO pepi-

Chesselius *Latio, multo sed carmine Grajo*
Dexterior, Phœbo quæ canit apta canit.
Proximus & primis Grajos Germania Vates
Quos habet, argutos mittit ab ore sonos.
Et nihil excultas tritum divulgat ad aures,
Quodque facit nisu format, alitque gravi.

Ab Imperatore MAXIMILIANO II poëseos laurea, & tam ab hoc, quam a RVDOLPHO II, Nobilitatis avitæ renovatione ornatus est *(o)*. Peractis per Germaniam, bisque per Italiam, ubi Jurium Doctor creabatur, itineribus literariis, factus est Rostochii Professor Publicus, & postea Helmstadii, ubi e vita migravit anno millesimo, sexcentesimo, decimo tertio, ætatis octogesimo. Maximis meritisque ornatur magni nominis eruditorum encomiis. *Legi varias*, scribit ad CASELIVM Isaacus CASAVBONVS *(p)*, *& diversi generis lucubrationes tuas, doctas, Deus bone! & elaboratas, planeque pro ea opinione, quam de tua præstantia ante conceperam. - - Te ornare laudibus non* ag-

pepigit, in quo præcipuos tum temporis Germaniæ Poëtas recenset: extat quoque illud in Ranutii GHERI *sive* Iani GRVTHERI *Delit. Poet. German.* Part. I, pag. 678.

(o) Melch. ADAM. *loc. cit.* & M. Reinh. Henr. ROLLIVS in *Memor. Phil.* Dec. I. pag. 201, qui Programma Ioann. SIOFRIDI in obitum CASELII exhibent.

(p) Epistol. 355. pag. 437, edit. Hagæ Com. 1638 in 4. *sive* Epistol. 293, pag. 153 seqq. edit. Roterod. 1709 in fol.

aggredior. Nolo enim onus subire, cui me sciam futurum imparem. Quis enim vel mediocriter eruditus, nescit non solum, quam eximia sit eruditio tua; sed etiam, quantis laboribus sit effectum, ut meliores literæ, Græcæ præsertim, illic in Germania *floreant? &c.* Thomæ CRENIO (*q*) audit *immortalis memoriæ vir, alter Germaniæ Melanchthon*: Conrado RITTERSHVSIO (*r*) *præstantissimus Orator & Philosophus Saxoniæ, veræque & antiquæ doctrinæ ac probitatis adsertor unicus*: Conrado HORNEO *Germaniæ Phœnix* (*s*): Christophoro HEIDMANNO (*t*) *Saxoniæ inferioris Socrates*: MORHOFIO (*u*) *magnus in solida doctrina suo tempore Hercules*: SCHVRTZFLEISCHIO (*x*) *Musarum delicium, totius Germaniæ, imo Europæ gloria*: Nec quicquam tam magnificum de ipso prædicari posse, SCALIGER testatur, quod summæ ipsius virtutes non exsuperarint (*y*). Euge, recenseamus ea tan-

(*q*) in Animadverf. Philol. & Hist. Part. 1. p. 4.

(*r*) in Comment. in Salvianum, pag. 25. edit Bremensis, an. 1688 in 4.

(*s*) in Præfat. Oper. Casel. & Ernst. libror. Caselian. distrib. *Conf.* ROLLIVM, l. c. p. 259.

(*t*) in Oratione in funus CASELII.

(*u*) in Polyhistore Literar. Tom. 1. Lib. 11. Cap. XI, num. 10, pag. 460.

(*x*) in Differtat. *de meritis Germanorum in Græcam Litteraturam*, pag. 7.

(*y*) in confutat. fabul. Burdonum, p. 410, edit. Elze-

tantum ejus ſcripta, quæ ad forum poëticum ſpectant. Illuſtravit non modo veteres Poëtas, ſed & ipſemet illuſtria meditatus eſt poëmata. Quo pertinent, ad prius referenda, *Gregorii Nazianzeni poëmatum quadam ſelectiora*, in uſum Græcæ linguæ & ſinceræ pietatis ſtudioſorum ſeorſum edita, Roſtochii, 1582 in 4. *Syneſii Hymni, cum quibusdam Nazianzeni Odis & Hymno Clementis Alexandrini*, quos ex editione Henrici Stephani prelis Græce iterum ſubjiciendos curavit, ibid. anno 1586 in 8 (z). *Homeri* Λιταὶ, ſive *nonus Iliados liber*. Sine interpretatione hæc edita ſunt. Nazianzeni tamen poëmatibus Latinam præfixit epiſtolam. In hujus enim lectione multus fuit, ut eum in rebus arduis atque divinis proprie diſerteque exprimendis imitaretur. Attulerat ſecum ex Italia ſcholia vetuſta in eundem librum IX Iliados Homeri Græce confecta, quæ apud VICTORIVM ex MSCto deſcribenda ſibi curaverat. Hæc donavit poſtmodum HORNEIO, qui cum oppido erudita ea cognoviſſet, primus publicavit, Helmſtadii anno 1620, 8. Ipſe autem CASELIVS *Periochen libri Homericæ Iliados* X, Roſtochii 1580 in 8 edidit. In hac, reſecto poëtico verborum orna-

M tu,

Elzevir, 1617. 12. ROLLIVS loc. cit. ex Epiſt. Iacobi BVRCKHARDI *de* CASELII *præclaris erga bonas litteras meritis*, ad Iuſt. Chriſtoph. BOEHMERVM.

(z) Io. Alb. FABRICIVS in Biblioth. Græc. Lib. V, Cap. 22, pag. 229.

tu, sententiæ nervos suo arbitratu repræsentat (a). *Æschyli septem ad Thebas Duces Tragœdia*, in Latinum sermonem conversa cum animadversionibus, Rostochii 1581 in 4. Joachimi CAMERARII *Capita pietatis Christianæ* versibus Græcis expressa, *ibid.* 1576 in 4 studio ipsius prodierunt. Sed & ipse egregia carmina Græca struxit. Extat Epitaphium, quod BARBARÆ, filiæ Georgii SABINI, sub supra memorato *Chesselii* nomine scripsit, in fine *libri adoptivi*, quem cum *poëmatibus Latinis* ejusdem SABINI edidit Eusebius MENIVS, Lipsiæ 1563. 8. Non possum non cetera ejus carmina ex ore celeberrimi Jacobi BVRCKHARDI recensere. Hic enim ait (b): In arte poëtica tantum excelluit CASELIVS, ut optimis Germaniæ poëtis merito adnumeretur. Versus, quos composuit, ab omni fuco & ambitione remotos esse, Josephus SCALIGER testis est (c). Carmina sua, quæ Latine & Græce composuit, lucubrationibus plerumque adjecit aliis, quædam tamen separatim etiam emisit. Cum vero nihil prorsus scripserit CASELIVS, nisi quo alii erudiantur, quodque publice prosit; sic & carminibus his suis teneram ætatem ad Latinas Græcasque literas,

(a) Vide sis Iacobi BVRCKHARDI Epistol. in ROLLII *Memoriis Philos.* pag. 293.
(b) loco modo citato, pag. 290, seqq.
(c) Epistolarum Libro III, epistola 270.

teras, morum præterea probitatem concitare studuit, ad acerrimum honestatis virtutisque studium iis inprimis exhortans. Id cum clarissimi viri animadverterent, ut ista in plurium manus pervenirent, laborarunt. Primus, qui id fecit, Henricus HVDEMANNVS est, qui carmina CASELII gnomonica Græca & Latina ex scriptis ejus selecta edidit, Hamb. 1624. in 8. Hunc secutus est Christophorus HEIDMANNVS, qui ejusdem carmina quædam sacra Latina cum FLAMINII de rebus divinis carminibus publicavit, Helmst. 1625 & 1634 in 12. Denique Cl. Justus a DRANSFELD poëmatum Græcorum & Latinorum centuriam, quæ partim antehac sparsim, partim numquam in lucem emissa fuerant, hinc inde collegit & interpretatus est, Gœtting. 1668 & 1672. 8. Cum tamen plurima adhuc viri poëmata mellei, ut CONRINGIVS loquitur (*d*), ac probi saporis hinc illuc vagentur, idem clarissimus DRANSFELDIVS aliquot adhuc centurias promiserat. Quid editionem impediverit, ego ignoro. Græcorum præterea Latinorumque epigrammatum libros promiserat CASELIVS. Sed quantum ego scio, neque dialogus prodiit, neque epigrammatum libri; qui-

(*d*) in epistola ad DRANSFELD. *de scriptis Caselianis*, ubi etiam *Heidmannus* cum *Hudemanno*, operarum fortasse errore, confundi videtur, monente BVRCKHARDO, *loco citato*.

bus nihil gratius obtingere potuisset poëticæ studiosis. Hæc laudatus BURCKHARDUS. Quid autem de poësi in genere judicaverit CASELIUS, apertum est ex ejus *Oratione pro arte Poëtarum*, in qua genuinum illius usum commonstravit, illamque contra omnium cavillationes maxime defendit: ob singularem, quæ in ea latet, eruditionem & Latinitatis puritatem sæpius recusa, Rostochii 1569 in 4, Hamburgi 1618 in 8, & Helmstadii 1638 in 4.

NICOLAUS LEUTINGERUS.

Landesbergi, veteris Marchiæ Brandenburgicæ oppido, annum natalem habuit Nicolaus LEUTINGERUS post mille quingentos quadragesimum septimum. Felicissimos ingeniorum adeptus est formatores. In pueritia quidem Andream CÆLICHIUM, adolescentulus vero in schola Misnensi Georgium FABRICIUM. Aluit eum hæc schola quadriennium, non ignarum plane trium linguarum, sic ut Græca æque ipsi familiaris quam Latina esset. Gloriosum videbatur Ciceroni, una nocte trecentos versus absolvere; pacem aliorum expetens, idem de se affirmat LEUTINGERUS (e). Witebergam jussu parentis profectus, quatuor ad mininum annos ibi hæsit: inde se in Academiam Marchicam contulit, ubi familiari-

(e) In Epistola, qua Senatui Crosnensi librum I. Carminum suorum obtulit, A. 5. b.

liaritate felicissimorum Poëtarum, Michaelis HASLOBII & Johannis SCHOSSERI, usus, anno ætatis suæ vigesimo summum in Philosophia gradum assumsit (*f*). Gubernavit tum scholam Crosnensem in Silesia, & postea Spandoviensem in Marchia. Alias cum regiones adeundi cupido incessit: hinc in Italiam migravit, & ex eadem redux, Witenbergæ quinque libros Carminum & Epigrammatum, anno MDLXXX in 8 edidit, quorum primum & secundum Matthæus Welack, tertium & quintum Simon Gronebergius, & quartum Johannis Cratonis hæredes excudebant. In iis quædam ipsius carmina Græca passim invenies, ingeniosa satis & tanto viro digna. Nec dubito, quin & alia ejusdem notæ prostent, mihi nondum visa (*g*). Duodecim namque, aut plures forte, Poëmatum libros edidisse Poëtam, ex iis, quæ Anonymus ad eum scribit, cognoscimus:

Te primum clarum fecere poëmata docta,
Jam pridem bis sex continuata libris.

Perpetua ferme, infaustaque sæpius, quæ per præcipua demo regna Europæa confecit, itinera ipsius, una cum aliis ejusdem fatis, do-

(*f*) ibid. A. 6.

(*g*) Neque invenit ea Celeb. Prof. KRAVSIVS, quamvis magna industria quæsivit. Recensitos tantummodo quinque libros inserere hinc potuit collectioni suæ *Scriptorum de rebus Marchiæ Brandenburgicæ* LEVTINGERI, pag. 1209, seqq.

cto nuperrime & accurato stilo consignavit laboriosissimus in Academia Witenbergensi Historiarum Professor Joann. Gottl. KRAVSIVS, dum magno studio collecta *Nicolai* LEVTINGERI *Scripta de rebus Marchiæ Brandenburgicæ, cum auctoris vita* edidit Francof. & Lipsiæ, anno MDCC.XXIX in 4. Ex Dania, ubi jam anno, ni fallor, post sesquimillenarium octuagesimo sexto, laurea poëtica & ordinis equestris dignitate condecoratus est, in Germaniam factus redux, ex hac vita, *teste laudato* KRAVSIO, discessit Osterburgi, quod veteris Marchiæ oppidum est, anno millesimo, sexcentesimo duodecimo, die lunæ post Dominicam misericordias Domini, cum eodem die æger in urbem adductus esset, annosque in cœlibatu vixisset quatuor & sexaginta.

CHRISTOPHORVS SCHILLINGIVS.

PRotulit Christophorum SCHILLINGIVM, Silesiorum urbs haud incelebris, Francosteinium. Ex Schola patria studiorum elementis probe imbutus Witebergam concessit, ubi per integrum novennium MELANCHTHONEM in literis elegantioribus præceptorem habuit. Aliquandiu Rectorem scholæ Hirschbergensis egit, sed quia juventutem in articulo de S. Cœna more Reformatorum instruxit, consilio Balthasaris TILESII, ejus loci Pastoris, ab officio remotus, in Palatinatum abiit, ubi

anno

anno 1566 Gymnasio, quod Elector FRIDERICUS III tum instituit, & postea Pædagogio Heidelbergensi, præfectus est. Sed, forte ob litem de præsentia carnis Christi, hoc se officio abdicavit, atque in Italiam profectus est, artem medicam Patavii tractaturus. In Galliam postea perrexit, & in Academia Montis pessulani Doctoris titulo onustus, in Germaniam rediit. Linzium ab Austriacis accersitus, hanc artem, usque dum anno 1583 mortuus est, cum laude exercuit (*b*). In lingua etiam Græca & utraque Poësi exercitatissimus fuit. Non absque elegantia & venere, judicio KOENIGII, elaboravit carmina Græca & Latina, Genevæ anno 1580 impressa (*i*). Tria etiam Græca Epigrammata exstare in Symboli Monaviani Lib. I. p. 33. indicat IOHNIUS (*k*), insuperque addit: *Homericos spiritus adeo hausit* SCHILLINGIUS, *ut Homerum in eo redivivum credamus.*

ÆMILIUS PORTUS.

Epimenides quidem, Cretensium Propheta, hoc de civibus suis tulit judicium (*l*): Κρῆ-

(*b*) BAYLE Dictionaire Historique & Critique, Tome III, p. m. 2547. vide etiam ibid. sub nomine *Pareus.* conf. Lexicon Univ. Hist. *Lipf.* & *Basil.* sub *Schilling.*

(*i*) KOENIG. in Biblioth. vet. & nov. pag. 734.

(*k*) in Poëtarum Silesiacorum Cent. II, p. 142 sq.

(*l*) Epist. D. PAULI ad TITUM, Cap. I. v. 12.

τες ἀεὶ ψεῦςαι, κακὰ θηρία, γαςέρες ἀργαί· at de Æmilio PORTO minime hoc valet. Sit enim, anno post mille quingentos quinquagesimo, Cretensi sanguine cretus; attamen fidem Germanorum pietatemque cum ipsorum indefessa laborandi cupidine junxit ÆMILIVS. Patrem habuit FRANCISCVM, virum in Græca literatura excellentissimum clarissimumque, cujus studiorum æmulus, Lausannæ primum publice docuit. Post Heidelbergæ, civitate Germanica donatus, literas Græcas summo cum fructu professus est, remque poëticam laudabili ausu promovit. Hinc inter optimos Germaniæ Poëtas, cujus notæ exteri haud facile producere queunt, merito referri potest (m). Carmina scripsit Græca, quæ cum ipsius Latinis Francofurti in 4 prodiere. Piissimus autem labor, quem in Psalterium insumsit, reliquis palmam præripit. Mellidissimi hujus libri titulus est: *Omnes Davidis Psalmi in Græcum carmine Heroico conversi ab Æmilio Francisci Cretensis F. Basileæ per Leonardum Ostenium, sumptibus Bernardi Jobini 1581 in 8.* Latina versio ad verbum, uti vocant, e regione conspicitur: epistola quædam Græca præfationis loco præfixa est, brevis admodum, eaque soluta oratione, in qua ægrotantem se, aut vixdum a morbo convalescentem,

(m) vid. REIMMANNI Introd. ad Histor. Literariam German. Part. III, Lib. II, Sect. III, p. 403.

tem, hoc opus composuisse, testatur. Exinde vero clarissimus Anglus, Jacobus DUPORTUS, in præfatione ad Metaphrasin suam Psalmorum Davidis Græcis versibus Heroicis contextam, & Londini anno 1674 in 8 evulgatam, de Æmilio PORTO ejusque Psalterio, admodum durum fert judicium. Postquam enim illius in Græcitate peritiam satis & ex legitimis fontibus laudasset, pergit tandem clarissimus Vir: Quod sane, (PORTUM scilicet ægrotantem Psalterium scripsisse) quis vel ipso tacente facile conjiciat, adeo languido & inerti & flaccido & elumbi stylo ac filo decurrit: at profecto Poësis præsertim sacra vividum ac vigens ingenium, animum valentem & erectum postulat, cum contra diutini corporis morbi frangant animi vires, & succidant nervos ingenii, & denique vigorem & acumen mentis retundant. Sed unde id fuerit, utique hoc in Scripto talem se gessit ÆMILIUS, ut nisi auctorem libri titulus præ se ferret, non Græcum Professorem, nedum in Homero tantopere versatum, sed alium quempiam infimi subsellii Græculum esse existimes, & *Discipulorum inter jubeas plorare cathedras.* Et si hanc vidissent Metaphrasin, quid de ejus auctore dixissent duo illi censores, qui Apollinarem sic in ordinem cogunt, ut *in multis ejus versibus ne umbram quidem agnoscant concinnitatis & elegantiæ Poëticæ?* Hactenus DUPORTUS

TUS (*n*). *Quod scribis*, scribit Isaacus CASAUBONUS ad Joannem SERRANUM (*o*), *audisse te, me Psalmos ὁμηρισθῆναι, sic enim loqueris; falsus es: Fecit hoc, si nescis, Portus Junior, & inde fortasse fabulæ occasio nata. Verum ille fruatur sane sua laude, quam nullus ei invideo. Et nosti, credo, hominis utilitatem, ne quid asperius dicam.* Præter auctores antiquos, qui oratione soluta scripserunt, (*p*) felices celebrantur Poëtæ, quos ÆMILIUS noster castigavit illustravitque. In horum censum veniunt *Homerus* versione ejus Latina, & erudita commentatione donatus, Lugdun. 1580 in 12. & Genev. 1609 eadem forma: *Pindarus* Græco-Latinus cum doctis observationibus, Heidelb. 1598 in 8. Ad hunc autem Poëtam melius intelligendum magna opera contexuit *Lexicon Pindaricum*, Hanov. 1606 in 8. quemadmodum jam ante *Lexicon Doricum & Jonicum* Francof. 1603 ead. forma, in usum Theocriti, Bionis, Herodoti, aliorumque istius ævi ac stili scriptorum. Edidit quoque *Euripidis Tragœdias* XIX, Græce & Latine, accef-

(*n*) conferatur Io. Alb. FABRICII Biblioth. Græcæ, Lib. V, Cap. XVI, num. V, pag. 670.

(*o*) Epistol. 975, pag. 570, edit. Roterd. 1709 in fol.

(*p*) multa edidit Aemilius PORTUS, quorum Catalogum leges in elogiis Cæsaris CAPACII & Laurentii CRASSI, Italorum; & apud nostrates passim. *conf.* Nicolai Comneni Papadopoli *Historia Gymnasii Patavini*, Tom. II, Cap. 29, num. 131, pag. 139, edit. Venet. 1726 in fol.

accessit recens vigesimæ, cui *Danæ* nomen, initium e vetustis Bibliothecæ Palatinæ membranis Græce & Latine: Latinam interpretationem ita correxit & expolivit, ut nova facie nitidoque cultu nunc primum (ita titulus libri habet) in lucem prodierit, Heidelbergæ, typis Hieronymi Commelini, 1597 in 8. Semper ferme Poëta noster valetudine adversa utebatur, & sæpius cum morte conflictabatur, inprimis anno 1595, quo omnes Medici de ipsius salute desperabant, sed victoriam denuo reportans, *Hymnum* cecinit, quem omnipotenti & servatori DEO pro plurimis maximisque beneficiis, & admiranda salute, præter spem data, gratias acturus ex voto consecravit Franckenthali, Francof. 1595 in 4. Itali magni æstimarunt ÆMILIUM nostrum. CRASSUS (q) concessit ei sedem inter Poetas suos Græcos, suisque elogiis eum ornavit CAPACIUS, eaque PINTI carmine clausit (r):

Hic vir est ille Æmilius Latina, &
Graja gaza satis auctus, ille
Vatibus Græcis meliora fecit
Lumina linguæ.

JOANNES VOLLANDUS.

JOannes VOLLANDUS, Greussenas Thuringus, Scholæ primum Ilfeldensis sub Mich. NEAN-

(q) Laurentius CRASSUS in *Istoria de Poeti Greci*, pag. 181.

(r) Iulius Cæsar CAPACIUS in *Elogiis illustrium mulierum & virorum*, p. 384, edit. Neap. anno 1608 in 4.

NEANDRO alumnus, post in Academia Lipsiensi medicinæ cultor, in lingua & Poësi græca summopere eruditus fuit, cujus NEANDER in edendis libris præcipua usus est opera. Id quod clarissimus KRIEGKIVS (*s*) testatur, *usus est*, inquiens, *senex opera hujus* VOLLANDI, *cujus alumni in omni officio probitatem, modestiam & sedulitatem laudat in Præfatione* (*t*) *ad Lectorem. Neque alias potuisset inter tot & varios labores tanta monumenta litteraria evulgare, nisi adjutans cura bonorum, modestorum & doctorum juvenum, quos finxerat formaveratque, accessisset.* Theodosius FABRICIVS & VOLLANDVS noster, cum adhuc in Athenis Ilfeldensibus versarentur, *Compendium doctrinæ Christianæ* ex Germanico & Latino idiomate Hebraice & Græce converterunt, quod NEANDER postea Witebergæ 1582 in 8 exprimi curavit cum præfatione sua, in qua fervidum utriusque studium deprædicat, VOLLANDVM autem *ingeniosissimum ac doctissimum juvenem* appellat. Herculeo labore ex præcipuis Græciæ Poëtis, Historicis, Medicis, Philosophis, Rhetoribus, aliisque scriptoribus antiquis, eque notationibus & multorum annorum observationibus NEANDRI collegit VOLLANDVS epitheta Græca, phrases poëticas, & alia ad com-

(*s*) in *Constitutione rei scholasticæ Ilfeldensis*, p. 180, edit. Northusæ, sumtu cœnobii, A. 1716. in 4.

(*t*) intelligit Præfationem NEANDRI ad VOLLANDI *de re poetica* libros quatuor.

componendos versus Græcos maxime idonea, quæ, postquam singula in ordinem legitimum redegit, Præceptoris censuræ subjecit: revisit ea NEANDER, & cum præfamine suo in publicum emisit, hac inscriptione: *De re poëtica libri quatuor*: scilicet *Epitbetorum liber I: Phrasion poëticarum liber I: Descriptionum variarum & elegantiarum poëticarum liber I: Elegantiarum secundum tria causarum genera distributarum liber I, &c.* Lipsiæ anno 1582 in 8. editio repetita est ibid. annis 1592 & 1613 eadem forma. Elegans præterea scripsit VOLLANDVS noster εἰδύλλιον Græcum de laude vitæ rusticæ, Lipsiæ 1582 in 8 excusum. Tribuitur quoque ipsi a KOENIGIO (*u*) poëma Græcum, quo Ilfeldam Hercyniam celebravit, eodem anno typis exscriptum: quod non vidi. Plura carmina, quæ in schola Ilfeldensi composuit, impressa non esse, scio.

JOANNES LVNDORPIVS.

JOanni LVNDORPIO Obernhoviano, inter Latinos Germaniæ Poëtas locum concessit Ranutius GHERVS *seu* Janus GRVTHERVS (*x*); cur nos eum non referamus inter Græcos? Composuit enim *Tetrasticha Græco-Latina in Epistolas & Evangelia Dominicalia*, Francofurti apud Egenolphum anno 1582 in 8 typis exscripta (*y*). *CASPAR*

(*u*) in Elencho materiarum poëticarum MSCto, pag. 64.

(*x*) in Delit. Poët. Germ. Part. III, pag. 1508.

(*y*) Israel SPACHIVS in Nomenclat. Phil. p. 197.

CASPAR RVBIGERVS.

CAſpari RVBIGERI, Germani, Paraphraſis Græca *viginti Pſalmorum Davidicorum* heroica, Noribergæ, anno 1584 in 8 publici juris facta, notatur in Catalogo Bibliothecæ Carpzovianæ (*z*).

JOANNES SCHIRMERVS.

JOannes SCHIRMERVS, Friccuſanus, Philoſophiæ Magiſter & Poëta, in lucem edidit *Proverbia Salomonis* Græce verſibus Hexametris expreſſa, Noribergæ, anno 1584 in 8. teſte Joanne CLESSIO (*a*), & aliis (*b*). Laurentius CRASSVS, Italus, his eum laudat verbis (*c*): *A imitazione degli antichi Poëti Greci Maeſtri poetò in Verſi eroici Giovanni Schirmero.*

JOACHIMVS ZEHNERVS.

AD celebre ingenii & dignitatis nomen poſt varia, quibus Meinungæ, Suhlæ & Schleuſingæ functus eſt, munera pervenit Joachimus ZEHNERVS, Eccleſiarum Hennebergicarum Superintendens Generalis. Themariæ illum ad vivos prodiiſſe anno MDLXVI, novimus. Ad ſtudia incubuit Schleuſingæ & Witenbergæ, ad Græcas inprimis & Hebraicas literas artemque poëti-

(*z*) Part. 1. pag. 199, num. 683.
(*a*) in Secul. Viror. Lit. pag. 371.
(*b*) SPACH. *ibid.* pag. 157, & Biblioth. Carpz. l. c.
(*c*) In *Iſtoria de Poeti Greci, e di que ch' n Greca Lingua han poetato*, pag. 274.

poëticam. Scripta ejus Theologica & alia, quorum catalogum LVDOVICI exhibet (*d*), satis eum in lingua Græca & Poëtis antiquis versatum produnt. Ipse vero Latine, Græce & Hebraice haud tenui modulatus avena, ardua ardue & divina divine cecinit. Præter *Paraphrases metricas in Evangelia dominicalia ex patrum scriptis collectas*, Lipsiæ 1602 & 1631 in 8, nec non *Pythagoræ fragmenta collecta & notis illustrata*, ibid. 1603 eadem forma impressa, ipsius prostant *Hennebergiæ eteostichi*, Witebergæ anno 1584 in 8, & quæ maxime huc spectat *Prophetæ Jonæ triplex paraphrasis metrica, Latina, Græca, Hebraica*, eodem anno eademque ibidem forma excusa. E vita abiit Jenæ anno MDCXII, cælestique corona loco illius doctoralis, qua eum Theologi Jenenses ornare decreverunt, a summo promotore CHRISTO condecoratus est.

ZACHÆVS FABER.

Roecknicii prope Torgaviam in lucem editus est Zachæus FABER, in Græco Germaniæ Parnasso haud infimi subsellii assessor. Ad factam Pauli DOLSCII, Germanorum Orphei, lyram sua accommodavit poëmata. Hunc enim, seu potius, viva voce præceptoris destitutus, dulcem ipsius poësin imitatus, præceptoris loco

(*d*) M. Godofredus LVDOVICI in *notitia Ephororum Schleusingensium*, pag. 13.

co habuit (*e*). Integrum *Danielem Prophetam* Græco carmine reddidit, perque typum evulgavit, quemadmodum Polycarpus LYSERVS in epiſtola quadam, quam ad Thomam CRENIVM ſcripſit, nos facit certiores (*f*). Paſtor tandem Poëta noſter Chemnicii fuit ac Superintendens, cujus ſcripta, excepta Danielis verſione metrica, ex WITTENII Diario Biographico recenſet *Lexicon Eruditorum*. Mortalis eſſe deſiit die XII Decemb. anno poſt natum Chriſtum MDCXXXII.

GEORGIVS VOLCARTVS.

NAſcendi auſpicia habuit Georgius VOLCARTVS in Vrbium Germaniæ celeberrima Norimberga, die menſis Aprilis vigeſimo ſecundo, anno ſupra mille quingentos quinquageſimo octavo (*g*). In ſchola patria, quæ viros ſemper aluit eruditos, literis feliciter imbutus, Athenas Witebergenſes adiit, ſolidæ eruditionis deſideria impleturus. Tantos etiam intra triennium in Theologia & linguis profectus ibi fecit, ut in patriam redux, anno octogeſimo quinto in Academia Altorphina *Catecheſeos* Profeſſor

(*e*) ita ipſe Poëta noſter fatetur in præfatione dedicatoria ad *Danielem Prophetam*. Vide ſupra ſub *Paulo Dolſcio* pag. 91.

(*f*) Legitur hæc epiſtola in Thomæ CRENII Animadverſionum Philologicarum & Hiſtoricarum Parte III, pag. 235, edit. Lugd. Batav. 1698, in 8.

(*g*) Paulus FREHERVS in Theatro viror. claror. pag. 1439. & ZELTNERVS loco mox citando.

ſor, inque eadem Eccleſia Diaconus, & anno poſt Philoſophiæ Magiſter, factus, uſque ad annum 1604 publice docuerit. Calvinianam de Sacra Cœna ſententiam ſatis diu in ſinu fovebat, donec tandem aſtute eam profeſſus, magnos ibi motus excitavit. Illis tamen, ut videbatur, ſopitis, dicto anno Ambergam vocatus, munus Paſtoris ad D. Martini oblatum ſuſcipiens, liberius quam antea ſenſit, atque contra Altorphinos, Jacobum imprimis SCHOPPERVM, ore & calamo ſatis acuto, opiniones ſuas defendit. Quæ omnia fuſius recenſet celeberrimus ZELTNERVS. Ortis vero in Palatinatu motibus bellicis, a Pontificiis Amberga expulſus VOLCARTVS, ad ſaniorem mentem rediit, atque, poſt varios caſus, tandem Noribergæ vivere deſiit, die decimo tertio Martii, anno milleſimo, ſexcenteſimo, vigeſimo octavo. Modo laudatus ZELTNERVS vocat eum *virum doctiſſimum, ſed admodum verſutum*, ejusque *eloquentiam, qua* præter vernaculam noſtram *in utraque lingua polluit, maximam*, atque inter ſcripta ejus Theologica & Poëtica, quæ indagari potuerunt, recenſet *Carmen in natalem M. Mauritii Helingii ſcriptum Trochaico Græco & Latino verſu*, Altorph. ap. Nic. Cnorr, Acad. Typogr. anno 1587 in 4 excuſum (*b*).

N HIERO-

(*b*) D. Guſtavus Georgius ZELTNERVS in Vitis Theologorum Altorphinorum, pag. 44 ſeq.

HIERONYMVS MEGISERVS.

STuccardia metropolis est Ducatus Wirtembergici, & patria Hieronymi MEGISERI. Historiæ & linguis se dedit is a puero, discipulus Nicodemi FRISCHLINI, quem ipsum præceptorem cum Martino CRVSIO, ad miraculum usque Græce docto, in lingua & poësi Græca longe superabat. De utroque enim novimus, CRVSIVM scilicet ac FRISCHLINVM, conciones sacras, quas Doctores e suggestu ad populum habebant, festinante calamo Græco excepisse; at id, eodem modo, præstitit MEGISERVS carmine Græco. Ita enim ipse FRISCHLINVS ad CRVSIVM (*i*), *Solebas*, ait, *conciones Græce excipere: idem & ego, admodum juvenis. Nec defuit mihi discipulus* Hieronymus MEGISERVS, *qui, quod tu facis in Græca vulgari oratione, id præstabat ipse heroicis versibus.* An vero hujus laboris metrici extemporanei specimen, aut alia Græca abs se confecta carmina ediderit, mihi non constat. Hoc novi, illum præter multos, qui extant, eruditos Historicos & Philologicos libros, veterum Græcorum Epigrammata Latino carmine exposuisse, eaque sub *Anthologiæ* titulo Græce & Latine evulgasse, Francofurti anno 1602 in 8. Postquam Professorem Extraordinarium in

(*i*) vide Nicodemi FRISCHLINI Dialog. I. pro sua Grammatica & Strigili adversus Martinum CRVSIVM, pag. 152, edit. 1587 in 8.

in Vniversitate Lipsiensi ac Historiographum Electoralem per aliquot tempus egisset, adiit Academiam Austriacam, quæ Lincii ad Danubium est, ubi tandem fatis concessit anno millesimo, sexcentesimo, decimo sexto.

CONRADVS RITTERSHVSIVS.

GEmma *doctorum omnium ac bonorum inæstimabilis* (*k*) Conradus RITTERSHVSIVS Brunsuigæ natus anno post sesquimillenarium sexagesimo, multis eruditorum emortuali. In schola jam patria plurima poëmata, odas, orationes prosas & versas felici Minerva contexuit, ac Græca cum Latinis conjunxit (*l*). Theologiæ primum operam dedit in Academia Julia, resque varias oratione cum soluta, tum ligata Græca & Latina scripsit (*m*), sed, animo mutato, studium Juridicum ag-

 gref-

(*k*) sic RITTERSHVSIVS Iano GRVTERO audit, in Epicedio manibus ejus consecrato, quod Melchior ADAMVS in Vit. ICtorum Germ. p. m. 465, exhibet. Adolph. CLARMVNDVS in Vit. clariss. Viror. Part. 2. p. m. 18. errat, BARTHIVM hujus elogii parentem esse, idque in ejus *Adversf. libr.* 29. *cap.* 3 extare, asserens. Ansam forte huic errori præbuit Thomas-Pope BLOVNT in Censura celebr. authorum, p. m. 892, qui GRVTERI & BARTHII de *Rittershusio* effata conjungit. Hujus autem in *Advers. l.* 6. p. 1314 sic habet effatum: *Vide plura apud doctissimum Rittershusium, cujus manibus æternam felicitatem precamur.*

(*l*) ADAMVS *loc. cit.* pag. 462. FREHERVS in Theatro viror. claror. pag. 994.

(*m*) WITTEN. Memor. ICtorum, Dec. 1. p. 15.

greſſus eſt, idque Altorfii continuavit, abſolvitque Ingolſtadii. Pluribus hinc inde peractis itineribus, anno 1591 per agrum Wirtembergicum & Brisgoiam Baſileam adiit, petendi ſupremos in Jure honores ergo, quos Tubingenſes & Friburgenſes ultro ipſi transeunti offerebant (*n*). Interim Altorfii e vita diſceſſit quidam Juris anteceſſor; adeoque lacuna acta eſt in Academia laudatiſſima. Ad eam explendam Senatui Norico maxime idoneus viſus eſt RITTERSHVSIVS. Vocatus ergo honorifice primo *Inſtitutionum*, poſt *Pandectarum* ſucceſſor & Profeſſor eſt electus. Huic ſuæ profeſſioni ſic præfuit, ut multum utilitatis ad ſtudioſam juventutem manarit: ut apud exteros gloriam compararit: ut a quibusdam Rebuspublicis ad honorem Conſiliarii, a quibusdam Academiis ad Juris Civilis profeſſionem ſat ſplendidis ſtipendiis fuerit invitatus (*o*). Vere fuit vir hic inſignis, alter ſui ſeculi *Scævola*, Orator, Poëta, Philologus & Philoſophus eximius; Græcæ & Latinæ linguæ callentiſſimus, ita ut perpetuo cum literarum principibus, Homero, Platone, Ariſtotele, Demoſthene, Herodoto, Xenophonte, Thucydide, Iſocrate, aliisque tam ſacris quam profanis ſcriptoribus, Græ-

(*n*) ita filius ipſius, Georgius RITTERSHVSIVS, fidem nobis facit apud WITTEN. *loc. cit.* pag. 18.

(*o*) deſumta hæc ſunt ex Melch. ADAMI Vitis *l. c.* pag. 464. & Pauli FREHERI Theatr. virorum clarorum pag. 996.

Græcis Græce; cum Cæsare, Tullio, Varrone, Marone, Horatio, & aliis Latini idiomatis proceribus Latine, scribendo & dicendo certare posset, indicante Melchiore ADAMO (*p*). In varias Europæ oras ad viros clarissimos scripsit epistolas, imo & in Græciam ipsam ad Maximum MARGUNIUM, Episcopum Cytherorum, cujus *Hymnos Anacreonticos* ex Græco in Latinum eodem carminis genere convertit, Augustæ, 1600 in 8 excusos. Notis illustravit *Amphilochii, Episcopi Iconii, de recta studiorum ac vitæ ratione, Epistolam ad Seleucum, versibus Jambicis 333 quasi quarto post N. C. seculo scriptam*, tertium editam, curante & recensente Nicolao RITTERSHUSIO, Altdorfii anno 1644 in 8 (*q*). Admirabilis etiam in ipso fuit memoria, adeo ut ea tenuerit Hesiodi libros ἔργων καὶ ἡμέρων. In lectione Homeri ita versatus fuit, ut in colloquio cum Andrea DINNERO, linguæ Græcæ & studiosissimo & peritissimo, tum temporis adhuc adolescente, postea Jurium Professore, solis aliquando usus fuerit versibus Homericis. Cum Archiepiscopo Constantinopolitano, qui anno 1607 Altor-

(*p*) ibidem pag. 466.

(*q*) Iacobus BILLIUS hanc Epistolam metricam Gregorio Nazianzeno adscribit; quæ tamen sententia Conrado RITTERSHUSIO displicet, quemadmodum etiam D. ZEHNERO, teste Andr. Christiano ESCHENBACHIO in Diss. de *Poetis Christianis sacris*, §. 1x, pag. 83. Dissertationum Academicarum 11. Norib. 1719 in 8 editarum.

finam Academiam salutaverat, itidem Græce conversatus est (r). Elogia ejus collegit BLOVNTIVS (s), & catalogum scriptorum exhibet WITTENIVS (t). Latina ejus poëmata, quorum plurima scripsit, alio loco recensebo; Græca vero ad manus meas nondum pervenerunt, nisi ea, quæ *Commentario in Salvianum* (u) hinc inde inspersa sunt. *Corrado Rittershusio*, ait Laurentius CRASSVS (x), *e celebre Poëta Greco ha stampato sù l' instituzioni Civili --- e molti Epigrammi Greci.* Albertus VNGARVS, Theologiæ Doctor pontificius, Poëtam nostrum hoc elogio insignivit: *Revixisse Divum Nazianzenum, quia vivat Cunradus* RITTERSHVSIVS, *qui in scribendis Græcis carminibus potis sit genium & ingenium Nazianzeni ostendere.* Obiit magnus hic vir anno Christi MDCXIII.

ERASMVS SEIDELMANNVS.

ERasmus SEIDELMANNVS, Northusanus, diligens in versibus Græcis componendis, antiquis Poëtis evolvendis, iisdemque juventuti illustrandis magister fuit. Quod commun-

(r) hæcce refert filius ipsius ap. WITTEN. loc. cit. pag. 21.

(s) in Censura celebr. Authorum, p. 891, sq.

(t) loco modo citato, pag. 23, sq.

(u) mihi est editio, quam BALVZIVS procuravit, Bremæ anno 1688 in 4 excusa.

(x) in *Istoria de Poeti Greci e di que che' n Greca lingua han poetato*, pag. 115. edit. Neap. 1678 in fol.

monſtrat ejus *Epitome de Poëſi* ſeu *Proſodia Græcorum*, Francofurti anno 1587 in 8 evulgatum. Ob ſingularem ejus uſum ac præſtantiam Conradi DINNERI, Acroniani, Epithetorum Græcorum farragini inſertum, Hanoviæque apud Wechelianos impreſſum eſt anno 1605. eadem forma.

CONRADVS DINNERVS.

COnradus DINNERVS, Acronianus, ſtudiis incubuit Friburgi Brisgoiæ adeo feliciter ac laudabiliter, ut ab incluta Facultate ibidem Juridica J. V. Doctor proclamaretur. Sub græciſſimo Joanne HARTVNGO in Græcis adeo profecit, ut mox Profeſſor Publicus ſalutaretur. Tandem vocatus ab Epiſcopo Wirceburgenſi, Conſiliarius factus eſt, in qua etiam functione Wirceburgi diem obiit ſupremum. Vt autem laborum poëticorum juventutem levaret, vir Græce callentiſſimus, Poëta & Poëtarum indagator, ex optimis ſcriptoribus collegit *Epitheta Græca*, quæ Francofurti anno 1589 in 8 lucem aſpexerunt. Iterata editio prodiit Hanoviæ 1605 in 8, cum Eraſmi SEIDELMANNI Epitome de Poëſi Græcorum, ceu articulo præcedente monuimus. Fridericus TVCHERVS, Patricius Noribergenſis, in Parentatiuncula Andreæ DINNERI, Profeſſoris Altorphini, in Græca lingua, uti ſub Conrado RITTERSHVSIO antea meminimus, verſatiſſimi, de hujus parente DINNERO noſtro ita pro-

fitetur (y): *Conradus* DINNERVS *præter exactissimam Juris cognitionem in omni genere eruditionis adeo versatus erat, ut seculi sui facile eruditissimus & pene unicum Græcæ litteraturæ lumen esset, quod doctissima & utilissima ejus scripta, inprimis vero Epitheta illa Græca, magni equidem laboris opus, cum in medio sint, me etiam tacente loquuntur, ita ut illis non opus sit suspensa hedera.*

NICOLAVS RVMANNVS.

Fù *Niccola Rumanno*, ait Laurentius CRASSVS (z), *Scrittor Greco e Latino, e di lui si leggono più Componimenti, tra' quali celebri van gl' Ipponattei greci, e gli Archilochii latini à Giovanni Schelam.* Scilicet Joannes SCHELHAMMERVS omnis generis convicia in RVMANNVM congerebat; cui vero RVMANNVS poëtice respondebat, injuriam a se amoliturus, hoc scripto: *Archilochia Latina & Hipponactea Græca in Joannem Schellhammerum, sycophantam*, Helmstadii, anno 1589, in 8.

VARII POESEOS DEFENSORES.

EOdem tempore nonnulli optimam Poësin, Græcam pariter & Latinam, furiose allatrabant, eamque ceu pernitiosam rejiciebant. Inter

(y) integram hanc parentatiunculam inseruit Henning. VVITTENIVS *Memoriis JCtorum*, decad. II, p. 149.

(z) in sua *Istoria de Poeti Greci, e di que ch' in Greca lingua han poetato*, pag. 361.

Inter quos princeps erat Pædagogus quidam in Borussia, Joachimus CIMDARSUS. Quem vero, ejusque asseclas, stylo appetebant varii, varias Græcas Latinasque satyras atque Epigrammata exarantes, divinæque Poëseos existimationi consulentes. Quæ poëmata, quum notatu lectuque dignissima viderentur, in uno fasciculo edita fuere, hac inscriptione: *Poëtarum illustrium Satyræ & Epigrammata Græca & Latina in Joachimum Cimdarsum, Archipædagogum in Borussia, Poëtices calumniatorem. Tremoniæ*, 1589 *in* 8 (*a*).

CHRISTOPHORUS HUNNICHIUS.

ALiis audit HUNNIGIUS. Natus est anno post mille quingentos sexagesimo septimo. Studiis mathematicis præsertim, literisque Græcis operam dedit Lipsiæ. Gubernavit postea Gymnasium, quod Stetini in Pomerania est, usque ad annum millesimum, sexcentesimum, vigesimum tertium, quo vitam cum morte commutavit. Reliquit egregia ingenii & diligentiæ monumenta, ex quibus mei est recensere Poëma Græcum, quod de Philosophiæ præstantia & utilitate struxit, Lipsiæ anno 1589 editum: nec non aliud, quo eadem lingua Mathematicorum Miracula decantavit, ibid. anno 1590 typis exscriptum.

N 5 *ANDREAS*

(*a*) Israel SPACHIUS in Nomenclatore Philos. pag. 133.

ANDREAS WILCKIVS.

IN lucem editus est Andreas WILCKIVS Helmershusæ, anno post sesquimillenarium sexagesimo secundo. Musis litavit in schola patria & Jenæ, ubi Publicam de se spem faciebat, qui ad alios feliciter erudiendos aptissimus esset. Ad gubernationem Gymnasii Gothani vocatus, quum arte dicendi in utraque lingua, Græca & Latina, maxime pollebat, juventutem in suos mores formavit, fecitque disertam. Prostant ejus orationes ipso Tullii stilo conscriptæ, & faces, quibus Poëtis intelligendis lucem accendit. Integram *Jonæ Prophetiam* lucidissimo carmine Græco illustravit, inque publicum emisit anno 1590. Humanis autem rebus valedixit anno millesimo, sexcentesimo, quarto, mense Junio.

JVSTVS TETZLERVS.

HVjus prostat (*b*) Historia miraculorum Domini & Salvatoris nostri Jesu Christi Heroico carmine Græco & Latino, una cum Germanicis rythmis expressa, Hamburgi anno 1592 in 8 publicata.

NICOLAVS REVSNERVS.

NIcolaus REVSNERVS, Leorinus, Friderico TAVBMANNO per anagramma audit: *Ver-*

(*b*) Io. CLESSII Sec. Vir. Lit. pag. 373. at juxta Isr. SPACHIVM *loc. cit.* pag. 158. hic liber *Lipsiæ* excusus est.

Versu clarus, nonne Juri sol es? additque (c):

Ex me quærebat nuper, REVSNERE, quis esses,
(Nescio cujus erat ipse coloris!) homo.
Nonne es Sol Juri Versuque sat undique *clarus?*
Quid refert quæri, fama quod ipsa refert?

Poëtam illum fuisse excellentem, Oratorem & Jurisconsultum, immo Polyhistorem longe celeberrimum, quis est, qui nesciat? scripta ejus erudita, quorum haud exigua pars est, digito quasi virum monstrant. Præter id, quod in Camera Spirensi adsessor fuit, Lavingæ, Argentorati & Jenæ publico Doctoris officio functus est. Vixit ab anno millesimo, quingentesimo, quadragesimo quinto (natus in Silesiorum urbe Leoberga) usque ad annum seculi insequentis secundum, quo anno ætatis quinquagesimo octavo, dum altera vice Academiæ Jenensis fasces gerebat, humum momordit. Vitæ ejus descriptio apud Thomam Schurerum prodiit anno 1603 in 8. Eleganti electione Musas atque Poëticam a teneris maximopere, Goldbergæ inprimis & Vratislaviæ ad literas tum incumbens, complexus est, quod videlicet eam doctrinæ elegantioris partem (verba pene sunt ipsius Nicolai REVSNERI) præcipuam esse existima-

(c) Frider. TAVBMANNVS in *Melodæs.* lib. II Epigrammatum, pag. 390. *conf.* ejusd. *Columb. Poetic.* pag. 5.

ſtimaret, ſine qua nemo ullam ſolidæ eruditionis laudem conſequi poſſet. In ea itaque arte interius cognoſcenda exercendaque ita ſe hæſiſſe libenter fatetur, ut ab illa, ætate quamvis provecta, deinceps etiam nulla prorſus ratione avelli poſſe videretur (*d*). Edocent id ſatis ipſius ſcripta poëtica, Latina pariter & Græca, ſingula melle dulciora, quorum magnam partem recenſet clariſſimus Vir, M. Jo. Sigismundus IOHNIVS (*e*). Ad noſtrum præcipue forum ſpectant *Diſticha illa Græca*, quibus Evangelia & Epiſtolas Dominicales incluſit Poëta noſter, quæque Melchior ADAMVS (*f*) & Paulus FREHERVS (*g*) inter edita referunt. Scripſit

(*d*) Ioan. Petrus LOTICHIVS in Bibliothecæ Poëticæ Parte III, pag. 145.

(*e*) in Parnaſſi Sileſiaci ſive recenſionis Poëtarum Sileſiacorum Centuria I, an. 1728 VVratislaviæ edita, pag. 164, ſq. ubi etiam REVSNERI noſtri *Imagines illuſtrium fide & doctrina virorum*, ac ſi *Jenæ* 1597 excuſæ eſſent, allegat Doctiſſimus Auctor, ſed ex communi ferme, ſi locum impreſſionis excipias, errore. Plerique enim, ceu Bibliotheca Thuana tom. I. p. 495 editionis Pariſienſis, hunc librum *Argentorati* 1597, prodiiſſe putant, a male intellectis numeris Romanis, qui in fronte libri ſic conſpiciuntur, *Argentorati* CIↃ IↃ XIIIC. ſeducti. Hi vero numeri exprimunt annum 1587. Ceterum clariſſimi IOHNII laborem magni æſtimo, precorque eum publice, ut, quemadmodum jam duas dedit, reliquas etiam Poëtarum Centurias, ceu promiſit, in publicum prodire jubeat: faciet rem & patriæ ſuæ & orbi literato gratiſſimam.

(*f*) in *Vitis JCtorum Germanorum*, p. 381.

(*g*) in Theatro virorum clarorum, pag. 961.

Scripsit & alia poëmata Græca, quæ *Operibus* suis *Poëticis*, Jenæ anno 1593 in 8 per Tobiam Steinmannum impressis, inseruit. Constant ea quatuor tomis seu partibus (*h*), in quibus invenies Elegorum Græcanicorum librum I: Heroicorum fragmentum Græcum: Epodon Græcorum libros II: EpigrammatumGræcorum librum I. Elegiarum Græcarum liber I cum ipsius Libris V Elegiarum Latinarum & Anagrammatographia, Jenæ 1602 in 8 prodiisse etiam dicitur (*i*). Adeoque REVSNERVS non tantum in Parnasso Silesiaco, verum etiam inter Græcos Germaniæ nostræ Poëtas insigniter locum meruit.

JOANNES VRSINVS.

Sveidnicii Silesiorum lucem aspexit Joannes VRSINVS, anno post mille quingentos quinquagesimo septimo, distinguendus a Joanne VRSINO, Marleshusa-Thuringo, qui eodem tempore vixit, & inter Poëtas haud ultimum locum adeptus est. Hic Scholæ, noster Ecclesiæ operam suam consecravit. Etenim in Pantenoviana Pastorem, inde in Lubenensi Ecclesia Archidiaconum eum fuisse, annales

(*h*) modo laudatus M. IOHNIVS *l. c.* pag. 165, tribus tantum tomis aut partibus hæc *Opera Poetica* constare arbitratur, tot etiam, & cujuslibet tomi contenta recenset. At quartus etiam tomus adest, in quo continentur *Anagrammatum libri* IX *& alia*.

(*i*) *ibidem*, pag. 164.

nales produnt. Philologum & orientalium linguarum peritissimum Caspar CVNRADVS in Prosopographia sua melica ipsum appellat. In Græca lingua Musis haud infeliciter litavit, teste doctissimo IOHNIO, qui saltem unicum ejus carmen Græcum in nuptias Michaëlis STREBÆI, Lignicii anno 1598 in 4 excusum, vidit, cujus gratia sedem ipsi in Parnasso suo assignavit (k). Obiit VRSINVS anno superioris seculi sexto, ætatis quadragesimo nono.

CHRISTOPHORVS PELARGVS.

ABhorremus ab anseribus, olores haud raro interstrepentibus; at ciconia passus cum cygnis associante, delectamur. Accidit hoc, cum PELARGVS, cujus nomen gentilitium STORCK est, ciconiam significans, poëticis corpus suum tulit gradibus, atque amicam cum Poëtis nostris societatem iniit. In lucem editus Sueidnicii in Silesia, præcipua cygnorum regione, anno post mille quingentos sexagesimo quinto, ad pedes eruditorum sedit Vratislaviæ, & postmodum Francofurti ad Oderam, ubi tantos in Græcis literis & Theologia fecit progressus, ut conscripti Academiæ patres Professionem hujus linguæ, & postea Doctoralem in Theologia gradum ipsamque in ea Professionem ipsi contulerint. Obiit, cum

(k) vide sis IO. SIGISM. IOHNII *Parnassum Silesiacum*, Cent. II, pag. 182.

cum fasces academicos teneret, anno millesimo, sexcentesimo, trigesimo tertio. Multa edidit scripta, quæ in Theologorum ephemeridibus leges. Nobis indicandum venit poëma Græcum, quod de SPIRITU SANCTO, genere anacreontico struxit. Fridericus TAUBMANNUS dignatus illud est epigrammate laudeque Poëtam, quem sic affatur (*l*):

Græcos Anacreontes
Ad Spiritum Jehovæ
Abs te, Pelarge, legi.
Quod si quis hoc Latini
Sermonis architecton
Felicitate tanta
Auderet æmulari:
Nonne, approbante cuncto
Poëtico senatu,
Vocari & esse posset
ANACREON LATINUS?

MATTHÆUS ZUBERUS.

PAuperibus quidem, at honestis parentibus natus est Matthæus ZUBERUS *Neoburgi* in Palatinatu, anno post mille quingentos septuagesimo (*m*). Præceptores patrii tam egestatem parentum, quam largam pueri ad studia indolem deprehendentes, humillime eum com-

(*l*) vide ejus *Schediasmata poetica*, pag. 501, VVitebergæ anno 1613 in 8 formis impressa.

(*m*) FREHERUS in Theatro clar. vir. pag. 1516, habet *circa Annum* C. 1570.

commendarunt Illustrissimo Principi PHILIPPO LVDOVICO, qui etiam ipsius curam gessit, inque Gymnasium suum, quod Lavingæ ad Danubium erat, suscepit, ac ut suis erudiretur sumtibus, clementissime mandavit. Adeo vero in omnis generis literatura, præsertim in utraque lingua & Poësi, profecit ZVBERVS, ut non modo Præceptorum amorem, discipulorumque admirationem, sed ulteriorem quoque Principis liberalitatem sibi conciliaret. Exinde misit eum Palatinus in Academiam Witebergensem, atque aliquot annos stipendium ei numerari jussit. Quod vero cum sitim non penitus depelleret, quæsivit amicos Poëta noster, qui eum ex tempore & inter pocula versus fundentem in compotationes suas reciperent, atque asymbolum dimitterent. Pepigit carmina Latina & Græca, quæ in ipsius museo, ceu in officina quadam libraria, prostabant venalia, quibus *extrusis habeat, unde vivat*. Quanquam autem quæstum ex iis faciebat, erant tamen ea sic comparata, ut maximo cum applausu arriperentur. Quare ipsius etiam poëmata tanti æstimavit insignis Poëta ille & Comes Palatinus, Paulus MELISSVS, ut Laurea Poëtica ZVBERVM, annos ætatis viginti sex agentem, condecoraverit (*n*). In Galliam, nescio quo fato, & alias regi-

(*n*) Frider. TAVBMANNVS, Professor VVitebergensis, in *Melodæs.* lib. 1. Epigrammat. p. m. 371 seqq. de Zubero ita:

regiones peregrinatum, reducemque ALBERTVS, tum Palatinatus Princeps, ad Gymnasium Sultzbacense vocavit, in quo utramque poësin publice magna cum laude profitebatur. Poëta erat post MARTIALEM & OVENVM Epigrammatographus excellentissimus. Joannes Michael MOSCHEROSCHIVS, Vates sua tempestate ingeniosus & celebris, cantillat (*o*):

Tu post OVENVM, *generoso carmine Vatem,*
Solus es ad gustum, docte ZVBERE, *meum.*
Prandeo, vel cœno, vel si jentacula sumo,
Es mecum, ex libris nausea nulla tuis.

Et alibi idem egregius vir judicat (*p*): *ad faciliorem Epigrammatum cognitionem* OVENVS *&* MARTIALIS *&* ZVBERVS *avide legendi, non semel sed iterum atque iterum, ut aculei maneant & acumen in ingenio tibi forment.* & paucis interjectis, pergit: *Hos vero authores ubi non semel tantum pellegeris, liber ab onerosa versuum atque cumulata phrasium comportatione fies; habebisque delectum in procinctu, qui brevitatem quidem te, sed & nervositatem simplicem, planam atque rotundam docebit.* Quod

O ab

Ecquid ais, ZVBERE*? sacro de germine Laurus*
Publica serta meum nobilitare caput?
Hic de me sensus vulgi est. Ego negligo vulgum,
Quæ datur a Phœbo Laurea, pondus habet.

(*o*) Epigrammatum suorum Centuria IV, num. 40. pag. 164.

(*p*) *itidem* pag. 176, in epistola ad filium, data e Venustinga d. x Dec. 1639.

ab accurato carminum censore, non ut pagellas, neque τὸ τοῦ ποιήματος μῆκος observet, sed τὴν τέλειαν βραχύτητα censeat, prærequisivit ipse ZVBERVS (q), id sane observavit accuratissimus carminum censor MOSCHEROSCHIVS. Quidquid autem in Latino, id etiam in Græco carmine præstitit Poëta noster. Ad te, quisquis etiam sis, accurate carminum censor, audacter provoco, remove nomen ZVBERI a Græcis ipsius libris poëticis, & censebis, non modernum, sed veterem, non ZVBERVM Germanum, sed Homerum, Hesiodum, aut alium Græcorum Poëtarum principem esse, cujus carmina legas. KIRCHNERVS inter sexcentos, quos in Prosodia sua Græca locavit, veteres Poëtas congruam ipsi sedem paravit, atque auctoritatem *syllabarum* quantitatis æque ex ZVBERI ac illorum priscorum poëmatibus declaravit. Multorum quidem a nonnullis plagiorum accusatur; at quo *jure* non video. Sedulus erat in Poëtis legendis, & dum carmina sua meditabatur, quandoque de suis, citra voluntatem, quandoque etiam de industria, peregrinum versum immiscuit. Quod plagium dici non meretur. Adhæc imitatus est alios, uti Homerum Virgilius, quem tamen plagiarium nemo dicet. Multa scripsit poëmata Latina & Græca, quæ partim per typos prodierunt, partim ἀνέκδοτα sunt. Ex illis

(q) in *Æolohyl. pemm.* 4. *dedic.* ibid. pag. 54.

illis eminent *Miscellaneorum, tam Latinorum quam Græcorum Epigrammatum libri sex*, Francofurti, apud Egenolphi heredes, anno 1596 in 8 impressi: *Epodatys*, sive *Carminum & Epigrammatum Piscades quinque*, Halæ, an. 1614, 8: *Monostichologia*, Ambergæ, 1616 in 8. Post obitum vero Auctoris Poëmatum itidem Latinorum ac Græcorum spissa duo volumina Francofurti, anno 1626 in 8, lucem aspexerunt. Laurentius CRASSVS, fedulus Poëtarum Græcorum annotator, eximie de ipso judicat, refertque (*r*): *Con fecondità d' ingegno scrisse Matteo Zubero la Gnomotipia, le Monostocologie, le Centurie di Monastici Greci, il Caton Greco, e altre Opere.* Obiit autem Poëta noster Noribergæ, die XIX Febr. Anno M DC XXIII.

ANONYMVS.

Epistolæ & Evangelia Dominicalia ab innominato Poëta Græcis versibus reddita, Lipsiæ, anno 1599 in 8 prodierunt, referente CLESSIO (*s*), & DRAVDIO (*t*).

JACOBVS MEILERIVS.

Ex qua gente Jacobus MEILERIVS oriundus sit, me, ut verum fatear, adhuc latet, quum annales, quos evolvi, nullam de eo

O 2 men-

(*r*) in *Istoria de Poeti Greci e di que che' n Greca lingua han poetato*, pag. 329. edit. Neap. 1678 in fol.

(*s*) in Vir. Lit. Monum. pag. 391.

(*t*) in Bibliotheca Classica, pag. 1144.

mentionem injiciant. Egregium tamen illum fuiſſe Græcum Poëtam, illi verſus, quos Chriſtophorus KIRCHNERVS in Proſodia ſua Græca ad demonſtrandam ſyllabarum quantitatem producit, id ſatis comprobant. Sunt autem illi ex Salomonis Proverbiis, quæ omnia Meilerius carmine elegiaco reddidit, annoque 1599 evulgavit. Laurentius CRASSVS hæc de eo prodit (u): *Giamo Meillerio faticò molto nella lingua Greca, e poëtar volle in quella, ſiccome anche nella Latina. Stampo la Metafraſi ſopra i Proverbi di Salomone in Verſi.* Quod ſi vero quis hunc Poëtam Græcum ex Germanorum ſanguine non prodiiſſe deprehenderit, valde precor, ut ad populum ſuum migrare eum jubeat.

JOANNES GRASSARVS.

NEc multa de Joanne GRASSARO referre poſſumus, niſi quod eum Germanum inque Philoſophia Magiſtrum fuiſſe ſciamus. Ipſius Poëſis Græco-Latina, Lipſiæ apud Henningum Groſſium anno 1600 in 8 excuſa eſt, memorante Joanne CLESSIO (x).

THEOPHILVS CANGISERVS.

EOdem tempore claruit Theophilus CANGISERVS, Halenſis, Philoſophiæ Magiſter,

(u) in ſæpius citata ſua *Iſtoria de Poeti Greci Toſco* ſcripta, pag. 254.

(x) in Viror. Literat. Monum. p. 369.

ster, Philologus & Poëta Græcus admodum pius ac insignis. Metrica Joannis POSSELII Evangelia & Epistolas Dominicales, nec non ejusdem centum & triginta septem regulas vitæ, quæ hactenus Græce tantum extabant, Latine interpretatus est, atque in juventutis studiosæ commodum, difficiliores voces exposuit, Lipsiæ, anno 1599 in 8, & sæpius excusas, ceu jam sub POSSELIO monuimus. Adjecit autem CANGISERUS ad finem hujus libri Græca sua poëmata, scilicet hymnos aliquot sacros in natalem & resurrectionem Salvatoris, ut *Gelobet seystu Jesu Christ*, & *Christ ist erstanden* &c. in Græcas elegias versos. Et quemadmodum in his Ecclesiæ nostræ consuetis canticis felicissimus fuit; ita nullum dubium est, quin etiam Psalmos Davidicos, ad mentem sanctissimi Vatis, perspicue interpretatus sit. Eum namque *Psalmos Davidis metrica paraphrasi Græca*, anno 1610, expressisse, testatur KOENIGIUS (y).

JACOBUS GRETSERUS.

FAmigeratissimus ille e Societate Jesu, Jacobus GRETSERUS in lucem prodiit Marc-

 dorffii

(y) in Bibliotheca Vet. & Nova, pag 160. & in Elencho materiarum poëticarum MSCto, pag. 106 scribit: *Ajunt, Theoph. Cangiserum etiam Psalmos Græca paraphrasi illustrasse: quam versionem tamen hactenus videre nequaquam potui.* Nec ego vidi illam. Hinc augu-

dorffii sub ditione Constantiensi Ecclesiastica, anno post mille quingentos sexagesimo. Studuit Friburgi & Ingolstadii, ubi anno ætatis suæ decimo septimo in Jesuitarum Ordinem receptus est. Docuit ibidem annis viginti sex, uno anno linguam Græcam, tribus Philosophiam, reliquis Theologiam professus (z). Maximæ sibi gloriæ ducebant Marcdorffienses, quod tantus vir originem suam ex ipsis traxerit; hinc imaginem ejus pictam, quam in Curia sua erigere decreverunt, ab eo petierunt: recusavit eam GRETSERUS. Inde Superiores ejus in auxilium vocarunt. Indignatus ille est, ubi rescivit, monuitque, *tum demum illos suam imaginem habituros, si pictum in tabula asinum haberent* (a). Plurima edidit scripta, & si Georgio STENGELIO credendum, sesquicentum libros exaravit (b). Georgius HESERUS Catalogum Scriptorum GRETSERI edidit, Monachii 1674 in 4 (c). Multos aucto-

augurор, KOENIGIUM & illos, ex quorum ore- KOENIGIUS hæc dicit confundere Psalmos Davidi- cos cum Psalmis seu Hymnis Ecclesiasticis, quorum ali- quot, ut supra dictum, CANGISERUS Græce vertit.

(z) KOENIGIUS in Biblioth. cit. pag. 363.

(a) vide Nathanaelis SOTWELLII Biblioth. Scriptorum Societ. Iesu, pag. 369. *conf.* BAYLE Dictionaire Hist. & Critique, Tome II, p. m. 1317.

(b) KOENIG. Biblioth. *pag. cit.* FREHERUS in *Theatr. viror. claror.* quædam ejus scripta recenset, pag. 430.

(c) Petrus BAELIUS *loco memorato.*

auctores Græcos Latine transtulit, notisque illustravit, puta Cyrillum in Prophetas minores, Joannem Cantacuzenum, Simocattam, Phranzem, Georgium Codinum Curopalatem, & alios. Prostant ejus eruditissimi *Institutionum Græcæ linguæ libri quatuor*, diversis locis ac temporibus typis exscripti. Ad manus mihi est editio Coloniensis, anno 1677 in 8 evulgata. Harum *Institutionum liber tertius* XXIX Capitibus absolvitur, absolutissimamque Prosodiam Græcam, seu, vt titulus habet, *doctrinam de syllabarum dimensione*, complectitur. Plerique tamen Protestantium eruditi GRETSERUM hujus voluminis auctorem esse dubitant, siquidem apertum esse dicunt, illum in Colloquio Ratisbonensi cum nostro HUNNIO disputantem ne terminos quidem technicos Græcos intellexisse: puduisse eum valde hujus rei, adjiciunt, ac non ita multo post præstantissimam hanc Grammaticam Græcam sub ipsius nomine in lucem prodiisse, cujus auctorem, ut SCHURTZFLEISCHIUS præsertim judicat (*d*), vel universum aliquod Jesuitarum Collegium, vel, ut alii conjiciunt, eruditissimum illum Jesuitam, Matthæum RADERUM, fuisse. An vero hæ conjecturæ verum attingant, non prolixe inquiram, cum meræ sint & maneant conjecturæ. Hoc certum scio,

O 4 &cu-

(*d*) *vid.* Conr. Samuel. SCHURTZFLEISCHII *Vita* ab Adolpho CLARMUNDO descripta, p. 195 sq.

& cudisse GRETSERUM poëmata Græca, & antiquorum plurima Latinis auribus exhibuisse ac illustrasse. Acrostichides Græcæ, Epigrammata, & transpositiones Latinæ florent in ipsius *Horto S. Crucis*, Ingolstadii anno 1600 in 4 condito. Adscripsit eum Laurentius CRASSUS Poëtis Græcis: *Giacomo Gretsero*, incipiens (*e*), *professò la lingua Greca con tanta accuratezza, che venne stimato il più intendente de' suoi tempi di quella lingua. Nella Poësia Greca e Latina fatico ancora, in pochissime memorie leggonsi dagli ameni ingegni. Trovansi con tutto ciò le di lui Poësie lodate dal Domenichi coî seguente Epigramma*:

Decantas nostræ Labarum, Gretsere, salutis,
Et fidibus Græcis; nec tibi Græca fides.
Et pangis Graja magnum Sotera Camena,
Ut tibi cum Latia, sit quoque Græca Lyra.

Ad purgandam in igne, ceu speravit, animam suam abiit ex impuritia mundi, anno millesimo, sexcentesimo, vigesimo quinto, die vigesimo nono Januarii, anno ætatis sexagesimo quinto (*f*).

JOANNES BENEDICTUS.

BENEDICTORUM gentem inter omnes Europæ populos dispersam esse, historia literaria prodit. Cujus regionis noster sit Joannes

(*e*) in *Istoria de Poeti Greci*, pag. 154.
(*f*) juxta FREHERUM loc. cit. GRETSERUS obiit A. C. 1627.

nes BENEDICTVS, inquirendum eſt. Facile Gallum eum eſſe, ſuſpicari poſſem, quod frater ipſius in Gallia vixit, &, priusquam aliquot BARTASSII librorum metricam verſionem luci exhiberet, Iſaacum CASAVBONVM non modo conſuluit, verum etiam BENEDICTI noſtri ſpecimen verſionis Græcæ Horatianæ ipſi tradidit (g). Sed cum Paulus COLOMESIVS in *Gallia* ſua *Orientali* (h) nullam de eo mentionem faciat, & Philippus MORNÆVS BENEDICTVM a Salmurio Galliæ Academia remotiſſimum ad munus profeſſorium invitaverit (i), ex alia illum natione prodiiſſe conjicio. Germanum eum vocant Thomas BARTHOLINVS (k), Chriſtophorus HENDREICHIVS (l), Adrianus BAILLETVS (m) & alii. Ipſe Gulielmum CORVM, Baſileenſem, proavum maternum agno-

O 5 ſcit

(g) teſte ipſo Ioanne BENEDICTO in epiſtola, qua Philippo MORNAEO, Pleſſiaci Marliani Domino & Conſiliario Regio, *Lucianum* ſuum dicavit, Salmurii 7 Id. Auguſti, Anno 1619. data.

(h) in qua Gallorum, qui linguas Orientales excoluerunt, vitas deſcribit. Excuſus eſt liber Hagæ, anno 1665 in 4.

(i) vide citatam BENEDICTI ad MORNAEVM epiſtolam.

(k) in libro, quem *de Medicis Poetis*, Hafniæ 1669 in 8 edidit, pag. 135.

(l) in *Pandectis Brandenburgicis*, pag. 507, edit. Berolin. 1699 in fol.

(m) vide ejus *Iugemens des Savans ſur les principaux*

fcit (n). Juvenis πᾶς καὶ ὅλος in Medicina fuit (o), cujus in gratiam Græca cum Latinis diligenter quotidie conjunxit. Græcarum igitur literarum Professionem non meditabatur, tantum abest, ut ambiret. Verum Isaacus CASAVBONVS ex specimine Horatiano Græcis in literis profectus ejus dijudicans, concepta spe fore ut obeundæ hujusmodi provinciæ esset idoneus, non rogatus, sed ultro nomen ipsius MORNÆO significavit. Ilico humanissimis eum ad Professionem Græcam Salmurii obeundam literis invitavit MORNÆVS. Quibus acceptis obstupuit utique BENEDICTVS, animique dubius hæsit. Verum ubi hæc cogitatio mentem occupasset, non sine divina providentia factum esse, ut tanti viri consilio vocaretur, invitationi lubens obtemperavit (p). Suam itaque Græcarum literarum peri-

paux ouvrages des Auteurs, Tome II, pag. 401, edit. Paris. 1722 in 4.

(n) in Epistola, qua Ioanni HEROARDO, Medico Regio, *Pindarum* suum consecravit.

(o) Gradum etiam in Medicina Doctoralem adeptus est, teste BAILLETO *loc. cit.* Edidisse quoque eum libros Medicos, affirmant BARTHOLINVS & HENDREICHIVS *l. c.* Nego autem, quem HENDREICHIVS ipsi tribuit, librum *de morbo Gurgeatico, Cracov.* 1530 *excusum*, BENEDICTI nostri fœtum esse. Longe enim superat ille ætatem BENEDICTI, & scio adhuc aliquos ejusdem nominis eruditos.

(p) verba ut plurimum ipsius sunt BENEDICTI, in memorata epistola, qua MORNÆO *Lucianum* obtulit.

peritiam non modo in cathedra Salmuriensi, verum quoque in interpretandis & edendis Luciano Samosatensi & Pindaro Poëta, sat superque probavit. Ad *Lucianum* quod attinet, aderant quidem versiones Latinæ, videlicet Thomæ MORI, ERASMI, MELANCHTHONIS, Jacobi MICYLLI, Gilberti COGNATI, Vincentii OBSOPÆI, BOLERI, LUSCINII, BIRCKHEIMERI, & aliorum, quas editiones Basileensis 1563 & Parisina 1615 exhibent; attamen, cum res ardua sit, fatente BENEDICTO, eadem elegantia, eademque festivitate, qua Græce legitur, auctorem hunc Latinum dare, hasce versiones recognovit BENEDICTUS, emendavit, & maximam earum partem ipse contexuit: Græcum etiam contextum, ubi mendosa fuerat visa lectio, vel ex collatione variorum Codicum, vel ex proprio ingenio, emendavit (*q*). Magno itaque studio *Luciani Opera* Græce & Latine, Salmurii ex typis Petri Piededii edidit, anno 1619 in 8, duobus voluminibus: *Mais*, notante BAILLETO (*r*), *selon la remarque de Monsieur le Fevre & de Monsieur d'Ablancourt il y a ajouté quelques-unes de ses fautes.* Distractis autem exemplaribus, novam impressionem meditatus Celeberrimus GRÆVIUS, pro fundamento

(*q*) ita habent *Acta Eruditor. Lipsiensia*, ad an. 1687, mens. Octobr. pag. 571.

(*r*) *Dans les Jugemens des Savans sur les principaux ouvrages des Auteurs*, Tome II, pag. 402.

mento posuit hanc Salmuriensem editionem, Græcum auctoris textum Latinamque BENEDICTI interpretationem retinuit, menda, quæ aderant, correxit, adjecitque varias doctorum virorum annotationes, adeoque Lucianum Græcolatinum correctum, & nitidissimis typis chartisque ac forma commodissima recusum dedit, Amstelodami anno 1687 in 8 duobus tomis (s). Idem etiam, quod Luciano, accidit *Pindaro*, Lyricorum Poëtarum principi. Hunc enim ad manus sumsit BENEDICTUS, eumque, summa industria & nova facie in publicum produxit. Ex continua lectione plane sibi familiarem ipsum reddidit, intimiusque mentem ejus cognovit, adeoque felicissima eum paraphrasi Latina, commentarioque eruditissimo exornavit, Salmurii, anno 1620 in 4 cum textu Græco. Magnam ea propter cum Græcæ literaturæ cultoribus gratiam iniit. Cumque circa finem præteriti seculi duo ex Collegio Magdalenensi, quod Oxonii est, Anglorum doctissimi, Richardus WEST & Robertus WELSTED, novam Pindari editionem curarent, nil melius se fecisse arbitrabantur, quam si BENEDICTI nostri paraphrasin cum Erasmi SCHMIDII versione, (de qua paulo inferius dicemus,) horumque & aliorum notis, textui Græco adjicerent. Id quod etiam factum, & omnium, quotquot hodie existunt, optima splendidissimaque

(s) Acta Erudit. Lipf. loc. cit. p. 570, seq.

maque enata eſt Pindari editio, quæ prodiit Oxonii ex theatro Scheldoniano, anno 1697 in fol. cui quoque Nicolai SVDORII verſio metrico-latina annexa eſt. Sed hæc omnia me non moviſſent, ut BENEDICTVM Poëtis Græcis adſcriberem, ni apertum mihi fuiſſet, eum adhuc juvenem in Horatio Grajis verſibus tradendo deſudaſſe. Ita enim ipſe ad Philippum MORNÆVM ſcribit (t): *opera fratris mei in Iſaaci* CASAVBONI *manus venerunt, quod probe ſcis, mea juveniles (quas ipſemet, qua tua eſt humanitas, inſpicere dignatus es) exercitationes in vertendo Grace Horatio, pari tum metro, tum numero carminum. Ex quo ſpecimine, cum vix ex ephebis exceſſiſſem, elaborato, μακαρίτης ille -- nomen meum tibi ſignificavit.* Vtrum vero Horatius Græcus prelum ſenſerit, atque in publicum prodierit, ignoro. Obiit BENEDICTVS Salmurii, anno ſexcenteſimo poſt milleſimum ſexageſimo quarto (*u*).

BERNHARDVS GLASERVS.

BErnhardus GLASERVS, *Gothanus*, ſcholæ Præceptor, concinnavit Pſalmodiam Catecheticam, Græcam & Latinam, eamque metrico-rhythmicam. Cujus rei index eſt Fridericus TAVBMANNVS, dum pietatem auctoris ac laudem ſequente epigrammate canit (*x*):

VIR-

(*t*) in Epiſtola dedicatoria *Luciani*.

(*u*) vide BAILLETI *Jugemens des Savans*, l. c.

(*x*) Frid. TAVBMANNVS in Schediaſmat. Poëtic. Lib. III. Sacrorum, p. m. 213, ſq.

VIRTVS *omnibus anteit: Sed una*
Virtutem Pietas *coronat omnem.*
Hanc, Glasere, *modo paratus omni es*
Instillare pueritiæ, Latinis
Et Græcis numeris; Poëta certe
Et Græcis bonus & bonus Latinis.
Nec hanc sat numeris vel his vel istis
Instillasse pueritiæ putasti:
Fis Cantor quoque: carminisque rithmum
Dorica Phrygiaque Lydiaque
Figurare anima Melissus audes:
Prosint omnibus ut modis ephebo.
Et tantum Pietatis architectum
Ausit carpere dens malignus ævi?
Virtutem Pietas coronat omnem:
Glaserus *Pietatem ab ævo in ævum*
Coronandus & ipse. Livor audis?

CASPAR CNOLLIVS.

SIsto hic, verbis utor clarissimi JOHNII (*y*), Poëtam Græcum, Boleslaviensem, circa initia superioris seculi clarum, cujus elegantissimam elegiam Græcam habemus, quæ continet descriptionem fontis dulcissimi & limpidissimi juxta Boleslaviam, qui vulgo *Queckborn* dicitur, quemque etiam Latino carmine celebraverat Sebastianus ALISCHNERVS. Prodiit hæc Elegia Græca Lipsiæ, Anno 1605 in 4, dedicataque est Senatui Boleslaviensi, M. Friderico

(*y*) in Parnasso Silesiaco, *sive* Poëtarum Silesiacorum Cent. II, pag. 47 seq. num. 13.

rico HOLSTENIO, Paſtori Suidnicenſi, & Chriſtophoro CNOLLIO, Diacono Sprottavienſi. Tam rara eſt hæc Elegia, tamque cara, ut amici illam manu deſcriptam cum amicis communicent.

CHRISTOPHORVS HELVICVS.

SPrendlinga pagus eſt unum milliare diſtans Francofurto ad Mœnum, in luco Triquernorum, ubi natus eſt Chriſtophorus HELVICVS, die vigeſimo ſexto Decembris, anno poſt ſesquimillenarium octogeſimo primo (z). Naturalis in eo ingenii vis ſicut fuit præſtantiſſima, ita etiam educatio optima. Nam ipſius Parentis, M. Chriſtophori HELVICI, ejus loci Paſtoris doctiſſimi, dextra inſtitutione Latinæ, Græcæ & Hebraicæ linguæ fundamenta cum lacte quaſi materno imbibit, ut Iſocratem intelligere & explicare potuerit (*a*). In ſcholam poſtea Francofurtenſem miſſus, & dehinc in Academiam Marpurgenſem, in ſtudiis ita profecit, ut decimo quarto ætatis anno, perraro exemplo, Baccalaureatus gradum conſecutus (*b*), anno-

(z) conſulatur Ioan. VVINCKELMANNI, tum Academiæ Gieſſenſis Rectoris, Oratio funebris in obitum HELVICI noſtri, extans in Henning. VVITTENII *Memor. Theol.* Dec. 1, p. 98. conf. Pauli FREHERI Theatrum viror. claror. pag. 393.

(*a*) Idem VVINCKELMANNVS ibid. p. 100.

(*b*) ex his verbis, quæ Chriſtoph. SCHEIBLERVS in Programmate funebri HELVICI habet, Pe-

trus

annoque decimo octavo, quamvis citius potuisset, Magisterii honorem, primumque inter XX competitores locum, obtinuit (*c*). Medicinæ postea operam navavit, sed mutato consilio, omnibus viribus studium Theologicum aggressus, & tam felici quidem eventu, ut Doctoris Theologi titulo insignitus fuerit. Anno seculi superioris quinto ab Illustr. Hassiæ Landgravio LVDOVICO Professio linguæ Hebrææ & Græcæ ipsi demandata est, ubi Giessæ (*d*) pro Græca lectione Homeri Iliada & Odysseam non tam Grammatice resolvit, quam etiam exinde scitu dignissima excerpsit, itemque Dialogos quosdam Luciani, ut & alia ex Demosthene explicavit, & ad usum transtulit (*e*). Quinque annis post Professionem Theologicam adeptus, eamque usque ad finem vitæ magna nominis fama condecoravit. Mortuus est in florentissima ætate, die septimo Septembris, anno ejusdem seculi decimo septimo, cum vixisset annos triginta sex, menses octo cum dimidio (*f*). Plurima edidit scripta, quorum catalogum

trus BAELIVS in *Dictionaire Hist. & Critiq.* Tom. II, pag. 1421, hoc porisma eruit: *Il faut que le Baccalaureat en Allemagne ne soit point ce qu'il est ailleurs.*

(*c*) VVITTENIVS *loc. cit.* pag. 101.

(*d*) fallitur KOENIGIVS in *Biblioth.* pag. 389, HELVICVM *Marpurgi* linguas, & Theologiam professum esse, memorans.

(*e*) VVINCKELMANNVS apud VVITTEN. *loc. cit.* pag. 102.

(*f*) ita in ejus Epitaphio legitur.

gum WITTENIVS accurate exhibet (*g*). Dicendum adhuc eſt de eo, cujus maxime cauſa HELVICVS inter Poëtas noſtros ſedeat. Meruit id jam juvenilis ætas ejuſque genius; quem celebris Petrus BÆLIVS his verbis admiratur (*h*): *Ce ne fut pas un de ces eſprits tardifs, qui ne ſe produiſent que ſur l' arriere-ſaiſon: il fut capable avant l' âge de vingt ans d' enſeigneur le Grec & l' Hébreu, & même la Philoſophie; & il avoit fait une infinité de Vers Grecs à l' âge de quinze ou ſeixe ans.* Namque, ut D. WINCKELMANNVS refert (*i*), anno ætatis decimo tertio verſus morales Dionyſii Catonis, Latino carmine ſcriptos, expreſſit Græco. Anno ſequente Comœdiam de Goliatho Latinis, iisdemque perelegantibus verſibus, reddidit, itemque rhythmis Germanicis: anno autem ætatis decimo quinto Comœdiam de Tobia perpolitis ætatemque ſuperantibus Græcis verſibus, exercitii privati cauſa, conſcripſit: anno decimo ſeptimo ætatis orationem de miſſione Spiritus Sancti in feſto Penteceſtes Græco carmine confecit. Præter hæc egregia egregiæ indolis documenta plura alia carmina Græca ad imitationem Theocriti, quæ in peculiarem librum conjecit, variis generibus ab ipſo concinnata cum Latinis & Hebraicis

P adſunt.

(*g*) in *Memor. Theol.* loco citato, p. 112 ſeq.

(*h*) citato loco ſub *Helvicus*.

(*i*) in memorata Oratione funebri, apud WITTENIVM *loc. cit.* pag. 100. ſeq.

adſunt. Vt autem paucis multa complectar, (verba ſunt B. WINCKELMANNI) in annis juvenilibus, præter accuratam artium Mathematicarum & Philoſophiæ cognitionem, quicquid ſalis in omni Græcanitate eſt, ſive ſpectemus Poëtas, Homerum, Heſiodum, Pindarum, Sophoclem, Anacreontem, ſive Oratores & Hiſtoricos, Demoſthenem, Iſocratem, Xenophontem, Ariſtæum, Herodotum, quo etiam refero Lucianum & Ariſtotelem, non a limine ſalutaverat, & tanquam intus non intus, verum prope & diligenter inſpexerat, & exacte penſiculatum in theſauro ſuo repoſuerat, ut, quotiescunque opus eſſet, tanquam ex Amaltheæ cornu depromere ſine negotio poſſet, in Poëſi Græca ita verſatus eſt, ut illam ſibi quaſi propriam haberet. Hæc WINCKELMANNVS. Quemadmodum autem HELVICVS elegans quoque Poëta Latinus fuit, atque cum Collega ſuo, M. Conrado BACHMANNO, Profeſſore Gieſſenſi, Poëſin Latinam omni niſu promovere ſtuduit, adeo ut doctiſſimi hi duumviri conjunctis viribus *Poëticam* conſcripſerint, atque Gieſſæ anno 1608 in 8 publicaverint (*k*); ita

(*k*) hæc *Poetica* inter optimas eſt, & vulgo *Gieſſenſis* vocatur, ſæpius impreſſa. Editio tertia denuo recognita, aucta & elimata ibid. an. 1617 in 8 prodiit, cui quædam ex Frid. TAVEMANNI, Profeſſ. VVitteb. ad BACHMANNVM epiſtola præfixa ſunt, ubi celebris hic Poëta hujus Poëticæ auctores alloquitur: *Poeticam veſtram, eruditum opus, quod refingitis, operam præclaram*

ita eodem quoque ardore Poëseos Græcæ studiosos formare juvareque sustinuit, dum librum exaravit *de ratione conficiendi facile & artificiose Græca carmina*, Giessæ anno 1610 in 8, nec non *de carminibus atque dialectis Græcorum*, ibid. anno 1620, & Noribergæ 1623 in 8.

TOBIAS ALEUTNERUS.

IN Silesia, regione Poëtarum fertilissima, pagus est Leobschützium, ubi Tobias ALEUTNERUS primum hujus cœli spiritum hausit, anno post mille quingentos septuagesimo quarto. Ex patria, literis mediocriter tinctus, Gœrlicium adiit, ubi tum elegantiores literæ maxime florebant. Aderant enim Præceptores Joachimus MEISTERUS & Laurentius LUDOVICUS, viri doctissimi, qui in arte poëtica excellebant, & linguam Græcam tam prompte & pure ceu vernaculam loquebantur. Horum igitur fideli doctrina fruitus, laudabiles in utraque lingua & poësi profectus fecit ALEUTNERUS. Perrexit dein Sueidnicium, & mox Francofurtum ad Oderam, ubi præter Philosophiam & Theologiam studio poëtico strenue incubuit, inque hoc tam clarus fuit, ut Paulus MELISSUS, celebris ille Poëta ac Comes Palatinus, sponte

 ipsi

claram sumitis, de bonis literis optime merituri. Et paulo post: *Vos, ô Mei, quod facitis, facite. Nam vestram Poeticam exquisita industria, summo judicio, & arte singulari concinnatam deprehendi. Nec in tam pulchro corpore me naevulus aliquis offendit.*

ipsi Lauream poëticam obtulerit, quemadmodum etiam Philosophica in Academia Francofurtensi Facultas Tiara Doctorali eum condecoravit. Ita honore sat onustus domum rediit, a civibus suis in Pastorem electus, officio suo fideliter præfuit usque ad annum 1622, quo ob Religionem exul ad Gœrlicenses aufugit, qui postea Ecclesiam Fridersdorffiensem ipsius curæ concredidere. Milite autem in Lusatia furente, Croati ab eo pecuniam, quam non habebat, extorquere gestientes, glande plumbea pectus ejus trajecerunt, misereque eum trucidarunt, anno millesimo, sexcentesimo, trigesimo & tertio. Varia post se reliquit monumenta poëtica, Latina & Græca, quæ doctissimus IOHNIVS (*l*) recenset. Quo pertinent Paraphrasis Carminum Pythagoræ & Phocylidis carmine Latino heroico, Lignicii 1610, 8. Epigrammatum miscellaneorum centuriæ quinque, Francofurti ad Viadrum 1600 (*m*) aut 1601 (*n*) in 8. Chilias Epigrammatum, Lignicii 1608, 8. Epigrammatum centuriæ novem, ibid.

(*l*) in Parnassi Silesiaci Centuria I. pag. 18. ubi clarissimus auctor de Poëta nostro ALEVTNERO. *Nec Græca*, ait, *eum Poeseos ignarum fuisse, sed varia in eadem Epigrammata scripsisse, passim testantur ejus Epigrammatum libri, atque etiam centuria tertia Epigrammatum in Symbolum Casparis Cunradi, in qua exemplum occurrit.*

(*m*) Georg. DRAVDIVS in Bibliotheca Classic. pag. 1140.

(*n*) laudatus M. IOHNIVS, *loco citato.*

ibid. 1609, eadem forma, & alia. Fridericus TAVBMANNVS Poëtam ejusque poësin celebrans canit (*o*):

Carmen Aleutneri *lectum est mihi sæpius olim,*
Nunc mores etiam, mentis imago, patent.
Quid dicam? molli decurrit tramite Carmen,
Qualis inoffenso labitur unda pede:
Vnda vel Aonio Permessidos æmula fonti;
Abluat unde suas Pieris ipsa manus.
Quid mores? dignos hacCarminis indole mores,
Quaeis vel Charitum fingere cura solet.
Et non id Carmen laurus Phœbea Melissi
Ambiat? hos mores omnis amandus amet?

JOANNES SCHELHAMMERVS.

FVit aliquando Joannes SCHELHAMMERVS Superintendens Goslariensis, indeque Pastor & Senior Hamburgensis, quinquaginta tres annos Ecclesiæ minister, e vita discedens anno millesimo, sexcentesimo, vicesimo (*p*). Fuit etiam quidam Joannes SCHELHAMMERVS, contra quem, sycophantam appellans, Nicolaus RVMANNVS scripsit, ceu supra sub *Rumanno* indicavimus. Reperio etiam in Bibliotheca Carpzoviana notatum (*q*) M. Joannem SCHELHAMMERVM, qui Historiam Passionis, Mortis & Resurrectionis Christi versibus Græ-

(*o*) in *Schediasm. poeticis* Libr. III epigr. pag. 785 sq. edit. VVitteb. 1613 in 8.
(*p*) Lexicon Erudit. sub *Jo. Schelhammero.*
(*q*) Parte II, pag. 345, num. 68.

cis reddidit, cum interpretatione Latina, Noribergæ 1602 in 4. Me tamen fugit, au hic Poëta noster idem sit ac Theologus ille Hamburgensis, aut ille RUMANNI adversarius, aut uterque.

JACOBUS TYDÆUS.

PAtriam agnovit Jacobus TYDÆUS Pyriciam in Pomerania, ubi anno post sesquimillenarium septuagesimo secundo natus est. Fuit aliquandiu scholæ Rector in Austria, post Oratoriæ & Poëseos in Universitate Altorfina Professor Publicus. Obiit admodum senex anno millesimo, sexcentesimo, quinquagesimo quinto, varia monumenta poëtica, Latina & Græca, post se relinquens. *M. Jacobus* TYDÆUS, *Vir litterarum Græcarum & Latinarum peritissimus*, clar. APINO audit (*r*): & Georgius Matthias KOENIGIUS (*s*) hæc de eo prodit: *Vir erat Græce & Latine doctissimus: Altdorfii Oratoriam & Poësin multis annis publice professus est. Huic ob fidelem in Græcis & Latinis institutionem multa debeo. Struxit carmina ex tempore mira facilitate in utraque lingua.*

TREUNERUS.

EGregius ille hujus ævi Poëta & Medicinæ Doctor Daniel Guilhelmus TRILLERUS in episto-

(*r*) in Vitis Profess. Phil. Altorph. p. 154. ubi etiam vitam ejus fusius a Cl. APINO descriptam legere poteris.

(*s*) in Bibliotheca vet. & nova, pag. 824.

epiſtola metrica, qua Bartholdo Henrico BROCKESIO, Reipublicæ Hamburgenſis Senatori prudentiſſimo, ac Poëtæ ſummo, qualem Germania nunquam vidit, nec forſan unquam viſura eſt, ſuas *Poëtiſche Betrachtungen über verſchiedene aus der Natur-und Sitten-Lehr hergenommene Materien*, Hamb. 1725 in 8 dedicavit, inter alia ita canit:

Wie endlich dieſe Stadt (Jeruſalem) *durch GOttes Zorn-Gericht,*
Sich ſelbſt den Holtzſtos baut, und raſend drauf geſchwungen,
Davon erhielten wir ein Griechiſches Gedicht,
Das TREYNERS *Fertigkeit beweglich abgeſungen.*

Vbi in ſubjecta nota hæc verba leguntur: *Poëmatis titulus eſt: Θρηνῳδία ὑπὲρ τῆς πανολεθρίας πόλεως Ἱεροσολύμης, κ. λ. Lipſ. 1609 in 4to.* Cujus ergo poëmatis TREYNERVS auctor eſt. Quis autem hic porro ſit, inveſtigatione feſſus quieſco.

PETRVS COELEMANNVS.

PEtrus COELEMANNVS, nativitate Pomeranus, Philoſophiæ Magiſter, Pædagogii illuſtris, quod Stetini Pomeraniæ eſt, Conrector fuit, literasque Græcas & utramque poëſin ibidem profeſſus eſt. Singulari ſtudio concinnavit, ac Francofurti apud Nicolaum Hoffmannum, ſumtibus Jonæ Rhodii, anno 1611 in lucem edidit *Opus Proſodicum Græcum*, in

quo syllabarum, positione, diphthongis, & vocalibus longis carentium, quantitates ex orthodoxis Patribus, Philosophis, Historicis, Oratoribus ac Poëtis Græcis, cum priscis tum recentioribus, inprimis vero Epicis & Elegiacis, perspicue demonstrantur. Versus in hoc opere allegati, plerique omnes Gnomologici sunt & proverbiales, adjecta e regione Latina versione, cum brevibus gnomarum ac proverbiorum notis. Erudivit insuper COELEMANNUS juventutem non tantum præceptis poëticis, sed & suismet præclaris exemplis.

ADAMUS BYTHNERUS.

Adamus BYTHNERUS, *Soraviensis*, Philosophiæ Magister & Poëta lauro condecoratus, publicum in Ecclesia Concionatoris munus gessit. Sed ob religionem pulsus, per aliquot temporis spatium *Oputschii* in Bohemia exul vixit, ubi *Fridericus*, Dantisci postea scholæ Johanneæ Rector haud incelebris, filius ipsi natus est, anno MDCXXII. Nec Poëtæ nomen, nec laurum meruit, ob ea carmina, quæ sermone Germanico fabricatus est. Informia namque illa sunt & monstrosa. Græcum vero haud mediocrem ipsum fuisse Poëtam, & a Græca poësi hinc inde laudatum, asseverat & testatur æquissimus civium suorum censor M. Jo. Sigism. IOHNIUS, haud tamen, an & ubi poëmata ipsius Græcis typis exscripta sint, memorans (t). JACO-

(t) in Parnasso Silesiaco, *sive* Poetarum Silesiacorum Cent. II, pag. 45.

JACOBUS TRETERUS.

JAcobus TRETERUS, *Stargardiensis*, lucem aspexit anno post mille quingentos septuagesimo tertio. Literis & utrique Poësi, Græcæ pariter ac Latinæ, operam dedit in patria & Lubecæ, quibus Jurium Francofurti, Wittenbergæ & Basileæ studium junxit, ubi honores doctorales consecutus est. Confecto per Galliam & Italiam itinere, in patriam rediit, ubi Advocati & apud Stetinenses Syndici munere functus est. E vita abiit anno seculi superioris trigesimo primo. Reliquit poëmata Græca (*u*).

PAULUS BLOCIUS.

PAulus BLOCIUS, quem KOENIGIUS minus recte *Petrum Blocium* vocat (*x*) Soltwedeliæ in vetere Brandeburgicorum Marchia natus est. Contexuit *Historiam Evangelicam triglossometricam*, quæ prodiit Vlyssea apud Cromerum anno 1600 (*y*) aut 1601 (*z*) in 8. Editionem iteratam, Lubecæ 1612 in 8 impressam, evolvere possumus in Bibliotheca Carpzoviana (*a*).

(*u*) Amandus Carolus VANSELOVV in *Pomerania erudita*, pag 116, sermone Germanico Stargard. 1728 in 4 edita.

(*x*) in Bibliotheca vetere & nova, pag. 114.

(*y*) juxta DRAUDIUM in Bibliotheca Classic. pag. 149.

(*z*) juxta KOENIGIUM, *loco citato*.

(*a*) Parte II, pag. 513, num. 206.

ERASMUS SCHMIDIUS.

SUmmum jam produco Græcarum literarum vatem & vindicem (*b*) Erasmum SCHMIDIUM. Primum is vitæ spiritum hausit *Delitii* in Misnia, anno millesimo, quingentesimo, septuagesimo. Quamprimum accrescere puer & exire de gremio cœpit, Musarum templum adiit. Natura quasi ad literas Græcas ferebatur & Mathesin, quas in patria primum schola, post in Portensi, tandemque in Academia Witebergensi prompte addidicit, feliciter excoluit, atque familiarissimas sibi reddidit. Hic tum, consilio Ægidii HUNNII, in Hungariam suscepit, locum Rectoris in schola Leutchoviensi vacantem occupaturus. Quem obtinuit etiam, sed mox eum deserens, Witebergam rediit, faventiorem fortunam exspectaturus. Ibi, cum jam in Philosophia Magister esset, præstitis pro more præstandis in Collegium Philosophicum receptus est, anno ætatis vigesimo septimo. Eodem ipsi anno Professio linguæ Græcæ oblata est, quam, inter bellorum etiam & contagiorum strepitus, per integros quadraginta annos, fama ubique dicente, laudabiliter administravit. E vita abiit anno millesimo, sexcentesimo, trigesimo septimo. Poësin Græcam in Germania, imo in omni literatorum orbe,

(*b*) ita in ejus Epitaphio signatur, quod Witebergæ in Templo Franciscanorum erectum est. Vid. Pauli FREHERI Theatrum viror. claror. pag. 1532.

be, admodum promovit, dum Poëtas antiquos Latine verteret, atque luculentissimis suis commentariis illustraret. Inter Lyricos *Pindarus* facile princeps est, qui, pronunciante QVINTILIANO, spiritus magnificentia, sententiis, figuris, beatissima rerum verborumque copia, & velut quodam eloquentiæ flumine abundat (*c*): Hunc sub incudem revocavit SCHMIDIVS, multo ac diurno labore in eo sudavit, loca obscuriora dilucidavit, corrupta emendavit, amœnitates ejus, flores ac veneres digito monstravit, atque, ut omnia conjungam, versione ipsum & commentario feliciter adornavit. Cujus rei prius, quam integrum opus divulgaret, specimen edidit, hac inscriptione: *Specimen Pindari emendati*, Witebergæ 1611 in 4. Hoc aliquot annis post ipsum secutum est complementum, hac fronte: *Pindari Opera cum Commentario & Versione &c.* ibid. 1616 eadem forma (*d*). Sane cum hic Pindarus prodiret in lucem, inusitatæ diligentiæ opus, ita obstupuisse eruditissimos Belgarum non ignoramus, & ora obvertisse sua, ut ultro faterentur, tantum in difficillimo non modo, sed corruptissimo etiam auctore præstitum a nostro, quantum præstari ab

(*c*) QVINTILIANVS Libr. x. Cap. I. *conf.* BLOVNTII Censura celebr. authorum, pag. 9.

(*d*) Henning. VVITTENIVS in *Memor. Philos.* Dec. III, pag. 413, & Adolph. CLARMVNDVS in *Vitis*, Tom. III. pag. 179, hoc opus *Lipsiæ* prodiisse, perperam dicunt.

ri ab ullo mortalium posse, vix credidissent ante (*e*). *Erasmus* SCHMIDIVS, inquit MORHOFIVS, haud alias suorum civium adulator (*f*), *& miro studio miraque felicitate emendavit Poëtam suum, denuo vertit, metrorum rationem exactam dedit, de ipso Poëta, tum de Olympionicis, quorum luculenta una exhibetur Chronologia, & de carminibus lyricis, uberrime praefatus est: magnamque adeo apud exteros laudem cum illa editione sua consecutus est, ut qui in mentem Poëtae altius, quam Criticorum ceteri penetrarit. Commentarii, quos annexuit, bonam partem sunt e Scholiis Graecis hausti; sed quibus ipse suas observationes densa segete immiscuit.* Hinc eruditissimus Anglo-Britannus, Thomas-Pope BLOVNT (*g*) ait: *Quod ad Editiones Pindari attinet, inter celeberrimas merito aestimatur illa Erasmi Schmidii eruditis commentariis illustrata.* Cujus a sententia nec judiciosus ille Gallus, Adrianus BAILLETVS, discedit; *Ses Commentaires*, inquit, *sur Pindare sont savans & estimées* (*h*). Hujus autem editionis Schmidianae cum exempla in officinis librariis non amplius superessent, duo Anglo-

rum

(*e*) ita Programma in funere B. SCHMIDII, apud VVITTENIVM *loco cit.* pag. 408.

(*f*) in *Polyhistore Literar.* Tom. I. Libr. VII, Cap. II, §. 10, pag 1042.

(*g*) in Censura celebr. Authorum, p. m. 10.

(*h*) vid. *Jugemens des Savans sur les principaux ouvrages des Auteurs par Adrien Baillet*, Tome II, pag. 411, edit. Paris. 1722 in 4.

rum eruditissimi, Richardus WEST & Robertus WELSTED Pindarum denuo ediderunt, Oxonii e theatro Scheldoniano, anno 1697 in fol. ubi integram SCHMIDII versionem Latinam, maximamque Commentarii ejusdem partem exhibent, candideque profitentur, SCHMIDIUM in mentem Poëtæ altius, quam Criticorum cæteros penetrasse (*i*). Elaboravit etiam noster Πινδαροταμεῖον, sive *Concordantias Pindaricas*, quarum specimen dat in suis prolegomenis Pindari, sed quæ lucem, dicente celeberrimo FABRICIO (*k*), nunquam viderunt. Exactissimas edidit *Commentationes in Dionysium Afrum Periegetam*, & *Lycophronis* (*atri latebras* ex STATII, seu *σκοτεινὸν ποίημα* ex SUIDÆ appellatione) *Cassandram*, obscurissimum multo & intricatissimum poëma, Witenbergæ 1618 in 4. Magni æstimavit hunc laborem princeps ingeniorum, Daniel HEINSIUS, qui illum Epigrammate Græco, quod editum

(*i*) Hæc editio Oxoniensis splendidissima est ac optima. Comparent in ea Ioannis BENEDICTI, quem supra memoravi, paraphrasis soluta, & Nicolai SUDORII, Parisiensis, metrica versio: Scholia Græca antiqua: variantes lectiones ex duobus MSCtis Bibliothecæ Bodlejanæ collectæ: variorum notæ: Gulielmi LLOYD, Episcopi Lichfieldensis, Chronologia Olympiadum cum æra Romanorum ac Christianorum collata: haud exiguum tamen splendorem lucubrationes Schmidianæ ei conciliant. Vide *Acta Eruditorum Lipsiensia*, ad an. 1698. mens. Mart. pag. 119.

(*k*) in Bibliothec. Græc. Lib. II, Cap. XV, pag. 537.

editum ab ipso iam olim est, honestavit. Quod eo plus ponderis habet certe, quod non extortum precibus est, sed ultro & sponte ab eo conscriptum, ut erudito constaret orbi, quam honorifice atque prolixe de inusitata eruditione viri in isto genere sentiret (*l*). Porro *Hesiodi Ascraei Opera*, quae extant omnia, cum interpretatione Latina emendatiore: accesserunt enarrationes Philippi MELANCHTHONIS in ἔργα καὶ ἡμέρας: & analysis ejusdem poëmatis ac Theogniae, XXXVI tabulis comprehensa, *ibid.* an. 1623 in 8 evulgavit: quae denuo *Genevae*, anno 1663, impressa sunt, indice BAILLETO (*m*). *De hoc Autore*, inquit profundae eruditionis decus, Io. Frider. REINHARDVS (*n*), *optime meruit Erasmus* SCHMIDIVS. Huc spectant quoque *Sibyllina*, *in tria themata distributa*, I. *de Sibyllis*, II. *de libris Sibyllinis*, III. *de librorum Sibyllinorum authoritate*, Witeb. 1618. 8, quibus SCHMIDIVS carmina illa, quae hodie ceu Sibyllina circumferuntur, pro antiquis illis ac genuinis Sibyllarum oraculis venditare non dubitavit. Scite admodum Augustus BVCHNERVS hanc in rem

(*l*) ita auctor Programmatis in funere B. SCHMIDII, apud VVITTEN. l. c pag. 408, 409.

(*m*) loco citato, ubi ait: *On a encore ses Commentaires sur Hesiode, a Geneve en* 1663.

(*n*) in Theatro Prudentiae elegantioris, Animadv. ad I. LIPSII *Auctor. Sylleb.* num. 19, pag. 150.

rem ſcribit (*o*): Eraſmus Schmidius Græcarum literarum in Academia Witenbergenſi Profeſſor Publ. clariſſimus, ac eruditiſſimus vir, Collega meus, cum viveret, conjunctiſſimus, hæc Sibyllina carmina pro vero & genuino Sibyllarum fœtu habebat, atque id tribus diſſertationibus, quas edidit, aſtruere conatus eſt. Ceterum ea vel Patrum ætate ſuſpecta fuiſſe, præter alios & Lactantius lib. IV, Cap. V, ſub finem nos docet. Nec defuerunt noſtra tempeſtate Viri eruditisſimi, qui non modo de ingenuitate eorum dubitarint; ſed plane conficta, ſuppoſitaque, uti habentur hodie, ſibi perſuaſerint. Ex quibus CASAVBONVM nunc nominaſſe præcipue contenti erimus. vid. eum Exercit. I. contra BARONIVM, ſect. X, Cap. XI, & Exercit. XVI, ſect. CLIV, & ad SVETON. pag. 165. Ego, pergit BVCHNERVS, nec plane rejicienda, nec admittenda omnino & quædam vere Sibyllis prodita, quædam vero earum nobis venditata nomine, exiſtimarim. Quæ & BARTHII ſententia eſt lib. VII Adverſar. Cap. II, pag. 314, ſeqq. Hugo GROTIVS de illis cap. II. Matth. V. I. ita ſcribit: *Sibyllina oracula, non nova illa, quæ citant Chriſtiani, ſed vetera XV Viris Romæ aſſerva-*

(*o*) in Baſ. FABRI Theſaur. Eruditionis Scholaſticæ, pag. 597, cujus etiam verba Adolphus CLARMVNDVS exhibet in Vitarum clariſſ. Virorum tomo III, pag. 181, ſeqq.

servata, nihil aliud mihi videntur fuisse, quam versus Graci Judaeorum &c. Hæc BVCHNERVS. Scripsit & ipse SCHMIDIVS Carmina Græca, sine omni dubio antiquitatem redolentia, quorum Clarissimus CNAVTHIVS fasciculum collegit, additoque tempore prelo submittet (*p*). Ipse in scriniis meis asservo nonnullas Odas, quas dulcissimo Pindari ore decantavit SCHMIDIVS, quum IOHANNI GEORGIO, Electori Saxonico, die XIV Septembris, anno MDCXI, in Electorali Witeberga homagia facienda essent: epigraphe illarum est: Ειδος Πινδαρικον &c. Witebergæ, typis Martini Henckelii, anno 1611 in 4. Legitur ejus Oda Pindarica, qua studiosos litterarum juvenes invitavit ad audienda Pindari Pythia, in ipso Pindari codice edito, quam & Cl. Hieronymus FREYERVS suo *fasciculo Poëmatum Græcorum* inseruit (*q*). Transtulit etiam Psalterium Davidis vario carminis genere Græco, quod manu exaratum apud Joachimum HENNINGIVM vidit celeberrimus FABRICIVS, unde in manus D. Joannis DIECMANNI venit (*r*). Vtinam & hoc monumentum per typos salvaretur!

GEOR-

(*p*) uti CLARMVNDVS *loc. cit.* Tom. IV, pag. 192, spem nobis facit.

(*q*) pag. 159 seq. edit. Halæ Magdeburgicæ, an. 1715 in 8. confer *ibid.* pag. 235.

(*r*) FABRICII Biblioth. Græc. lib. V, cap. 16, pag. 671, seqq.

GEORGIVS HAVSMANNVS.

GEorgius HAVSMANNVS Mitweidensis erat, Poëta Laureatus Cæsareus, primum scholæ Freibergensis Collega tertius, deinde Rector Gymnasii Dresdensis per quindecim ferme annos. Collegit *Flores de quatergeminis areolis horti Evangelici, Latino, Græco ac Germanico carmine.* Odorem forte jucundiorem spirant HAVSMANNI flores Græci, quam Germanici, præ quibus Erdmannus NEVMEISTERVS nares suas corrugat. Hos enim, Germanicos scilicet flores, *hortos neque Adonidis, neque Paradisi admodum redolere* judicat (*s*). Incola Paradisi factus est Poëta noster die vigesimo octavo Januarii, anno millesimo, sexcentesimo, trigesimo nono (*t*).

PHILIPPVS PIZANIVS.

PHilippum PIZANIVM, *Pomeranum*, Ecclesiæ Fiddichoviensis Pastorem, scripsisse Epigrammata sacra Latino-Græco-Germanica, eaque anno 1623 in publicum emisisse, ex MICRÆLIO nuper annotavit Amandus Carolus VANSELOW, in *Pomerania* sua *erudita*, sermone Germanico edita, pag. 83.

MARTINVS MAGERVS.

MArtinus MAGERVS a Schœnberg clarus Q est

(*s*) NEVMEIST. in Specimine Dissertationis Historico Criticæ de Poëtis Germanicis, pag. 47.

(*t*) VVITTEN. *Diar. Biograph.* tom. 2. pag. 41.

est ex *Advocatia armata* anno 1617 edita' repetita typis anno 1719, ob singularem ejus præstantiam. Hic idem est MAGERVS, qui exquisita linguarum, rerumque poëticarum peritia gaudebat. Adornavit Psalmos Davidis, qui a pœnitentia nomen habent, diverso carminum genere Hebraico, Græco & Latino, Francofurti, anno 1624 publici juris factos, teste nunquam satis laudato Joanne Alberto FABRICIO (*u*).

JEREMIAS HOELZLINVS.

NOn ex quovis ligno fit Mercurius; at ex Jeremia HOELZLINO, ceu ligno tractabili, elegans eruditionis sculpta est imago. Quippe Norimbergæ, tanquam fertili ingeniorum agro, ex ingenua stirpe ortus, ut primum accrescere cœpit, bona se præditum indole ubique ostendit. Mox autem e patrio solo, haud alias arenoso, Augustam Vindelicorum transplantatus est, ubi multæ, ut cum ERYTHRÆO loquar, ad eum irrigandum, aquarum inductiones factæ sunt. Præter linguam Latinam, quam avide imbibebat, in Græcis auctoribus, Dialectica etiam & Rhetorica, magnum incrementum cepit, ut aliis bonæ frugis adolescentibus stimulo, magistris autem suis admirationi fuerit. Ad ulteriorem igitur ipsius culturam

(*u*) in Biblioth. Græc. Lib. v, Cap. xvi, num. v, pag. 672.

ram in Academiam patriam, quæ Altorffii eſt, translatus, Platonem & Ariſtotelem, hujusque commentatorum Themiſtii, Alexandri Aphrodiſæi, Simplicii & Ammonii codices Græcos legit, altasque in Philoſophia egit radices. Formatus hinc ex eo eſt Philoſophiæ Doctor, inque hac Vniverſitate Alumnorum Ephorus, poſt Gymnaſii Ambergenſis Conrector; aſt ſævitia belli pulſus, aliquot tempus Bremæ, tanquam in aſylo vivens, Hammonæ in Weſtphalia, inde Brielæ in Hollandia ſcholarum Rector, tandemque anno MDCXXXII in Academia Leidenſi Linguæ Græcæ Profeſſor ſalutatus eſt. *Apollonium Rhodium* Latine vertit, & commentario illuſtravit, eumque ſex diebus ante obitum, qui accidit viceſimo tertio Januarii die, anno ſuperioris ſeculi quadrageſimo primo, medios inter hydropis dolores abſolvit. Eodem tamen adhuc anno Poëta hic in publicum ivit, hac epigrapha: *Apollonii Rhodii Argonauticorum Libri* IV, *ab Jeremia* HOELZLINO *in Latinum converſi, commentario & notis illuſtrati, emaculati, &c. Lugduni Batav. ex Officina Elzeviriana, anno 1641 in 8.* docta etiam & prolixa præmiſit auctor huic Operi prolegomena, in quibus de Apollonio haud injucunda quædam tradit, priores editiones carpit, deque ſua rationem reddit. Equidem Ægidius MENAGIVS (*x*), celebris ille Gal-

(*x*) in *Anti-Baillet* Tom. 1, pag. 389, 390. indica Pa-

le Gallus & Criticus, haud benigne de hac editione sentit, statimque BAILLETI verba producit: *l' Edition nouvelle que Jeremie Holzlin en a donnée, est estimée de quelques-uns, mais d' autres n' en font gueres plus de cas que de plusieurs de celles qu' on apelle de Variorum:* & quibusdam interjectis: *Pour ce qui est de Jeremie Holzlin, c' est un miserable Ecrivain. Il est tout entier dans les Ebraismes. Il affecte d' anciens mots qui ne sont plus en usage, & il en invente de nouveaux.* Quidquid sit, HOELZLINI Apollonius a præcipuis Belgis, Anglis ac Germanis, Gallis etiam, magni fuit habitus, quum meliorem antea editionem nemo vulgarit. Genium enim Poëtæ examussim expressit interpres, cum vir esset, omnium testimonio, in Græcis versatissimus. VOSSIVS in epistola quadam ad Jo. MEVRSIVM vocat eum *virum moribus simplicem, sed trium linguarum & Philosophiæ admodum gnarum* (y), & MORHOFIO *doctissimus ille Apollonii commentator* audit (z). Antonius THYSIVS orationem ei funebrem habuit, in qua virtutes ejus sat deprædicat: laudat inter alia ipsius ingenium poëticum, ex quo, tanquam exfœ-

ce Petro BAELIO in *Dictionaire Hist. & Critique*, Tomo II, pag. 1485, edit. 3.

(y) VOSSIVS Epist. 148, pag. 181, edit. Lond. 1693. BAYLE *loco citato.*

(z) MORHOF. in Polyhistor. Literar. Tom. I. Lib. II. Cap. X, §. 9. p. m. 445.

ex fœcunda arbore, Latini pariter Græcique fructus prodiere. Notum est Psalterium Davidis, quod in Latinos numeros felicissime coëgit, Leidæ 1630 in 8 excusum. Atque cum adhuc in seminario Altorfiensi floreret, magnam contraxit amicitiam cum insignibus viris ac Poëtis, Scipione GENTILE, Michaele PICCARTO, Conrado RITTERSHVSIO & Daniele SCHWENTERO, *cum quibus Græcis Latinisque carminibus certabat, quorum non pauca in lucem venerunt* (*a*).

JOANNES RAVIVS.

BErolinum, celebrem Artis & Martis sedem, patriam veneratus est Joannes RAVIVS. Witebergæ studiis operam dedit, ubi summos in Philosophia honores obtinuit. Professor postea factus in Athenæis primum Gerensium, post Rostochiensium, tum Soraviensium, inde Dantiscanorum, & tandem Berolinensium, Philosophiam, Eloquentiam inprimis, cum laude docuit. Inter alia egregii ingenii excellentisque doctrinæ monumenta in publicum emisit Epigrammatum Latinorum centurias tres, quibus adjecit Epigrammata Græca, Witebergæ anno MDCXXXII in 8 formis exscripta.

JOANNES SAVBERTVS.

PAtriam nactus est Joannes SAVBERTVS inclytam eruditionis sedem, Altorphium, ubi

(*a*) THYSIVS in Oratione funebri. *vid.* BAYLE loco citato.

ubi in utero jam materno dicatus studio Theologico, d. 26 Febr. anno 1592. in hanc lucem prodiit. Primis literarum elementis imbutus, cum sumtus ad studia non suppeterent, ab agnatis, matre vidua consentiente, *Hagenbusæ* in molendinum trusus, artem molitoriam apprehensurus; ex eo tamen, tanquam ex pistrino liberatus, ad studia rediit, quæ mira felicitate prosecutus, in Academia patria Doctoratus philosophici & Lauri poeticæ honores an. 1611 accepit. Tubingæ postea, *Giessæ* & Jenæ partim didicit, partim docuit, & ultimo quidem loco Disputationem Græcam (in qua lingua maxime excellebat) de invocatione Sanctorum conscripsit, quam, respondente Joanne WASMUTHO, opponentibus etiam Græce colloquentibus, anno 1616 magno cum adplausu defendit. In patriam redux Ecclesiæ minister & Theologiæ Professor, ubi anno 1623 novam Academiam consecravit, tum Norimbergæ ad D. Mariæ, inde ad D. Laurentii, & tandem ad S. Sebaldi Antistes primarius factus est, quibus & aliis muneribus laudabiliter defunctus, die secundo Novembris, anno millesimo, sexcentesimo, quadragesimo sexto, ad cœlites abiit (*b*). Vitam ejus & scripta magna cura delineavit Celeberrimus D. ZELTNERUS, ubi inter alia quoque

(*b*) *vide* M. Io. Pauli GUMBRECHTI Schediasma de [illegible] eruditorum, Lit. 1. edit. Lipf. 1717 in 4. *conf.* FREHERI Theatr. vir. clar. p. 518.

quo de eximia ipsius in pangendis poëmatibus Græcis, qua adolescentulus jam pollebat, facultate hæc interserit (c): *Quanta* SAUBERTI *in Græca literatura, & carmine hac quoque lingua pangendo, alacritas fuerit, hinc maxime apparet, quod, cum aliquando de Poëtis profanis e scholis Christianorum non temere eliminandis, cum Illustri Ephoro Eccl. & Curat. Acad. D. Georgio* VOLCAMERO, *idem sentiente, collocutus esset, domum statim reversus, ut pollicitus erat, paucis post diebus, elegantissimum carmen, Christi propitiatoris nostri beneficia repetens, Græce, ad imitationem Homeri, ejusdemque Poetæ verbis affabre contextis scriptum, una cum concinna versione Latina, ligato itidem sermone adornata, exhibuit, & mirifice benignissimum sibi Mæcenatem conciliavit.* Extat quoque ejus: Ὁμηροκεντρων *gratulatorius, Musas cum Apolline omnes loquentes introducens, in Magisterii honorem Danielis Schwenteri, Professoris Hebrææ Linguæ, conscriptus*, Altorphi, an. 1610 excusus. In imitatione Homeri novum & amplissimum hoc opusculo specimen dedisse Poëtam nostrum, affirmat laudatus D. ZELTNERUS *in Supplementis.*

JO. CONR. DIETERICUS.

JOannes Conradus DIETERICUS, consummatissimi illius Theologi Conradi DIETERICI,

(c) in *Vitis Theologorum Altorphinorum*, p. 168.

RICI, Vlmanarum Ecclesiarum Superintendentis, e fratre IOANNE, Doctore Theologo & Giessensium Superintendente, nepos, in Græcarum Musarum solatium natus est Butisbaci in Wetteravia, anno MDCXII. Studia, quorum cursum post scholas patrias Marpurgi cœpit, Argentorati continuavit & Jenæ confecit, peregrinando in Belgium, Daniam & Borussiam corroboravit, Bibliothecas & præcipuos istius ævi doctores, VOSSIVM, BARLÆVM, BOXHORNIVM, HEINSIVM, MEVRSIVM, LAVRENBERGIVM, DACHIVM & alios visitans illisque familiariter utens. In patriam reduci anno MDCXXXIX Marpurgi, & MDCLIII Giessæ Græcæ litteraturæ ac Historiæ Professio oblata est, quam suscepit & usque ad annum emortualem MDCLXIX summa cum laude administravit *(d)*. Merito a D. Georgio Henrico GOETZIO *(e)* *Vir eruditissimus* deprædicatur, *& cui Græcia plurimum debeat in Hassia*, addo, in universa Germania. Quod testantur eximia ejus scripta, quorum catalogum FREHERVS & VVITTENIVS *(f)* exhibent.

(d) plura vide in FREHERI Theatro viror. claror. Part. IV, pag. 1554, seqq. & in VVITTENII Memoriis Philos. *Decad.* VIII, pag. 481 sq.

(e) in *Principe Græce docto*, pag. 58.

(f) *locis modo allegatis.* Prostat scriptum aliquod eximium *de Restauratione Græcarum literarum per Germaniam &c.* Giessæ an. 1661 impressum. Quod Vene-

hibent. Poëſis Græca imprimis curæ cordique ipſi fuit, quam omni ratione promovere ac propagare ſtuduit; quemadmodum etiam id operis in CRVSIO, NEANDRO & RHODOMANNO laudavit (*g*). Præ aliis Poëtis Heſiodum amavit, eumque continua lectione in ſuccum quaſi & ſanguinem convertit: *Ethicam & Oeconomicam*, quam hic Vates in poëmatibus ſuis hinc inde tradit, in unum contraxit, atque cum docto ſuo commentario edidit. Ipſe autem Poëta Græcus & felix Poëtarum Græcorum parens fuit. Ejus ſub auſpiciis Franciſcus SOHSTIVS, in Academia Gieſſenſi tum Græcæ linguæ ſtudioſus, orationem Græcam poëticam contexuit publiceque recitavit. Lexicon Græco-Poëticum, quod DIETERICVS edidit, utilitate ſua neutiquam caret.

Venerandus Iac. Frid. REIMMANNVS in *der Einleitung zur Hiſt. Literar. derer Teutſchen*, *tom.* III, *p.* 316. &, quem REIMMANNVS fefellit, celeberr. Gottlieb. STOLLIVS in *der Hiſtorie der Gelahrheit*, *tom.* I, *Cap.* II. §. XXXI, *p. m.* 93. tanquam ſcriptum aliquod Georg. Henr. GOEZII allegant: Non hic, ſed DIETERICVS noſter illius ſcripti auctor eſt. GOEZIVS tantum illud denuo edidit cum *Principe ſuo Græce docto*, Martisb. 1704 in 4. *Confer ſis ſupra ſub Jo. Reuchlino*, pag. 11.

(*g*) in Programmate, Gieſſæ anno 1663 publicato, de *Propagatione Græcarum literarum & Poeſeos per Germaniam*, *a Triumviris literariis*, *Martino* CRVSIO, *Micha-*

CHRISTOPHORUS KIRCHNERUS.

12 CHristophorus KIRCHNERUS, Smalcaldiæ natus, in patria primum, deinde in Academia Witenbergensi literis humanioribus operam dedit. Philosophiæ quoque studuit, in qua summos honores ac privilegia Doctoralia adeptus est. Poësin Græcam, uti etiam Latinam, valde coluit, & in utraque versus scripsit, carissimus ea propter Friderico TAUBMANNO, Poëtarum istius ævi facile principi, fuit. Et quamvis postea Colmariæ in superiori Alsatia scholæ Rector erat: non tamen locorum distantia ipsis impedimento fuit, quominus amicorum animi conjuncti essent. Per Lucam WETZELIUM, Colmariensem, KIRCHNERUS TAUBMANNO, & hic per COLERUM illi salutem dixit. Ita enim TAUBMANNUS cantillat (*b*):

Quis tu, quis es KIRCHNERE? *Quin immo quis ipse sum,*
Quem tot viarum separatum differentiis,
Nec usitatum litteratis antè fabulis
Epistolarum, consalutas heic vicaria
Wetzelii provincia, Musis poëticis
Wetzelii carissimi. KIRCHNERE, *nonne sic*

Pulcer-

Michaele NEANDRO & *Laurentio* RHODOMANNO, *instituta.* Affixit illud D. GOETZIUS *Principi suo Græce docto* p. 70.

(*b*) *vide* TAUBMANNI Columbas Poëticas, pag. 160. & *Ejusdem* Melodæs. Lib. 1 Epigrammatum, pag. 365, edit. Lipſ. 1615,

Pulcerrime redhostio; si te vicaria
Rursum Coleri consaluto vocis arbitra?

Colmaria vocatus est KIRCHNERVS Basileam, ubi Gymnasii Conrector factus, munus suum fideliter gessit. Diem obiit supremum ibidem circa annum M DC XXXIIX. Post obitum demum ipsius prodiit librorum biga, utriusque poëseos cultoribus maxime proficua. Conscripsit nimirum *Prosodiam Latinam*, Smetianam, ad cujus modum instituta erat, longissimo superantem: Præfationem ad eam scripsit die IV septembris, anno MDCXXXIII, impressa vero demum est anno 1643 in 4. Eodem quoque modo, uti Latinos, ita & Græcos Poëtas summo cum studio legit, atque quæ usui sibi videbantur, diligenter excerpsit. Enata exinde est ipsius *Prosodia Græca*, in qua syllabarum quantitatem apud Græcos & præceptis concisis, & auctoritate fusissima veterum scilicet plus minus sexcentorum viginti, ut & recentium aliquot Poëtarum, declaravit, addiditque elenchum auctorum, vocum & phrasium Latinarum locupletissimum. Opus sane, cujus generis in lingua Græca nunquam visum, quoque poëseos cultor vix carere potest. Mihi profecto in pangendis versibus Græcis magno semper fuit usui. Excusum vero est typis nitidissimis, sumptibus Jo. Jacobi Genathi, Basileæ, an. 1644 in 4.

ELIAS

ELIAS KOLBIUS.

163 ELias KOLBIUS Pastor fuit ad D. Petrum Juniorem Argentinæ. Natus est ibidem anno millesimo, sexcentesimo, decimo nono, Dominica Reminiscere, die vigesimo primo Februarii. Patrem habuit M. Eberhardum KOLBIUM, in summo Templo Pastorem, a quo in bonis literis & moribus instructus, anno 1619 fidei Præceptorum Gymnasii patrii commissus est, sub quorum manuductione ita profecit, ut intra sexennium cursum classicum absolverit. Ad lectiones publicas admissus elegantissima ingenii sui specimina edidit. Tres varii argumenti orationes conscripsit, atque publice recitavit sermone tam Latino quam Græco, tam soluto quam ligato. Disputavit Logice pro impetrandis in Philosophia honoribus, ac Theologice de Angelis sub præsidio celeb. DANNHAVERI. A puero adamavit Poësin, inque ea admodum felix fuit. Jam anno ætatis suæ decimo quarto, tertiæ Classis discipulus, scripsit in natalem Præceptoris sui, M. Pauli GNILII, carmen Græcum Heroico-Jambicum (*i*): Huic enim, quid-

(*i*) extat in ejus *Poematibus Græcis*, *pag.* 7. Fuit ille M. Paulus GNILIUS in Gymnasio Argent. Græcæ linguæ Præceptor, & in hac & in Poësi Græca longe versatissimus. Reliquit ex B. Io. Henr. BARTHII, S. T. D. & Prof. Præceptoris olim mei post cineres jam colendi, sorore prognatum nepotem, avitarum virtu-

quidquid in lingua & poësi Græca valuerit, sese debere fatetur in Epicedio, quod manibus Gnilianis struxit, ubi inter alia canit (*k*):

- - - mihi si quid inest Graji sermonis, & oris
Ausonii, penito pectore si quid inest,
Me debere Tibi fateor, fidissime GNILI,
Hortator studii, causaque faxque mei.
Tu mihi, cum teneras tibi deducendus in artes
Traditus, Aonidum captus amore, fui,
Monstrasti primus bifidi juga frondea montis,
Concomitans fida, ceu Pater ipse, manu (*l*).
Tu rude formasti magna cura fideque
Artibus ingenium, PAVLE *beate, meum.*
Non hæc ora sacro perfusa liquore rigasset
Pegaseæ fons, est qui mihi potus, aquæ,
Si mea non essent aliquot commissa per annos
Pectora præceptis erudienda tuis. &c.

Varia & maximam partem funebria carmina Græca in juventute sua pepigit KOLBIVS, minime contemnenda, quæ conspiciuntur in ipsius *Gra-*

virtutum ac studiorum æmulum, in eodem munere Scholastico jam constitutum & Ecclesiastem, inque S. Theologia Professorem designatum, M. Io. Andream GNILIVM, corculum meum.

(*k*) *vide* KOLBII Epigrammatum Latinorum fasciculum secundum, Eleg. LXI, p. 44.

(*l*) Sedulo legisse videtur KOLBIVS Petri LOTICHII Secundi *Opera Poetica*, ubi Lib. IV Eleg. num. IV, p. m. 110, LOTICHIVS obitum Præceptoris sui, Philippi MELANCHTHONIS, eodem inter alia modo deplorat:

Cum

Graecorum Poematum fasciculo, Argentorati a Joanne Philippo Mülbio, anno 1639 in 12 typis expresso, quo anno etiam quatuor ipsius fasciculi Epigrammatum Latinorum prodierunt, de quibus alia nobis dicendi occasio sese offeret. Obiit poëta noster Argentinae die tertio Julii, anno ejusdem seculi septuagesimo nono (*m*). Inter alios celeberrimus ille Theologus, Balthasar BEBELIUS, manibus Colbianis ita valedixit:

Colbius Antistes quondam, dum vixit in aede
Petrina, felix atque poëta, jacet.
Carmina, quae toties defunctis manibus olim
Scripsit, nunc eadem mortuus ipse petit.
Nec nego; namque viri virtus mihi nota meretur
Laudari; terram comprecor ergo levem!

CONRADUS HORNEIUS.

Magnus hic vir, Conradus HORNEIUS, vitam ingressus est Brunsvigae, die vigesimo quinto Novembris, anno post sesquimillenarium nonagesimo. Linguas, Latinam & Graecam, cum lacte quasi materno imbibit,

Cum tibi praeclaras puer erudiendus in artes
Traditus, Aonidum captus amore, fui.
Tu mihi monstrabas bifidi juga frondea montis,
Deducens fida, ceu pater ipse, manu.

(*m*) *vide* Programma funebre, & concionem in obitum M. Eliae KOLBII a D. Sebast. SCHMIDIO habitam.

bit, ad quas natura potius, quam monitis impellebatur. Præceptorem nactus est Conradum REDEKENIUM, virum Græce & Latine insigniter doctum, cui propemodum soli, quicquid in schola Cathariniana Brunsvicensi literarum hausit, se debere professus est. Hausit autem hujus ductu exactam utriusque Grammaticæ cognitionem, & ex optimis scriptoribus interpretatis emendate tam versu quam prosa, Græce pariter & Latine quicquid vellet, scribendi facultatem, ceu Christophorus SCHRADERUS, in Universitate Julia quondam Professor, commemorat (n). His dotibus instructus; anno ætatis decimo octavo Musas Helmstadienses salutavit, commendatus inprimis Joanni CASELIO, viro maximis encomiis longe majori, qui viso quodam Epigrammate Græco, quod HORNEIUS composuerat, juvenem statim adamare cœpit, eumque in domum suam & doctrinam recipere cogitavit. Omnes enim norunt, quam delectatus sit poësi Græca ejusque cultoribus. Majores inde in hoc studiorum genere progressus fecit HORNEIUS, fideli & magis quam paterna CASELII manuductione adjutus. Aditus ad eum, adque scriptores Græcos, quorum CASELIUS inte-

(n) in Oratione, quam SCHRADERUS in obitum HORNEI habuit, inserta Henning. WITTENII *Memor. Theol.* Decadi. VI, pag. 731. *conf.* Pauli FREHERI Theatrum virorum eruditione clarorum, pag. 548, edit. Noribergæ, an. 1688 in. fol.

integrum exercitum conduxerat, quavis ipsi hora patebat. Itaque vix in Philosophia, cui præter Theologiam se maxime dedit, Doctor renunciatus, docere litteras & Philosophiam in Academia actutum cœpit, orsus ab interpretatione aliquot librorum Iliados Homeri, hortatu magni CASELII, in cujus ædibus degere perseverabat, quamvis ad commmunem mensam cibum caperet (o). Aliquot annis post Philosophiæ, & tandem Theologiæ Professor electus est, quæ munera per triginta annos magna dexteritate, nominisque sui fama, gessit. Plurimos in utraque facultate scripsit ediditque libros, quorum catalogum WITTENIVS exhibet (p). Vitam cum morte, in Julia hac Vniversitate, commutavit die vicesimo sexto mensis Septembris, anno superioris seculi quadragesimo nono. Sed quædam adhuc iis, quæ de studio ipsius poëtico jamjam diximus, addenda sunt. Scilicet edidit vetusta illa Græca Scholia in librum nonum Iliados Homeri, quæ CASELIVS (uti supra sub *Caselio* jam commemoravimus) ex Italia attulit, eaque postmodum HORNEIO dono dedit, Helmstadii 1620 in 8 typis exscripta. Animi grati in evergetam suum ac præceptorem CASELIVM contestandi causa in funere ipsius epicedium cecinit carmine Græco, in quo vitam beate defuncti elegantissime depinxit. Comparet illud in *Poëmatibus Caselianis*, quæ Justus

(o) in Oratione citata, *ibid.* pag. 733.
(p) in Memor. Theol. *dicto loco*, pag. 744. seq.

Justus a DRANSFELD collegit, atque publicavit Göttingæ 1668 in 8. Plura alia exaravit carmina Græca, mellea & antiquitatem redolentia, quæ ipsius filius, Joannes HORNEIUS, in Academia Julia Græcæ linguæ Professor, asservavit, atque ut ea ederet, ab Hermanno CONRINGIO, æquissimo istiusmodi rerum arbitro, valde admonitus. En ipsa CONRINGII verba (*q*): *Poteris vero simul cum Patris memoriæ quam optime consulere, tum juventutem nostram erigere ad præstantes conatus, si, quod in aliis jam non sine laude præstitisti, quamprimum Græca illius poëmata in unum collecta in lucem produxeris: quoniam illa utique possint cum ipsa antiquitate contendere, longo certe intervallo superent etiam ipsiusmet Leonis Allatii, quamvis Græci hominis & hac quoque parte gloriosi, carmina non alioquin asperanda.*

JOANNES LAURENBERGIUS.

JOannes LAURENBERGIUS, *Rostochiensis*, in patria primum, post in Lyceo Sorano Professor, Poëtis utique nostris annumerandus est. *Major enim*, inquit Danorum decus, Thomas BARTHOLINUS (*r*), *ejus in Parnasso authoritas fuit, quam credi possit. Satyris elegantissimis utraque lingua, latina & vernacula, seculi*

R

(*q*) *vide* Epistolas Conringianas, Epist LIX ad fin. pag. 386, editas Helmstadii 1666 in 4.

(*r*) in Dissertatione *de Medicis Poetis*, pag. 147, Hafniæ anno 1669 in 8 excusa.

culi nostri mores perstrinxit, quæ ex officina Sorana prodierunt. Tantumque in Græca literatura excelluit, ut non raro carmina ex calamo ejus profluxerint, quæ Heroicis Homeri temporibus digna judicavit magnus in hoc genere censor Daniel HEINSIVS. Diem supremum explevit anno ætatis sexagesimo octavo; æræ communis vero, millesimo, sexcentesimo, quinquagesimo nono, relictis egregii ingenii monumentis.

HENRICVS SCHMIDIVS.

NVrtingæ, antiquo Ducatus Wirtembergici oppido, Henricus SCHMIDIVS ortus est anno post mille sexcentos undecimo. Literis initiatus in schola patria, Blabeurensi ac Bebenhusana, Tubingam venit, ubi inter alumnos Stipendii Theologici enutritus ad felicem studia sua finem perduxit. Siquidem primo inter quadraginta Philosophiæ Candidatos loco obtento, alumnorum Repetens, mox ad D. Georgii Diaconus, tum Græcæ linguæ Professor & Seminarii Theologici Magister Domus, tandemque in Theologia Doctor factus est. Vitam mature posuit anno Christi supra mille sexcentos quinquagesimo tertio, ætatis suæ secundo & quadragesimo. Vir erat, Balthasaris RAITHII testimonio (*s*), ingenii rerum omnium capa-

(*s*) *vide* Iubil. Academ. Tubing. II. pag. 103. *conferantur* Ludov. Melch. FISCHLINI Memoriæ Theol. VVirtemb. Part. II, pag. 254.

capacis & avidi instar torrentis, qui exundando omnia secum rapit. Quod præter alia probatum maxime dedit SCHMIDIUS ingeniosis suis ac devotis poëmatibus, quæ inscripta sunt: *Bucolica sacra, sive hymni natalitii heroico carmine vestiti*, Tubingæ anno 1642 in 4 excusis: nec non metro illo Græco, quo *Christus patiens* ab eo adumbratus est.

GEORGIUS LEUSCHNERUS.

LUcem vidit Georgius LEUSCHNERUS, parente fortean Georgio LEUSCHNERO, Electoris Saxonici Medico (*t*), anno a partu virgineo supra sesquimillesimum octuagesimo nono, Colditii, quod oppidum est circuli Lipsiaci in Misnia, ubi non modo prima literarum elementa addidicit, verum in studiis etiam, quæ ab humanitate nomen habent, & Philosophia sese exercuit, ut faciliori deinceps via studia Academica aggredi potuerit. Quod factum est Lipsiæ & Witenbergæ, tam felici successu, ut supremus ei in Philosophia honor fuerit delatus. Hinc anno 1618 scholæ patriæ Colditiensi præficiebatur, & quum benigna natura firmam ipsi corporis affectionem concederet, per integros quinquaginta & quinque annos, sine ulla vicaria opera, hoc munere functus est. Anno 1643 cum Sueci Colditiensium ædes spoliabant,

(*t*) cujus Frider. TAUBMANNUS meminit in *Schediasm. poeticis*, lib. II. Epigr. pag. 666.

LEUSCHNERUS cum opibus suis vitam ferme perdidisset, ni sclopetum, cujus ipse ineta erat, globo parietem attigisset. Placide tandem obiit admodum senex, die vigesimo nono Decembris, anno millesimo, sexcentesimo, septuagesimo tertio, ætatis octuagesimo quarto (*u*). Reliquit poëmata Hebraica, Græca, Latina & Germanica, typis impressa, de quibus partim alibi jam dixi (*vv*), partim adhuc dicendum est, maxime quæ hujus fori sunt. Quemadmodum Poëta noster artificiosa carmina, inter quæ & genus palindromon est, antrorsum retrorsumque currens, in deliciis habuit, fabricavit, & integrum istiusmodi distichorum retrogradorum fasciculum Latine Lips. 1649 in 8 edidit; ita etiam hoc modo quandoque Græce lusit. Exemplo nobis esse potest sequens distichon cancrinum, diphthongis non dissolutis:

Νῦς ἢ ἰᾶται. πάνυ δ' ἡδὺν, ἀπαῦτα, ἰησῦν
Ἀινείοις. ἔτλη ὗν ἅμμ' Ἰμμανυὴλ τί σοι εἶναι.

Plerumque vero hoc carminum genus *laboriosum* magis est, quam ingeniosum, priscis tamen etiam usitatum. Sed majorem ipsi laudem tribuo, quod non omne suum tempus in solis hisce quisquiliis triverit. Ludere ac ineptire prudentibus quandoque licet. Melioris tamen notæ est ipsius *Anacreon Christianus* *rhyth-*

(*u*) VVITTEN. in Diar. Biograph. Tom. II, *p.* 104.
(*vv*) in Præfatione ad *Studiosum modulantem*, Argent. 1727 in 12 editum.

rhythmicus, five *Canticum Canticorum*, quod Græco anacreontico carmine ac rhythmo traduxit (*x*). Optimæ vero, *Hellenodia Lutherana, qua cantiones B. Lutheri & aliorum orthodoxæ pietatis virorum ex lingua Germanica in Græcam metrice & rhythmice ita translatæ exhibentur, ut & melodiarum consuetarum ratio fuerit habita, Lipsiæ 1648, in 12.* Pietati hæ cantiones paucis quidem inserviunt, cum pauci hodie Græce legant atque intelligant; pium tamen Poëtæ desiderium flocci pendendum non est ob tot ignorantiæ fratres. Illi, qui Græce norunt, magni semper æstimabunt LEUSCHNERUM ejusque Musas, atque cum M. Christiano WILLIO, Ecclesiæ Colditiensis Pastore ac Superintendente, concinent:

Singulus autor habet laudem: LEUSCHNERUS *at istam*
Laudem præ reliquis omnibus unus habet.
Cantica LUTHERI *quod scit Germana locare*
In rhythmos Græcos suavisonante metro.

Martinus GEIERUS, incomparabilis ille Theologus, vocat eum *Poëtam pientissimum*, & Joannes Benedictus CARPZOVIUS, maximus itidem Theologus Lipsiensis, LEUSCHNERUM affatur (*y*): R 3 *Scho-*

(*x*) WITTEN. loco memorato. Ex LEUSCHNERI *Hellenodia Lutherana*, specimina legere poteris in Hieronymi FREYERI *fasciculo Poematum Græcorum*, pag. 93 & 97.

(*y*) in *fascic. Cantionum Lutheranar.* a LEUSCHNERO Ebraice redditarum, Lipf. 1666 in 8.

Scholarum

Lux ingens, parili qui pietate micat,
Vidimus afflatu lingua te psallere Graja
Et Latia: Ebraea nunc quoque voce canis,&c.

DANIEL RAUCHIUS.

NAtus est Daniel RAUCHIUS Argentorati, parente Ministro Academico, die sexto Martii, anno millesimo, sexcentesimo, trigesimo. Studiis diligenter incubuit in schola patria, & quoniam ex pecuniæ inopia nullam in Cathedra disputationem defendere poterat, conscripsit orationem Græco metro *de Passione Jesu Christi*, quam etiam die vicesimo secundo Martii, anno ejusdem seculi quadragesimo octavo publice habuit. Postea anno seculi dicti quinquagesimo quarto Pastor in pago Illwickersheim, anno septuagesimo primo Diaconus ad D. Petrum Juniorem Argentorati, ibidemque anno septuagesimo quinto Pastor Wilhelmitanus & ad D. Stephanum Canonicus factus est, in qua functione diem obiit supremum die sexto Januarii, anno millesimo, sexcentesimo, octuagesimo tertio (z). Pia etiam scripsit poëmata Latina, typis excusa, quæ alia occasione recensebo.

JOANNES GEBHARDUS.

DUo nobis Joannes GEBHARDI, qui uno eodemque tempore vixerunt, hoc loco recen-

(z) vid. Programma in obitum RAUCHII.

censendi veniunt. *Vnus* est Habelschwerda-Silesius, Gymnasii Elisabethani apud Vratislavienses Conrector, vir Græce & Latine doctus, qui Senftlebii opuscula quædam, quale est de alea, item, notas in parabolas Alani Insulensis edidit (*a*). Celebratur quoque ab industrio Jo. Sigismundo IOHNIO (*b*) Poëta Græcus doctissimus. Oda Pindarica illius Græca, quam laudatus IOHNIVS vidit, elegantissimamque vocat, in honorem TSCHERNINGII facta, præfixa est *Poëmatibus Tscherningianis*. Ejusmodi quoque Odam in obitum Joannis SAVBERTI, Pastoris ad D. Sebaldum Norimbergæ, anno 1646 defuncti, contexuit, Epitaphiumque Nicolao HENELIO, anno 1652 Vratislaviæ demortuo, breve quidem, sed satis ingeniosum, ad nomen ejus alludens, posuit. Quod tale est (*c*):

Νικόλεως τίς ἔην Ἡνήλιος εἰδέναι ἣν λῇς
Ἴσθε, καλὸς πάτρῃ ἥλιος ἦε νοῒ.
Quæris, quis fuerit nobis Henelius, hospes?
Mente sua patrio sol erat ille solo.

Alter Joannes GEBHARDVS Campidonensis est, Philosophiæ Magister & Theologus, cujus carmen Grajum Dissertationi alicui Theologicæ, sub præsidio SCHMIDII affixum vidi.

(*a*) KOENIGIVS in Bibliotheca vet. & nova, pag. 336.
(*b*) in Parnasso Silesiaco, Cent. I. pag. 78.
(*c*) IOHNIVS loco modo allegato, pag. 79.

JOANNES BRENNECCIVS.

JOannes BRENNECCIVS, Græcarum literarum in Vniversitate Helmstadiensi quondam Professor, Conrado HORNEIO, Doctori ac Professori Theologo, ibidem anno MDCXLIX, VI Kal. Octobr. pie defuncto, proximis a funere diebus carmine Græco parentavit (*d*).

JO. ERICVS OSTERMANNVS.

EXimium jam produco Græcum, insignemque vatem, Joannem Ericum OSTERMANNVM. Editus est in lucem Sorbigæ, in tractu Martisburgico, die vicesimo sexto mensis Junii, anno post mille sexcentos undecimo, parente Luca OSTERMANNO, Electorali istius loci Quæstore, ob Religionem orthodoxam quondam exule. Adhibitis ibidem selectioribus magistris, primis linguarum Latinæ, Græcæque & Ebrææ fundamentis fideliter imbutus est. Agebat sub illud forte tempus anno MDCXXI Orientalium magna nominis fama peritissimus TROSTIVS Cothenis, Novi Fœderis Syro excudendi charactere occupatus curis, cujus consiliis methodoque docendi usus, patris providentia & liberalitate filius, brevi adeo profecit, ut ætatem ingenio supergrederetur. Annorum enim quindecim vix adolescens solertia suapte subiit laborem, non absimilem AVIANI studio, in Poëseos Hebrææ gratiam susce-

pto.

(*d*) VVITTEN. *Memor. Theol.* Dec. VI, pag. 743.

pto. Ex Græcis Oratoribus Demosthenem, Isocratemque, ex Poëtis illis gravioribus Hesiodum & Theocritum versarat sedulus, adjunctis etiam recentioribus quibusdam, POSSELIO nimirum atque RHODOMANNO. Witebergam accessit anno MDCXXVII, ubi studio linguarum, Latinæ, Græcæ, Hebraicæ, Syriacæ, Chaldaicæ & Arabicæ, itemque Philosophiæ se maxime dedit, ut tribus annis post viginti quatuor inter Competitores, loco altero, Philosophiæ liberaliumque artium Magister a summo BUCHNERO creatus fuerit. Exacto inde proximo triennio, cum per collegia privata publicasque dissertationes eruditionis suæ copiam satis omnibus probasset, inter Adscriptos Philosophiæ locum meruit (e). Interim anno MDCXXXVII moritur Erasmus SCHMIDIUS, linguæ Græcæ & Matheseos Professor Publicus, cui qui succederet in alterutra Professione, OSTERMANNO visus nemo fuit dignior (f). Augustus BUCHNERUS inter alia ad Fridericum a METSCH, Erasmo SCHMIDIO adhuc vivente, scribit (g): *De Rectore Misnensis ludi constituendo ex stipendiariis quidem,*

 dem,

(e) ita habet Programma in funere OSTERMANNI, a Christiano TRENSCHIO, tum temporis Acad. VViteb. Rectore, propositum. Extat quoque illud in VVITTENII *Memor. Philos.* Dec. IX, pag. 513, seqq.

(f) *ibidem* pag. 526.

(g) vid. BUCHNERI Epistolarum Pars I, Epist. CLXX, pag. 281 & 282, edit. 1707 in 8.

dem, quos vocant, Electoralibus, præter unum OSTERMANNVM *nemo est, cui hæ partes rectius committi possent. Nam quum ad istam provinciam cumprimis opus sit, non modo bene literato ac docto viro, sed & prudenti ac gravi, qui post discipulos Præceptores ipsos quoque gubernare dextre atque suopte exemplo invitare ad officium posset: equidem hæc omnia in nostro ita insunt, ut vix in alio æque esse queant. Sed metuo valde, ne brevi is in Academiam nostram vocandus sit. Sumus enim in universum quidem homines obnoxii semper morti, sed senes ab ea nunquam longe abesse possunt. Cæterum literaturam Græcam, qui post* SCHMIDIVM *nostrum, si quid ei humanitus accidat, quem DEVS servet, cum laude ac dignitate profiteri præter* OSTERMANNVM *possit, ego quidem audacter dicam, video neminem. Ita relinquendus potius, quam mittendus in scholam est, ut inde paulo post in Academiam remittatur.* Mortuo itaque SCHMIDIO in muneribus successit OSTERMANNVS, Græcasque literas per XXXI annos fideliter, ac magna nominis fama, publice professus est. In qua functione diem obiit supremum die decimo Augusti, anno millesimo, sexcentesimo, sexagesimo octavo. Celeberrimus ille Conr. Samuel SCHVRTZFLEISCHIVS, *in* OSTERMANNO, inquit, *Græca majestas summa scribendi ornamenta & lumina habuit* (*b*). Varia scripsit

(*b*) SCHVRTZFLEISCHII Diss. Acad. p. 447.

ſcripſit poëmata Græca, variisque temporibus ſparſim edidit. Optandum eſſet, ut aliquis, quemadmodum de clar. M. CNAVTHIO ſpem nobis fecit Adolphus CLARMVNDVS (*i*) colligeret illa, conjunctimque ederet, cum Poëta hic inſignis, OSTERMANNVS, multum temporis ac diligentiæ inſumſerit, ut ea concinne graviterque effingeret atque componeret. Modo laudatus SCHVRTZFLEISCHIVS (*k*) non dubitat, quin totas quatuor hebdomades impenderit in carmen Græcum, præcipue illud Pindaricum, quod FRISII honori dicatum eſt.

ANTONIVS ÆMILIVS.

NAtus eſt Antonius ÆMILIVS Aquisgrani, die vigeſimo Decembris, anno poſt ſesquimillenarium octuageſimo nono. Ad literas incubuit in patria ſub Joanne KVHNIO, Dordraci ſub Adriano MARCELLO & Gerardo Joanne VOSSIO, Lugduni Batavorum ſub Dominico BAVDIO, viris clariſſimis. Quatuor etiam annis itinera ſua abſolvit, poſtquam multas hinc inde Academias inviſit, inque iis viros eruditione conſpicuos amicos ſibi conciliavit. Inter præcipuos veneratus eſt Adamum Theodorum SIBERVM, Profeſſorem Witenbergenſem, Philologum, Oratorem ac Poëtam,

(*i*) in Vitis Clariſſ. Virorum, Part. IV, pag. 192, in vita Balthaſ. STOLBERGII, OSTERMANNI in Græca Profeſſione ſucceſſoris.

(*k*) in *Epiſtolis Arcanis*, epiſt. XVI, pag. 28.

tam, adſpirantem ad priſcorum certe puritatem, cui demortuo Panegyricum ſcripſit ÆMILIVS, antea MELES dictus. Quod officia ejus publica concernit, primum VOSSIO in Rectoratu ſucceſſit Dordraci, triennio vel quadriennio poſt eandem functionem Vltrajecti, & tandem ibidem Profeſſionem Hiſtoriarum obtinuit. Profeſſionem Græcæ linguæ, quam ipſi Academia Leidenſis offerebat, recuſavit (*l*). Fatis conceſſit Vltrajecti, die decimo Februarii, anno milleſimo, ſexcenteſimo, quinquageſimo quinto (*m*), aut demum ſexageſimo, die decimo Novembris (*n*). Fuit Græce & Latine doctiſſimus (*o*), Græca & Latina pepigit carmina, quæ Vltraj. 1651 in 12 edidit cum Orationibus ſuis, quibus integras periodos & lacinias ex Erycio PVTEANO exſcriptas, teſte MORHOFIO (*p*), inſeruit.

ANDREAS VNGLENCKIVS.

DIem natalem Optimi Salvatoris pie celebrare, juſtum eſt & a Chriſtianis quoquo tempore ſanctiſſime habitum. Poëtæ, qui non minimam Chriſtianorum partem efficiunt, pridem

(*l*) BAYLE Dictionaire Hiſt. & Crit. Tom. I. ſub *Ant. Æmilius.*

(*m*) juxta VVITTENIVM in Diar. Biograph. Tom. II. pag. 73.

(*n*) juxta Petrum BAELIVM *dicto loco.*

(*o*) KOENIG. in Biblioth. pag. 12. & Bayle l. c.

(*p*) in Polyhiſt. Literar. Tom. I. Lib. VI, Cap. III, §. 4, p. m. 977.

dem a religione officii ſui declinare religioni ſibi duxerunt. Vates enim ſunt & devotiſſimi rerum divinarum præcones atque miniſtri. Quem diem alii alio, illum Andreas VNGLENCKIVS, Norimbergenſis, Græco ore decantavit. Proſtat ejus in Natalem ac nativitatem Chriſti carmen Græcum, anno MDCLIII publicatum. Magni ſe æſtimare VNGLENCKIVM, Polyhiſtor excellentiſſimus, Chriſtianus DAVMIVS, profitetur, aitque (*q*): *Græce excellenter eſt doctus Andreas Vnglenckius, quem Sextus Par. Noricum Demoſthenem haud injuria vocavit.* Verbi divini Miniſter fuit Norimbergæ, obiitque anno milleſimo ſexcenteſimo nonageſimo ſeptimo.

GOTHOFREDVS VOIGTIVS.

NAtus eſt Gothofredus VOIGTIVS Delitſchii, anno poſt mille ſexcentos quadrageſimo quarto. Witebergæ ſtudiis vacavit, patrono, præceptore & hoſpite uſus poſt fata quoque celeberrimo Joanne DEVTSCHMANNO. Circa annum MDCLXV doctoralem in Philoſophia gradum obtinuit. Inde Gymnaſii Guſtrovienſis Rector factus, in Poëſi Græca, alia ſtudiorum genera non excipio, juventutem erudivit optimo cum ſucceſſu. Quod ex illis Epithalamiis Græcis colligo, quæ duo ipſius diſci-

(*q*) in Epiſtolis ad HEKELIVM, *epiſtol.* LXXI, pag. 116. confer ſis *ibid.* epiſt. X, pag. 15.

discipulorum, Christophorus BONIFACIUS & A. C. DINCKLERUS, favente genio struxerunt, cum virginem LIDUMILAM, filiam Danielis IANI, Ecclesiarum Gustroviensium & Rostochiensium Superintendentis, anno MDCLXVIII uxorem duceret. Vocatus inde Hamburgum, scholam Johanneam, quæ ibi est, fideliter gubernavit, usque ad finem vitæ, qui nimis mature venit anno ejusdem seculi octuagesimo secundo, ætatis trigesimo octavo. Reliquit carmina Græca, quorum duo in scriniis meis asservo, stilo Homerico feliciter exarata. Prius *strena* est, quam laudato D. DEUTSCHMANNO sub ipsis anni MDCLXIV auspiciis offerebat, Witebergæ typis Joh. Borckardi in 4. excusum. Posterius *pias lacrumas* continet, quibus ANNAM, Jeremiæ DEUTSCHMANNI, Dicasterii, quod Juterbogæ est, Adsessoris conjugem, atque memorati Jo. DEUTSCHMANNI matrem demortuam, prosecutus est, Witebergæ a Joh. Haken eodem anno eademque forma impressum. Alia forte poëmata vulgavit, mihi non visa.

DAVID GRAFUNDERUS.

David GRAFUNDERUS, Philosophiæ Magister, lucem aspexit Falcoburgi in Marchia. Absolutis studiis academicis, variis defunctus est muneribus. Primum erat scholæ Cüstrinensis Rector, deinde Pastor Salgasli in Lusatia, tum Superintendens Luckrouensis, demum

mum Paſtor Eccleſiæ ad S. Maximi & Senior Martisburgenſis. Mortuus eſt die vigeſimo quarto Decembris, anno milleſimo, ſexcenteſimo, octuageſimo (*). Vir erat Latine, Græce, Hebraice, Chaldaice, Syriace & Arabice admodum peritus, quod libri ejus, quos edidit, ſatis teſtantur. Scripſit Poëmata Græca, collegitque *Ærarium Poëticum Græcum*, cujus ope Poëſeos ſtudioſos formare cogitavit. Sed nondum id publicatum eſſe arbitror.

GEORG. WILHELM. A WERTHERN.

EX antiqua & illuſtri gente oriundus eſt Georgius Wilhelmus a WERTHERN, parente Joanne Henrico, lineæ Wiehenſis conditore, & matre Sabina de WVRM. Rariſſimo inter nobiles exemplo Græcam linguam valde adamavit, eique tantam dedit operam, ut non modo veteres auctores intelligeret, verum etiam ipſe verſus Græcos pangeret. De aliis ejus ſcientiis, quibus ſe æque ac poëſi a plerisque Generis ſui paribus diſtinxit, jam nil dicam. Jenæ cum ſtudiorum cauſa verſaretur, carmina edidit ſub titulo: *Juvenilia*, Jenæ 1664 in 8, in quorum ſectione priore Latina & Græca, in poſteriore Germanica comparent. De nobili hoc Poëta NEVMEISTERVS ait (r): *Nobilis hic vena ſalit, in qua, ſi quid forte*

(*) VVITTEN. *Diar. Biogr.* Tom. II, pag. 123.
(r) in *Differt. de Poetis German.* pag. 111.

forte vitii haret, sanguini tam generoso id merito condonatur. Loquitur autem de Germanicis poëmatibus. Ipse quidem Auctor, *habebis posthæc viliora, habebis meliora, tuisque auribus digna habebis*, in præfatione monet ac promittit; sed promissis stare non potuit, morte præmatura ex hoc mundo ereptus. In itinere enim mortuus est adolescens, Romæ, anno millesimo, sexcentesimo, sexagesimo septimo.

JO. GEORG. KETTEMBEILIVS.

HErlitzhusæ in Thuringia natus est noster KETTEMBEILIVS. In studia humanitatis atque Theologica incubuit Jenæ & Helmstadii; Græca vero præ reliquis in deliciis habuit. Contraxit ea propter in Academia Julia cum magnæ famæ Professoribus Græcis, Joanne BRENNECCIO & Joanne HORNEIO, amicitiam. Scholæ Senatoriæ Lunæburgensis ad D. Johannis quum Rector esset, frequens cum his & aliis doctis Viris commercium literarium instituit, scripsitque ille anno 1654 inter alia ad eum: *Vt Græcæ literaturæ genus egregie excoluisti, ita non cessabis illud ad posteros propagare:* Hic autem anno 1668 ipsi literas dedit, in quibus, *Ego*, inquit, *sicut antehac Tui amantissimus cupidissimusque semper fui, ita etiam nunc idem sum adversus te, eroque in posterum. Meretur id singularis humanitas atque eximium in Latinis Græcisque literis propagandis studium tuum, quod quo rarius hac* tem-

tempestate, eo majoris faciendum esse existimo. Numero quadraginta duos, genio faventissimo, composuit hymnos Græcos, eosque maximam partem ad D. Leonhardi HVTTERI Compendium Theologicum, Latino quoque & Germanico metro satis elegante, ad unum vero omnes, Græcos, Latinos & Germanicos, ad consuetam Ecclesiæ melodiam, *Nun last uns GOTT dem HErren, danckſagen &c.* formavit, hac inscriptione: *Hymnodia sacra Græco-Latino-Germanica, ad B. Hutteri Compendium Locorum Theologicorum maximam partem accommodata, &c. Excudebat Ratzeburgi Nicol. Nissen, anno Christi* CIↃ IↃC LXVIII *in 12.* Dedicavit illam Senatui Reipubl. Lunæburgensis, præmisitque ad pium Lectorem de hymnis Gentilium & Christianorum prolixum & doctum alloquium. Joachimus HILDEBRANDVS D. & Professor Theologus Helmstadiensis, ad eum scripsit: *Hymni, quibus B. Hutteri compendium adornas, utiliter a studiosa juventute legi & addisci possunt:* & Joannes AVSPVRGIVS, Superintendens, antehac per XL fere annos scholæ Wolpherbytanæ Rector, ita: *Si, quod sentio, libere scribam, accurato studio & laudata industria hos Hymnos sacros ita concinnasti, ut dignissimos putem, qui prodeant in publicum lumen* (*s*).

THEODORVS CRVSIVS.

THeodorus CRVSIVS, Mitweida-Misnicus,

S pri-

(*s*) præfixa hæc sunt ipsi *Hymnodiæ* libello.

primum Bornæ Cantor, dein ibidem Diaconus atque Senior, obiit anno millesimo, sexcentesimo, octuagesimo quinto, mense Septembri, ætatis quinquagesimo quinto. Vulgavit Carmina Græco-Latina in Evangelia Dominicalia, referente Henningo WITTENIO (t).

BALTHASAR STOLBERGIVS.

EAndem cum Theodoro CRVSIO patriam agnovit Mitweidam Balthasar STOLBERGIVS, anno post mille sexcentos quadragesimo in lucem editus. Dresdæ & Grimmæ humaniorum studiis, præcipue Pelasgorum literis imbutus, anno MDCLVIII Vitembergam venit, statimque in virtutis ac gloriæ campum descendit; & in certaminibus pulchre stetit, tempusque ulterius in humanioribus literis & Philosophiæ studiis consumsit. Cujus operæ specimen ab eo datum est, cum *Idyllium* Græco sermone scriptum recitaret publice, & suavitate numerorum Dorici moris gravitatem imitatus, facta Saxonici Achillis Divi IOANNIS GEORGII I. summa religione animi celebraret. Factum hoc est anno MDCLIX. Lauream Philosophicam anno sequente adeptus est. Non fefellit opinionem STOLBERGIVS, & aliquanto post, facto virium periculo, in arena Græce disputantium sub signis summi viri Jo. Erici OSTERMANNI victor constitit, ac deinde in

(t) in Diar. Biograph. tom. 1. pag. 135.

in hoc pugnæ genere nomine inferior fuit. Quam ob rem anno MDCLXIV locum industria sua dignum in ordine sapientum assecutus, ad Græcas literas maxime se convertit, & crebra artis suæ exercitatione omnium voluntatem sibi conciliavit. Quod ubi potentissimo Principi Electorali significatum est, dato commendationi loco, eum muneri Professoris Græcæ linguæ, extra ordinem gerendo imposuit, usque dum OSTERMANNO defuncto surrogaretur: quod anno MDCLXVIII evenit, & aditu ad publicam gloriam facto, rempublicam multis atque eximii ingenii monimentis decoravit, multa etiam imperfecta reliquit, consiliis morte interceptis (*u*). Laudatur imprimis ejus tractatus de lingua Hellenistica Novi Testamenti, quem manu auctoris scriptum Theodorus DASSOVIVS, L. L. Orientalium in Academia Witenbergensi quondam Professor, & Stolbergiani tori successor, asservavit, edendique operis plus semel ad amicos spem fecit, testante MORHOFIO (*x*): idem postea MSCtum in peculium Jo. Michaelis LANGII descendit, ceu ipse indicat (*y*), nondum vero, quantum scio, ty-

 pis

(*u*) deprompta hæc sunt ex Programmate funebri, quod Conr. Samuel SCHVRTZFLEISCHIVS scripsit. Insertum quoque illud est SCHVRTZFLEISCHII *Dissert. Acad.* pag. 445, seq. atque Frid. Casp. HAGEN. *Memor. Philos.* pag. 297, seq.

(*x*) in *Polyhistoris Litterarii* Tomo I, Lib. IV, Cap. VI, num. 19, p. m. 790.

(*y*) in *Philologia Barbaro-Græca* Parte I, Cap. I, §. VI.

pis exscriptum. Obiit autem, anno superioris seculi octuagesimo quarto, STOLBERGIUS, *Græcæ delicium elegantiæ*, uti magno SCHURTZFLEISCHIO audit (z), *atque Græcorum disfertissimo par, in quo omnes sapientiæ liberalisque doctrinæ opes recondebantur. Sive enim exponeret scriptores, sive emendaret codices, certe ad priscorum accessit gloriam, & Græca dictionis genus, formamque dissimilis styli & rationes differentiasque omnes, ornamenta denique omnia tam apte commonstravit, ut ad solidam ejus laudem nostro testimonio nihil adjici posse videatur* (*). Cum anno 1682 Jo. Frid. HEKELIUS testimonium aliquod Græcum, Zachariæ GERGANO, *Ithacensi*, in patria sua olim datum, idque omnibus doctis ac curiosis viris ob insignem ac nobilem raritatem probe se commendans, Christiano DAUMIO interpretandum mitteret, legere illud DAUMIUS, Philologus alias & Polyhistor summus, haud potuit, multo minus interpretari. Remisit ergo illud, atque ut vel KOENIGIO, vel RECHENBERGIO, vel HERRICHIO, vel STOLBERGIO, vel aliis Græcæ literaturæ principibus, mitteretur, suasit, inter alia scribens (a): *Legere illud testimonium & explicare cum subscriptione magnis literis*

(z) in *Epistolis Arcanis*, epist. CXCIV ad Ottonem MENCKENIUM pag. 310.

(*) SCHURTZFLEISCHII Diss. Acad. p. 446, & HAGEN. l. c. pag. 298.

(a) in Epistolis ad HEKELIUM, epist. 71. p. 116.

literis ac miris characteribus exarata non potui, ob varias nempe ductus, variasque abbreviaturas, quibus omnes Grammaticæ Græcæ, & omnia Græca Lexica, quotquot ego possideo ac diligens evolvi, destituuntur. Et vix ullus erit inter sexcentos (Græce quoque) eruditos viros in Germania, qui tale oraculum plane & ex voto explicare atque interpretari poterit. Tuum erit, vel nobilissimo KOENIGIO *nostro Altdorfium, vel* RECHENBERGIO *atque* HERRICHIO *Lipsiam, vel* STOLBERGIO *Wittebergam -- per fideles homines, si commodum Tibi, mittere illud, & ut lubentes explicent, peramanter petere. Hi enim inter Litteraturæ Græcanicæ Primipilos hoc tempestate præstantissimi sunt Antesignani ac Duces.* Excellentissimus sane Poëta Græcus fuit, scitissimusque Poëtarum interpres. Celebrant eruditi observationes ejus ac notas in *Ajacem Sophoclis*, quæ cum versione Joannis LONICERI & textu Græco, Witembergæ anno 1668 (*b*), aut 1678 in 8 (*c*) excudebantur. Magni quoque faciunt ipsius Poëmata Græca, quæ hinc illinc dispersa, atque inventu rara sunt. Ea propter coëgisse tamen CNAVTHIVM dispersorum dimidiam centuriæ partem, eumque illa cum SCHMIDII & OSTER-

S 3 MAN-

(*b*) secundum FABRICII Biblioth. Græc. Lib. II, Cap. XVII, §. 31, p. 593.

(*c*) juxta REINHARDVM in Theatro Prudentiæ Eleg. pag. 164, & CLARMVNDVM in Vitis, tom. IV, pag. 191.

MANNI carminibus aliquando editurum esse, dudum, sed frustraneam forte spem fecit Adolphus CLARMVNDVS (*d*). Quod si in vivis adhuc est CNAVTHIVS, &, ut saepius optavi, tantorum ingeniorum foetus ab interitu servaverit, cumque erudito orbe communicaverit, ingentem profecto apud posteros gratiam meriturus esset.

FRANCISCVS SOHSTIVS.

IN hanc lucem prodiit Franciscus SOHSTIVS Hervordiae in Westphalia. Jactis in schola patria studiorum fundamentis, in Giessensem Hassorum Academiam abiit, ubi a Professore Graeco Joanne Conrado DIETERICO, qui munus suum haud somniculose gessit, ad linguam & poësin Graecam excitatus, duas orationes Graecas sub ejus ductu conscripsit, atque in auditorio Philosophorum publice recitavit. Priorem quidem prosaice *de nativitate Domini nostri Jesu Christi*, die 24. Dec. 1661; posteriorem vero poëtice *in commendationem linguae Graecae*, die 27 Octob. anno 1663. Ad illam auditores convocavit DIETERICVS emisso programmate de *Restauratione Graecarum literarum per Germaniam*, *auspiciis Joannis* REVCHLINI; ad hanc vero de *Propagatione Graecarum literarum & Poëseos per Germaniam*, *a M.* CRVSIO, M. NEANDRO & L. RHODOMANNO *insti-*

(*d*) *ibidem* pag. 192.

instituta: laudat quoque in hoc SOHSTII, qui Poëta Laureatus creabatur, eruditionem & operam, quam in Græca lingua & poësi solidiorem locaverat. Claudit denique:

Vos, o Cecropiæ Musæ Ausoniæque SOOHSTI
Tempora Pieria cingite fronde MEI!

MATTH. MAIERUS.

DE hoc MAIERO Georgius Matthias KOENIGIUS talia refert (*e*): *Matth.* MAIER, *Constantiensis, Poëseos Professor, historias Sanctorum Græcis & Latinis versibus, ut audio, describere laborat. In Græcis versibus Nonnum imitari dicitur.*

ARNOLDUS ENGELIUS SEU ANGELUS.

QUemadmodum Pontificii Germani in eo valde laudandi sunt, quod Poësin Latinam in scholis suis doceant, & eximia plerumque carmina edant; ita dignissimam in vituperationem veniunt, quod Poësin Germanicam negligant, imo plane corrumpant evertantque. Nulla enim in omni Germania apud Pontificios schola est, in qua juventus in hac arte erudiatur, nec ullus qui curet, ut, si quid scribit, recte scribat. Paucos quidem inter eos invenies poëtastros, at nullos poëtas. Carmina enim, quæ quandoque fabricant, nulla sunt, risu aut

(*e*) in Bibliotheca vet. & nova, p. 495.

potius lacrymis digna. In evulgandis istorum speciminibus occupatus sum, ut, quid ab ipsis peccatum hactenus sit, amice admoneantur, & ad linguam nostram, ad exemplum inprimis Gallorum, poëtando excolendam, utilitatis publicæ causa incitentur. Rarissime etiam poëmata Græca effingunt, uti tristis experientia testatur. De Jacobo GRETSERO supra, deque Matth. MAIERO modo diximus, cujus tamen poëmata, an typis excusa sint, nescio. Vnicum adhuc ex illorum choro novi, qui lingua Græca cecinit, Arnoldum ENGELIVM sive ANGELVM, Jesuitam Pragensem, qui *Virtutis & honoris ædes carmine Latino & Græco*, Pragæ, anno 1666 in 4 exstruxit. De eo Augustus PFEIFFERVS, celeberrimus ille quondam Theologus Lipsiensis, talia refert (*f*): *P. Arnoldus Engel ein Jesuit, hat, nachdem diese Schrifft* (sc. das Lutherthum vor Luthern) *zum erstenmal ausgefertigt und ihm zu handen kommen* war, *sich bey mir angemeldet, mir auch seine Griechische und Lateinische Poëmata unter dem Titul:* Virtutis & honoris ædes, *zugeschickt, ad complananda amicitiæ adyta,* wie er *schreibt, vertrauliche Freundschafft zu suchen.* -- *Dieser Pater,* wie *aus dem übersandten Scripto zu sehen, hat sich mehr auf die Poëmata als Polemica gelegt.* In Theatro ejus, Pragæ anno 1664 edito,

(*f*) in Præfat. ad *Lutherthum vor Luthern*, p. 57, edit. 1683 in 12.

edito, conſpiciuntur carmina Græca, quæ ſimul Romano ornatu poëtico veſtivit, ſequentia: Duellum inter XXII Belgas totidemque Gallos anno 1600 habitum, pag. 59: Flandrolycomachia, pag. 163: Androcli & Leonis hiſtoria: Nicodemi Valerii pugna cum urſo, pag. 335: Theodori, martyris ſub Imperatore Licinio, draconomachia, pag. 465, &c. (*g*)

ADAM. LAVRENT. NICOLAI.

IN hanc lucem ſuſceptus eſt Adamus Laurentius NICOLAI Lubecæ, anno milleſimo, ſexcenteſimo, quadrageſimo quinto. Literis initiatus in florentiſſimo Gymnaſio patrio, acceſſit in Academias Witenbergenſem, Gieſſenſem & Kilonienſem, in quibus per aliquot annos ſubſtitit, atque ſummo ſtudio ſummaque cura didicit, quæ a doctoribus tradebantur; vel quæ ipſe ſibi ulterius in poëſi Pelasga, ad quam natura ferebatur, propoſuit. Per Belgium poſt in Galliam excurrit, ac inde in Angliam ſeſe trajecit. Ad poſtremum in patriam redux, prævia vocatione viam hominibus per Chriſtum ad cælum perveniendi commonſtravit. Ipſe vero præivit matureque iter abſolvit, anno milleſimo, ſexcenteſimo, ſeptuageſimo octavo, ætatis ſuæ trigeſimo tertio. D. Georg. Henr. GOETZIVS *in Elogiis Theologorum* ampliter ejus vir-

S 5 tutem

(*g*) allegat eadem KOENIGIVS in Elencho materiarum poëticarum MSCto *paſſim.*

tutem ac eruditionem laudat, & Poëma illud Græcum, quo *passionem, mortem & sepulturam Christi* vivis quasi coloribus depinxit NICOLAI, facit nos unum atque idem cum GOETZIO sentire.

GEORG. MATTH. KOENIGIVS.

HIc ille est KOENIGIVS, cujus *Bibliothecam Veterem & novam*, Altdorffii anno 1678 in fol. impressam, sæpius jam in consilium vocavimus, magni a Petro BÆLIO æstimatus, dignusque ipsi visus, qui in *Dictionario Historico & Critico* locum habeat (*b*). At hæc non est causa, ob quam illum Poëtis nostris adjungamus. Natum eum esse accipimus Altdorffii, die decimo quinto Februarii, anno post mille sexcentos

---

(*b*) BAYLE in suo *Dictionaire Historique & Critique*, Tome II, p. m. 1619. scribit: *George Matthias Konig merite d' un façon particuliere d' avoir ici une place: car je serois un ungrat, si je ne reconnoissois que le Livre (intitulé Bibl. vet. & nova. je le cite souvent, & je le critique quelque fois.) qu' il publia l' an 1678. me rend des services considerables. Je ne doute point, qu' il ne soit utile à un tres grand nombre de gens de Lettres, non obstant la censure qui lui est tombée sur le dos.* v. g. IO. MOLLER. in Præfat. Isagog. ad Hist. Chersonesi Cimbricæ: MORHOF. Polyh. Tom. I. Lib. I. Cap. XVIII, n. 15. pag. 200. TENTZEL. in Colloq. Menstr. mens. Martio, 1689. p. 316, sq. *Remarquez, qu' il n' ôte point au Sieur Konig l' eloge d' un vieux Professeur, qui a rendu de bons services à la Republique des Lettres.* MOLLERVS l. c. inquit: *Senis de re literaria bene meriti elogium* KOENIGIO *ob alios ejus Philologici argumenti libellos non invideo.*

centos decimo sexto. Facile judicatu est, optimum Parentem, D. Georgium KOENIGIVM, ibidem Professorem Theologum, optimam filii curam habuisse, ut in diligentia & eruditione parem sibi formaret. Nec opera, nec spes, frustranea fuit. Laudabiliter enim in schola patria & Argentorati in studiis versatus, iisque feliciter absolutis, Professionibus primum Historiarum, postmodum linguæ Græcæ & Poëseos admotus est, quas etiam summa cura & laude per unum & quinquaginta annos administravit, usque dum valde senex in Academiam cœlestem vocatus, duobus ante diebus, quam hoc, in quo vivimus, seculum incepimus. Græcam linguam & poësin intelligebat, non ut vulgus assolet. *Pauci*, ait clarissimus APINVS (*i*),*inter eruditos haberi volunt,qui non Græcarum litterarum peritiam aliquam sibi tribuant: atqui cujusvis ætatis ac generis scriptores & recte intelligat, & ultra verborum vocumque structuras, ex antiquitate intima, intimoque auctorum sensu ac indole, interpretari commode & perspicue valeat, quotuscunque in nostra Germania reperiendus est, qui hanc sibi laudem præ aliis vindicare ausit? Quam adeo propriam sibi fecit noster, ut ea de re viri doctissimi apud exteros quoque, præ quibus Athenæ*

(*i*) vid. Vitas Professorum Philosophiæ Altorphinorum a Cl. Sigismundo Iacobo APINO, Professore tum Norimbergense, descriptas, pag. 191. ubi vitam & catalogum Scriptor. Kœnigianorum invenies, p. 188. seq.

na ipsa vix Græca magis videantur, illum singulariter amaverint, coluerint, admirati sint. Christianus DAVMIVS, rei literariæ dictator perillustris, inter literaturæ Græcanicæ principiorum antesignanos ac duces præstantissimos eum retulit, atque ut literæ illæ Græco-barbaræ, de quibus supra diximus, lectu & explicatu difficillimæ, ipsius interpretationi relinquerentur HEKELIO consilium dedit (*). Martinum CRVSIVM laus manebit sempiterna, quod omnium Germanorum primus linguam Græcobarbaram illustravit atque publice docuit; in viscera tamen ejus non ut KOENIGIVS inquisivit, penetravitque. Hic enim frequenti exercitatione edoctus, regulas Grammaticales conscripsit, quibus, opera haud difficili, auditoribus suis genium linguæ planum fecit. Primus ergo in Germania fuit noster, qui istius linguæ Grammaticam struxit, in MSCto quidem adhuc jacentem, ad cujus tamen modum ipsius discipulus, celeberrimus D. Jo. Mich. LANGIVS, suam deinceps formavit, quemadmodum quoque Glossarium typis excusum ad modum Lexici Kœnigiani MSCti, ceu infra sub ejus nomine indicabimus. Sed longe plura & majora adhuc sunt, quæ noster elaboravit scripta. Ἀνέκδοτα, ut plurimum Græcam literaturam spectantia, numero sexaginta quatuor recensentur, quorum poëtica hæc sunt: *Observationes poëticæ*

(*) in Epistolis ad HEKELIVM, *epist.* 71. p. 116. Conf. omnino supra sub Balth. STOLBERGIO p. 176.

poëtica Græca: De poëtis Græcis & Latinis, antiquis & recentioribus, cum eorum scriptis, syngramma (*k*), cujus supra in Prolegomenis mentionem feci: *Notæ in Solonis & Pythagoræ carmina: in Phocylidem, Theognidem, Apollinarium: in nonnulla Theocriti: in Homeri libros* IV *Iliados: in ejusdem hymnum* I. *Mercurium, Venerem & reliquos hymnos: Index in Batrachomyomachiam: Lycophronis Cassandram: Index Philologicus in Argonautica Orphei, cum indice omnium vocabulorum & phrasium, &c.* In juventute sua Poëseos Græcæ studiosissimus, plura composuit carmina hinc inde obvia, struxitque *Tyrocinium Poëticum Græcum, h. e. libellum, in quo epitheta, nomina, verba & adverbia Græca secundum mensuram & ordinem alphabeticum collecta sunt ad usum tyronum, quo facilius Poësin Græcam & acquirere & exercere possint*, Norimbergæ an. 1637 in 8, pl. 18. Elaboravit auctor hoc tyrocinium, cum esset Philosophiæ & Theologiæ Studiosus, & magnam sibi hoc labore peperit famam, teste Jacobo BRVNONE in præfatione addita (*l*).

JOAN-

(*k*) ita legitur in Catalogo scriptorum Kœnigianorum a Cl. APINO edito, *loc. cit.* Sed juxta αὐτόγραφον KOENIGII ita legatur: *Elenchus materiarum variarum, quæ a Poetis Vet. & recentioribus, tam Græcis quam Latinis, pertractatæ sunt.* Aliquoties hoc MSCtum allegavi.

(*l*) indice laudato APINO, *loc. cit.* p. 194. Mentionem

JOANNES WULFERUS.

Merito adjungimus KOENIGIO illum, cui filiam suam matrimonio junxit. Tam felici licuit esse Joanni WULFERO, Norimbergensi, viro post fata, etiam in liberis, clarissimo. Cum Altdorfii literis vacaret, Græciam lamentantem anno MDCLXIX. carmine Græco repræsentavit, teste ipsius socero, sæpius laudato KOENIGIO in Elencho materiarum poëticarum MSCto. Norimbergæ variis ac splendidis in Ecclesia & Schola muneribus functus est. Ad extremum vitæ erat ad D. Sebaldi Antistes, Historiarum Ecclesiasticæ & Politicæ Professor Publicus, itemque Bibliothecarius. Magni eum æstimavit Christianus DAUMIUS, vir ille summus (*ll*), ceu in epistola quadam ad Jo. Frideric. HEKELIUM profitetur, atque in alia ad eundem scribit: *Græce excellenter sunt docti Andreas* UNGLENKIUS *atque Joannes* WULFERUS, *quos Sextus Par. Noricos Demosthenes haud injuria vocavit.* Obiit die tertio Nonarum Septembris, anno millesimo, septingentesimo, vigesimo quarto (*m*).

JOAN-

---

tionem quoque hujus *Tyrocinii poetici* facit Celeb. D. FABRICIUS in *Bibl. Græc.* Lib. v. Cap. 40. pag. 99. ubi vero, ex errore forte typographico, hic libellus Noribergæ *anno* 1673 excusus dicitur.

(*ll*) vide sis DAUMII Epistolas ad HEKELIUM *epist.* x *pag.* 15. atque *epist.* LXXI, *pag.* 116.

(*m*) Clarissimus M. Io. Anton. STRUBBERGIUS in *In-*

JOANNES HVNOLDVS.

IN scriniis meis asservo carmen aliquod Græcum, Berolini typis Rungianis in 4, sine die ac consule, impressum, quo Joannes HVNOLDVS, Tangræmundensis Palæo-Marchicus, diem nomini Johannis ZECHII, Ophthalmici & medicæ facultatis Practici, sacrum celebravit. Luculenter sane, nec ineleganter illud scriptum est stilo Homerico.

RVDOLPHVS BVRENNEVS.

EAdem ætate vixit Rudolphus BVRENNEVS, Civitatis Kiloniensis Consul primarius & caussarum patronus felicissimus, qui scribendis Epigrammatibus Græcis industriam suam locavit, teste D. Georgio Henrico GOETZIO, Superintendente Lubecensi quondam meritissimo (*n*). Hæc vero Epigrammata me vidisse, non recordor.

GEORGIVS FRANCVS DE FRANCKENAV.

EXimius hic vir ex antiqua & nobili stirpe, quam Imperator LEOPOLDVS in eo renovavit, prodiit Naumburgi anno millesimo, sexcentesimo, quadragesimo tertio. Studiis incubuit in patria, Martisburgi, Jenæ & Argentorati,

in *Indice Theologorum Evangelico-Lutheranorum Chronologico*, Lemgoviæ anno 1717 in 8 edito, pag. 171 & 122, VVVLFERVM nostrum minus recte *Danielem VVulferum* vocat.

(*n*) in Principe Græce docto, pag. 53. edit. 1704. 4.

torati, ubi Medicinæ Doctor, & mox Heidelbergæ Professor factus est. Hac autem Universitate ab ignifera Gallorum tyrannide dissipata, eandem Professionem Witenbergæ obtinuit. Quam clarus in curandis morbis fuerit, testes sunt duo Reges, octoque Electores, quibus a consiliis fuit: quamque sciens, *Societates* indicant *Leopoldina*, *Italica* & *Anglicana*, quarum membrum erat. Et nescio, an in arte medica, an in Theologia major fuerit. Inter summos certe Theologos locum ei tribuit PIPPINGIVS, atque pietatem ejus ac scientiam his verbis deprædicat (*o*): *Præcipue pium erga Numen Divinum animum produnt Commentariorum exegeticorum in S. Scripturam volumina bene multa e 3000 fere probatissimis auctoribus consarcinata; clarius idem elucet ex sedula S. Codicis evolutione, quem ab inito matrimonio septuagies quinquies magno studio perlegit*. Ipsius nomen Christiano DAVMIO vere amabile fuit, uti in quadam ad HEKELIVM epistola profitetur, in qua ante his verbis usus est (*p*): *Inprimis ambio nobilissimi Dn. D. Georgii* FRANCI *amicitiam, cujus solidam ac nitidam eruditionem, pergratam morum atque virtutum suavitatem ac prorsus singula-*

(*o*) PIPPING. Memor. Theol. p. 112. *conf.* Georg. Conr. PREGIZERI Præfat. ad suam *fortgesetzte Poesie* ad an. 1724, Tubing. in 8.

(*p*) vide Epistolas Christiani DAVMII ad Io. Frid. HEKELIVM, *epist.* LXV, pag. 107.

gulare velificandi studium ZEISII *nostri incredibiliter mihi commendarunt. An hic literatus vir a persona quoque tibi notus sit, quæso me fac certiorem.* Felix Poëta fuit in pangendis non tantum Germanicis & Latinis, verum quoque in Græcis & Hebraicis carminibus. Hinc cum vix octodecim ætatis annos explevisset, Laurea poëtica donatus est a Comite Palatino, Christophoro Philippo RICHTERO, Professore Jenensi. Obiit Hafniæ anno hujus seculi tertio. Godofredus THOMASIVS, Medicus Norimbergensis, sub *Vindiciani* nomine, vitam ejus descripsit; nec non Daniel Fridericus POENMANNVS, ex quo plura haurire poteris (*).

JO. GOTHOFREDVS HERRICHEN.

QVemadmodum multi arbitrantur, materiam ex Religione Christiana desumtam non bene succedere in poëmate aliquo heroico (*q*); sic etiam plerique credunt, Poëſin sacram non posse tam elegantem, tamque commodam esse, quam Poëſin profanam. Anglus vero, auctor *Mentoris moderni*, id negat atque pernegat: *Religio*, inquit, *suppeditat nobis ideas multo nobiliores, vivaciores, majores, & consequenter ad Poëſin multo aptiores, quam ulla alia*

T *mate-*

(*) in vitis clariss. viror. num. XVII, pag. 161 seq.

(*q*) vide *La vie de Monsieur Boileau Despreaux* par Mr. Des MAIZEAVX, pag. 164, edit. Amstelod. 1711 in 8.

materia: sentiret etiam Poëta, quousque perversum intellectum ducere posset, si modo de tali argumento, uti de sexcentis aliis, rite ratiocinari vellet (r). Et sane res ita comparata est. Quod multis, tam nostratium quam exterorum, exemplis comprobare possem, si instituti nostri ratio id efflagitaret. Vnicus noster HERRICHEN ejusque poësis Græca in præsentiarum loco omnium esse potest, uti mox videbimus, quamprimum de ejus nativitate, studiis ac vita, ex *Actis Eruditorum Lipsiensibus*, pauca præmiserimus. Commemorant enim ea, HERRICHIVM die XII. Aprilis, anno MDCXXIX natum esse *Carsdorffii*, qui pagus est in agro Thuringiæ Friburgensi ad fluvium Vnstrutam situs. Patrem habuit M. Petrum HERRICHIVM, Conrectorem primum Portensem, Pastorem deinde Carsdorffensem, initio mensis Februarii anno 1657 defunctum. Elegans aliquod epigramma Græcum evolvere poteris in M. Christophori DAVDERSTADII *Evangeliorum dispositionibus, Lipsiæ anno 1631 in 8 excusis*, quo auctorem hujus libri commendavit HERRICHIVS pater, pastor tum in Carsdorff. Mirum inde non est, ad Pelasgorum poësin filium excitatum fuisse, præsertim cum sciamus, parentem in eo instruendo omnem curam adhibuisse, addito etiam præceptore Jo-anne

(r) *Le Mentor Moderne, ou discours sur les mœurs du siécle, traduit de l' Anglois.* disc. 43. à la Haye 1723 in 12. conf. *Journal des Sçavans*, Août, 1724, p. 197.

anne SAVERO. Scholæ deinde Portensi traditus est, exactoque in ea biennio, Halam venit, & post anno 1651 Lipsiam. Post biennium domum avocatus est, partim quod, unde viveret, pater amplius suppeditare non poterat, partim ut vices ejus interdum in suggestu subiret. Ex patria autem reversus primum Noribergam petebat, annoque 1654 Argentoratum adiit: Quam ibi ex informandis aliis collegit, stipe vixit, donec summæ celebritatis Theologus DANHAVERUS innotescentem sibi scriptis, quæ edebat, describendis, locisque, quæ in iis allegabat, ex aliis, inprimisque Græca lingua in Latinam vertendis adhibebat. Audiens vero anno 1656 imbecillitate valetudinis affligi parentem, Argentina relicta in patriam rediit, eumque jam mortuum offendit. Vt haberet igitur, unde sustentaretur, quos humanioribus literis imbueret, quærebat, conscriptaque adeo a se & in scholis inferioribus & in Academia carmina primum M. PREITNIZIO, qui tunc Ser. Administratoris Magdeburgici sobolis masculini sexus illustris studiis literariis præfectus erat, eo fine obtulit. A quo OLEARIO commendatus. D. Jo. Ben. CARPZOVII liberis tribus natu minoribus Lipsiæ præficiebatur. Anno 1661 Magisterii Philosophici insignia adeptus est; & postquam per septem annos commissos CARPZOVIOS imbuendo idoneos studiis Academicis fecit, a Senatu Lipsiensi scholæ Nicolaitanæ primum Con-Rector principio statim an. 1664,

& post elapsos duodecim annos Rector factus est; in qua administratione usque ad annum 1693 substitit, quo tempore ob ingravescentem ætatem a Senatu dimissus & rude donatus, alimentisque necessariis usque ad vitæ finem sustentatus est. Obiit anno 1705, die 28 Januarii. Inprimis apparet hujus Viri in tractandis Græcis literis intelligentia ex explicatione marmoris cujusdam antiqui, quod Roma Lipsiam transmissum erat ad explorandam sententiam eorum, qui *Acta Eruditorum* colligunt (*s*). In quo intelligendo cum Lectorum oculis per ruditatem & oscitantiam sculptoris temporisque injuriam nebulæ offusæ essent, ita ut ne Itali quidem satis caperent, HERRICHIVS, dum vel transposita in suum locum reposuit, vel voces probe separavit, vel paucas etiam literas, quæ perperam incisæ aut mutilatæ erant, emendavit, & lectionem inscriptionis genuinam restituit, & sensum ejus satis planum ac perspicuum reddidit. Ipsa inscriptio exhibetur in Actis Lipf. an. 1696, menf. Octob. p. 481, easque emendationes probatas fuisse Italis, speciatim doctissimo Joanni PASTRITIO, qui a BELLORIO celeberrimo rogatus novam saltem versionem Latino-metricam dedit, observatum est ibidem ad an. 1698, menf. Maji, pag.

203

(*s*) Tale quid etiam accidit cum scriptura aliqua Græca, lectu & explicatu difficili, quam Christianus DAVMIVS HERRICHII examini subjiciendam esse censuit. Vide omnino supra sub *Balthas. Stolbergio* p. 276.

203 (*t*). Quantus HERRICHIVS Græcus fuerit, ex satis cum ipso Lipsiæ anno 1687 colloquiis, expertus est Jacobus TOLLIVS, Vir eruditissimus, ea propter ad GERARDVM de VRIES scribens (*u*): *Frid. Benedictus* CARPZOVIVS, *Polyhistor & Reip. Lipsiensis Senator, cum fervidiore penitius me noscendi cupidine, nescio quo meo merito, teneretur, per felicissimum priscæ Poëseos Græcæ Cultorem* HERRICHIVM, *Scholæ Publicæ Rectorem, una cum Cl.* FELLERO, *& Domino* WOLFIO, *Dano, ad cœnam me vocavit, & lautissime simul atque benignissime accepit. Multi ibi docti sermones habiti, multaque omnium fuit hilaritas: verum ego & tum & postridie, cum ab eodem* CARPZOVIO *ad prandium vocatus essem, de fortuna plurimum conquestus sum, quæ* HERRICHIVM *tam diu in latebris detinuisset, neque Virum tantæ in Græca lingua peritiæ, quantam in nullo hactenus offendi, in lucem literariam protraxisset: amiceque & blande interminatus sum, nisi dehinc a Republ. Lipsiensi tantum ingenium lautius habeatur, operam me daturum, ut Batavi illum Nostri ad se evocent.*

(*t*) hæc ex *Actis Erudit. Lips.* Tom. IV Supplem. pag. 90 seqq. depromta sunt.

(*u*) Epistola hæc Viennæ in Austria, anno 1687, mense Martio scripta, numero tertia est, pag 65, in TOLLII *Epistolis Itinerariis*, quas ex auctoris schedis posthumis recensuit, supplevit, digessit atque annotationibus & observationibus suis auxit Henr. Christianus HENNINIVS. Amstelod. 1700 in 4.

Admiratus quoque eum est Jo. Georg. GRÆVIVS, Polyhistor ac Vir in Græca literatura clarissimus. Hic, cum aliquando Lipsiæ apud D. Adamum RECHENBERGIVM, conviva HERRICHIO, cœnasset, pari ratione cum TOLLIO de ipsius fortuna conquestus est. Suadere ei voluit, ut, ipso itineris socio impensasque ferente, in Belgium excurreret, ubi Codices Græcos corrigere, variantes lectiones notare, cæteroquin in lauta & bene aucta parte esse posset. Gratias agens HERRICHIVS, se Lipsiæ bene vivere ajebat, nec opus sibi esse tanta ad exteros excursione ad istiusmodi labores quærendos, cum domi in Græcis discipulorum suorum exercitiis variantes lectiones & nævos corrigendos nimiopere inveniat. Idem GRÆVIVS post suum in Bataviam reditum, cum aliquis Germanus, Græcæ linguæ studiosus, domum ejus inviseret, affirmaretque, visum se doctissimum inter Europæos Græcum, GRÆVIVM puta, Vltrajectum venisse, huic respondit: *Si animus tibi est Græcum aliquem videre, Lipsiam proficiscere, & ibi videbis* HERRICHIVM: *hic enim Græcus est, & in hac lingua me sexcenties doctior.* Sed descendamus in ipsam HERRICHII poëfin Græcam. In hac, ceu ex ipsius vestigiis cognoscemus, tam felix fuit, tamque excellens, ut sui parem vix invenias. *Nec ipsa vetus Græcia*, ait FABRICIVS, scientissimus ille litteraturæ Græcæ indagator(vv), *cum*

(vv) in Biblioth. Græc. Lib. v, Cap. 27, pag. 556.

eum fastidisset eruditis suis civibus ac Poëtis, si prisca illa ætate vixisset. Varii argumenti carminibus, varioque tempore venam suam probavit, eamque maximam partem ad limpidissimos Sac. Scripturæ fontes accommodavit. Elegantissimam ejus *Metaphrasin Poëticam Græcam Orationis Manassea* laudatus D. FABRICIUS edidit cum veteri dictæ Orationis Latina versione, cumque Ecclesiastico, Sapientia, Judithæ ac Tobiæ libris, Lipsiæ, 1691 in 8 (*x*). Legitur quoque hæc Elegia Orationis Manassea paraphrastica cum aliis quibusdam poëmatibus Herrichianis in Cl. FREYERI *fasciculo Poëmatum Græcorum*, pag. 82 seq: Nec non pag. 269 in Βιβλοις Αποκρυφοις *sive libris incertæ originis & auctoritatis, Canonicis V. T. scriptis communiter junctis, quos M. Christian. REINNECCIUS hoc anno 1730 Lipsiæ ex officina Breitkopfiana edidit in 8.* In singula Evangelia festivalia & dominicalia sex scripsit versus elegiacos, vulgavitque sub titulo: *Græca Hexasticha anniversaria*, Lips. 1668 in 8. Eundem laborem repetiit mutando sex in quatuor, unde natus est *Archilochus sacer*, sive *Græca tetrasticha anniversaria* (*y*), ibid. 1690 in 8. Ex

 dedi-

(*x*) ibid. Lib. III, Cap. 29, §. 4, pag. 740. conf. Biblioth. Carpzov. Part. 2. pag. 343, num. 29.

(*y*) Cum circa initium mensis Maji, anno noviter elapso 1729 Francofurti ad Mœnum versarer, atque aliquoties Venerandum D. Io. Georg. PRITIUM, Mini-

dedicatione hujus libelli ad Ahasverum FRITSCHIUM, JCtum & Comitem Palatinum Cæsareum, patescit, HERRICHIUM fuisse Poëtam Laureatum, dum ad hunc celeberrimum Virum inter alia scribit: *non potui non exosculari Lauream, qua ultro, cum ad Te Adonidem meum* (Latino carmini involutum Lipsiæ anno 1685 in 8 impressum, cui carmen aliquod adonicum Græcum auctor præfixit) *ablegassem, ornare me voluisti.* Eandem materiam ad disticha reduxit, quibus Epidorpismata, quorum unumquodque tribus distichis constat, & singulare argumentum continet, addidit, librumque inscripsit: *Græca Disticha anniversaria & epidorpismata*, Lipsiæ, 1691 in 8. Denuo Evangelia Sapphico carmine Græco vertit; an vero illa eo tempore, quo Poëta noster adhuc in vivis erat, edita sint, non comperio; edita tamen jam sunt cum aliis ipsius poëmatibus a Celeberrimo FABRICIO, hac epigrapha: *Sappho Christiana*, Hamburgi 1717 in 8. Hæcce, de quibus diximus, hexasticha, tetrasticha & disticha adjecit Joannis POSSELII *Syntaxi Græ-*

Ministerii Ecclesiastici ibidem Seniorem, inviserem, se hunc *Archilochum sacrum* Latinis versibus reddidisse, quum adhuc discipulus HERRICHII esset, mihi dixit: plurima etiam, hoc moderatore, se carmina Græca scripsisse, affirmavit: venerari se cineres B. Præceptoris sui, viri sine pari, Græcaque ipsius poëmata, ob facilitatem præsertim, optimis RHODOMANNI, DOLSCII & aliorum poematibus longe se præferre, adjecit.

Græca, ediditque cum luculenta præfatione magnus ille vir Conr. Samuel SCHVRTZFLEISCHIVS, Lipsiæ & Francofurti, anno 1692 in 8. & ibid. anno 1704 eadem forma recusa. Inseruit quoque ex illis quædam in suum *Poëmatum Græcorum fasciculum*, quem FABRICIVS optimo jure insignem vocat, clarissimus Pædagogii Regii Halensis Inspector Hieronymus FREYERVS, Halæ in Orphanotroph. an. 1715 in 8. & hæc omnia eum in finem, ut scholarum magistri, si recte & studiis discentium opportune facere volunt, habeant, quæ adolescentibus quot hebdomadis carmina hæc sacra singulis Dominicarum Evangelicis lectionibus respondentia proponant ediscenda, pronunciante sæpius nominato Doctore FABRICIO (z). Materiam vero sacram, de qua supra mentionem fecimus, eodem eleganti modo, quo profanam in poësi succedere, imo si excellens Poëta manum admoverit, longe adhuc superare, HERRICHIVS noster in Idylliis quoque suis Græcis maxime comprobatum dedit. In illis enim nihil desideres, quod absolutissimam poëmatis elegantiam constituat. Hinc appellat eum eruditissimus TOLLIVS felicissimum priscæ poëseos Græcæ cultorem, quanquam hoc elogium longe esse infra illius merita & eruditionem fateatur (*a*):

(z) in Præfatione ad HERRICHII Poëmata.

(*a*) in *Epist. Itin.* pag. 79. *conf.* Acta Erudit. Lipf. l. c. pag. 93.

& FABRICIVS (*b*), *Omnes certo scio*, ait, *quotquot harum literarum gustu aliquo ducuntur, & de scriptis hujuscemodi possunt judicium ferre, mecum confessuros, quod in Graci carminis elegantia paucissimi sint reperti recenti atate, quorum vena fuerit tam felix ac facunda ad decantandum sive sacrum sive aliud argumentum, vel qui tam terso & rotundo noverit Grajorum loqui ore, carminaque tam scita, culta elaborataque ad veterum exemplum nobis reliquerit.* Atqui Idyllia Græca sequentia habe: *Idyllion, quo de Angelis Pastores duo cum Nympha pastoritia sermones cedunt*, sub solenni Angelorum festo, anno 1646, Jo. Balthasar Beer, Joannes Gebler, & Gothofredus Fischer memoriter recitabant, Lipsiæ 1646 in 8: *Idyllion, quo Pana duo Pastores Achander mortuum, Christocles redivivum decantant*, die ante Paschatos Sabbati, anno 1661, Mauritius Schacher & Jo. Goth. Burs in Phrontisterio Nicolaitano memoriter recitabant; postea imprimebatur istud *ibid.* anno 1666 in 8: *Idyllion, quo Androthei natales Orontas, Sosthenes & Mariallis sermone amœbæo celebrant*, sub vigilias anni 1668 Samuel Meyer, Goth. Hollwitz, Paul. Henr. Rappolt, in Asceterio Nicolaitano habitu & actione decenti recitabant, *ibid.* eod. anno in 8 excusum. Et hoc Idyllion ingeniosissimus hujus ævi Poëta, D. Daniel Guilhelmus

(*b*) in memorata Præfatione.

mus TRILLERUS, rhythmis Germanicis, eodem ſplendore, quo Græce legitur, reddidit(*c*). Non poſſum non illa verba, quæ inſignis hic vates labori ſuo præmiſit, heic adponere (*d*): *Der berühmte Leipziger Theocritus, Herr* HERRICHEN, *hat vormahls das Dramatiſche Hirtengeſprache von der Gebuhrt des Heylandes mit ſonderbahrer Schœnheit und Geſchicklichkeit in Griechiſcher Sprach verfertiget, an welchem ich mich in meiner Kindheit ſehr beluſtiget hatte. Ich faſſte* (ante aliquot tempus) *den entſchlus, daſſelbe, obneracbtet es theils lang, theils ſchwer war, ins Deutſche zu überſetzen, und meinem eigenen gedichte von gleichem Inhalt anzuhangen. Solches habe ich nun auch bewerckſtelliget: wie glücklich, wirſt du am beſten urtheilen kœnnen, wenn du ſo viel fertigkeit in der Griechiſchen Sprache beſitzeſt, die Deutſche überſetzung gegen das Griechiſche Original zu halten, vvelche*

(*c*) in ſuis *Poetiſchen Betrachtungen uber verſchiedene aus der Natur-und Sittenlehr hergenommenen materien*, p. 575 --- 592. edit. Hamburg. 1725 in 8 ubi TRILLERUS in Præfat. pag. 520, Lectorem alloquitur: *vvo du, mein Leſer, die verlangte Fertigkeit in der Griechiſchen Sprache beſitzeſt, ſo vvirſt du vielleicht nicht ohne einiges vergnugen ſofort vvahr nehmen, daſs ich allenthalben den Griechiſchen Text genau ausgedruckt, und ſo gar meiſt Zeile auf Zeile uberſetzet habe, vvelches vvie ſchvver es an und vor ſich ſelbſt iſt; ſo ſeltſam pflegt es auch ohne mercklichen Nachtheil der reinlichkeit der Deutſchen Sprache, insgemein bevverckſtelliget zu vverden; vvelches ich gleichvvohl allhier nicht verhoffen vvill.*

(*d*) *ibidem* pag. 518 & 519.

welche gewis mehr als mittelmæssig seyn mus, sintemahl der obgedachte HERRICHEN *oder* CYRILLVS *in diesen und andern Griechischen Gedichten, dermassen wol ausgesuchte, reine und alte Worte und Redens-Arten braucht, dass ich Zweiffele, ob Theocritus, Moschus und Bion, oder Pindarus und Anacreon, allezeit die Reinlichkeit und Hoheit der Griechischen Sprache, in ihren Gedichten und Liedern, mit so grosser Sorgfalt, als dieser* HERRICHEN *gethan, in acht genommen. Gleichwie es denn auch unstreitig, dass er nicht allein allen diesen Poëten vollkommen gleich zu schætzen; sondern auch die Christlichen Griechischen Dichter, sie haben nun gleich beym Anfang des annoch blühenden Christenthums, oder zu unsern neuern Zeiten geschrieben, bey weiten übertroffen. Doch ich habe hier weder den Raum, noch den Nachdruck, diesen in der Griechischen Sprache und Poësie unvergleichlichen Mann nach vvürden zu loben; finde es auch nicht vor allzu nothvvendig, theils vveil er sich durch seine herrlichen Schrifften selber verevviget; theils, vveil ihn sein ehemahliger und nunmehr ihn vveit übertreffender Lehrling, der vveltberühmte Hamburgische* FABRICIVS, *in der Vorrede für dessen zusammen gesammleten Griechischen und Lateinischen Gedichten, noch mehr verevviget hat.* Adsunt porro HERRICHII *Sophronusæ*, sive *virgines quinque prudentes*, itemque *Oda de herba Thee*, de qua Acta Eruditorum Lipsiensia hoc judicium

ferunt

ferunt (*e*): *possent quidem ad commendandam* HERRICHII *claritatem edecumatissima scripta allegari, queis nihil Musis acceptius, nihilque magis vel eruditione, vel elegantia cum Gratiis Phœboque ipso contendere de victoria possit. Ex multis enim quid Oda Græca ejus de herba Thea tersius & nitidius? quam dignam utique censuit Cl. Henr. Chr.* HENNINIVS, *quam observationibus suis ad Jac.* TOLLII *Epistolas Itin. p. 80, seq. totam insereret.* Non possum non, quin ipsa HENNINII verba proferam, quæ verbis TOLLII, HERRICHIVM *felicissimum priscæ Poëseos Græcæ cultorem* vocantis addidit (*f*): *Quæ* TOLLIVS *in Viri hujus optimi laudem ait, ea longe sunt infra illius merita & eruditionem. Vt occurramus nasutis, superciliosis &* δοκησισόφοις *quibusdam Germanici nominis tam in Gallia quam in Belgio obtrectatoribus, qui sibi judicii elegantiam & acrimoniam, Germanis ad summum industriæ aliquam laudem, vitio creati Censores, vindicant; lubet adscribere Joannis Gothofredi* HERRICHII *de Thea herba, Doricum Melydrion: nam adhuc tantum in Sibyllinis foliis circumvolitat, & quamvis sit forte prolixius, tamen ele-*

(*e*) *loco citato* in Supplem. IV, pag. 92.

(*f*) Henr. Christian. HENNINIVS in Annotat. & Observat. ad Iacobi TOLLII Epistol. Itin. III, pag. 79. seq. edit. Amstelod. *confer* ea, quæ supra ex TOLLII Epistola, ad GERARDVM de VRIES scripta, produximus pag. 293.

elegantia fastidium periti Lectoris facile tollet. Debeo illud humanitati Frid. Bened. Carpzovii, Viri laudandi, in quantum humanitatis cum eruditione elegans mistura laudari potest, qui literario commercio illud mecum communicavit. Puta mi Lector, Te lectione fessum, Thea aliquot sorbillare & libare pocula. Itaque audi Musas vere Græcas: Πρὸς τὸν *&c.* Prolata hac Oda, HENNINIUS pergit (g): *Idem Vir doctissimus in honorem* COSMI III. *Magni Hetruriæ Ducis, & Jac.* TOLLII, *Bibliothecam Mediceam lustrantis, Illius indulgentiam singularem, Hujus solertem industriam, carmine Græco elegantissimo celebravit, quod alia occasione ab oblivione vindicabimus.* Claudunt denique in memorandis iis, quæ mihi innotuerunt, carminibus agmen ea, quæ vates noster in Magisteriis, Doctoratibus, nuptiis, funeribus, aliisque occasionibus, mox læta mox tristi voce cecinit, quæ omnia, cum recensitis, in mox allegando volumine continentur. Ex quibus tamen singulis HERRICHIUM, tanquam ex pedibus Herculem, dignosces. *Quam fæcundum,* ut hunc articulum verbis Ven. D. FABRICII claudam, *fuerit ejus & quam elegans ingenium, quanta Græcæ & Latinæ linguæ peritia, & in utraque, sed Græca præsertim, poëticæ venæ facultas ac felicitas, magis perspicuum faciam, quando Carminum ejus volumen in lucem*

(g) ibidem pag. 84.

cem proxime proferre dabitur (*b*). Dedit etiam illud Magnus hic Vir in lucem, hac fronte: *Jo. Gothofr. Cyrilli sive Herrichen Poëmata Græca & Latina, in quibus Sacra disticha, Sappho, tetrasticha, hexasticha, Idyllia, Adonis, aliaque varii argumenti, Patronis, fautoribus & amicis ex officio scripta, & a B. Auctoris Patrueli August. Herrichen, Franco, collecta. Præfationem præmisit Jo. Albertus Fabricius, D. & P. P. in Gymnas. Hamburgensi. Hamburgi, sumtu Christiani Liebezeit*, 1717 *in* 8.

MARTINVS WOLFARTVS.

Vitam ingressus est Martinus WOLFARTVS Vlmæ, Suevorum metropoli, die vigesimo primo Februarii, anno post mille sexcentos quadragesimo quarto. Absoluto in Gymnasio patrio studiorum cursu, Argentinam profectus est anno 1666, ubi in literis adeo profecit, ut quatuor annis post in patriam rediens, ibique duos adhuc annos morans, dignus fuerit visus, qui clinico Matthiæ MILLERO, Gymnasii Præceptori adjungeretur. Quo officio tam præclare functus est, ut, hoc demortuo, ordinarius in quinta Classe Præceptor an. 1674 fuerit constitutus. Mox autem anno sequente Professor Poëseos, & anno 1694 Professor linguæ Græcæ salutatus est. E vita abiit ipso suo natali die, an. nonagesimo nono supra millesimum

(*b*) FABRIC. Biblioth. Græc. Lib. V, Cap. 27, pag. 556, seqq.

simum sexcentesimum, ætatis quinquagesimo quinto. Vir erat Latine & Græce valde doctus, inque antiquis Poëtis, Homero præsertim, maxime versatus. Felicem quoque in utraque poësi venam expertus est. Inter Latina ejus carmina eminent, quibus Comitis Rudigeri a STAHRENBERG, & Principis LVDOVICI Badensis, heroicas virtutes anno 1693 decantavit. Quod vero Græca spectat, præter illud satis comtum, quod M. Michaëlis Beckii, in Gymnasio Vlmensi Hebrææ linguæ olim Professoris celeberrimi, *Suscitabulo*, *Horologio Schickhardiano accommodato*, Vlmæ 1696 in 8 excuso, præfixum est, nulla vidi. Quin tamen plura struxerit, haud dubito.

JO. MICHAEL LANGIVS.

JO. Michael LANGIVS, Ezelwangæ, in Comitatu Solisbacensi, die IX Martii, anno MDCLXIV natus, Philosophiæ Magister, & Poëta Laureatus Cæsareus, postea Theologiæ Doctor ac Professor Publicus Ordinarius in Academia Altorfina, magnam operam impendit in addiscenda a Præceptore suo Georgio Matthia KOENIGIO, de quo antea mentionem fecimus, lingua Barbaro-seu Neo-Græca (*i*). Hinc edidit

(*i*) ut ipse LANGIVS memorat in *Philologia Barbaro-Græca* Parte II, Cap. I, Introductionem ad hujus linguæ poësin sistente, §. XX, pag. 25, & Celeb. D. ZELTNERVS in ejus Vita, pag. 470, talia refert: *Kœnigio*

dit *Philologiæ Barbaro-Græcæ* partem priorem, continentem I. *Meletema de origine, progressu & variis fatis linguæ Græcæ, tam veteris, quam hodiernæ sive vulgaris ῥωμαϊκῆς*: II. *Grammatica Barbaro-Græcæ synopsin*: & tandem III. *Glossarii Barbaro-Græci compendium*, Altdorfi, 1708 in 4. Pars altera vero jam antea lucem aspexit ibid. 1707 eadem forma, exhibens I. *Introductionem ad Poësin Barbaro-Græcam*, (*cui accedit* II. *Batrachomyomachia Homeri, a Demetrio Zeno, Zacynthio, in versus Barbaro-Græcos conversa, cum interpretatione Latina & annotationibus Martini Crusii.*) III. *Dissertationem de versione Novi Testamenti Barbaro-Græca.* IV. *Exercitationem de differentia linguæ Græcorum veteris & novæ sive Barbaro-Græcæ*, quam anno 1688 *Josias Heissius, Memmingensis*, sub ejus præsidio defendit. Ejusmodi speciminibus adhuc Latina Ecclesia fere caruit. Quanquam enim, *inquit Celeb.* ZELTNERUS, Novi Testamenti Græco-barbaro idiomate jam tunc edita fuerint exemplaria, Grammaticæ tamen regulæ & Poëseos institutiones, ad hanc linguam addiscendam facientes, vel deerant hactenus idoneæ, vel, si quid lucem antea vidisset, tamen in his terris vix conspici, multoque minus ad

V legi-

Kœnigio tanta constantia & industria adhæsit Langius, *ut sæpe solus ex ore optimi Senis penderet, eaque occasione unus etiam ex ejus discipulis propemodum superfit, qui, eo manum ducente, Græcam linguam, uti nunc quidem vulgo in Hellade usitata est, callet.*

legitimum usum adhiberi poterat (*k*). His vero, ut per regulas tantum hanc linguam & poësin doceat, non contentus fuit LANGIVS, sed exemplo etiam praeivit suo, ut eo facilius imitatores acquireret. Occasione enim triumphorum insignium, quos eo tempore Imperator LEOPOLDVS toties a Turcis reportaverat, *rhythmos neo-Graecos* fecit, ceu ipse indicat, eosque in dicta *Introductione* sua *ad Poësin Barbaro-Graecam* §. xx. exhibet. Sunt autem illi (si cum ALLATIO loqui amas) Jambi, aut verius, Rhythmi duodecim syllabarum.

CONRAD. SAMVEL SCHVRTZFLEISCHIVS.

SIcuti SCHVRTZFLEISCHIVS in omni eruditionis genere magnus fuit; ita in linguâ & poësi Graeca haud minor exstitit. Nativitate sua, quae anno millesimo, sexcentesimo, quadragesimo primo contigit, illustravit Corbachium Waldeccorum, ceu olim *Hesiodus* Cumam, Æoliarum urbium unam. *Relicta* patria schola Giessam Hassorum, & postea Witebergam Saxonum adiit, ubi non solum didicit, sed etiam privatim Graeca docuit. Gymnasium Corbachianum, cui antea ipsius parens M. *Joannes Schurtzfleischius* praefuit, quodque filius postea aliquandiu direxit, relicturus parieti

(*k*) vid. loc. cit. in *Vitis Theologorum Altorphinorum*, ubi pag. 468. sq. prolixam vitae & scriptorum Langianorum descriptionem legere poteris.

rieti inscripsit: *Hac schola me non capit.* Hinc Witenbergam rediit, & Lipsiæ studia sua absolvit. Inde vocatus Witenbergam, Professor diverso tempore Historiarum, Poëseos, Græcæ linguæ, & Eloquentiæ salutatus est. Interea & itinera suscepit per Belgium, Angliam, Italiam, eumque reducem Imperator LEOPOLDVS clementer audivit. Multo ære, cujus magnam partem Illustr. Comes a WALDEK largitus est, sibi Bibliothecam, codicibus MSCtis & rarissimis voluminibus impressis instructissimam, copiaque ceterorum librorum abundantem, comparavit, cameram item antiquis nummis bene dispositam. Variam ejus scientiam, & merita in litteras recensere, instituti nostri non est. Fecit jam id prolixissime gratus ejus discipulus Adolphus CLARMVNDVS, sive, qui sub hoc nomine latet, M. RVDIGERVS (*l*). Brevibus saltem ea, quæ linguam & poësin Græcam tangunt, tradam. Illam enim erudito maxime necessariam duxit, & cumprimis ei, qui exactam Historiæ & Latinæ linguæ operam navare cupit, ex quotidiano usu expertus est. Imminentem, aut potius præsentem, in scholis barbariem, ob linguæ Græcæ neglectum, valde deploravit. Auro digniora & omni veritate majora sunt verba, quæ eapropter ad

(*l*) edidit *Lebens-Beschreibung des weltberuhmten Polyhistoris, Herrn Conrad Samuel Schurtzfleischens, Eloquentiæ Prof. Publ. Ord. &c.* Dresden und Leipzig, 1710 in 8.

Adamum Christophorum IACOBI, Saxonis Electoris Consiliarium, fecit (*m*): „Præter „religionem obsequii, quod semper tibi con„stare debet, etiam hoc significari, par est, „quod profitear meum studium ad ornandas „Grajorum litteras, præsertim hoc temporum „statu, quo omnes, quos sciam, Candidati Græ„cæ litteraturæ peritiam præ se ferunt. Sub„sidia librorum, & adjumenta doctrinæ, & „præsidia artis mihi constituta sunt, *habentque* „eæ litteræ maximam cum historia cognatio„nem, & Lipsiæ, Giessæ, atque apud exteros, „sæpissime sunt conjunctæ. Multum certe in„terest inter Græcam Grammaticam, & Græ„cas litteras, quarum prior exiguis finibus con„tinetur, si Criticam demas, altera *autem* per „omne doctrinæ veteris genus patet, spatium„que sibi amplissimum in historicis Græcis de„signat. Ipsa Latina lingua sibi *constare* non „potest, nisi opes copiasque a *Græcia* petat. „His fontibus Cicero rigavit hortulos suos, & „honorem Græcis habuit, ut Græcos per omnia „imitaretur. Usu meo hoc didici, & a sum„mis eruditissimisque viris alias audivi, non sci„re Latine, qui Græce non sciat. Hoc vul„gus ludimagistrorum ignorat, & eam ob cau„sam passim litteræ *hanc calamitatem ceperunt*, „ut inter tot Græcos, Græce doctum quæra„mus. Ne unum quidem novi, qui interpre„*tes*

(*m*) vide ejus Epistolas Arcanas, *epist.* CCVII, dat. Vitemb. Id. Nov. anno 1684, *pag.* 344, *seq.*

„tes Græcos, & ſcholiaſtas Thucydidis, De-
„moſthenis, Euripidis, Sophoclis, & ante
„omnes Homeri, legere & interpretari poſſit.
„Nullus vero eorum Latine expoſitus in lucem
„exivit, quorum ope tamen maxime nitendum
„eſt, quum origines & propriæ tralatæque vo-
„cabulorum ſignificationes perquiruntur. Lexi-
„ca non ſufficiunt, falluntque ſæpe ſuos au-
„ctores, nec præbent omnia, quæ promit-
„tunt &c.„ Atque CAROLUM liberum Baro-
nem A FRISEN, in Senatu Saxoniæ Electo-
ralis ſanctiori ætate & meritis principem, in
epiſtola quadam ſic alloquitur (*n*): *Dabis peti-
tioni meæ, ut nomen meum inter candidatos ap-
pareat, quod in his literis maximam ætatis meæ
partem conſumſi, a quibus omnis doctrina libe-
ralis proficiſcitur, & a quibus hiſtoriæ & anti-
quitatis initia ſunt petenda. Nemo Latine ſcit,
qui Græce neſcit: Tullius omnino ſua ab his
fontibus duxit, Græcos oratores, philoſophos aſ-
ſidue legit, cum iis in Græcia & Italia verſa-
tus eſt. Ego, qui ex inſtituto litteris humanio-
ribus me tradidi, & ſubſidiis Græcis abundo,
eadem opera de antiquitate & Græcis litteris
mereri me poſſe confido. Græcorum doctrinæ
copioſæ, & litteræ per varias dialectos fuſæ, in-
ter verbera & plagas Orbilionum diſcuntur, &
uſu atque exercitatione, & ampliſſimis codicum
librorumque adjumentis perficiuntur.* Ipſe per-

V 3 ſpica-

(*n*) *ibid.* epiſt. CCXII, dat. Vitemb. Calend. Ian. an. 1685, pag. 357.

ſpicaciſſimus SCHVRTZFLEISCHIVS naturam rationemque linguæ Græcæ & dialectorum omnium diligentiſſime perſcrutatus eſt, atque exempla ex auctoribus, quotquot occurrerunt, præſtantiſſimis petiit. Atticam demonſtravit in Ariſtophane, Doricam in Pindaro, Jonicam in Homero, Æolicam in Alcæo & plerisque aliis monumentis. Cui inſtituto, per ſe difficili & moleſto, lucem attulerunt Grammatici atque interpretes veteres, Euſtathius, Tzetzes, Didymus, Gaza, Chalcondyles, Moſchopulus (o). Ad Poëſin quod attinet, non omne quidem in ea trivit tempus, attamen amavit eam, & ad animi quandoque recreationem carmina meditatus eſt, prout ipſe fatetur (p): *Studium artis poeticæ non ſperno quidem, ſed aliis excolendum relinquo, his maxime, quibus otium eſt & ingenium numeris aptum, quod mihi tribuere haud auſus ſum, præſertim, cum rationes mei inſtituti longe aliud ferant. Hiſtoria & Poëſis res disjunctæ, altera mihi campum induſtriæ aperit, altera animi cauſa interdum me invitat, ac ſeriis fatigatum allicit, quaſique permulcet.* Et occaſione alia (q): *Res Titii verſibus perſecutus ſum, ut intelligant homines, me ab eo ſtudio non eſſe alienum, ad quod ingrediendum*

(o) loc. cit. Epiſt. II dat Vitenb. 1679 pag. 3 & 4. ad Io. Anton. Schurtzfleiſchium, artis ſalutaris Candidatum.

(p) Epiſt. DLXXXVII, pag. 962. ſeq.

(q) in Epiſtolis Arcanis, epiſt. II, pag. 3.

endum & perficiendum multi & doctrina, & ingenio præstantes viri me semel iterumque cohortantur. Nunc ea quoque me oblectant, quæ evagantur liberius, minorique cura metiendi pedes numerosque constant. Hæc tamen & alia ex modesta SCHURTZFLEISCHII penna fluebant de se ipso facta testimonia; ast alii, quibus Vir summus ejusque poëmata intimius innotescebant, longe aliter judicarunt. Poëta enim fuit in quolibet carminis genere extemporaneus, & ita quidem, ut cum quolibet Poëta vetere de lauro certare potuisset. *Sive socco incederet vates, seu cothurno; porroque sive heroicum placeret carmen, sive elegum, sive ad lyram comparatum, eadem ubique laus, eadem gratia, venustas, nitor,* ait Clarissimus LUDOVICUS in Oratione manibus Schurtzfleischianis Vitembergæ anno 1709 habita. In Epicedio eruditissimo LAMMIO, Scholæ Vinariensis Conrectori, audit

Histor, cui dulce Poëma Thalia,
Eloquiumque potens Suada benigna dedit.

Clarissimoque HOFMANNO, Rectori Scholæ in Salinis Francorum (r):

Magnus Schurtzfleischius ille
Doctorum princeps, Musarum maximus Atlas,
Palladium nostrum, miraculum totius orbis,
Bibliotheca fuit vivens. - - -
Noverat exacte redivivus & alter HOMERUS,

V 4 VIRGI-

(r) vide CLARMUNDUM in *Vita Schurtzfleischii*, pag. 165 & 166.

VIRGILIUSQUE *suis, nec non Orator in orbe Maximus*: &c.

Scripsit autem Poëmata Latina & Græca, quæ doctissimus M. Samuel KNAUTHIUS [Auctor enim ipse illorum copiam facere noluit (1),] magna industria collegit, & in ordinem redegit, typis excusa sunt Witebergæ apud Godofridum Zimmermannum, anno 1702 in 8. Græca carmina in hoc libro incipiunt pag. 246, quorum agmen ducit Oratio Panegyrica in memoriam Principis Electoris Saxonis, IOANNIS GEORGII III. à SCHURTZFLEISCHIO genere heroico structa, & a M. Martino SEVERINO recitata: Latina versio e regione conspicitur. Sequuntur Epigrammata & alia poëmata varii generis variique argumenti, omnia tamen & singula præstantissima. Obiit tandem magnus hic vir Witenbergæ in cœlibatu, anno præsentis Seculi octavo, ætatis sexagesimo septimo.

CHRISTOPHORUS SONTAGIUS.

NOstro quidem tempore rariora sunt reddita, incertum qua de caussa, expeditorum in Græca literatura hominum exempla; non tamen prorsus nulla reperiuntur, quibus & Germania nostra superbire possit, eorum præsertim, qui Græce etiam diserte sermocinari cum aliis queant; qua facultate (purioris scilicet, non Græco-barbari idiomatis) ne ipsi quidem Græci in-

(1) uti Præfatio ad hæc Poëmata habet.

ci indigenæ, & ad nos advenæ, facile pollere solent. Inter hos præter ceteros connumerandus erat, dum viveret, B. SONTAGIUS noster, Vir, si quis alius, in Græca lingua exercitatissimus, & ad colloquendum hoc sermone, cum quovis homine, in Græcia licet nato, ex tempore paratissimus. Verba non sunt mea, sed ex ore Celeb. D. ZELTNERI (t) profluentia, qui sufficientem vitæ & Scriptorum Sontagianorum historiam nobis communicat. Natus est SONTAGIUS Weidæ Variscorum, die vigesimo octavo Januarii, anno post mille sexcentos quinquagesimo quarto. Studiis incubuit in Schola primum patria, deinde Portensi, tandem in Academia Jenensi, ubi gradum Magisterialem, tanquam studiorum præmium, obtinuit. Pastorali postea munere per decennium in Ecclesia Oppurgensi, & Decarchatu Ephoriæ Neostadiensis ad Orlam ultra quadriennium laudabiliter administrato, Pastor atque Superintendens Schleusingæ, simulque Ephorus Gymnasii Saxo-Hennebergici factus, & quinque annis post, scilicet anno 1690, in Academia Altorphina

V 5

(t) in Vitis Theologorum Altorphinorum, pag. 448 sq. ubi Vir Celeberrimus in subjecta nota addit: *Sontagium & Helladius noster, Larissaus, aliique Græci, qui antehac ad illum inviserant, ea propter magni faciebant: quanquam prior ille in pronunciatione literarum quarundam a Græcis eum differre, & non nisi ab eruditis atque pronunciationis scholasticæ, inter nos vulgo receptæ, gnaris percipi posse, mihi semel iterumque affirmavit.*

phina Professionem Theologicam, insimulque, anno 1699 KOENIGIO defuncto, Græcam accepit. Qua fidelitate spartam suam ornaverit, testantur ipsius Collegæ, discipuli & scripta. Multoties idiomate Græco in cathedra disputavit, cujus rei testes sunt duodecim Græcæ Dissertationes typis impressæ, & longe plures manu scriptæ. *Græca sermone, quod ab initio dictum est, adeo expedite inter disserendum utebatur, ut multi vix vernacula sua sic utantur,* iterum ait Celeb. D. ZELTNERUS, testis auritus; qui talia etiam de potentia ejus poëtica prodit: *Tam eximia vi polluit ingenii, ut more Sedulii Paullique mira celeritate Græca Latinaque lingua funderet versus* (u). Quot quæso Altdorfii sub aliorum præsidio habitæ sunt Disputationes, quibus in gratiam Respondentium carmina encomiastica Græca adjecit? varii argumenti & alia struxit, quæ ipsius filius, M. Christianus SONNTAGIUS, Pastor Kornburgensis dignissimus, MSCta adhuc asservat, uti suavissimus olim in Academia Lipsiensi commensalis meus, Jac. Maximil. SONNTAGIUS, avitarum virtutum nepos æmulus, fidem mihi fecit, quem ea propter denuo imploro, ut egregia hæc B. Avi monumenta ab interitu vindicet, perque typos evulget. Mortuus est noster, cujus memoria immortalis est, die sexto Julii, anno hujus seculi decimo septimo, in dignita-

(u) *ibidem*, pag. 454.

gnitate tum Rectorali constitutus, cujus funus Cel. Christ. Gotlib. SCHWARZIUS Programmate indixit.

CHRISTIANUS GOTLIBIUS SCHWARZIUS.

SCHURTZFLEISCHIO adjungimus discipulum, Christianum Gotlibium SCHWARZIUM, in Academia Altdorphina Professorem Moralium, Oratoriæ & Poëtices æque celeberrimum, virum, cujus merita elogia nostra longe transcendunt. Natus is est Leisnicii in Misnia, anno millesimo, sexcentesimo, septuagesimo septimo. Eruditus ab optimo parente *Paulo Matthia Schwarzio*, Scholæ patriæ ultra quinquaginta annos Rectore meritissimo, studia Lipsiæ continuavit, absolvitque Witembergæ, ubi eorum præmium, Doctoratus philosophici gradum, anno 1701 omnibus applaudentibus, reportavit. Lipsiam reversus, in numerum Magistrorum, quos *Legentes* vocant, receptus, in Schola ad D. Nicolai munus Collegæ III. in se suscepit, quo etiam summa fidelitate defunctus est. Fama itaque de ejus eruditione & singularibus animi dotibus Norimbergam delata, inclytus Senatus memoratam ei in Academia, quæ Altdorphii est, spartam obtulit, quam anno 1709 occupatam hucusque magna nominis gloria exornavit (*x*). Ad Poësin vero ejus Græ-

(*x*) plura de hoc vide in *Vitis Professorum Philosophiæ*

Græcam quod attinet, satis est dixisse, fuisse eum discipulum Jo. Gothofr. HERRICHII Plura sub hujus manuductione, juvenis adhuc, struxit carmina, antiquitatem redolentia: Bone Deus! qua suavitate ac decore illa florent, quæ vir, tanquam maturioris ingenii fructum, edidit. Specimina si quædam desideras, lege istud *programma de laudibus Græcæ linguæ versibus Græcis anacreonticis* anno 1713 vulgatum; quo ad Orationem Græcam Zachariæ Schubarti, de Jurisprudentiæ & Græcæ linguæ studio conjungendo, cives Academicos invitavit: typis excusum est hoc programma Græco-metricum Altorph. 1713 in 4. nec non illud ibid. 1715 in fol. impressum programma, quod *Hymnum Græcum in Christum* continet, ad orationem Valentini Rœsleri, de morte Christi, testimoniis scriptorum profanorum commemorata.

HIERONYMUS FREYERUS.

Meritissimus jam, dum hæc scribo, per quatuor & viginti annos Pædagogii Regii, quod Glauchæ prope Halam est, Inspector Hieronymus FREYERUS meretur omnino, ut honorificam de eo mentionem injiciamus. Natus est Gantkoviæ, Marchiæ Prignicien sis prope Kyrizium pago, ubi ipsius parens Verbi divini Minister erat, anno post mille sexcentos septua-

sophiæ Altdorphinorum, a Cl. APINO descriptis, pag. 300 sq. ubi quoque pag. 306 sq. Catalogus Scriptorum ipsius traditur.

ptuagesimo quinto. Prima studiorum fundamenta jecit in schola Kyriziensi & Perlebergensi; postea in Gymnasio Berolinensi, cujus tum Prorector erat M. Joachimus Ernestus Bergerus. Heic inprimis ad literas Græcas incubuit, ac in omni poësi, Germanica, Latina & Græca sese exercuit. Ineunte anno 1697 Academiam Halensem adiit, atque sedulam Philosophiæ & Theologiæ operam navavit; exeunte vero anno 1698 in Pædagogium Regium receptus, juventutem per septennium tam fideliter docuit, ut dignus fuerit visus, cui Inspectionis munus traderetur, quod ipsa Summi Numinis gratia adjutante in hunc usque diem gessit. Durante vero hoc tempore juventutem in addiscenda lingua & poësi Græca juvare haud frustra nisus est vir clarissimus. Celebris est & in plurimas Scholas ac Gymnasia recepta *Grammatica illa Græca*, quæ vulgo *Halensis* dicitur, Germanice conscripta, quam ad illam ἀκρίβειαν, uti nunc est, FREYERVS noster perduxit. Haud inutile forsan erit, auctores hujus operis recensere. Primus est D. Joannes IVNCKERVS, Medicinæ nunc Professor, qui primas quasi lineas duxit, atque *Grammaticam Græcam* in tirunculorum gratiam edidit, Halæ 1705 in 8. Secundus est ille tum temporis scholæ Latinæ in Orphanotropheo Informator WESSELMANNVS, qui illam valde auxit, præsertim quoad regulas syntacticas: & hæc editio secunda *ibidem* prodiit anno 1711. Tertius est Joannes Henricus

ricus SCHVLZIVS, Informator tum in Pædagogio, qui, cum Grammatica hæc in Pædagogium recipiebatur, jussu Inspectoris FREYERI latitantes hinc inde defectus additionibus suis ac correctionibus supplevit, ut tertia inde editio enata sit, *ibid.* anno 1716. excusa. Quartus est noster FREYERVS, cui illas emendationes & additamenta, quæ in sequentibus editionibus de annis 1720, 1724 & 1727 copiose occurrunt, debemus, quamvis prima vice Schulzii nomen haud removerit. Idem clarissimus FREYERVS poëmata Græca, eaque optima collegit ex Poëtis cum antiqui tum propinquioris ævi, quæ degustanda tironibus exhibere, & quorum vel auctoritate vel exemplo excitare in iis aliquod Græcarum literarum studium laudabiliter voluit (y). Edidit namque cum interpretatione Latina *Fasciculum Poëmatum Græcorum ex antiquis ac recentioribus Poëtis collectum & ad innoxium scholasticæ juventutis usum accommodatum*, *Halæ Magdeburgicæ* 1715 *in* 8. Qui liber celeberrimo Jo. Alb. FABRICIO (z) haud immerito placet, & juventuti summopere commendandus est. Inseruit ei clarissimus auctor sua etiam Græca poëmata, ea quoque, quæ interdum inter urgentes typographei operas composuit (a), eximia sane & antiquitatem redo-

(y) vide Præfationem ad hunc *Fasciculum*.

(z) in præfatione ad HERRICHII *Poemata Græca* Hamburgi anno 1717 edita. *Conf.* supra p. 297.

(a) prout ipse in *Fasciculo* p. 136, fatetur.

redolentia. Bone Deus! quam jucunda illa erunt, quæ animo libero & absque necessitate urgente pepigit. Expecto illa cum nova editione, quam cum doctis suis annotationibus ad modum *fasciculi sui poëmatum Latinorum*, ceu mihi in epistola promisit, imprimi curabit.

SAMVEL CNAVTHIVS.

SÆpius ... mentionem feci M. Samuelis CNAVTHII, atque monui, varia eum variorum e nostratibus Poëtarum collegisse poëmata Græca, eaque, indice CLARMVNDO (*b*) conjunctim editurum esse (*c*), quemadmodum Conradi Samuelis SCHVRTZFLEISCHII *Poëmata Latina & Græca* Witembergæ anno 1702 in 8 edidit. Comperire hactenus non potui, quis ille sit, & an adhuc inter mortales versetur: hoc saltem scio, collecta eum hæc poëmata nondum publici juris fecisse. Vocat eum ante laudatus FREYERVS (*d*) *virum Græcæ literaturæ deditissimum*: & eidem anno 1715 memoratum fasciculum excudendum paranti, CNAVTHIVS, qui tum Witenbergæ docebat, & Bibliothecæ publicæ curam gerebat, Halam misit sua carmina Græca, favente admodum genio structa, quæ dicto fasciculo inserta sunt. Dum hæc plagula sub prelo est, & hodie adhuc exprimetur, comperio, CNAVTHIVM singularia plane fata habuisse. GEORG.

(*b*) in *Vitis clariss. Viror.* Part. IV. p. 192.
(*c*) vide supra pag. 240, 267, 277.
(*d*) in Fascic. Poëm. Græc. *loco citato.*

GEORG. FRID. THRILLITSCHIVS.

CLarissimus FREYERVS scribit (e): CNAVTHIVS *præter alia humanitatis officia, quibus conatus hos meos adjuvare studuit, quoque nonnullas amici Misenensis atque in re poëtica haud mediocriter versati meditationes sub literis initialibus G. F. Th. benevole mecum communicavit.* Est is, qui sub his literis latet, Georgius Fridericus THRILLITSCHIVS, barbatus tum in Academia Witenbergensi in castris Musarum miles, atque in Pelasgorum lingua & poësi valde exercitatus, cujus specimina in FREYERI *fasciculo poëmatum Græcorum* invenies, Mortem vero illum cum vita commutasse, ferunt.

JO. HENR. SCHVLZIVS.

CElebris hodie in Altdorfina Vniversitate Medicinæ Professor Joannes Henricus SCHVLZIVS parente Ludimoderatore in quodam Ducatus Magdeburgici pago natus, atque in Orphanotropheo Halensi educatus est ad illa usque tempora, quibus ad studia academica aptus videbatur. Theologiæ hinc operam dedit Halæ, seque in Græcis & Orientalibus literis, Arabicis præsertim, valde exercuit, simulque studio Botanices incubuit, ac prima Medicinæ fundamenta solerter posuit. Hæc dum fiebant, in seminarium selectorum præceptorum

(e) *ibidem* §. XXXVI. pag. 236.

rum Pædagogio Regio præparandorum, & transacto in eo fixi biennii spatio in Pædagogium ipsum tanquam Præceptor ordinarius recipiebatur. Erat tum *Grammatica Græca Halensis* recudenda, quam clarissimus Pædagogii Inspector FREYERVS, quia neminem aptiorem credebat, SCHVLZII curæ & reformationi submisit. Castigavit illam noster atque à mendis liberavit, auctamque doctis suis ac necessariis observationibus edidit Halæ 1716 in 8 (*f*). Eadem tempestate vicibus aliquando Opponentis in Disputatione quadam Inaugurali medica, sub præsidio D. HOFFMANNI habita, functus est, & tanta quidem eruditione ac Præsidis lætitia, ut ipse eum ad studium medicum prosequendum instigaret, ac instigatum in domum suam reciperet. Sub hujus itaque auspiciis in arte medica adeo profecit, ut medicinæ Doctor creatus, & post ad Professionem Anatomices Altorfium invitatus fuerit. Ad poësin ejus Græcam quod spectat, ita sentio: Vena ejus libere fluit, amœna est ac dulcis, & omnem laudem superat. Vis, quæ dico, experiri? evolve Hieronymi FREYERI *fasciculum poëmatum Græcorum*, Halæ 1715 in 8 editum, & sat experieris. Huic enim *fasciculo* poëmata Schulziana inserta sunt. Aut si tibi copia est illorum epigrammatum Græcorum, quæ Altorfii emisit, & Disputationibus plerumque amicorum

X affixit,

(*f*) plura de hac Grammatica legere poteris supra sub *Hieronymo Freyero*, pag. 317.

affixit, degusta illa, & verum me dixisse fateberis. In Novellis eruditis Lipsiensibus, quas hodie accepi, hæc verba lego (*g*): *Herr D.* SCHVLZ *ist nicht allein ein hochberühmter Medicus, sondern auch ein grosser Philologus. Sonderlich hat er, was die Arabische und Griechische Literatur anbelangt, in Deutschland und vielleicht in Europa, wenig seines gleichen.*

GEORGIVS JACOBVS KEHR.

VIr πολυγλώττατος Georgius Jac. KEHR, Orientalium linguarum in Academia Lipsiensi Lector Publicus, atque Interpres Senatorius, bono omine, ipso *Cyriaci* die, qui est octavus mensis Augusti, anno millesimo, sexcentesimo, nonagesimo secundo, Schleusingæ in Franconia, in hanc lucem editus est. Natura rapiebatur ad poësin & linguas Orientales. In Gymnasio patrio cum adhuc literas colebat, epithalamium multiforme, Germanicum, Latinum, Græcum; Hebraicum, Chaldaicum & Syriacum, in nuptiis Joan. Ernesti GVBIZII, cecinit, Schleusingæ, anno 1711 in fol. 2 pl. excusum. Ad finem anni sequentis Orationem poeticam quindecim linguarum, inter quas & Græca iterum & Græco-barbara fuerat, contexuit, publiceque recitavit. Anno 1713 Academiam Halensem adiit, ubi, præter utrumque MICHAELEM, Ordinarios Professores & in Orien-

(*g*) vide *Gelehrte Zeitungen* ad annum 1730, diem 20 Februarii, num. XV, pag. 132.

Orientalibus sermonibus versatissimos, Præceptores habuit duos celeberrimos Arabes, Salomonem NEGRI, *Damascenum*, olim Romæ in Collegio Sapientiæ linguarum Syriacæ & Arabicæ Professorem, atque Carolum Rali DADICHI, *Aleppo-Antiochenum*, virum eruditissimum, in Aula nunc Anglicana Interpretem. Ab illo intra unius anni spatium calligraphiam non modo Arabicam & Turcicam, sed Arabice quoque loqui addidicit, singulis diebus quatuor horas ejus institutioni se committens. Testis sum auritus, quod KEHRIVS noster in præteritis nundinis Lipsiæ cum Arabibus Arabice locutus fuerit, quemadmodum ad eum, si qui ex Arabia Lipsiam veniunt, in nundinis præsertim, convolitant. Malabarice didicit a duobus ad fidem Christianam conversis Malabaris, Timotheo KVTHIAN & Petro MALEIAPPEN, quos Missionarii Danici ex India Orientali Halam secum duxerunt. Confectis per Hassiam, Palatinatum & Alsatiam itineribus, anno 1722 Lipsiam venit, ubi summos in Philosophia honores adeptus, de præstantia Oratorum & Poëtarum Arabicorum & Persicorum præ Oratoribus & Poëtis Græcis & Latinis, Græce peroravit. Anno 1725 in Poloniam profectus, sequente Lipsiam rediit, ibique anno 1727 Lector Orientalium linguarum, annoque 1729 Interpres Senatorius salutatus est. Vitam elegit cælibem, ut eo ardentius & sine impedimento ad literas incumbere posset. Erudi-

tos ingenii fœtus, quos viri docti admirantur & laudant (*h*), per typos edidit, *de Saracenis, Hagarenis & Mauris dissertationem:* porro *Saracenico - Asiaticæ Monarchiæ statum:* ut etiam *Numisma Indo-Mogolicum*. In THIELII, Rectoris hodie Luccensis in Lusatia, & ZEHNERI, Diaconi hoc tempore Ecclesiæ Suhlensis, honores, quos Lipsiæ in Philosophia obtinuerunt, carmen pepigit Arabicum & Syriacum, *ibid.* anno 1715 excusum. Sic quoque M. Joannem Georgium NEVHOFERVM, anno 1717; *Arabico*, & nuperrime M. Dav. Frid. TREVBERVM atque M. Jo. Guil. SCHMEISSERVM *Hebraico* carmine condecoravit; versibus autem Græcis M. Jo. Henr. a SEELEN, Lipsiæ typis exscriptis. Præter hæc autem multa poëmata gratulatoria, Græca & polyglotta struxit, quæ adhuc in MSCtis latent, junctim aliquando cum editis edenda. Obitum lectissimæ Virginis a SEELEN, anno ætatis decimo septimo nuper demortuæ, in decem & septem linguarum epicediis acerrime deploravit Poëta noster, quæ curiositatis ergo olim communicabimus.

JO. PETRVS REVSCHIVS.

JOannes Petrus REVSCHIVS in Vniversitate Jenensi hoc tempore Ordinis Philosophici Adjun-

(*h*) *evolve* Acta Erudit. Lipf. ad annum 1715. HASAEI Bibliothecam Bremensem. *Pavillon der Musen* Part. III & V. *Unschuldige Nachrichten* ad annum 1716. *Bibliotheque Germanique* an. 1729 &c.

Adjunctus, atque Scholæ Senatoriæ, quæ ibi quoque floret, Rector meritissimus, ex scriptis philosophicis, quæ edidit, sat clarus est. Almersbaci in Comitatu Saynensi natus anno post mille sexcentos nonagesimo tertio, Græca didicit & privatorum præceptorum & publicorum ductu in Gymnasio Idsteniensi atque Academia Giessensi, illic quidem has literas docentibus Rectoribus GÆRTNERO & CRAMERO, hic Joanne Henrico MAIO, *filio*, sub quo præcipue felices in lingua & poësi Græca progressus fecit. Marpurgensem postea & Halensem Academiam adiit, atque hic Salomonem NEGRI, *Damascenum*, antiquæ Pelasgorum linguæ valde peritum, uti in Arabica ita quoque in Græca literatura, adjutorem habuit. Multum denique utilitatis ipsi attulit familiaritas, quam cum Damiano Sinopeo PARASCEVA in Academia Salana contraxit, utpote qui probe in his literis erat versatus. Obitum deploravit Michaelis Friderici ZVLICHII, atque ipsius parentem D. Michaelem ZVLICHIVM, Sacrorum Jenensium supremum tum Antistitem, solatus est *poëmate Græco*, Jenæ 1720 in fol. excuso. Hoc autem poëmate prolixo satis ac docto, affectumque rite exprimente, commonstravit clarissimus REVSCHIVS, quam valens sit in lingua & poësi Græca. Plura adhuc egregia istiusmodi ingenii ac doctrinæ monumenta ab eo exspectamus.

ANONYMUS.

VIRGILIUM Poëtarum Latinorum principem sciunt omnes ac venerantur. Plerique inter Europæos populi in vernacula sua canentem illum fecerunt. Nec defuerunt inter hos, qui hæc vel illa ipsius carmina Græce verterunt. Sic Eclogam quartam, cui nomen *Pollio*, Græcis versibus Dorice expressit Daniel HALSWORTUS, Anglus (*i*). Eclogam decimam, *Gallum*, in numeros Græcos coëgit Josephus SCALIGER, Gallus (*k*), nec non Daniel HEINSIUS, Belga (*l*). Johannes ARGOLUS, Italus, Polyphemum, quatenus ipsius imago a Virgilio repræsentatur, carmine Græco depinxit. Priscis jam temporibus, sub Imperatore TIBERIO, vixit ARIANUS, qui, *teste Suida*, Georgica Virgilii eodem carminis genere Græce transtulit. Novi hominem, ANONYMUM, qui Homeri in Æneide sua imitatori Virgilio Homericum habitum induit. Meris propemodum vocabulis loquendique formulis ex Homero selectis, mentem Virgilianam apprime exprimentibus, opus absolvit anno superiore M DCC XXIX, mense Mar-

(*i*) POSSEVINUS de Sacr. Poëf. pag. 68 seq. KOENIGIUS in Elencho materiarum poëticarum MSCto.

(*k*) inserta est hæc Ecloga Græca Danielis HEINSII *Carminib.* pag. 359 seq.

(*l*) *ibidem*, pag. 363 seq.

ſe Martio. Enata inde ſunt, numero huic ſi novem tantummodo verſus demas, *verſuum Græcorum decem millia*, eodem metro omnes duodecim Æneidos libros complectentium, verſu plerumque verſui reſpondente. Nomen Poëta reticet ſuum, modeſtus eſt, nec auræ popularis captator. Dixiſſe ſufficiat, eum ex Imperiali quadam oriundum eſſe, anno milleſimo, ſexcenteſimo, nonageſimo quarto, menſe Novembri. Alia quoque, præter Æneida, ſcripſit poëmata Græca, licet vir quidam venerabilis, Athenæi patrii viſitator, cum in examine quodam ſemeſtri noſtratis tum adoleſcentuli carmen aliquod Grajum vidiſſet, & tres quatuorve levidenſes errores nimium culpaſſet, nauſeam ferme ipſi in poſterum Græce poëtandi excitaverit. Dixi antea, Jo. ARGOLVM Græcam dediſſe Polyphemi deſcriptionem, quam quidem non vidi; En vero lineolas aliquot, quibus ANONYMVS noſter eundem depingit. Præmittamus e Libr. III Æneid. *v.* 655 Virgilii verba, & ex noſtratis MSCto ſubjungamus verſionem Græcam:

Vix ea fatus erat ſummo cum monte videmus
Ipſum inter pecudes vaſta ſe mole moventem
Paſtorem Polyphemum, & litora nota petentem:
Monſtrum horrendum, informe, ingens, cui lumen ademptum:
Trunca manum pinus regit, & veſtigia firmat: &c.

Ταῦτα μόγις προσέειφ' ὅταν ἔ.δομεν ἐκ μιῆς ἄκρης
Εἶν οἴεσσιν ἔπησι μέγαν μεγαλωστὶ βιβάντα
Ποιμένα τὸν Πολύφημον ἐφ' ὕδωρ γνωτὸν ἰόντα·
Σμερδαλέον τέρας, ἀλλόκοτον, μεγ' ἀφώ-πιςόν τι·
Χεῖρα πίτυς κολόβη στέλλει, ἴχνη τι βε-βαιοῖ· &c.

DAV. FRID. MEGERLINVS.

DAvid Fridericus MEGERLINVS, Commerellianus Würtembergicus, studiis, præcipue Philologicis, incubuit in illius Ducatus Monasteriis Blabyrensi, Mulifontano & Tubingensi, in illis quidem per quinque ferme, in hoc autem per tredecim annorum *spatium*. Magister Philosophiæ interea Tubingæ creatus anno hujus seculi decimo octavo, ac septem annis post Illustris Seminarii Theologici, quod ibi est, *Repetens* factus est. Studiosam juventutem in linguis orientalibus, poësique Hebraica & Græca, fideliter magnoque cum adplausu erudivit, vsque dum anno præterito a Serenissimo Principe EBERHARDO LVDOVICO Montisbeligardum ad gubernationem Gymnasii missus est. Edidit *Catalogum realem edendorum XX. Scriptorum OO. Philologicorum* (*m*), in quo etiam de edendis suis poëma-

(*m*) insertus ille est ipsius *Prodromo speciminum Philologico-Critico-Theologicorum*, *Tubing.* 1719 in 4 edito.

poëmatibus, Hebraicis pariter & Græcis, spem nobis fecit. Sic in *Inquisitione Critica in Poësin Hebraicam*, pluribus præmissis, considerabit (*n*) Rhythmicam hodiernam quoad suam originem, divisionem, culturam & exempla tam Judæorum quam Christianorum, & sex propria adjiciet experimenta metrica, Mysterium SS. Trinitatis, Providentiam Dei, & Angelorum custodiam prædicantia, & tres orationes continentia, pro Remissione peccatorum, Precationem matutinam, & vespertinam. Sic *Parascha Gen. XI, 1 - - 9. Polyglottos Critica* inter alia continebit (*o*) Rhythmicum Ebræum canticum ex Jes. 13 & Apoc. 14 & 18 Ecclesiæ jubilum, quod Deus Babyloni mysticæ ex parte ruinam fatalem attulerit, Christoque regnum paraverit universale, cujus cives eum colant una lingua, mente ac fide. Item *in eodem scripto* Carmine Græco exponet (*p*) versionis Græcæ V. T. beneficium, qua Deus Gentibus, mox etiam plene vocandis, in manus suum tradiderit verbum, spemque promissi & a Judæis ubique aliis propositi Messiæ, omnibus familiarem fecerit. Hæc & plurima felicis ingenii & singularis industriæ monumenta cum erudito orbe communicabit doctissimus amicissimusque MEGERLINVS. Faxit modo DEVS, ut salvus & sospes ille maneat,

X 5 neque

(*n*) indice hoc Catalogo, pag. 16.

(*o*) ibidem pag. 19.

(*p*) ibid. pag. 18.

neque eum, quam prævideo, typographorum σκληροκαρδία impediat!

JO. THEOPH. WALZIVS.

142 AGmen Poëtarum nostrorum, quod Jo. REVCHLINVS ex Suevia oriundus ducit, iterum Suevus claudit, egregius scilicet & optimæ spei Vir juvenis Jo. Theophilus WALZIVS, in Illustri Stipendio Theologico, quod Tubingæ est, alumnus, Philosophiæ & Philologiæ Studiosus solertissimus. Parentem agnoscit Georgium WALZIVM, Ecclesiæ Hohenstauffensis in agro Würtembergico Pastorem fidelissimum, inque linguis orientalibus valde eruditum: quippe, ut scientiæ suæ specimen ederet, anno superioris seculi nonagesimo tertio Hebraice in Cathedra Tubingensium peroravit de lapsu Adami. Cujus ad exemplum excitatus filius, duce Præceptore imprimis suo, de quo antea diximus, Præclarissimo M. Dav. Frider. MEGERLINO, sermonem πολύγλωττον, partim solutum partim ligatum, conscripsit atque publice habuit in Auditorio Academico, die XXIII Decemb. A. M DCC XXVIII. Scilicet præmisso Carminis Latini, Adventum Christi in carnem celebrantis, proœmio, in prosa Hebraice desiderium gentium ex Hag. II. exposuit, & non Judæis tantum, sed & Gentibus promissum illud esse, demonstravit. Atque hoc ipsum desiderium adimpletum jam esse, illico Historia nati Salvatoris, Grajo eoque solutu

luto sermone exposita, concise docuit. Chaldaice vero Regnum Messiæ æternum ejusque adventum a Gabriele prædictum ex Danielis VII & IX stitit. Samaritana deinceps lingua JESVM nostrum verum שילה & salutem omnium populorum esse, ostendit. Arabice, quod solus noster JESVS sit verus Dei Legatus, adversus LXI Suram Corani Muhammedici demonstravit. Ore Rabbinico-Talmudico IESVLO nostro convenire attributa Messiæ ex Sanhedrin commonstravit. Æthiopice impleta esse divini Psaltis de Messia nostro vaticinia ex Psalterio Æthiopum probavit. Syriace venerationem Immanueli nostro juxta Epist. ad Hebr. Cap. I. Angelis omnibus superiori debitam commendavit. Postea, Carmine Ebræo ex Jes. IX. nati nobis pueri divina enucleavit nomina, & officium ejus Regium celebravit. Deinceps *Græcis versibus* oracula imitatus Sibyllina, &, quæ de Servatore Christo perhibent, ex purioribus Scripturæ fontibus confirmavit. Denique vernaculo Carmine Actui colophonem imposuit, inque gratiarum actione desiit. Equidem alia quoque,nominatim Germanica in prosa, Græco-barbara, Gallicaque intersperserat, si tempus permisisset, recitanda (*q*). Diu, quod fateor, hæsitavi, num Juvenia

(*q*) vide eruditum illud *Programma*, quo Io. Christian. KLEMMIVS, S. Theol. & Linguæ Gr. itemque Orientalium Prof. celeberrimus, ad sermonem hunc singu-

venis hic WALZIVS Orationis hujus multiformis, præcipue quod carmina Græca atque Hebraica ſpectat, verus ac unicus auctor ſit? Literas ea propter ad MEGERLINVM, amicum æſtumatiſſimum, Walzianorum tum ſtudiorum moderatorem, dedi, atque ab eo petii, ut me hæſitantem redderet certiorem. Promtiſſime reſpondit Vir Clariſſimus, his inter plurima verbis (r): *Quod vero caput cauſæ ſpectat, multiformes nimirum* WALZII *Orationes, & poëticas maxime, Græcas & Hebraicas: quæris ex me,, Æſtumatiſſime* LIZELI, *utrum Juvenis iſte carminum illorum verus atque unicus ſit auctor? In promtu eſt, quod reſpondeam veritati conſentanee. Jam per anni ſpatium in quatuor Collegiis me audivit excitatus iſte Vir Juvenis, ingenioque a Deo & natura donatus eſt longe feliciſſimo; ut ei quoque, cum antea nondum Promotioni fuerit adſcriptus, mox ſextum locum in Collegii noſtri locatione aſſignaremus. Jam cum apud me & analyticum, & criticum, & curſoria duo, & polyglottum quoque Collegium (quorum iſtud criticum adhuc continuo) frequentaverit, ubi in duobus etiam ad ſynthеſin vel compoſitionem hebraicam fuit addu-*

ſingularem exaudiendum Cives Academicos invitavit convocavitque, *Tubingæ* Feria Thomæ Apoſtoli, anno memorato, perſcriptum.

(r) Has ad me, iter tum in Saxoniam parantem, literas *Argentoratum* miſit MEGERLINVS, *Tubingæ* die XXIII Martii, anno MDCCXXIX exaratas.

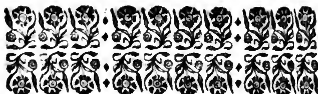
adductus facile in honorem ejus queo profiteri, illum me orationes disponente, & quibusdam prælucente, librosque necessarios commodante, carmen istud Græcum atque Hebraicum composuisse, me supremam tamen limam tandem superaddente. Quodsi febri correptus non abesset, ista acciperes descripta ejus manu: sed jam ante aliquot hebdomadas domum petiit cum Parens ejus venerandus, Pastor Hohenstauffensis. Sed hæc sufficiant.

FINIS.

Δόξα Θεῷ Μόνῳ.

INDEX

INDEX
RERUM ET NOMINUM.

Numerus Romanus indicat paragraphos Prolegomenorum; Communis vero Libri paginas.

A.

Bachman-

B.

C.

Cam-

Ταῦτα μόγις προσέειφ' ὅταν ἐ.δομει ἐκ μὶῦ
ἄκρυ
Εἰν οἴεσσιν ἔῆσι μέγαν μεγαλωσὶ βιβάντα
Ποιμένα τὸν Πολύφημον ἐφ' ὕδωρ γνωτὸν
ἰόντα·
Σμερδαλέον τέρας, ἀλλόκοτον, μεγ' ἀφύ-
τιςόν τε·
Χεῖρα πίτυς κολόβη ςέλλει, ἴχνη τε βε-
βαιοῖ· &c.

DAV. FRID. MEGERLINUS.

DAvid Fridericus MEGERLINUS, Commerellianus Würtembergicus, studiis, praecipue Philologicis, incubuit in illius Ducatus Monasteriis Blabyrensi, Mulifontano & Tubingensi, in illis quidem per quinque ferme, in hoc autem per tredecim annorum spatium. Magister Philosophiae interea Tubingae creatus anno hujus seculi decimo octavo, ac septem annis post Illustris Seminarii Theologici, quod ibi est, *Repetens* factus est. Studiosam juventutem in linguis orientalibus, poësique Hebraica & Graeca, fideliter magnoque cum adplausu erudivit, usque dum anno praeterito a Serenissimo Principe EBERHARDO LUDOVICO Montisbeligardum ad gubernationem Gymnasii missus est. Edidit *Catalogum realem edendorum XX. Scriptorum OO. Philologicorum* (*m*), in quo etiam de edendis suis poëma-

(*m*) insertus ille est ipsius *Prodromo speciminum Philologico-Critico-Theologicorum, Tubing.* 1729 in 4 edito.

poëmatibus, Hebraicis pariter & Græcis, spem nobis fecit. Sic in *Inquisitione Critica in Poësin Hebraicam*, pluribus præmissis, considerabit (*n*) Rhythmicam hodiernam quoad suam originem, divisionem, culturam & exempla tam Judæorum quam Christianorum, & sex propria adjiciet experimenta metrica, Mysterium SS. Trinitatis, Providentiam Dei, & Angelorum custodiam prædicantia, & tres orationes continentia, pro Remissione peccatorum, Precationem matutinam, & vespertinam. Sic *Parascha Gen. XI, 1 - - 9. Polyglottos Critica* inter alia continebit (*o*). Rhythmicum Ebræum canticum ex Jes. 13 & Apoc. 14 & 18 Ecclesiæ jubilum, quod Deus Babyloni mysticæ ex parte ruinam fatalem attulerit, Christoque regnum paraverit universale, cujus cives eum colant una lingua, mente ac fide. Item *in eodem scripto* Carmine Græco exponet (*p*) versionis Græcæ V. T. beneficium, qua Deus Gentibus, mox etiam plene vocandis, in manus suum tradiderit verbum, spemque promissi & a Judæis ubique aliis propositi Messiæ, omnibus familiarem fecerit. Hæc & plurima felicis ingenii & singularis industriæ monumenta cum erudito orbe communicabit doctissimus amicissimusque MEGERLINUS. Faxit modo DEUS, ut salvus & sospes ille maneat,

X 5 neque

(*n*) indice hoc Catalogo, pag. 16.

(*o*) ibidem pag. 19.

(*p*) ibid. pag. 18.

neque eum, quam prævideo, typographorum σκληροκαρδία impediat!

JO. THEOPH. WALZIVS.

AGmen Poëtarum nostrorum, quod Jo. REVCHLINVS ex Suevia oriundus ducit, iterum Suevus claudit, egregius scilicet & optimæ spei Vir juvenis Jo. Theophilus WALZIVS, in Illustri Stipendio Theologico, quod Tubingæ est, alumnus, Philosophiæ & Philologiæ Studiosus solertissimus. Parentem agnoscit Georgium WALZIVM, Ecclesiæ Hohenstauffensis in agro Würtembergico Pastorem fidelissimum, inque linguis orientalibus valde eruditum: quippe, ut scientiæ suæ specimen ederet, anno superioris seculi nonagesimo tertio Hebraice in Cathedra Tubingensium peroravit de lapsu Adami. Cujus ad exemplum excitatus filius, duce Præceptore imprimis suo, de quo antea diximus, Præclarissimo M. Dav. Frider. MEGERLINO, sermonem πολύγλωττον, partim solutum partim ligatum, conscripsit atque publice habuit in Auditorio Academico, die XXIII Decemb. A. M DCC XXVIII. Scilicet præmisso Carminis Latini, Adventum Christi in carnem celebrantis, procemio, in prosa Hebraice desiderium gentium ex Hag. II. exposuit, & non Judæis tantum, sed & Gentibus promissum illud esse, demonstravit. Atque hoc ipsum desiderium adimpletum jam esse, illico Historia nati Salvatoris, Grajo eoque so-

luto

luto sermone exposita, concise docuit. Chaldaice vero Regnum Messiæ æternum ejusque adventum a Gabriele prædictum ex Danielis VII & IX stitit. Samaritana deinceps lingua JESVM nostrum verum שילה & salutem omnium populorum esse, ostendit. Arabice, quod solus noster JESVS sit verus Dei Legatus, adversus LXI Suram Corani Muhammedici demonstravit. Ore Rabbinico-Talmudico IESVLO nostro convenire attributa Messiæ ex Sanhedrin commonstravit. Æthiopice impleta esse divini Psaltis de Messia nostro vaticinia ex Psalterio Æthiopum probavit. Syriace venerationem Immanueli nostro juxta Epist. ad Hebr. Cap. I. Angelis omnibus superiori debitam commendavit. Postea, Carmine Ebræo ex Jes. IX. nati nobis pueri divina enucleavit nomina, & officium ejus Regium celebravit. Deinceps *Græcis versibus* oracula imitatus Sibyllina, &, quæ de Servatore Christo perhibent, ex purioribus Scripturæ fontibus confirmavit. Denique vernaculo Carmine Actui colophonem imposuit, inque gratiarum actione desiit. Equidem alia quoque, nominatim Germanica in prosa, Græco-barbara, Gallicaque interspersérat, si tempus permisisset, recitanda (q). Diu, quod fateor, hæsitavi, num Juvenis

(q) vide eruditum illud *Programma*, quo Io. Christian. KLEMMIVS, S. Theol. & Linguæ Gr. itemque Orientalium Prof. celeberrimus, ad sermonem hunc singu-

venis hic WALZIUS Orationis hujus multiformis, præcipue quod carmina Græca atque Hebraica ſpectat, verus ac unicus auctor ſit? Literas ea propter ad MEGERLINUM, amicum æſtumatiſſimum, Walzianorum tum ſtudiorum moderatorem, dedi, atque ab eo petii, ut me hæſitantem redderet certiorem. Promtiſſime reſpondit Vir Clarisſimus, his inter plurima verbis (r): *Quod vero caput cauſa ſpectat, multiformes nimirum* WALZII *Orationes, & poëticas maxime, Græcas & Hebraicas: quæris ex me,, Æſtumatiſſime* LIZELI, *utrum Juvenis iſte carminum illorum verus atque unicus ſit auctor? In promtu eſt, quod reſpondeam veritati conſentanee. Jam per anni ſpatium in quatuor Collegiis me audivit excitatus iſte Vir Juvenis, ingenioque a Deo & natura donatus eſt longe feliciſſimo; ut ei quoque, cum antea nondum Promotioni fuerit adſcriptus, mox ſextum locum in Collegii noſtri locatione aſſignaremus. Jam cum apud me & analyticum, & criticum, & curſoria duo, & polyglottum quoque Collegium (quorum iſtud criticum adhuc continuo) frequentaverit, ubi in duobus etiam ad ſynthesin vel compoſitionem hebraicam fuit addu-*

ſingularem exaudiendum Cives Academicos invitavit convocavitque, *Tubingæ* Feria Thomæ Apoſtoli, anno memorato, perſcriptum.

(r) Has ad me, iter tum in Saxoniam parantem, literas *Argentoratum* miſit MEGERLINUS, *Tubingæ* die XXIII Martii, anno MDCCXXIX exaratas.

adductus facile in honorem ejus queo profiteri, illum me orationes disponente, & quibusdam prælucente, librosque necessarios commodante, carmen istud Græcum atque Hebraicum composuisse, me supremam tamen limam tandem superaddente. Quodsi febri correptus non abesset, ista acciperes descripta ejus manu: sed jam ante aliquot hebdomadas domum petiit eum Parens ejus venerandus, Pastor Hohenstauffensis. Sed hæc sufficiant.

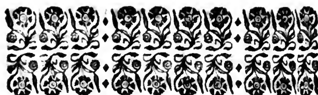
FINIS.

Δόξα Θεῷ Μόνῳ.

Soli Deo gloria

INDEX

INDEX
RERVM ET NOMINVM.

Numerus Romanus indicat paragraphos Prolegomenorum; Communis vero Libri paginas.

A.

Bachman-

B.

C.

Camer.

Comœ-

E.

H.

Hude-

Pytha-

Solonis

ΤΕΛΟΣ.